

ΜΙΑ ΑΓΡΙΑ
ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ
ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ
ΔΙΑΘΗΚΗ

ΔΑΥΛΟΣ

ΔΡΧ. 1200

Η ΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
(ἀπὸ τὸ 25.000 πρὸ Χριστοῦ)

**Κυνήγι ἐλέφαντα στή Μακεδονία
πρὶν ἀπὸ 3.000.000 χρόνια...**

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 Αθήνα.
Τηλέφ.: 3223957, 9841655.

Τα Γραφεία του Περιοδικού
λειτουργούν πρωινές ώρες
9.30 - 13.30 καθημερινά.

Ίδρυτής-Ίδιοκτήτης-
Εκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
Αχιλλέως - Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία - Ατελιέ:
PRESS LINE
Μάγερ 11, Αθήνα, τηλ.: 5221792.
Εκτυώσεις:
Π. ΚΟΚΚΑΛΗΣ
Βιβλιοδεσία:
Κ. ΚΟΝΤΟΓΩΡΓΟΣ

- Τιμή αντίτυπου: 1.200 δρχ.
- Δωδεκάμηνη συνδρομή: 12.000 δρχ.
- Οργανισμών κ.λπ.: 18.000 δρχ.
- Φοιτητών: 8.000 δρχ.
- Εξωτερικού: 65 δολλ. ΗΠΑ.
- Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.
- Η συνδρομή ανανεώνεται
αυτόματως μετά την λήξη του
12μήνου. Διακοπή της συνδρομής
γίνεται μόνον κατόπιν
τηλεφωνήματος του ενδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Όλες οι συνεργασίες και τα
ταχυδρομικά εμβάσματα στη διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσών 51
175 62, Π. Φάληρο, Αθήνα.

Παρακαλούνται οι συνδρομητές
που αλλάζουν διεύθυνση, να το
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση
κειμένων του «Δ», με την προϋ-
πόθεση ότι θα αναφέρεται ρητώς
η πηγή τους.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 10208:

Παρελθόν-Παρόν-Μέλλον

Δ.Ι.Λ.

ΣΕΛΙΣ 10209:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ
THEODORE A. LURAS, Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ, Π. ΓΚΙΚΑΣ, Κ.
ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ, Ι. ΣΩΠΑΣΗΣ-ΔΑΝΑΟΣ, ΕΛΕΝΑ
ΚΟΥΒΕΛΙΩΤΗ, Ν. ΤΡΙΔΗΜΑΣ, ΕΛΕΝΗ
ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΥ, Γ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ.

ΣΕΛΙΣ 10219:

Το παράλογο άπειλεί την Ευρώπη

ΛΑΜΠΡΟΣ ΝΤΟΚΑΣ

ΣΕΛΙΣ 10225:

Συνέντευξη του κ. Άρη Πουλιανού

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΜΑΝΕΑΣ

ΣΕΛΙΣ 10233:

Έξαφάνισαν προϊστορικό μέγαλιθο

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΧΥΤΗΡΗΣ

ΣΕΛΙΣ 10237:

Μια δολοφονία στην Παλαιά Διαθήκη

Δρ ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 10237:

Σόδομα και Γόμορα

Ε. ΑΤΤΑΒΥΡΙΟΣ

ΣΕΛΙΣ 10247:

Ο Έλληνικός χαρακτήρ της Γραμμικής Α

ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΣΕΛΙΣ 10247:

Το Αλφάθητο σέ χρησι από το 1300 π.Χ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ

ΣΕΛΙΣ 10261:

Πανάρχαιοι Έλληνες στην Ασία

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΜΑΛΗΣ

ΣΕΛΙΣ 10261:

Οι κάτοικοι του Ειρηνικού Ωκεανού

μιλούν μια αρχαιοελληνική διάλεκτο (II)

ΙΩΝ ΔΗΜ. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΣΕΛΙΣ 10283:

Πέτρα: Η αρχαιότατη Έλληνική

πόλη στην έρημο της Ιορδανίας

Κ. Χ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΣΕΛΙΣ 10286:

Η κατασκευή του ιστορικού ψεύδους

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ: σελ. 10224 • Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ
ΑΧΡΗΣΤΩΝ: σελ. 10232 • ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ: σελ.
10235 • ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ: σελ. 10243 • Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ ΗΜΩΝ: σελ. 10245 •
ΕΛΛΟΓΑ ΚΑΙ ΜΑΝΤΙΚΑ: σελ. 10259.

Παρελθόν-Παρόν-Μέλλον

Κάποτε κάποιοι έξαφάνισαν σχεδόν ολόκληρη την ύπάρχουσα γνώση του παρελθόντος της ανθρωπότητας. Στην θέση της αληθινής ιστορίας έχάλκευσαν και ανήγειραν μιὰ άλλη «ιστορία», προϊόν φαντασίας, παραχαράξεως, σκοπιμότητας και δόλου. Έτσι απέκοψαν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν πραγματικὴ γνώση τοῦ Χθές. Στην πράξη τοῦτο ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἀποκτίνωση τοῦ ἀνθρωπίνου εἶδους. (Τὸ μόνο ποὺ διαφοροποιεῖ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ κτῆνος εἶναι, ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ μόνο εἶδος τοῦ ζωικοῦ βασιλείου ποὺ δὲν χάνει ἀλλὰ προσκτᾶται τὶς γνωστικὲς κατακτήσεις καὶ τὴν ἱστορικὴ πείρα τῶν προγενεστέρων ὁμοειδῶν του μέσω τοῦ προφορικοῦ καὶ γραπτοῦ λόγου).

Ἐκεῖνοι ποὺ διέπραξαν τὸ φοβερὸ αὐτὸ ἔγκλημα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητας εἶχαν ὡς αἰτία τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ Χθές δὲν ἦταν δικό τους· καὶ εἶχαν ὡς σκοπὸ νὰ φέρουν τὸ Σήμερα στὰ μέτρα τους. (Διότι τὸ ἐκάστοτε Παρόν δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀκαριαία τομὴ ὅλων τῶν συνιστωσῶν τοῦ Παρελθόντος· Τοῦτο δὲν ἰσχύει μόνο στὴν ἱστορία καὶ τὴν κοινωνία, ἀλλὰ καὶ στὴ φύση, εἶναι γνώρισμα τῆς λειτουργίας τοῦ Σμπαντος μὲ καθολικὴ ἐφαρμογή). Πράγματι ἔκτοτε τὸ (ἐκάστοτε) Σήμερα φέρει ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ χαλκευμένου δῆθεν Χθές· Εἶναι κι αὐτὸ συννοθύλευμα ψευδαισθήσεων, σκοπιμότητας καὶ δόλου.

Τὸ πραξικόπημα αὐτὸ μπόρεσε νὰ ἐπιδιώσῃ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνες ὡς δῆθεν Παρόν γιὰ ἓνα καὶ μόνο λόγο· Λείψανα τοῦ ἑξαφανισθέντος (ξένου πρὸς τοὺς πραξικοπηματίες) Παρελθόντος διεσώζοντο καὶ ἐπενεργοῦσαν εὐεργετικὰ χάρη στὴν παλαιὰ κεκτημένη ταχύτητά τους ὡς σκιώδης ἀνάμνηση, ἐπαρκὴς ὅμως γιὰ νὰ συντηρήσῃ ἓναν ἔστω ἀνάπηρο καὶ διεστραμμένο ἱστορικὸ βίο. Ἀλλὰ τὸ ἀπόθεμα τῆς θετικῆς αὐτῆς ἐπήρειας ἐξαντλήθηκε· Χωρὶς Παρελθόν - χωρὶς Παρόν ἡ ἀνθρωπότητα ἔφθασε στὸ σημεῖο ποὺ δὲν ἔχει Μέλλον.

Οἱ πραξικοπηματίες τοῦ Πολιτισμοῦ βρίσκονται μπροστὰ στὸ ἀδυσώπητο δῖλημμα ἢ νὰ ἐπανασυνδεθοῦν μὲ τὸ κομμένο ἀπ' αὐτοὺς νῆμα τῆς ἱστορικῆς συνέχειας ἢ νὰ ὀδηγήσουν (καὶ ὀδηγηθοῦν οἱ ἴδιοι) στὴν τέλεια ἐξαγρύωση. Ἀλλὰ τὸ δῖλημμα αὐτὸ εἶναι μόνο δικό τους.

Γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα δὲν ὑπάρχει κανένα δῖλημμα. Ἐνα πρακτικὸ μόνο πρόβλημα ὑπάρχει· Πῶς θὰ «δέσῃ» τὸ ἀληθινὸ Χθές μὲ ἓνα ἀληθινὸ Σήμερα· καὶ βέβαια πῶς αὐτὰ τὰ δύο θὰ λειτουργήσουν πιά ὁμαλά, μιὰ ποὺ αὐτὰ καὶ μόνον αὐτὰ εἶναι ἡ προϋπόθεση ἑνὸς πραγματικοῦ Αὐριον.

Δ.Ι.Λ.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Τὰ «σενάρια» στην περιοχή μας και οί Ἕλληνες

Ἀγαπητέ κ. Λάμπρου,

Ἐλπίζω, τὸ παρακάτω κείμενο νὰ ἔχει ἐνδιαφέρον, ὥστε νὰ τὸ δημοσιεύσετε στὸ περιοδικό μας. Ἴσως ἀνοίξει κι ἓνα κάποιο μονοπάτι γιὰ τὴν ἀνταλλαγή ἀπόψεων μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν.

Τὸ κομμουνιστικὸ πεφταστέρι ἔφυγε καὶ μαζὶ του πέφτουν καὶ τὰ πέπλα. Ὁ προπαγανδιστικὸς ἀντίλογος ἀτόνισε. Οἱ ἐπιταχυνόμενες πράξεις ἐπιβολῆς (Ἰράκ, Σομαλία, Σερβία κ.λπ.), ποὺ συμβαίνουν στὸν πλανήτη μας, φωτίζουν καὶ γίνεται σαφέστερο, τί ἐννοοῦσαμε μὲ τὴν ἀφηρημένη ἔννοια, ποὺ ἀποκαλοῦσαμε «σκοτεινὲς δυνάμεις». Εἶναι τὸ «Διευθυντήριο», ποὺ μεμονωμένες φωνὲς τολμηρῶν τὸ καθιερώνουν μὲ τὴν μᾶλλον εἰρωνικὴ ὀνομασία «Ἀδελφότης», δηλαδὴ «ἀδελφότης τῆς ἐξουσίας» [...].

Τὸ ΝΑΤΟ, αἰχμὴ τῆς «Ἀδελφότητος», συμπεριλαμβάνει στοὺς κόλπους του τὴν Τουρκία καὶ τὸ Ρωμαίικο κράτος. Πῶς δικαιολογοῦνται ὁμως οἱ βίαιες ἀντιδράσεις τῆς Τουρκίας, γιὰ ν' ἀποφευχθεῖ ὁ ἐξοπλισμὸς συμμαχικῶν νησιῶν

στὸ Αἰγαῖο πέλαγος; Ἐνα τέτοιο ἔργο σίγουρα χρηματοδοτεῖται κι ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ, γιὰ τὸ θωρακίζει ἀκόμα πιὸ πολὺ ἀπέναντι στὸν κοινὸ ἐχθρό. Πρὸς τί λοιπὸν ὅλες οἱ διαμαρτυρίες, ἀπειλὲς καὶ προσπάθειες τῆς Τουρκίας, γιὰ νὰ σταματήσει τὸ Ρωμαίικο τὴν ὀχύρωση ἑλληνικῶν νησιῶν;

Ἡ λογικὴ ἐξηγήση γιὰ τὶς τούρκικες ἐνέργειες, ποὺ φτάνουν μέχρι ἀπειλῆς πολέμου, πρέπει νὰ εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Τουρκία ἀντιτίθεται σ' ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ἐξοπλισμοὺς τῆς συμμαχίας, ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ χρησιμοποιηθοῦν κι ἐναντίον τῶν ἀπώτερων, ἰδιαίτερων σχεδίων τῆς τῆς ἀνασύστασης τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἐνα πολυδάπανο σχέδιο, ποὺ χρειάζεται ἀνεξάρτητη οἰκονομικὴ στήριξη, τὴν ὁποία θὰ μπορούσε νὰ καλύψει στὸ μέλλον μὲ ἔσοδα ἀπὸ τὰ πετρέλαια τοῦ Αἰγαίου.

Ἡ τουρκικὴ ὀλιγαρχία, ἡ ὁποία ἐπὶ αἰῶνες ἀποφασίζει γιὰ τὴ μοῖρα τῶν διαφορῶν λαῶν ποὺ κατοικοῦν στὴ Μικρὰ Ἀσία, θρέφεται μὲ τ' ὄραμα τῆς ἀνασύστασης τῆς Ὀθωμανικῆς

Ἀδιανόητη ἡ ἀφύπνισις τοῦ Ἑλληνισμοῦ χωρὶς ἀνάπτυξιν τῆς γλωσσικῆς του παιδείας

Ἀγαπητέ κ. Λάμπρου,

Τὸ περιοδικόν σας μᾶς δίδει κάποιαν ἐλπίδα, ὅτι δὲν χάθηκε τὸ πᾶν διὰ τὴν Ἑλλάδα. Διαπιστώνομε μετὰ μεγίστης ἱκανοποιήσεως καὶ χαρᾶς, ὅτι ὑπάρχουν ἀκόμη σὺν φρονεῖς Ἕλληνες, ἐθνικῶς σκεπτόμενοι καὶ μὲ ἠθικὰς ἀξίας.

Εἰς τὸν σκοταδισμόν, εἰς τὸν ὅποιον εὐρίσκεται ἡ ταλαίπωρος Ἑλλὰς σήμερον, μὲ τὴν νεολαίαν διαβρωθεῖσαν ἠθικῶς, ξένην πρὸς κάθε ἐθνικὸν ἰδεῶδες καὶ ἀπομεμονωμένην ἀπὸ τὰς προγονικὰς ἱεράς παραδόσεις μας –ἀποτέλεσμα βεβαίως τῆς δράσεως ἀσυνειδήτων δημαγωγῶν–, ὁ «Δαυλὸς» φωτίζει ὡς φάρος καὶ ἀναξωγογονεῖ τὰς ἐλπίδας τῶν ἐθνικῶς καὶ λογικῶς σκεπτομένων Ἑλλήνων διὰ ἓνα καλύτερον αὐριον.

Διὰ τὴν κατάστασιν σήμερον τῆς δυσμοίρου πατρίδος μας πολὺν ἐπίκαιρον, ἂν καὶ παλαιόν, εἶναι τὸ τοῦ Ἰσοκράτους: «Ἡ δημοκρατία μας αὐτοκαταστρέφεται, διότι κατεχράσθη τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσότητος, διότι ἔμαθε τοὺς πολίτας νὰ θεωροῦν τὴν αὐθάδειαν ὡς δικαίωμα, τὴν παράνοιαν ὡς ἐλευθερίαν, τὴν ἀναίδειαν τοῦ λόγου ὡς ἰσότητα καὶ τὴν ἀναρχίαν ὡς εὐδαιμονίαν...». Ἐς θεωρηθῇ αὐτὸ ὡς ἀνα-

Αυτοκρατορίας. Χωρίς αυτό το «ιδεώδες» θά πέσει στην αφάνεια. Υπάρχουν βέβαια πρὸς μεγάλη ἀνακούφιση τῆς τουρκικῆς ὀλιγαρχίας καὶ ὑποστηρικτὲς τῆς, ποὺ ἀπορρίπτουν τοὺς συλλογισμοὺς περὶ Ὀθωμανικῆς αυτοκρατορίας. Τὰ γεγονότα ὅμως τοὺς διαψεύδουν, καὶ ἄς ὑποκρίνονται ὅτι δὲν τὰ βλέπουν.

Ἕνας ἀμερόληπτος μελετητῆς ἀντιλαμβάνεται τὴ σημασία αὐτῶν τῶν συλλογισμῶν καὶ ἐπίσης τὴν ἀνησυχία ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων, ποὺ βλέπουν τὸν κίνδυνο πρὸ τῶν πυλῶν τους. Δὲν θὰ πρέπει λοιπόν, οἱ σχεδιαστὲς τῶν σεναρίων νὰ ὑπολογίζονται καὶ τὰ παρακάτω ἐρωτήματα, ποὺ ἀσφαλῶς ἐνδιαφέρουν τὴν «Ἀδελφότητα», ἀν στοιχεῖα στὴ μελέτῃ τῶν μελλοντικῶν πιθανῶν ἐξελίξεων, καταστάσεων, σὲ περιοχὲς μὲ μεγάλα ἐμπορικὰ συμφέροντα;

1) Ἄν ἡ ὁχύρωση ἑλληνικῶν νησιῶν ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τοῦ ΝΑΤΟ, ποὺ εἶναι γεγονός, γι' αὐτὸ καὶ τὴ χρηματοδοτεῖ, τότε μήπως ἡ ἀντίθεση τῆς Τουρκίας μᾶς δείχνει, ὅτι αὐτὴ δὲν ἔχει τὰ ἴδια συμφέροντα μὲ τὸ ΝΑΤΟ;

2) Ἄν ἡ Τουρκία ἐπιδιώκει μόνο ἐκείνη τὴ θωράκιση τῆς «συμμαχίας» ποὺ δὲν ἐνοχλεῖ καὶ τὰ δικά της ἰδιαιτέρα σχέδια, μήπως τότε ἡ Τουρκία ἀπλῶς χρησιμοποιεῖ τὴ «συμμαχία» γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς; Μήπως τὴ θεωρεῖ χρήσιμη μόνο γι' αὐτὸ τὸ λόγο;

3) Ἄν ἡ σημερινὴ Τουρκία γιὰ τὴν ἐνοικίαση τοῦ ἐδάφους τῆς (ἀγῶγοι πετρελαίων, δάσεις

κ.λπ.) παίρνει κάθε εἶδους ὕλικὴ ἐνίσχυση (κεφάλαια, δάνεια, νέα ἐδάφη καὶ ὅ,τι δηλαδὴ τῆς χρειάζεται γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῶν ἰδιαιτέρων σκοπῶν τῆς), τότε ἡ ἰσχυρότερη αὐριανὴ Τουρκία τί θὰ ἀναγκάσει τὴν «Ἀδελφότητα» νὰ πληρώσει γιὰ τὴν παράταση τῆς ἐνοικίασης τοῦ οἰκοπέδου τῆς; Ἡ «Ἀδελφότης» θὰ βρεθεῖ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος μπροστὰ σὲ μιὰ Τουρκία πλέον ἀπαιτητικὴ, καθ' ὅσον ἰσχυρότερη καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅλο καὶ πιὸ ἀποξενωμένη μὲ τὰ δυσσαρεστημένα ὑπόλοιπα κράτη, ποὺ ἀνησυχοῦν μὲ τὰ σχέδια τῆς Τουρκίας.

4) Ἄν ἡ Τουρκία ἰσχυροποιεῖται μὲ τὰ «ἐνοίκια» τῆς «Ἀδελφότητος», γίνετο μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως καὶ κατακλύσει τὴν Εὐρώπη μὲ περισσότερα ἑκατομμύρια μουσουλμάνους ὑπηκόους (ἐλευθερὴ διακίνησις), τότε ποῖος θὰ ἐπιβάλλει σὲ ποιὸν τὰ συμφέροντά του; Μιὰ τέτοια διεισδυσις τί εἶδους ἀναταραχὲς θὰ ἐπιφέρει στὶς δομὲς τῆς Εὐρώπης (ἀνθρώπινα δικαιώματα, θρησκεία, παιδεία κ.λπ.); Τεράστιες. Δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ παρακολουθοῦμε τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦν ἤδη οἱ ὑπάρχουσες μικρὲς ἀκόμα μουσουλμανικὲς μειονότητες, ποὺ ζοῦν σὲ εὐρωπαϊκὲς χώρες ὅπως ἡ Ἀγγλία, τὸ Βέλγιο, ἡ Γαλλία, ἡ Γερμανία, ἡ Βουλγαρία, ἡ Ἑλλάς κ.λ. ἡ τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦν οἱ ἐνέργειες ἐγκαθιδρύσεως μουσουλμανικῶν κρατῶν στὰ εὐρωπαϊκὰ ἐδάφη (Βοσνία, Ἀλβανία, Θράκη).

κύκλωσις, ποὺ τόσο ἐνταῖς τῆς μόδας σήμερον. Χάρμα ὀφθαλμῶν αἱ σελίδες τοῦ «Δαυλου», αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζονται μὲ τὴν σωστὴν γραφὴν τῆς ὠραιότητος Ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς γλώσσης τῶν γλωσσῶν, τῆς γλώσσης τῶν θεῶν, καὶ ὁ ἀναγνώστης αἰσθάνεται τέρψιν, παρηγορίαν καὶ αἰσιοδοξίαν διὰ ἓνα καλύτερον αὐριον. «Ἀκουσα τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον τῆς Ρώμης σὲ ὅλες τὰς γλώσσας, ὅπως ἀναφέρεται. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντήχησε ὡς ἄστρο ποὺ λάμπει μέσα στὴν νύκτα» (Γκαϊτε).

Κι ὅμως ἡ ἐγκληματικὴ κακοποίησις τῆς καλλίστης γλώσσης τοῦ κόσμου, ὅπως τὴν ἀπεκάλεσε ὁ Γάλλος ἑλληνιστὴς Ἀντρέ Σενιέ, συνεχίζεται, ἀντιστάσεως μὴ οὔσης. Αἱ παραμορφωμέναι λέξεις, ἡ κατάργησις τῆς γραμματικῆς καὶ ὀρθογραφίας καὶ οἱ πάσης φύσεως σολοικισμοί, ποὺ ἀκούονται καὶ γράφονται καθημερινῶς εἰς τὴν σημερινὴν Ἑλλάδα, μᾶς ὀδηγοῦν μοιραίως εἰς τὴν «μαλλιαρὴν», τὴν παρεφθαρμένην δημοτικὴν καὶ τέλος τὸν χυδαῖσμόν. Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῖς ἀναφερόμενος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀναφέρει ἐπὶ λέξει: «Ποτὲ ἔθνος δὲν διαστρέφει τὴν γλῶσσαν του, χωρὶς νὰ διαστρέψῃ ἐν ταυτῇ τὴν Παιδείαν του. Ἡ ἀσυνταξία τῆς γλώσσης συνοδεύεται πάντοτε μὲ τὴν ἀσυνταξίαν τῶν ἐννοιῶν, διότι ὅστις συνηθίζει νὰ καταφρονῇ τοὺς κανόνας τῆς Γραμματικῆς, γρήγορα θέλει καταφρονῇ καὶ τοὺς κανόνας τῆς Λογικῆς. Καὶ ἀφοῦ μίαν φορὰν φθάσει νὰ ἐμῇ εἰς τὰς κεφαλὰς ἡ ταραχὴ, τὸ ἔθνος καταφέρεται ὡς κύλινδρος ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς δόξης εἰς τῆς ἀδοξίας τὸν βυθόν».

Στην Ἀγγλία ἡ μειονότητα τῶν μουσουλμάνων πρόσφατα ἔφτασε στὸ σημεῖο νὰ ζητήσει τὴν ἀναγνώριση ἀνεξάρτητου μουσουλμανικοῦ κοινοβουλίου μέσα στὴν ἴδια τὴν ἐπικράτεια τῆς Μ. Βρεταννίας. Οἱ Τοῦρκοι κατάφεραν νὰ γίνουν 55.000.000 (!), σὲ ἀντίθεση μὲ τὴ γεννητικότητα τῆς Ε.Ε., πού βρίσκεται σὲ πτώση. Ὅταν ἡ τουρκικὴ ὀλιγαρχία νοιώσει ὅτι ἔγινε ὅσο τῆς χρειάζεται ἰσχυρὴ καὶ ἔχει συγχρόνως δημιουργήσει μεγάλες μουσουλμανικὲς μειονότητες καὶ μουσουλμανικὰ κράτη μέσα στὴν Εὐρώπη, ποῦ ὅς μπορεῖ νὰ ἐγγυηθεῖ, ὅτι ἡ Τουρκία τοῦ τότε θὰ ἔχει συγκλίνοντα συμφέροντα μ' ἐκεῖνα τῆς «Ἀδελφότητας»; Πόσο μάλλον, ὅταν ἡ Ρωσία θὰ δρίσκεται ἀκόμα ὑπὸ ἀνάγκη.

5) Ἄν ἡ «Ἀδελφότης» πᾶσει στὴν παγίδα πού τῆς στήνει μεθοδικὰ ἡ Τουρκία, τότε ποιά θὰ εἶναι π.χ. ἡ θέση τοῦ Ἰσραήλ, ὅταν οἱ μουφτήδες καὶ οἱ ἀγιοτολλάδες μὲ τὰ πετροδόλλαρα ἐξαγοράσουν τὴ στρατιωτικὴ ὑποστήριξη μιᾶς ἰσχυρῆς μουσουλμανικῆς Τουρκίας μὲ δικὰ τῆς πολεμικὰ ἐργοστάσια καὶ ἀτομικὸ ἐξοπλισμό; Ὅπως ξέρουμε, ἡ τουρκικὴ ὀλιγαρχία, ὅταν οἱ συνθήκες τῆς τὸ ἐπιτρέπουν, χρησιμοποιεῖ τὸν ἐξοπλισμὸ τῆς, γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσει τ' αὐτοκρατορικὰ τῆς σχέδια. Ἐνεργοποίησε ἓνα σενάριο τῆς «Ἀδελφότητας» καὶ κατέλαβε τὴν δόρυα Κύπρου, μὲ στόχο τὴν ὁλοκλήρωση τῆς καταλήψεως, ὅταν τῆς δοθεῖ πάλι ἡ εὐκαιρία. Ἐνα ζωντανὸ παράδειγμα τῶν μεθόδων πού ἀκο-

λουθεῖ ἡ Τουρκία πρὸς ἐξυπρέτηση τῶν σχεδίων τῆς.

Ἡ Τουρκία ὠφελήθηκε. Τί ὠφέλεια εἶχε ἡ «Ἀδελφότης» μὲ τὴν κατάληψη τῆς Κύπρου; Τὴν ἀσφάλεια τοῦ Ἰσραήλ; Λάθος. Σήμερα ἡ μισή σχεδὸν Κύπρος μὲ τὴ δία ἔγινε τουρκικὴ ἐπαρχία καὶ τὸ Ἰσραήλ κινδυνεύει περισσότερο ἀπὸ ποτὲ ἄλλοτε. Τὸ σενάριο «εἰρήνη» τὸ διαίρει, τὸ ἀποδυναμώνει, θὰ τὸ ἀποκοιμίσει καὶ θ' ἀφήσει τὴν κερκόπορτα ἀνοικτὴ στὸ μέλλον γιὰ ἐπέμβαση τῶν ἀγιοτολλάδων μὲ μπροστάρη τὴν στρατιωτικὴ δύναμη τῆς Τουρκίας. Αὐτὸ εἶναι σενάριο πρὸς ἐκτέλεση, γιὰ νὰ βοηθηθεῖ καὶ τὰ τουρκικὰ σχέδια – ὅχι ἡ «αὐτοκτονία» τοῦ Σαντάμ.

Ἄς μὴν ξεχνᾶμε, ὅτι ἡ Τουρκία ἔκανε καὶ δευτέρη προσπάθεια ἐπεκτάσεως στὸ δόρυο Ἰράκ. Θὰ ἐπανεέλθει, ὅταν οἱ συνθήκες εἶναι πιὸ εὐνοϊκές· καὶ νὰ μὴν ἐκπλαγοῦμε, ἂν μᾶς πληροφορήσουν, ὅτι τοῦτῃ τῇ φορὰ ἦταν οἱ Κοῦρδοι πού ἐξήτησαν τὴν ἐπέμβαση τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, γιὰ νὰ τοὺς προστατεύσει ἀπὸ τὸν Σαντάμ...

Μήπως ἡ «Ἀδελφότης» βαδίζει μὲ τὸ σκεπτικό: «Νὰ ἐξυπηρετήσουμε τὸ σήμερα, καὶ ἔχουμε σενάρια γιὰ τὸ αὔριο»; Ἀσφαλῶς ὄχι, γιὰτὶ διαβλέπει, ὅτι οἱ ἀστάθμητοι παράγοντες εἶναι πολλοὶ καὶ ὅσα ἐμπεριστατωμένα σενάρια καὶ νὰ ὑπάρχουν (δλέπε περίπτωση Κύπρου), θὰ μπορούσε νὰ βρεθεῖ καὶ πάλι μπροστὰ σὲ καταστάσεις ἀνταγωνιστικές, πού μὲ τὸν τρόπο τους

Διὰ ὅλους ὅσοι διαστρεβλώνουν καὶ ἀρνοῦνται τὴν ὥραϊαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀρμόζουν τὰ ἀκόλουθα: Ἡ κλασσικὴ φιλόλογος καθηγήτρια εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Καλιφορνίας κ. Marianne Mc Donald, εἰς ὁμιλίαν τῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης μὲ θέμα «Ἡ γλῶσσα τῆς ἐλευθερίας. – Ὁ ἔνδοξος θησαυρὸς τῆς Ἑλλάδος» μεταξὺ ἄλλων εἶπε καὶ τὰ ἐξῆς: «Νομίζω, ὅτι ἡ γνώσις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τῆς ζωῆς καὶ τῶν Τεχνῶν, εἰς τὰς οποίας οἱ Ἕλληνες ἐξέφρασαν τὴν σκέψιν τους καὶ τὰ αἰσθημάτα τους, εἶναι οὐσιαστικὰ στοιχεῖα διὰ ἓνα ὑψηλὸν πολιτισμόν». Καὶ συνεχίζει: «Ἐνας ἄνθρωπος δύναται νὰ γνωρίζῃ ὅτιδὴποτε ἄλλο, ἀλλὰ χωρὶς αὐτὴν τὴν γνῶσιν παραμένει ἀδαῆς τοῦ καλλίστου πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ ἄθλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους». Ὑπεγράμμισε ἀκόμη τὴν δύναμιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἡ ὁποία κατάρθωσε νὰ διατηρηθῇ ἀπὸ τοὺς κατὰ καιροὺς κατακτητὰς τῆς Ἑλλάδος, πού ἀνετράπησαν τελικὰ ἀπὸ τὴν ἴδιαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἡ γλῶσσα ἡ Ἑλληνικὴ ὡς δομὴ πνευματικὴ εἶναι τὸ ὑπόδειγμα, μὲ τὸ ὅποιον ἐδομήθησαν ἀκριθῶς καὶ πιστῶς ὅλαι αἱ Εὐρωπαϊκαὶ γλῶσσαι μέσω τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς. Ὀλίγοι γνωρίζουν, ὅτι, ὅπως ἡ Λογικὴ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀποτελεῖ τὸ διδόνον τῶν νόμων καὶ τῶν κανόνων τῆς σκέψεως, τοῦ λογισμοῦ, ἔτσι καὶ ἡ Γραμματικὴ εἶναι τὸ διδόνον τῶν νόμων καὶ τῶν κανόνων πού διέπουν τὴν νοητικὴν λειτουργίαν τοῦ ἐγκεφάλου, πού μεταποιεῖ τὰς ἀφρηρημένας ἰδέας εἰς τὴν ὁρθὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης καὶ

νά της δημιουργούν ανυπολόγιστες ζημιές. Ὑπάρχει δέβαια κι ὁ πόλεμος σάν λύση, μιά πού τὸ χρήμα δὲν ἔχει σύνορα. Τὸ πρόβλημα ὅμως εἶναι, τί γίνεται, ὅταν ἡ μία ἀπὸ τὶς «θησκευτικές αἰρέσεις» ἔχει χρήμα καὶ ἐπιδιώκει ἄλλες. Πῶς τὴν πολεμᾷς, ὅταν μάλιστα ἔχει τὶς ἴδιες ρίζες;

6) Ἄν ἡ Τουρκία θὰ μπορούσε, ὅταν εἶναι ἔτοιμη, νὰ δημιουργήσει προβλήματα στὴ διαχείριση κι ἐκμετάλλευση τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν τῆς εὐρύτερης περιοχῆς (Βαλκάνια, Ἀνατολικὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ Μέση Ἀνατολή), μήπως πρέπει νὰ μελετηθοῦν τ' ἀνάλογα σενάρια γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ἐνὸς τέτοιου ἐνδε-

χομένου;

Θὰ ἤθελα στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ διακόψω τοὺς συλλογισμοὺς μου πρὸς τὸ παρὸν καὶ νὰ παρακαλέσω ὅσους ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ» ἐνδιαφέρονται, νὰ διατυπώσουν τὶς δικές τους ἀπόψεις.

Μὲ φιλικούς χαιρετισμοὺς
Νικηφόρος Πολίτης

P.O. Box 7

Heswall, Merseyside L613YA

Ἀγγλία

Ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος παραχωρήθηκε σὲ ξενοδοχεῖο!!!

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Σᾶς στέλνω αὐτὴ τὴν ἐπιστολή, μὲ σκοπὸ νὰ σᾶς πληροφορήσω γιὰ ἓνα σχετικὰ νέο «ἐπιτευμα» τοῦ νεο-(ἀνθ)ελληνικοῦ κράτους μας. Ἐχῶ σχέση μὲ τὸ νησί τῆς Λήμνου, τὸ ὁποῖο εἶναι φημισμένο τόσο γιὰ τὸ πλούσιο ἱστορικὸ παρελθόν του ὅσο καὶ γιὰ τὸ δύσκολο παρὸν καὶ σκοτεινὸ μέλλον του (βλέπε ἀδιαφορία πολιτείας, ἀστυφιλία, ὑπογεννητικότητα, ὑπανάπτυξη, τουρκικὴ ἀπειλὴ καὶ λοιπά).

Ἡ Λήμνος ἔχει πλῆθος μνημείων ἀπὸ τὴν

προϊστορία μέχρι σήμερα. Ὁ «Δαυλὸς» (τ. 150) εἶχε ἀναφερθεῖ στὴν τόσο σημαντικὴ πελασγικὴ ἐπιγραφή, πού ἔχει βρεθεῖ στὸ νησί. Ἐκτὸς τῶν πλείστων ἄλλων παλαιῶν καὶ νέων ἀνακαλύψεων βρέθηκε στὴν πρωτεύουσα τοῦ νησιοῦ Μύρινα καὶ ἓνα ἱερό: ἓνας ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος. Τὸ «κακὸ» μὲ αὐτὴ τὴν ἀνακάλυψη εἶναι, ὅτι στὸ χῶρο τοῦ ναοῦ καὶ γύρω ἀπὸ αὐτὸν εἶχε προγραμματιστεῖ ἡ δημιουργία μιᾶς μεγάλης ξενοδοχειακῆς μονάδας. Ἐτοί τὸ Κεντρικὸ Ἀρχαιολογικὸ Συμβούλιο ἀποφάσισε τὸ ἐξῆς κατα-

εἰς τὴν πλήρη ἀνάπτυξίν της. Ἡ Γραμματικὴ λοιπόν, μάθημα καθαρῶς φιλοσοφικόν, ὡς ἡ Λογικὴ, καθοδηγεῖ εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς λειτουργίας τοῦ λόγου, εἰς τὴν ὀρθὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης καὶ εἰς τὴν πλήρη ἀνάπτυξίν της. Ἡ Γραμματικὴ εἶναι ἔργον τῶν Ἑλλήνων –μόνον Ἑλλήνων– φιλοσόφων καὶ διευπλώθη τὸ 160 π.Χ. εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Εὐθὺς ἀμέσως ἐπῆραν τὸ διδόν οἱ Ῥωμαῖοι, Σῦροι, Ἀρμένιοι καὶ ὅλοι οἱ λαοὶ καὶ μὲ ὁδηγὸν τὴν Ἑλληνικὴν Γραμματικὴν ἀνέπτυξαν τὴν γλῶσσαν των. Κατὰ τὸν μέγαν Γερμανὸν φιλόλογον Eduard Norden ἐκτὸς τῶν Κινέζων καὶ τῶν Ἰαπώνων ὅλοι οἱ ἄλλοι λαοὶ ἔχουν διαμορφώσει τὴν γλῶσσαν των μὲ τὸ πλέγμα τῆς Ἑλληνικῆς Κοινῆς, ὡς τὸ ἐκωδικοποίησεν ἡ Ἑλληνικὴ Γραμματικὴ. Εἶναι δὲ τὸ πλέγμα αὐτὸ τὰ μέρη τοῦ λόγου καὶ τὰ παρεπόμενά του ἥτοι: Ὄνομα οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ἀντωνυμία, ρῆμα, μετοχή... ἀριθμὸς ἐνικός καὶ πληθυντικός, ὀνομαστική, γενική, δοτική... ἐνεστώς, παρατατικός, μέλλων, ἄοριστος, παρακείμενος... ὀριστική, ὑποτακτική. Ὅλα αὐτὰ τὰ ταξινομικὰ στοιχεῖα, μὲ τὰ ὁποῖα εἶχε διαμορφωθῇ ἡ Ἑλληνικὴ καθαρεύουσα γραπτὴ γλῶσσα μὲ τοὺς σταθεροὺς κανόνας, τὰ ἔχουν μεταφράσει λέξιν πρὸς λέξιν ὅλοι οἱ λαοὶ τοῦ κόσμου καὶ καθοδηγοῦν τοὺς μαθητάς των νὰ μάθουν τὴν γλῶσσαν τους καὶ νὰ τὴν μεταχειρίζονται σωστά. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἔχων ὑπ' ὄψιν του καὶ ὁ ἔγκριτος Αὐστριακὸς γλωσσολόγος Wandrusca διεκήρυξε πρὸ τινων ἐτῶν: «Δι' ἓνα Ἰάπωννα ἢ Τοῦρκον ὅλαι αἱ Εὐρωπαῖκαὶ γλῶσσαι δὲν φαίνονται ὡς ξεχωρισταί, ἀλλὰ ὡς

πληκτικό: Νὰ ἀπομακρυνθεῖ τὸ ξενοδοχεῖο ἀπὸ τὸ ἱερό στὴν τρομερὴ ἀπόσταση τοῦ ...ἐνὸς μὲ δύο μέτρα. Ἔτσι ὁ ναὸς βρίσκεται στὸ κέντρο τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ξενοδοχειακοῦ συγκροτήματος καὶ ἀποτελεῖ μέρος του. Κοινῶς πρόκειται γιὰ ἰδιωτικὸ ἀξιοθέατο. (Ἐσωκλείω φωτογραφία).

«Δαυλοῦ» τὸ κράτος. Τὴ σκόπιμη ἢ μὴ ἀδιαφορία του καὶ τὸ συνεχιζόμενο καταστροφικὸ τοῦ ἔργο. Ὅγκοι τσιμέντου (ἄσχετοι καὶ πρὸς τὸ περιβάλλον) πάνω καὶ διπλά ἀπὸ ἓνα χῶρο γιὰ μᾶς τοὺς ἐναπομείναντες Ἕλληνες ἱερό. Κανεὶς δὲ διαμαρτυρήθηκε, κανεὶς δὲν ἀσχολήθηκε.

Κι ἄς φωνάζει ὁ Μακρυγιάννης, πὼς γι' αὐτὲς τὲς πέτρες πολεμήσαμε. Ὅχι, δὲν πολεμήσαμε γι' αὐτὲς τὲς πέτρες, ἀλλὰ γιὰ τὴν εὐκολὴ ζωὴ, τὸ σπῶρ ἀμάξι καὶ τὴ βίλλα σὲ κάποιο προάστιο. Ξεχνοῦν ὅμως, καὶ τὸ ὑπογραμμίζω σὰν νέος, μὰ πανάρχαια Ἑλληνικὴ θεότητα. Θὰ ἔρθει ἡ ὥρα, ποὺ τὸ λόγο θὰ ἔχει ἡ Νέμεσις.

Δὲν ὑπάρχει φύλακας, δὲν ὑπάρχουν πινακίδες, ποὺ νὰ δηλώνουν τὴν ταυτότητα τοῦ ναοῦ, δὲν ὑπάρχουν σημάνσεις, ὥστε νὰ μὴ ἀγγίζει ὁ κόσμος τὲς θεμέλειες πέτρες κ.τ.λ. Πλήρης ἀδιαφορία. Μετὰ λύπης μου εἶδα καὶ τὸ ἔξης μικρὰ παιδιὰ τουριστῶν, ἀνενόχλητα πάνω στὸ ἱερό, νὰ παίζουν, νὰ ποδοπατοῦν, νὰ πετοῦν σκουπίδια, ἐν ὀλίγοις νὰ ἱεροσυλοῦν.

Ὅχι, δὲν καταγγέλλω τὸν ἐπιχειρηματία. Ὁ ἄνθρωπος (ἐντὸς ἢ ἐκτὸς εἰσαγωγικῶν) τὴ δουλειά του κάνει. Καταγγέλλω μέσω τοῦ σεβαστοῦ

Μετὰ τιμῆς
Παναγιώτης Γκίκας
Φοιτητῆς
Ἰαλίου 19, Ἀθήνα

διάλεκτοι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς γλώσσης». Ἡ μία αὐτὴ γλῶσσα-ὑπόδειγμα μὲ τὴν γραμματικὴν δομὴν ποὺ ἔχουν ὅλοι, εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ. Ἀκριβῶς αὐτὸ ἐπιβάλλει νὰ ἀπολαύη τοῦ σεβασμοῦ ὅλων τῶν θυγατρικῶν της, αἱ ὁποῖαι ἐκτὸς τῆς δομῆς των τῆς ὀφείλουν ὅλας τὰς κεντρικὰς λέξεις, ποὺ ἐμφαίνουν τὰ στοιχεῖα ὅλων τῶν ἐννοιῶν πάσης ἐπιστήμης θετικῆς ἢ θεωρητικῆς. Ἐν τούτοις ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσις ἐσχάτως ὑπέβαλε πρότασιν ἀποκλεισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπὸ τὴν δέσμη των ἐπισήμων γλωσσῶν της.

Εἰς τὸ Γαλλικὸν περιοδικὸν «Le Figaro» τῆς 7ης Μαρτίου 1992 ὁ John d' Orneson ὑπεραμύνεται τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς γλώσσης. Συγκεκριμένα ὁ Γάλλος χρονικογράφος τονίζει τὴν σημασίαν καὶ τὴν ἀξίαν τῆς διδασκαλίας τῶν Λατινικῶν καὶ τῶν Ἑλληνικῶν, διὰ νὰ δυνηθοῦν οἱ Γάλλοι νὰ κατανοήσουν καλῶς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Χαρακτηριστικὰ γράφει: «Ἡ γαλλικὴ γλῶσσα δὲν ἔπρεπε ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ ἔχει τὰς ρίζας της εἰς τοὺς Ἕλληνας τραγικοὺς, τοὺς φιλοσόφους καὶ τοὺς ἱστορικοὺς, καθὼς καὶ εἰς τὸν Βιργίλιον, τὸν Τάκιτον καὶ τὸν Ὁράτιον...». Αὐτὰ γράφει ἓνας Γάλλος. Εἶναι πράγματι ὀδυνηρὰ ἡ διαπίστωσις, ὅτι οἱ ξένοι ὄχι μόνον θαυμάζουν καὶ σέβονται τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ κάνουν καὶ ἀγῶνας διὰ τὴν προστασίαν τῆς διδασκαλίας της εἰς τὴν χώραν τους, ὅταν ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες μὲ μίαν ἀβασάνιστον ὑπουργικὴν ἀπόφασιν περιορίσαμε τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἀρχαίων Ἑλλη-

Ἀνεξέλεγκτοι Ἐλβετοὶ φοινικιστὲς στὰ μουσεῖα μας

Κύριε διευθυντά,

Προσφάτως επισκέφθηκα τὸ ἀρχαιολογικὸ μουσεῖο Ἑρέτριας. Τὰ ἐκθέματα τοῦ μουσείου αὐτοῦ ἦταν χωρισμένα σὲ ομάδες, καὶ ὑπάρχει ἕνας ἐνημερωτικὸς πίνακας γιὰ κάθε ομάδα τῶν ἐκθεμάτων. Ἐξετάζοντας προσεκτικὰ τὰ ἐκθέματα καὶ τίς «παρατηρήσεις» τῶν πινάκων ἔφθασα σὲ ἕνα πίνακα, ὁ ὁποῖος ἀνέφερε τὰ περὶ τῆς γραφῆς στὴν ἀρχαία Ἑρέτρια μὲ ἀφορμὴ μιὰ ἀντίστοιχη ομάδα ἐκθεμάτων. Ἐκεῖ λοιπὸν διαβάζω τὰ ἑξῆς, τὰ ὁποῖα δλέπετε καὶ ἐσεῖς στὶς φωτογραφίες ποὺ ἐσωκλείω: «Γραφή. Κατὰ τὸν 80 αἰ. π.Χ. ἡ Ἑρέτρια ἀναπτύσσει μεγάλη δραστηριότητα σ' ὁλόκληρη τὴ λεκάνη τῆς Μεσογείου. Οἱ Εὐδοεῖς ἔρχονται σὲ συνεχῆ ἐπαφὴ μὲ τὴ Μ. Ἀσία, τοὺς ἐμπορικοὺς σταθμοὺς τῆς Συρο-φοινικικῆς ἀκτῆς καὶ τὴν Ἰταλία. Τὴν ἐποχὴ αὕτη τελειοποιήθηκε τὸ ἀλφάβητο στὴ Μέση Ἀνατολὴ καὶ μεταφέρθηκε γρήγορα στὴν Ἑλλάδα καὶ ἔπειτα στὴν Ἰταλία». Τί ἐννοεῖ ὁ συντάκτης τῆς ἐπιγραφῆς μὲ τὸν ὄρο «τελειοποιήθηκε»; Ἐφευρέθηκε ἢ ὄχι τὸ ἀλφάβητο στὴ Μέση Ἀνατολή; Καὶ ἀπὸ ποιοῦς; Ἀπὸ Ἑλλήνες ἀποίκους, ἀπὸ Φοίνικες, ἀπὸ Ἑβραίους, ἀπὸ ποιοῦς; Κατόπιν ἀναφέρεται τὸ ὄνομα «Ἰταλία». Δὲν καταλαβαίνω, ὑπῆρχε τότε χώρα μὲ τὸ ὄνομα Ἰταλία, κράτος, ἐθνότητα ἢ φυλὴ; Μόνο Μεγάλῃ Ἑλλάδι τότε δεδαίως ὑπῆρχε ἐκεῖ. Ὄντως, ὅπως ἀναφέρει ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ σύγχρονο σχολικὸ βιβλίο τῆς Α' Λυκείου τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους στὴ σελ. 83 (τὸ βιβλίο τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν), ὁ Ἀγχιλαός, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης

(442-358 π.Χ.), μετὰ τὴ μάχη τῶν Σπαρτιατῶν ἐναντίον τῶν Κορινθίων καὶ Ἀθηναίων ἐν Κορίνθῳ, ὅπου πολλοὶ Ἀθηναῖοι καὶ Κορίνθιοι πέθαναν, ολίγοι δὲ Σπαρτιάτες, καὶ φυσικὰ ἡ νίκη ἦταν ὑπὲρ τῶν Σπαρτιατῶν, εἶπε: «φευτῆς Ἑλλάδος, ἡ τοιούτους ὑφ' αὐτῆς ἀπολώλεκεν ὅσοις ἀρκεῖ τοὺς θαλάσσους νικᾶν ἅπαντας». Ἀφοῦ διάβασα λοιπὸν τὸ κείμενο τοῦ πίνακος, τὸ ὁποῖο ἀναφερόταν στὴ γραφὴ, τὸ φωτογράφησα καὶ φρόντισα νὰ πληροφορηθῶ ποῖος τὸ συνέταξε. Ὅπως πληροφορήθηκα ἀπὸ τὴν ὑπάλληλο, τὸ μουσεῖο ὑπάγεται στὴν Ἐφορία Ἀρχαιοτήτων Χαλκίδος, ἡ ὁποία δεδαίως ὑπάγεται στὸ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ. Συγκεκριμένα ὁμως τὴν εὐθύνη τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τῶν ἐπεξηγηματικῶν πινάκων ἔχει ἡ Ἑλβετικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή, ἡ ὁποία ἐργάζεται εἰς τὴν Ἑρέτρια. Εὐτυχῶς τουλάχιστον (αὕτῃ τῇ φορᾷ...) τὰ ὑποπτα περὶ ἀλφάβητου δὲν ἐγράφησαν ἀπὸ Ἕλληνες. Εἶναι δὲ ὑποπτα, διότι σκοπίμως δὲν ἀναφέρεται ἀκριβῶς ἡ προέλευσις τοῦ ἀλφάβητου, ἀλλὰ ἀφίνεται νὰ ἐννοηθεῖ εἰς τὸν ἀπλὸ ἐπισκέπτη τοῦ μουσείου, ὅτι τὸ ἀλφάβητο προήλθε ἀπὸ κάποιο λαὸ ἀραβικῆς-σημιτικῆς προελεύσεως.

Μετὰ τιμῆς

Κωνσταντῖνος Καπετανάκης

Φοιτητῆς ἠλεκτρολόγος μηχανικός

καὶ μηχανικός ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν Ε.Μ.Π.

Δωδώνης 71, 10444 ΑΘΗΝΑ

νικῶν καὶ τῶν Λατινικῶν εἰς τὴν Μέσην Ἐκπαίδευσιν. Μία γλῶσσα δεδαίως δὲν δύναται νὰ καταργηθῇ ἢ ἀλλοιωθῇ ἀπὸ συνέδρια, νομοθεσίας ἢ ὑπουργικὰς ἀποφάσεις. Πῶς λοιπὸν νὰ μάθουν γράμματα τὰ παιδιὰ μας, πῶς νὰ μάθουν νὰ μιλοῦν σωστὰ καὶ νὰ καταλαβαίνουν τὴν γλῶσσαν τους, ὅταν παντελῶς ἀγνοοῦν τὰς ρίζας τῆς; Μήπως εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθουν τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ καὶ διατὶ ὄχι καὶ τὰ Λατινικὰ εἰς τὰ γυμνάσιά μας καὶ Λύκεια; Ἡ ἐθνικὴ ἀφύπνισις δὲν θὰ εἶναι ποτὲ τελεία, ἂν δὲν ἀναθρέψωμε καὶ διαπαιδαγωγήσωμε τὰ παιδιὰ μας μὲ τὰς ἀνεκτιμήτους ρίζας τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος, τὴν πλέον πολύτιμον κληρονομίαν τοῦ ἔθνους μας. Ἀς παραδειγματισθοῦμε ἐπιτέλους ἀπὸ τοὺς ξένους.

Ἐνα γνωμικὸν τῶν Ἀρμενίων λέγει: Ὅποιος προδίδει καὶ ἀπαρνέεται τὴν μητρικὴν του γλῶσσαν, προδίδει καὶ ἀπαρνέεται τὴν πατρίδα του. Διὰ ἐκείνους ποὺ ἐκρίζωνουν καὶ ἀπαρνοῦνται τὴν γλῶσσαν τους ὁ αἰμίμητος Γεώργιος Μιστριώτης ἔλεγε: «Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀκρόπολις καὶ ἡ ἑπαλξὶς διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Οἱ πρόμαχοι καὶ οἱ ἀμύντορες αὐτῆς θεωροῦνται οἱ στρατιῶται τῆς ἀνεξαρτησίας του. Ἐὰν ἔχῃς γλῶσσαν, ἔχεις ἔθνος. Αὐτῆς ἀπολεσθείσης τὰ πάντα ἀπόλλυνται. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐθνικὴ Γλῶσσα μας ἔχει τὴν διαύγειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ κάλλος τοῦ Ἑρμοῦ τοῦ Πραξιτέλους».

Δέν υπάρχουν «Ρωμιοί» και «Ρωμιοσύνη» ή «Ρωμανία»

Κύριε διευθυντά,

Είναι οι σημερινοί Έλληνες Ρωμαίοι; Η μακράιων Ρωμαϊκή κυριαρχία στην Έλληνική Ανατολή εξάλειψε την ελληνική φυλή από την πανάρχαια κοιτίδα της; Η απάντηση είναι όχι. Οι σημερινοί Έλληνες δεν είναι Ρωμαίοι. Είναι Έλληνες τόσο φυλετικά όσο γλωσσικά και πολιτιστικά. Η νεοελληνική γλώσσα δεν είναι Ρωμαϊκή ή νεο-Ρωμαϊκή ή, όπως είναι το σωστό, νεο-λατινική γλώσσα, όπως είναι οι σημερινές γλώσσες Ιταλική, Ισπανική, Πορτογαλική, Ρουμανική – και λιγότερο ή Γαλλική. Η σημερινή γλώσσα των Ελλήνων είναι γλώσσα Έλληνική. Είναι ή ίδια ή αρχαία Έλληνική γλώσσα στην δεκαεξαεπταετία διαχρονική πορεία της. Η αρχαιολογική σκαπάνη όσημέραι το επιβεβαιώνει: Η Έλληνική γλώσσα είναι ή μητέρα των γλωσσών. Οι Έλληνες είναι γηγενής λαός στον έλλαδικό χώρο. Ανήκουν στην ιαπετική φυλή και από τον έλλαδικό χώρο απλώθηκαν σ' όλη την Εύρωπαϊκή Ήπειρο. Ο μύθος περί Ίνδοευρωπαίων του Άγγλου εμπόρου από τις Ίνδιες καταρρέει κάθε ήμέρα.

Υπάρχει ρωμιοσύνη στην Ελλάδα και στην Διασπορά; Η απάντηση είναι και πάλι όχι. Δεν υπάρχει Ρωμιοσύνη. Και αυτό άς το γνωρίσουν κάποιοι... τακτικοί θαμώνες των ραδιοηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, που τόσο διατυ-

μπανίζουν το «εμείς οι Ρωμιοί». Οι Έλληνες δεν είναι Ρωμιοί. Και γιατί δεν είναι Ρωμιοί; Διότι ή κατάκτηση ενός λαού δεν σημαίνει υποχρεωτικά και την ταύτισή του φυλετικά ή πολιτιστικά με τον κατακτητή. Αυτό ήμπορεί να έχει συμβεί για κάποιους υποδουλωθέντες λαούς, όχι όμως στην περίπτωση των Ελλήνων. Οι Έλληνες παρέμειναν Έλληνες κάτω από την ρωμαϊκή κυριαρχία, όπως παρέμειναν Έλληνες κάτω από μια άλλη και μάλιστα χειρότερη κυριαρχία, την τουρκική. Εάν οι Έλληνες έγιναν Ρωμιοί κάτω από την ρωμαιοκρατία, τότε θα έγιναν και τουρκοί κάτω από την τουρκοκρατία. Αλλά ποιος Έλληνας σήμερα αποκαλεί τον εαυτόν του Τούρκο; Κανένας. Τότε λοιπόν γιατί είναι Ρωμιός, Ρωμαίος; Πρέπει να τεθεί τέρμα στη ρωμιοσύνη, που σημαίνει ύποτελεια.

Εάν δεχθούμε, ότι είμαστε Ρωμιοί, τότε απορρίπτουμε όλο το ελεύθερο και ένδοξο παρελθόν μας πριν από την ρωμαϊκή κατάκτηση. Τότε ή ιστορία και ο πολιτισμός των Μινωιτών Κρητών, των Μυκηναίων, τα όμηρικά έπη, ο πολιτισμός των Αρχαϊκών χρόνων, των Κλασσικών χρόνων με την λαμπρά άνθιση του 5ου π.Χ. αιώνα, ή Αθηναϊκή Δημοκρατία, οι Ίωνες φιλόσοφοι και ιστορικοί, ή ανάπτυξη της φιλοσοφίας, της ποίησης, των τεχνών, των μαθηματικών, της φυσικής και στίς δύο όχθες του Αιγαίου αλλά και

Είναι πολύ δυσάρεστον το γεγονός ότι ή πλούσια και γλαφυρά Έλληνική γλώσσα «φτωχαίνει» τα τελευταία χρόνια όλον και περισσότερον. Με την κατάργησιν του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών εις τάξεις του Γυμνασίου, την εισαγωγήν του μονοτονικού συστήματος και ακόμη με τον περιορισμόν της εις το γνωστόν τυποποιημένον γλωσσικόν ιδίωμα του συγχρόνου νεοέλληνο «ψαλλιδίζεται» καθημερινώς ασυστόλως και αδασανίστως. Ταυτοχρόνως δέ μειοῦνται συνεχώς οί «ειδήμονες» εκείνοι, που με την αγάπην τους και την αφοσίωσίν τους έταξαν ως σκοπόν της ζωής τους την διατήρησιν και τον διαρκή εμπλουτισμόν της.

Ωστόσο δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία, ότι μεταξύ των Ελλήνων –οί όποιοι ήσαν ανέκαθεν λάτρεις του τελείου και του ωραίου– υπάρχουν ακόμη σήμερα εκείνοι, που θέλουν να μιλοῦν και να γράφουν, όπως ο «Δαυλός», αυτήν την πλουσίαν γλώσσαν, όπως ακριβώς την παρέλαβον, πριν την «πετσοκόψουν» οί σύγχρονοι νεωτερισμοί των διαφόρων «κουλτουριάρηδων».

Αλλωστε μήπως δεν είναι ακριβώς αυτή ή αφαιρέσις και ή απλούστευσις, αυτή ή επιπολαία και έγκληματική «γενίκευσις» των τάσεων μία από τάς κυριωτέρας αιτίας, που στερεί από τα παιδιά μας και όλον τον Έλληνισμόν την άμεσον επαφήν διά την αυθεντικήν Έλληνικήν γλώσσαν και άλλωώνει την Έθνικήν ταυτότητά μας; Και μήπως δεν είναι, εν τελευταία αναλύσει, αυτά αί «άλλοιώσεις» της αυθεντικότητος των

στην Μεγάλη Ἑλλάδα (Κάτω Ἱταλία καὶ Σικελία), ἡ ἱστορία τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων στὴν Ἑλλάδα, στὴν Ἰωνία, στὸν Πόντο, στὴν Θράκη, στὴν Κύπρο, ἀλλὰ καὶ ἡ λαμπρὴ ἱστορία τῆς Μακεδονίας καὶ τῶν Ἑλληνιστικῶν κρατῶν δὲν ἀνήκουν στοὺς Ρωμαίους. Τὰ χαρίζουν οἱ Ρωμαῖοι ὅλα αὐτὰ σὲ ἄλλους λαούς, σὲ κατακτητὲς λαούς;

Τὸ «Ἐμεῖς οἱ Ρωμαῖοι» σημαίνει, ὅτι ἡ ἱστορία μας, ἡ ἱστορία τῆς χώρας μας, ἀρχίζει ἀπὸ τὴν μάχη τῆς Πύδνας τὸ ἔτος 168 π.Χ. καὶ τὴν ἡττα τῶν Μακεδόνων, ὅποτε οἱ ρωμαϊκὲς λεγεῶνες ξεχύθηκαν σὲ ἑλληνικὰ ἐδάφη, μολύνοντας τὰ ἱερὰ χώματα τῆς Μακεδονίας μας. Ὅμως ἐμεῖς οἱ κάποιοι Ἕλληνες, ἡ τὸ σωστότερο ἐμεῖς οἱ Πανελλήνες, ποὺ ζοῦμε τόσο στὴν Ἑλλάδα ὅσο καὶ στὶς Ἀλύτρωτες Πατρίδες τοῦ Ἑλληνισμοῦ,

ἀλλὰ καὶ στὶς χώρες τοῦ ἐξωτερικοῦ, δὲν θέλομε νὰ εἶμαστε Ρωμαῖοι. Ἡ πατρίδα μας εἶναι ἡ Ἑλλάς (Hellas) καὶ ὄχι ἡ Ρωμανία ἢ ἡ Γκρεκία (Grecia, Grèce, Greece κ.τ.λ.). Ἐμεῖς εἶμαστε Ἕλληνες καὶ ζοῦμε σὲ τοῦτα τ' ἀκροπόδαρα τῆς χερσονήσου τοῦ Αἵμου μυριάδες χρόνια. Δὲν ξέρομε καμμιά «Ρωμοσύνη».

Αὐτὸ ποὺ ξέρομε εἶναι ἡ Ἑλληνοσύνη, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ τὰ δάθη τῶν αἰώνων, χιλιάδες χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν «κτίση τῆς Ρώμης» καὶ συνεχίζεται ὡς τὰ σήμερα καὶ θὰ συνεχίζεται εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἡ Ἑλληνοσύνη εἶναι ἰδέα ἐλεύθερη, εἶναι γεννητρία καὶ τροφὸς πολιτισμοῦ, εἶναι φῶς αἰώνιο.

Ἰωάννης Σωπασιῆς-Δαναός

Δημοσιογράφος

Ἀθήναι

Ἡ μεγάλη μας δύναμη εἶναι τὰ παιδιά μας

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Τὸ τεῦχος 164-165 τοῦ περιοδικοῦ σας εἶναι τὸ πρῶτο ποὺ διάβασα καὶ οἶγουρα ὄχι τὸ τελευταῖο. Τὸ διάλεξα ἀνάμεσα ἀπὸ δεκάδες ἄλλα περιοδικά, γιατί μοῦ κίνησε τὴν προσοχὴ ἡ ἐπικεφαλίδα ποὺ ἀναφέρεται στὴν ἀνηθικότητα τῆς Π. Διαθήκης. Διαβάζοντας τὸ συγκεκριμένο θέμα, διαπίστωσα πὼς ὑπάρχουν Ἕλληνες, ποὺ μέσα ἀπὸ ἓνα περιοδικὸ ἀμφισβητοῦν καὶ ξεσκεπάζουν αὐτὸ τὸ μυθιστόρημα, ποὺ μᾶς

ἔχουν ἐπιβάλει ἐδῶ καὶ 1650 χρόνια σὰν «ἱερὸ λόγο τοῦ Θεοῦ»· ἐνὸς θεοῦ συγχώρεσης καὶ ἀγάπης, ὅπως ὑποστηρίζουν, ἀλλὰ τὸ ἴδιο τὸ βιβλίον τοὺς διαψεύδει μὲ τὰ γεγονότα ποὺ περιγράφει.

Χωρὶς νὰ ἀνήκω σὲ κανένα θρησκευτικὸ δόγμα, πιστεύω πολὺ στὸ θεό. Αὐτὴ ἡ πίστη μὲ ὥθησε νὰ ἀσχοληθῶ μὲ κάποια «ἱερὰ» βιβλία, ὅπως τὸ *Κοράνι*, τὴ *Μπακαδάν Γκιτά*, τὸ *Ἰ Τσίνγκ*, μὲ τελικὴ κατὰλληξι στὴν *Ἀγία Γραφή*, ξεκινώντας ἀπὸ τὴν *Π. Διαθήκη*. Μόνο ποὺ ἡ «ἀμαρ-

ἑλληνικῶν πραγμάτων ποὺ ἐγκυμονοῦν τοὺς μεγαλυτέρους ἐσωτερικοὺς καὶ ἐξωτερικοὺς κινδύνους;

Δι' αὐτοὺς ἀκριβῶς τοὺς λόγους, ἐπὶ τῆς προκειμένης περιπτώσεως ὡς πρὸς τὴν αὐθεντικότητα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, θὰ πρέπει ὅλοι οἱ ἐχέφρονες καὶ λογικοὶ Ἕλληνες –ὅσοι ἔχουν ἀπομείνει– νὰ συσπειρωθοῦν καὶ νὰ ἀγωνισθοῦν ἀγῶνα δίκαιον πρὸς διάσωσιν τῆς καλλίστης τῶν γλωσσῶν. Διότι, ὅταν πρόκειται διὰ τὴν γλῶσσαν μας, θέλομε καὶ «ψιλές» καὶ «δασεῖες», θέλομε ἢ φωνὴ μας νὰ ἀκούεται μὲ ὑψηλοὺς τόνους...

«Τὴν γλῶσσα σου, πατρίδα μου,

θεοὶ τὴν ἐμιλοῦσαν,

ὅταν τ' Ὀλύμπου τὶς κορφές

θεοὶ τὶς κατοικοῦσαν...».

Συνεχίσατε τὸν καλὸν ἀγῶνα σας καὶ θὰ νικήσετε.

Μετ' ἐκτιμήσεως

Theodore A. Lyras, M.D.

101 West Maple Avenue

Merchantville, NJ 08109

H.Π.Α.

τία» μου ήταν, ότι ξεκίνησα να τη διαβάζω με κριτική διάθεση και όχι με την άπαιτούμενη πίστη, που πρέπει να προ-έχει, όταν μελετά κανείς τη *Βίβλο*, όπως μās λένε. Με μιὰ εικόνα τελειότητας στο μυαλό μου για τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ θεοῦ· ἐνὸς θεοῦ πάνω ἀπὸ μίση, κακίες καὶ δίψα γιὰ ἐξουσία, καταλαβαίνετε τὸ σὸκ ποὺ ὑπέστην, ὅταν εἶδα σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο (ποὺ ἀντιπροσωπεύει τὴ θρησκεία ποὺ μαθαίνουμε νὰ πιστεύουμε καὶ νὰ σεβόμαστε ἀπὸ παιδιὰ), ὅτι ὁ θεὸς ὄχι μόνον δὲν ἦταν πάνω ἀπ' αὐτὰ, ἀλλὰ, τὸ χειρότερο, ὅλα αὐτὰ ἦταν «μέσα» στὸ θεῖ! Ἀπὸ τὸ 1ο κιόλας κεφάλαιο ἡ *Π. Διαθήκη* ψευδεται ξεδιάντροπα ἀναφερόμενη στὸ παγκοίνο γινώστο «προπατορικὸ ἁμάρτημα». Διότι πῶς εἶναι δυνατόν, ὁ θεὸς νὰ φτιάξει τοὺς πρωτόπλαστους κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσί του, κρατώντας μόνον γιὰ τὸν ἑαυτὸ του τὴ γνῶσι τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ; Τότε γιὰ ποιά εἰκόνα καὶ ποιά ὁμοίωσι μιλάμε; Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα ἀσυνάρτητα γύρω ἀπὸ τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν ἀξιοπιστία τοῦ θεοῦ, ποὺ κάθε λογικὸς ἄνθρωπος ἔστω καὶ μετρίως νοημοσύνης θὰ τὰ δεῖ, ἀρκεῖ νὰ μὴν ἀφήσει νὰ τὸν ὀδηγεῖ ἡ τυφλὴ πίστη («πίστευε καὶ μὴ ἐρευνᾷ») ἢ ἡ ἀδιαφορία κρυμμένη στὴν κλασικὴ πιά φράσι: «ἔτσι τὰ θεήκαμε, ἔτσι μās τὰ ἔδωσαν οἱ μανάδες καὶ οἱ πατεράδες μας». Γιατὶ καὶ τὰ ἀρχαῖα ἐλληνικὰ μās τὰ ἔδωσαν οἱ πρόγονοί μας, ἀλλὰ ἐμεῖς τὰ κάναμε «νεο-ἐλληνικά» καὶ τοὺς Ἕλληνες (τὸ ἀνθελληνικὸ) «νεο-Ἕλληνες».

Κλείνοντας τὴν ἐπιστολὴ μου, θέλω νὰ συγχαρῶ ἑσᾶς καὶ τοὺς συνεργάτες σας γιὰ τὴν προσπάθειά σας νὰ ἀναστήσετε τὸν Ἑλληνισμὸ μέσα στὴν ἴδια τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ κάνετε αἰσθητὴ τὴν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη, νὰ ἀφυπνιστῇ ὁ Ἕλληνικὸς λαὸς γιὰ τὸν κίνδυνο ποὺ μās περιβάλλει, κίνδυνο προερχόμενο ἀπὸ τοὺς ἐξουσιαστές, ποὺ

ἐξωθοῦν τὸν Ἑλληνισμὸ στὸ δάραθρο τῆς ἀνυπαρξίας, ἀργὰ καὶ μεθοδικὰ ἐδῶ καὶ αἰῶνες. Θέλω νὰ τονίσω, ὅτι τὸ ἔργο σας ἔχει μεγάλη ἀξία. Ὅμως δὲν φτάνει. Τὸ σκοτάδι εἶναι πολὺ πηχτό, γιὰ νὰ μπορέσουμε εὐκολὰ νὰ πολεμήσουμε τοὺς ἐξουσιαστές μας· τὴν πληγὴ τῆς ἀνθρωπότητας, ποὺ ἐξελίσσεται σὲ γάγγραινα (κατὰ τὴ δική μου ἀποψι). Ὁ Ἑλληνισμὸς κινδυνεύει τώρα πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες φορὲς ποὺ κινδύνεψε στὸ παρελθόν, νὰ πέσει στὸν ὀλισθηρὸ κατήφορο τῆς πνευματικῆς ἐξαθλίωσης. Καὶ ἐμεῖς ἔχουμε ὑποχρέωσι, ὅλοι οἱ Ἕλληνες, στοὺς προγόνους καὶ τοὺς ἀπογόνους μας νὰ διατηρηθοῦμε ὅσο ὑπάρχουν ἄνθρωποι. Τώρα δίνεται ἡ σκληρότερη μάχη. Καὶ πρέπει νὰ παλέψουμε «μὲ νύχια καὶ μὲ δόντια», γιὰ νὰ κρατήσουμε τὸ ἐλληνικὸ πνεῦμα ζωντανό· καὶ ἡ μεγαλύτερη δύναμή μας εἶναι τὰ παιδιά μας· ἀπὸ τὴν παιδικὴ τους ἡλικία πρέπει νὰ μιλάμε στὰ παιδιά μας (κι ἂν δὲν ἔχουμε παιδιά, σίγουρα ἔχουμε ἀνήψια ἢ ἐγγόνια ἢ καὶ κάποια παιδιά τέλος πάντων, ποὺ μās «συμπαθοῦν») γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς. Καὶ ἀντὶ γιὰ τὸν παπουτωμένο γάτο καὶ τὴ Σαχτοπούτα, καλὸ εἶναι νὰ τοὺς λέμε ποιοὶ ἦταν ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Σωκράτης καὶ οἱ δεκάδες ἄλλοι σοφοὶ μας, ποὺ «ἔκτισαν» ὁλόκληρο τὸν ἀνθρώπινο πολιτισμὸ. Κι ἂν δὲν ξέρουμε γι' αὐτοὺς, νὰ φροντίσουμε νὰ μάθουμε (ὑπάρχουν καὶ στὴν Ἑλλάδα διβλιοπωλεῖα), γιὰ νὰ μάθουν καὶ τὰ Ἑλληνόπουλα ἀπὸ μικρὰ τὴν εὐτυχία τοῦ νὰ εἶναι Ἕλληνες (ὄχι «νεο-Ἕλληνες»).

Σας εὐχαριστῶ γιὰ τὴν ὑπομονή σας

Ἑλένα Κουδελιώτη

Ἰδ. Ὑπάλληλος

Ἀθήνα

Δὲν ὑπάρχει μυστικισμὸς στὸ ἔργο τοῦ Θ. Καΐρη

Κύριε διευθυντά,

Στὸν «Δαυλὸ», τ. 167, σ. 10075, στὸ ἄρθρο ποὺ ἀναφέρεται στὸν Θ. Καΐρη εἶδα, ὅτι ὁ ἀρθρογράφος ἀποδίδει στὸν Θ.Κ. μυστικιστικὲς τάσεις. Ἀλλὰ ὁ Θ. Καΐρης γράφει γιὰ τοὺς μυστικιστές: «...αὐτὸ τοῦτο διδάχθεντες καὶ τοὺς ἄλλους διδάσκοντες τὴν τοῦ πνεύματος καταπίεσιν». Τὸ θεοσεβικὸ μάθημα ψυχολογίας (τοῦ Θ.Κ.) δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν παραψυχολογία καὶ τὸν μυστικισμὸ. Ὁ Καΐρης δὲν εἶναι ἓνας «γκουρού», ποὺ σπύδασε τὴν σοφία τῆς Ἀνατολῆς. Τὸν βάφτισαν νέο Σωκράτη.

Καὶ γιὰ τοὺς Ἑβραίους γράφει: Δὲν εἶχαν δικιὰ τους φιλοσοφία, καὶ ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι ἔργο νεοπλατωνιστῶν καὶ νεοπυθαγορείων τῆς Ἀλεξανδρινῆς σχολῆς. Αὐτὰ γιὰ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια. Ἐνα βιβλίο μὲ τὰ δόγματα τῆς θεολογίας του, ποὺ περιλαμβάνει τὴν θεωρία τοῦ ἐνύλου (ἐκδοσὴ 1989), ἦταν τὸ εὐαγγέλιο γιὰ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς θεοσεβείας. Κανένα μυστήριον.

Ν. Τριδῆμας

Δάμωνος 9,112 53 ΑΘΗΝΑ

Ἀπορίες ἐνὸς πιστοῦ γιὰ τὴ στάση τῆς Ἐκκλησίας

Κύριε Λάμπρου,

Ἐπειδὴ τελευταῖα ἀναφέρεστε σὲ θρησκευτικά θέματα καὶ ἰδιαίτερα στὴν *Παλαιὰ Διαθήκη*, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ σὰς γράψω τὸ παρὸν μὲ τὴν ἐλπίδα κάποιος νὰ μοῦ ἀπαντήσει στὰ παρακάτω ἐρωτήματά μου:

1. Στὴν *Ἱερὰ Σύνοψη* ἀναφέρονται δύο θαύματα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Σὰς ἐσωκλείω φωτοτυπίες. Ἐὰν τὸ πρῶτο, περὶ τοῦ Ἁγίου Μανδηλίου, ἔχει κάποια μεταφυσικὴ ἐξήγηση, τί ἔχει τὸ δεύτερο; Ἀναφέρομαι, ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε, σὲ ὠρισμένες ὑπερβολὲς ἐκείνων, ποὺ αἰῶνες τώρα τρομοκρατοῦν τοὺς πιστοὺς καὶ τοὺς ἀφελεῖς χριστιανοὺς (φοβοῦμενοι μήπως τοὺς χάσουν;).

2. Τὰ χιλιάδες θαύματα, ποὺ ἔχουν καταγραφεῖ ἢ ἀναφερθεῖ, πρέπει ἓνας «σωστός χριστιανὸς» (ποιὸς θὰ κρίνει, ἐὰν κάποιος εἶναι σωστός ἢ ὄχι;) νὰ τὰ λαμβάνει ὑπόψη του ἢ ὄχι;

3. Τί θὰ γίνεи μὲ τὶς ἑκατοντάδες ἀναπάντητες ἀπορίες καὶ ἐρωτήσεις ποὺ ἔχουμε ὅλοι

μας, ἀλλὰ κύρια οἱ νέοι (πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους στρέφονται σὲ ἄλλες θρησκείες, ποὺ τοὺς «λύνουν», φαινομενικά, τὶς ἀπορίες), ὅταν οἱ ἱερωμένοι, ἀντὶ ξεκαθαρισμένων ἐξηγήσεων καὶ θέσεων, ἐκτοξεύουν ἀπειλές; Μήπως μιὰ ἀπὸ τὶς αἰτίες τῆς ἀπομάκρυνσης τῶν χριστιανῶν σήμερα ἀπὸ τὴν θρησκεία, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπὸ τὶς ἐκκλησίες, εἶναι ἡ ἀνυπαρξία ἢ ἡ κακὴ σχέση τοῦ ποιμνίου μὲ τοὺς ἐκαστοτε ἱερωμένους (ἐξαιρέσεις φυσικὰ ὑπάρχουν);

4. Γιατί ἡ Ἐκκλησία ἔχει «κολλήσει» στὸ Ἑβραϊκὸ παρελθὸν τῆς θρησκείας μας καὶ δὲν ἀναφέρεται περισσότερο, διδάσκοντας τὸν σημερινὸ προβληματισμένο ἄνθρωπο, στὰ πολὺ ἀξιόλογα κείμενα ὠρισμένων σοφῶν ἁγίων, πατέρων καὶ μοναχῶν; Τὸ ἐλάχιστο: θὰ ἀπέτρεπε χιλιάδες νέους ἀπὸ τὸ νὰ γίνονται ὅπαδοὶ ὑποπτων γκουρουὶ καὶ δοξασιῶν.

Μὲ ἐκτίμηση

Γεώργιος Ἀναγνώστου

Ἀμπελόκηποι· Ἀθήνα

Πελασγικὸς ὁ «Πύργος Ἁγίου Πέτρου» τῆς Ἀνδρου

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Ἀρχικά θέλω νὰ συγχαρῶ ἐσὰς καὶ τοὺς συνεργάτες σας γιὰ τὴν προσπάθειά σας νὰ ἀφυπνίσετε τὶς συνειδήσεις, νὰ τονώσετε τὸ ἠθικὸ καὶ νὰ διαφωτίσετε Ἕλληνες καὶ ξένους σχετικὰ μὲ τὴν παγκόσμια πολιτιστικὴ προσφορά μας, ἀποκαθιστώντας τὴν κακοποιημένη ἱστορία μας.

Διαβάζοντας στὸ τεῦχος 167 τοῦ «Δαυλοῦ» ἐπιστολὴ τοῦ ἀναγνώστου Α. Θεοφίλου μὲ θέμα «*Ἀρχαιοότητες ἐγκαταλελειμμένες στὴν Ἀνδρῶ*», ὅπου χαρακτηρίζεται ὁ «Πύργος τοῦ Ἁγίου Πέτρου» ὡς ἔργο τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων, θέλω νὰ ἀναφέρω τὰ ἑξῆς:

Στὸ βιβλίο τοῦ Ἀνδριώτη ἱστορικοῦ Δ. Πασχάλη «*Ἱστορία τῆς νήσου Ἀνδρου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς*» (τόμος Α', σελ. 214) ἀναφέρεται, ὅτι «ὁ γνωστός ἐν Ἀνδρῶ πανάρχαιος πύργος τοῦ Ἁγίου Πέτρου εἶναι κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν κτίσμα Πελασγικόν». Ἐξ ἄλλου στὸ βιβλίο

τοῦ Δημ. Κυριακοῦ «*Ἀνδρῶς, Ἱστορία καὶ Πολιτισμὸς*», σελ. 115-116, διαβάζομε, ὅτι «*ἡ ἀρμολόγησις τῶν λίθων ἐγένετο κατὰ τὸν τρόπον τῆς Πελασγικῆς οἰκοδομῆς, καθ' ὅτι οἱ λίθοι συμπλέκονται μεταξύ των διὰ τεχνητῶν ἐσοχῶν καὶ ἐξοχῶν*». Ἡ δὲ χρονολογία τῆς κατασκευῆς, ὑπὸ τινων μὲν τοποθετεῖται στοὺς Ἑλληνιστικοὺς χρόνους (Fiedler, Ἰ. Δραγάτης) ἢ στὴν Βυζαντινὴ ἐποχὴ (ἐξ αἰτίας τῆς ὑποτιθέμενης χρήσης του ὡς φρυκτωρίας), ὑπ' ἄλλων δὲ στὴν ἐποχὴ τῶν Πελασγῶν. Γιὰ τὴν τελευταία ἐκδοχὴ ὁ συγγραφέας ἀναφέρει ὡς πηγὲς τοὺς Ἀ. Μηλιαράκη, Ross, Bursian, Weil κ.λπ.

Σημεῖο ἀντιλεγόμενον εἶναι ἐπίσης ὁ σκοπὸς τῆς κατασκευῆς τοῦ Πύργου. Ἐλπίζω, νεότερες ἐρευνες νὰ τὸ διευκρινίσουν.

Μετὰ τιμῆς

Ἑλένη Κουτσούκου

84 500 Χώρα· Ἀνδρῶς

Τὸ παράλογο ἀπειλεῖ τὴν Εὐρώπη

ΜΥΣΤΙΚΙΣΜΟΣ-ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Η στατιστική μελέτη τῆς βιολογικῆς ἐξέλιξης τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν ἀποκαλύπτει ἀναμφισβητήτως τὴν ἐκφυλιστικὴν τους πορεία, ἡ ὁποία εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ἀναστραφῇ (βλ. «Δαυλόν», τ. 169, σ. 10135). Ἐπιβάλλεται ὁμως νὰ μελετηθοῦν τὰ συμπτώματα καὶ τὰ αἷτια τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς παρακμῆς τῶν κοινωνιῶν πού ἡγοῦνται τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ, γιὰ νὰ ἀναζητηθοῦν ἀποτελεσματικοὶ τρόποι ἀντιμετωπίσεώς των. Ἡ πνευματικὴ κατάστασις ἑνὸς συντεταγμένου συνόλου ἀνθρώπων μὲ κοινωνικὴ δομὴ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τρία πράγματα:

(α) Ἀπὸ τὴν μεταφυσικὴν θεώρησιν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπορρέει τὸ ἠθικὸ σύστημα, πού διαμορφώνει τὴν κοινωνικὴν δομὴν καὶ ἐπηρεάζει τὴν λειτουργίαν της.

(β) Ἀπὸ τὴν συγκροτημένην γνῶσιν, δηλαδὴ τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐπιστήμης.

(γ) Ἀπὸ τὴν ἀνθιστὴν τῶν καλῶν τεχνῶν.

Οἱ συντελεστὲς (α) καὶ (β) δὲν εἶναι ἀνεξάρτητοι μεταξὺ των, ἀλλὰ εὐρίσκονται σὲ συνεχεῖ ἀντίθεσιν, ἐνῶ ὁ τρίτος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς δύο πρώτους. Οἱ συμβιβασμοὶ δὲν κατορθώνουν νὰ διατηρήσουν τὴν ἰσορροπίαν, τὴν ὁποία διαδέχεται ἡ φανερὴ σύγκρουσις. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐπιστήμης προσφέρει γνῶσιν, ἡ ὁποία διαλύει τοὺς φόβους καὶ μεγαλύνει τὴν αὐτοπεποίθησιν· ἐνῶ τὸ ἀπαιτούμενον ἀμετάκλητον τῆς μεταφυσικῆς θεώρησης ἀντιστρατεύεται τὴν γνῶσιν, πρᾶγμα πού γίνεται φανερό ἀπὸ τὴν μελέτη τῆς ἱστορίας τῆς ἐπιστήμης. Τὰ κοσμολογικὰ θεωρήματα ἀποκαλύπτονται ἀτελεῖ καὶ ἐσφαλμένα μὲ τὴν αὔξησιν καὶ τὴν ποιότητα τῆς γνῶσεως.

Ἐπειδὴ ἡ γνῶσις εἶναι πεπερασμένη ἢ τὸ πολὺ δυνάμει ἀπειρη, οἱ φιλοσοφικὲς καὶ θρησκευτικὲς θεωρήσεις νομιμοποιοῦνται νὰ καλύψουν τὸν χῶρον τῆς μεταφυσικῆς, ὅταν περιορίζουν τίς λογικὰς ἀντιφάσεις τῶν ἀξιωματικῶν συστημάτων. Ἡ λογικὴ συνέπεια τῶν δογματικῶν ἀξιωματικῶν εἶναι τὸ μέτρον ποιότητος τῆς μεταφυσικῆς θεωρήσεως. Ἡ φιλοσοφικὴ μεταφυσικὴ ἔχει προφανῶς μεγαλύτερη λογικὴν συνέπειαν ἀπὸ αὐτὴ τῶν διαφορῶν μυστικῶν θρησκειῶν, διότι δὲν στηρίζεται σὲ δόγματα ἀποκρυφιστικά, ἀλλὰ σὲ ἀξιώματα, γιὰ τὰ ὁποία γίνεται προσπάθεια νὰ μὴ εἶναι προφανῶς ἀντιφατικά.

Οἱ θρησκείαι πέρα ἀπὸ τὰ λογικὰ στοιχεῖα δέχονται πολλὰς φορὰς ἓνα εἶδος μυστικισμοῦ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον προέρχονται οἱ ἐμφανεῖς ἀντιφάσεις. Ὁ μυστικισμὸς ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴν λογικὴν συνέπειαν καὶ ἀξιώνει τὴν «ἔνωση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν θεόν» διὰ μέσου τοῦ συναισθήματος. Ἡ μυστικὴ θεολογία δέχεται, ὅτι ὁ θεὸς εἶναι ἀπερίγραπτος καὶ ἀκατάληπτος, συνεπῶς δὲν γνωρίζεται μὲ διανοητικὰ καὶ λογικὰ μέσα. Ὁ θεὸς γνωρίζεται μὲ τὴν ἐνόρασιν, μὲ τὴν πίστιν καὶ μὲ τὰ ψυχικὰ διώματα, τὰ ὁποία δὲν εἶναι κτήμα ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Μὲ τὴν βοήθειαν τελετουργικῶν πράξεων, μερικῶς καταληπτῶν καὶ μὴ ἀνακοινωσίμων, ὀδηγοῦμεθα σὲ ψυχικὴν ἀφύπνισιν, διὰ τῆς ὁποίας ἐρχόμεθα σ' ἐπαφὴν μὲ τὸ θεῖον καὶ γνωρίζουμε τὰ μυστήρια τῆς οὐσίας καὶ τοῦ πνεύματός του. Ὁ ἀπόλυτος παραλογισμὸς τοῦ μυστικισμοῦ ξεκινᾷ ἀπὸ ἓνα βασικὸν δῶμα σχιζοφρενικῆς ἐμπνεύσεως, τὸ ὁποῖον συνίσταται στὴν ψευδαίσθησιν τῆς ἄρσης τῶν διαφορῶν μεταξὺ ὑποκειμένου καὶ ἀντικειμένου μὲ συνακόλουθον τὴν ταύτισιν τῶν δύο αὐτῶν διαφορετικῶν πραγμάτων. Καὶ καταλήγει στὴν ἐνόητον μεταξὺ ἐγὼ καὶ μὴ ἐγὼ.

Ὁ Ἰνδὸς μυστικὸς λέγει πρὸς ὅλα τὰ ὄντα: «*Εγὼ εἶμαι σύ*»· καὶ ὁ χριστιανὸς Ἐκκάρτ αἰσθάνεται, ὅτι «*τὸ ὄμμα διὰ τοῦ ὁποίου βλέπω τὸν θεόν, εἶναι τὸ αὐτὸ βλέμμα, διὰ τοῦ ὁποίου μὲ βλέπει ὁ θεός. Τὸ βλέμμα μόνον καὶ τὸ βλέμμα τοῦ θεοῦ εἶναι ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ βλέμμα, ἓνα πρόσωπον καὶ μὴ γνῶσις καὶ μὴ ἀγάπη*». Μὲ αὐτὴ τὴν ῥῆσιν ἐπιτυγχάνεται ἡ «*ταύτισις*» τοῦ θεοῦ, τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου. Ἡ παράνοια ξεκινώντας ἀπὸ αὐτὴ τὴν «*ἀλήθειαν*» καταλήγει στὸ περίφημον «*ὁ θεὸς εἶναι τὸ περιούσιον μηδέν*». Δυστυχῶς οἱ ἐξωφρενικὲς ταυτίσεις τοῦ εἰδους αὐτοῦ ἐξακολουθοῦν καὶ σήμερον νὰ ἐμφανίζονται στὴν φιλοσοφικὴν μεταφυσικὴν καὶ νὰ διεκδικοῦν τὴν ἀναγνώρισιν τῆς «*ὑψηλῆς*» πνευματικῆς ἐπεξεργασίας. Π.χ. ὁ ὑπαρξισμὸς, ὅπως καὶ ὁ μυστικισμὸς, δέχονται τὴν σύγχρονην ἐννοιολογικὴν ὑπαρξιν τοῦ εἶναι καὶ μὴ εἶναι,

γιατί τὸ μὴ εἶναι δὲν εἶναι ἀπλῆ ἄρνηση τοῦ εἶναι, ἀλλὰ κάτι τὸ θετικό. Τὸ νόημα τοῦ εἶναι πηγάζει ἀπὸ τὸ μὴ εἶναι, διαφορετικά τὸ εἶναι δὲν ἔχει νόημα.

Οἱ σκέψεις αὐτές ὄχι μόνον δὲν φωτίζουν τὰ πράγματα, ἀλλὰ μᾶλλον προκαλοῦν πλήρη σύγχυση καὶ καταργοῦν ἀξιώματα τῆς λογικῆς. Προφανῶς ἡ θεολογία ἢ ἡ φιλοσοφία αὐτοῦ τοῦ εἶδους εἶναι κενές περιεχομένου καὶ ἀντιστρατεύονται τὸν θεολογικὸ ὀρθολογισμό, ὁ ὁποῖος προσπαθεῖ μὲ λογικὴ ἐπιχειρηματολογία νὰ στηρίξει τὴν πίστη στὸ θεό. Πράγματι οἱ ὅροι «ἐνόραση», «ψυχικὴ ἀφύπνιση», «μυστήρια τῆς θείας οὐσίας καὶ πνεύματος» καὶ ἡ κορωνὶς «τὸ ὑπερούσιον μὴδὲν» στεροῦνται παντελῶς ἐννοιολογικοῦ περιεχομένου· καὶ ἀπευθύνονται στὸν ψυχισμό ἀκρίτων ἀνθρώπων. Τὰ τελετουργικά μυστήρια τελεσφοροῦν σὲ μάζες πρωτογόνων ἢ ἀτόμων χαμηλοῦ πνευματικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου. Ἄν καὶ μυστικιστές ὑπάρχουν σὲ ὅλα τὰ θρησκευόμενα, δὲν πρέπει νὰ ταυτίζουμε τὴ θρησκεία μὲ τὸν μυστικισμό. Γιατὶ ἡ μυστικὴ ψυχικὴ ροπὴ εἶναι ἐκτροπὴ τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ εὐχάριστη ψυχικὴ κατάσταση, πὺ διώνεται, ὅταν ἀπαλασσοῦμεθα ἀπὸ τὸ μεταφυσικὸ δέος μὲ τὴν θεωρητικὴν παρεμβάσεως ὑπαρκτῆς ἢ μὴ ἀγνώστου εὐεργετικῆς δυνάμεως. Τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα εἶναι κατὰ κάποιον τρόπο καθολικόν, ἀλλὰ ἡ ἐντάση του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ ὑποκειμένου καὶ σὲ ὀριακές περιπτώσεις εἶναι μηδενική.

Ὁ μυστικὸς τρόπος σκέψεως εἶναι τελείως ἀντίθετος μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ σκέψη, τὴν ὁποία ὁ θεολογικὸς ὀρθολογισμὸς προσπαθεῖ νὰ τὴν υἱοθετήσῃ χωρὶς τὴν μαθηματικὴν αὐστηρότητα. Συγκεκριμένα ὁ μυστικὸς δὲν ἀντιλαμβάνεται ἄμεσα τὴν πολλαπλότητα τοῦ κόσμου, ὅπως συνειδητοποιεῖται ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν φαινομένων, ἀλλὰ δέχεται τὸ «ἐν τὸ πᾶν» ὡς ὑψίστην ἀρχήν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπορρέει ἡ πολλαπλότητα. Ἡ παραδοχὴ αὕτη ὁδηγεῖ σὲ ἓνα μονισμό, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι ἄλλο τι ἀπὸ ἓναν ἰδιότυπον πανθεϊσμόν, γιατί ἀρνεῖται τὴν αὐτοτελὴ ὑπαρξὴν στὰ ἐπὶ μέρους στοιχεῖα τῶν πολλαπλοτήτων. Καὶ ἀπαιτεῖται ἡ ἄρση τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῆς θείας ἀρχῆς καὶ τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία ὁρμᾷ χωρὶς περιορισμοὺς πρὸς τὴν «ἐνωση μὲ τὴν θείαν ἀρχήν». Ὁ κόσμος θεωρεῖται ὡς ὁργανικὸν ὅλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκτυλίσσεται ἡ θεία ζωὴ διὰ τοῦ κύκλου «ἐκ τῆς ἀρχῆς στὴν πολλαπλότητα καὶ τῆς ἐπιστροφῆς στὴν ἀρχή». Ὁ μυστικισμὸς ἐνσωματώνει μεταφυσικὰς κοσμοθεωρίες, τῶν ὁποίων ὁ πυρῆνας εἶναι ἄκρως ἀντιλογικός. Καὶ υἱοθετεῖ μεθόδους, πὺ περιλαμβάνουν τελετές, χοροὺ, οἰνοποσία ἢ καὶ ἄλλα ὑποκατάστατα ψυχοτροπικά, μεθυστικά, μουσικὴ, πνευματικὰς ἀσκήσεις κ.τ.λ., γιὰ νὰ προκαλέσουν ψυχικὴ ἐκσταση. Ἐτεῖ ὁ ἄνθρωπος καταλαμβάνεται ἀπὸ συναισθηματικὴν εὐρύνησιν ἀνευ ὁρίων, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ δομὴ τῆς προσωπικότητος νὰ ἐξαφανίζεται. Στὶς «εὐτυχεῖς» αὐτὰς στιγμὰς γεύεται τὴν «μακαριότητα τῆς ἐνωσης μὲ τὸ θεῖον, ἡ ψυχὴ διαλύεται ὡς σταγόνα στὸν ὠκεανὸ ἢ ὡς σπινθὴρας χάνεται στὸ φῶς τῆς θεότητος». Οἱ καταστάσεις αὐτὲς προφανῶς ἀπέχουν τῆς πραγματικότητος, εἶναι νοσηρές καὶ ἀποτελοῦν τὸν προθάλαμο ὁποίωνδήποτε παρανοϊκῶν ἢ καὶ ἐγκληματικῶν ἐνεργειῶν. Παραδείγματα ἔχουμε πολλὰ στὶς Η.Π.Α., στὴν Ἀσία καὶ δυστυχῶς στὴν Εὐρώπῃ. Ὁ μυστικισμὸς στὴν ἐποχὴ μας εἶναι φαινόμενο παρακμῆς καὶ ἐκδηλώνεται σὲ ἀνθρώπους ψυχοπαθεῖς ἢ ἐκφυλισμένους ψυχικά καὶ πνευματικά, γιατί εἶναι ἐκφραση παθολογικοῦ φόβου, πὺ σπρώχνει τὸν ἄνθρωπο σὲ ἀναζήτησιν ψυχρῶν δυνάμεων, οἱ ὁποῖες κοινωνίαι εἶναι ὑποχρεωμέναι νὰ ἀποκαθαίρονται ἀπὸ τὸ διανοητικὸ ἐκτροπο τοῦ μυστικισμοῦ, γιατί διαφορετικά ὁδηγοῦνται στὸν ἀφανισμό.

Ο ἀποκρυφισμὸς εἶναι ἡ πιὸ διαδεδομένη πνευματικὴ νόσος, ἡ ὁποία ἐμφανίζεται μὲ διάφορες μορφές: ἀστρολογία, μαγεία, ὄνειρομαντεία, προφητεία, «ὑλοποίηση», ὑποβολή, φάσματα κ.τ.λ. Οἱ ποικιλόμορφες «πρακτικὲς» τοῦ ἀποκρυφισμοῦ καλοῦνται ἀποκρυφιστικαὶ τέχνες. Ὁ ἀποκρυφισμὸς στηρίζεται στὴν πίστη ὑπαρξῆς μυστικῶν καὶ ἀποκρύφων δυνάμεων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς φύσεως. Διὰ τῆς καλουμένης «ἐσωτερικῆς διδασκαλίας» ἀποκαλύπτεται ἡ ἀπόρητος γνῶσις καὶ ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐλαφὴ μὲ τὶς ἀποκρυφικὰς δυνάμεις, οἱ ὁποῖαι μπορεῖ νὰ «χρησιμοποιηθοῦν». Ἡ ἀποκρυφολογία διακρίνεται στὴν θεωρητικὴν (θεοσοφία) καὶ στὴν πρακτικὴν.

Ἡ θεοσοφία δὲν ικανοποιεῖται ἀπὸ τὴ μελέτη καὶ γνῶσις τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Ἀναζητεῖ τὴν «ἀλήθειαν» ἐντὸς τῶν διανοητικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἡ ὁποία εἶναι τὸ πᾶν καὶ ἐκφράζει τὴν «θείαν πραγματικότητα». Δηλαδή δὲν ἐρευνᾷ τὰ ψυχικά φαινόμενα ἐντὸς

του φυσικού κόσμου, όπως γίνεται στην έπιστήμη της ψυχολογίας, αλλά τὰ μεταθέτει ἀδικαιολογητῶς σ' ἓνα φανταστικό μεταφυσικό χώρο. Ἡ ψυχή εἶναι ἀθάνατη καὶ ἐξελίσσεται διὰ μεταλλάσσομένων πνευματικῶν καὶ σωματικῶν «ὕψάρξεων» μὲ σκοπὸ τὴν τελειοποίησίν της, κατὰ τὴν ὁποία συνειδητοποιεῖ τὴν θεότητά της καὶ ἐπιστρέφει στὸ «ἄγνὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ». Εἶναι λοιπὸν προφανές, ὅτι ὁ ἀποκρυφισμὸς καὶ ὁ μυστικισμὸς ἔχουν τὸν ἴδιο τελικὸ σκοπὸ, τὴν «θεοποίηση τοῦ ἀνθρώπου». Ὁ μυστικισμὸς καὶ ὁ ἀποκρυφισμὸς εἶναι προϊόντα τοῦ βαθυτάτου νοσηροῦ ἐγωκεντρισμοῦ τῶν φοβισμένων ἀνθρώπων.

Ἡ πρακτικὴ ἀποκρυφολογία, συνεπῆς στὸν παραλογισμό, δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὰ φυσικὰ φαινόμενα, ἀλλὰ μὲ ἀνυπόστατα φαντάσματα μὴ δυνάμενα νὰ ἐξηγηθοῦν μὲ τοὺς γνωστοὺς φυσικοὺς νόμους καὶ τὶς ἐπιστημονικὲς μεθόδους. Στὰ ἱερὰ βιβλία τῶν Ἰνδῶν «Βέδες» καὶ στὸ ἱερατεῖον τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων γίνεται λόγος γιὰ τὴν «ὑπερουράνιον σοφίαν» καὶ γνώση ἀνθρώπων ὑψωθέντων πνευματικῶς διὰ τῆς «ἐκστατικῆς διαφωτίσεως». Οἱ ὅροι αὐτοὶ εἶναι ἀνάλογοι μὲ αὐτοὺς τῆς μυστικῆς θεολογίας κ.τ.λ. καὶ ἀνευ περιεχομένου. Ἡ πρωτόγονη ἀνατολικὴ φαντασία, γιὰ νὰ δώσει σοβαρότητα στὶς ἱερατικὰ παρεμβάσεις στὴ ζωὴ τῶν ἀπαιδευτῶν καὶ δουλοφρόνων λαῶν, ἐπινόησε τὸν «ζωικὸ μαγνητισμό», τὸν ὁποῖον παρουσίασε μὲ σκοτεινὲς ἀπόκρυφες περιγραφὰς καὶ τὸν θεοποίησε διὰ τῆς θεᾶς Ἰσιδος, ἡ ὁποία καὶ τὸν ἀντιπροσωπεύει: «*Εγὼ εἰμι πᾶν τὸ γεγονὸς καὶ ὃν καὶ ἐσόμενον καὶ τὸν ἐμὸν πέπλον οὐδεὶς πω θνητὸς ἀπεκάλυψε*». Οἱ ἀποκρυφιστὲς ἰσχυρίζονται, ὅτι ὁ «ζωικὸς μαγνητισμὸς» εἶναι τὸ μέσον, μὲ τὸ ὁποῖον μποροῦν νὰ ἐπεμβαίνουν στὴ ζωὴ καὶ στὰ γεγονότα τῶν ἀνθρώπων πραγμάτων. Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε, ὅτι ὁ «ζωικὸς μαγνητισμὸς» ταυτίζεται μὲ μεταφυσικὴ δύναμη καὶ δὲν ἔχει καμμιά σχέση μὲ τὸν φυσικὸ μαγνητισμό. Τὸ ἀρχαῖο Αἰγυπτιακὸ ἱερατεῖο κατεῖχε πρακτικὰς γνώσεις, οἱ ὁποῖες ἦταν ἀναμειγνύμενες μὲ ἀπόκρυφες φαντασιώσεις.

Τὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ πνεῦμα ἀπέβαλε τὸ ἀπόκρυφο καὶ τὸ μυστήριον καὶ συνέθεσε τὶς φιλοσοφικὰς θεωρήσεις, οἱ ὁποῖες εἶναι στηριγμένες σὲ ἀξιωματικὰ συστήματα μὴ ἀντιφατικὰ καὶ οἰκοδομημένες μὲ τὸ ἀναμφισβήτητο κύρος τῆς λογικῆς συνέπειας. Δυστυχῶς στὶς μέρες μας ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ κατὰπτωση συνοδεύουν τὴν ἐκφυλιστικὴ πορεία τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου. Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πρακτικῆς ἀποκρυφολογίας συνεχῶς ἐπικεῖνται ἐπικινδύνως. Ἀνὴρ τοι δεισιδαίμονες ὧν τῶν τάξεων καταφεύγουν σὲ μυστικὰς μεθόδους γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση κάθε μορφῆς δυσκολιών. Οἱ ἀποκρυφιστικὲς τέχνες, ἡ μαγεία καὶ ὁ πνευματισμὸς κατέστησαν κύρια θέματα τῶν Μ.Μ.Ε. Ὅλοι οἱ τηλεοπτικοὶ σταθμοὶ ἔχουν τὴν ἀστρολόγο τους, ἡ ὁποία κάθε πρωὶ μᾶς καλημερίζει μὲ τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ ὥροσκοπίου, τὸ ὁποῖον εἶναι μιὰ σύνθεση κυτοπολνῆρης μαντικῆς κατὰλληλης γιὰ τοὺς πλεονάζοντες ἀφελεῖς προληπτικούς. Τὸ ὥροσκοπίον τῶν ζωδίων ἔγινε πλέον τὸ προσφιλές πρωινὸ ἀντίδωρον τῆς ἀποκρυφιστικῆς ἡλιθιότητος. Ἡ ἀστρολογία, ὡς ἐξελίχθη, εἶναι ἀποκρυφιστικὴ τέχνη, ἐνῶ στὴν ἀρχαιότητα ταυτιζόταν μὲ τὴν ἀστρονομία. (Ὁ Ἀριστοτέλης χρησιμοποιοῖ τὸν ὅρο *ἀστρολογία* μὲ τὴν ἔννοια τῆς σημερινῆς ἀστρονομίας, ἡ ὁποία, ὡς γνωστόν, εἶναι ἡ ἐπιστὴμὴ ποὺ ἐρευνᾷ τὰ οὐράνια σώματα). Οἱ Ἕλληνες περιορίζοντο στὴν ἐπιστημονικὴ μελέτη τῶν ἀστρῶν, ἀντιθέτως τὰ ἱερατεῖα τῶν ἀνατολικῶν λαῶν εἰσήγαγαν τὴν «προνοητικὴν δεισιδαιμονίαν», δηλαδὴ δὲν προσπαθοῦσαν νὰ ταξινομήσουν τὰ φαινόμενα καὶ νὰ ἐξηγήσουν διὰ τῆς λογικῆς τὰ συμπεράσματα, ἀλλὰ ἐδίδαν αὐθαίρετες θεολογικὰς ἐξηγήσεις. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὕτη θὰ πρέπει νὰ τονίσουμε, ὅτι ἀκόμη καὶ ἡ θρησκεία τῶν Ἑλλήνων σὲ ἀντίθεση μὲ τὶς θρησκείας τῆς Ἀνατολῆς, ἐκτὸς ξενόφερτων ἐξαιρέσεων, δὲν «ἔπασχε» ἀπὸ τὸν μυστικισμό, ἀλλὰ ἦταν φωτισμένη ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Ἡ κοινωνία τῶν θεῶν ἦταν προέκταση τῆς ἀνθρώπινης. Τὸ πάθος καὶ ἡ σύνεση, τὸ θυμικὸ καὶ ἡ νόηση καὶ ἰδίως ἡ ἱεραρχημένη συνύπαρξις θεῶν καὶ ἀνθρώπων ἐξασφάλιζαν τὴν ἁρμονίαν τοῦ συμπαντος.

Οἱ καλὲς τέχνες δέχονται δύο θεωρήσεις. Κατὰ Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλη εἶναι μίμησις τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς, ἐνῶ γιὰ πολλοὺς ἄλλους μεταμόρφωσις τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς κάτω ἀπὸ τὸ ὑποκειμενικὸ πρίσμα τοῦ καλλιτέχνη. Ὅλοι ὁμως συμφωνοῦν, ὅτι τὸ κοινὸ γνώρισμα τῶν διαφόρων μορφῶν καλλιτεχνίας εἶναι ἡ ἀποκάλυψις τῆς ὁμορφιάς. Χωρὶς πολλὰς ἀντιρροήσεις μποροῦμε νὰ δεχθοῦμε, πῶς «καλὴ τέχνη» εἶναι ἡ ἀναζήτησις τοῦ ὡραίου, ὅπου καὶ ἂν βρίσκεται κρυμμένο. Ἡ θεὰ τῆς ὁμορφιάς καλλιεργεῖ τὸ αἰσθητήριον καὶ

ἐξευγενίζει τὴν ψυχὴν. Τί εἶναι ὁμορφο, ὡραῖο; Ὁμορφία εἶναι προφανῶς μιά ἀξιολογικὴ διατίμηση τῆς πραγματικότητας, ἡ ὁποία δὲν ἔχει συγκεκριμένα κριτήρια ἀποδόσεως. Ἡ ἀντικειμενικὴ ἀναγνώριση τῆς ὁμορφιάς ἀμφισβητεῖται, γιατί δὲν ὑπάρχει κοινὴ αἴσθηση τοῦ ὡραίου. Ἡ ἐμφάνιση τοῦ κάλλους ἔχει ἐντονὴ ἐπίδραση στὴν ψυχὴ, ἡ ὁποία ἐκφράζεται ὡς γοητεία, λύτρωση, ἁρμονία, συμμετρία κ.λπ. Πολλοὶ φιλόσοφοι τῆς ἔδωσαν μεταφυσικὲς διαστάσεις, π.χ. ὁ Πλάτων τὴν τοποθετεῖ στὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν ὡς τέλεια ἰδέα, ἡ ὁποία καταυγάζει τὸν συναισθηματικὸν κόσμον. Ὁ Ἑγελὸς ὁρίζει τὸ ὡραῖο ὡς τὴν ἐκφραση ἢ τὴν παράσταση τῆς ἰδέας μὲ τὴν δοθῆναι αἴσθητοῦ μέσου. Εἶναι λοιπὸν φανερόν, ὅτι ἡ τόσο ρευστὴ ὑπόσταση τοῦ ὡραίου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀξιολογεῖται ἡ πραγματικότητα, δὲν εἶναι ἀνεξάρτητὴ ἀπὸ τὴν μεταφυσικὴ θεώρηση καὶ εἰδικότερα ἀπὸ τὴν πνευματικὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἄνθρωποι μὲ πνευματικὴ σύγχυση καὶ ἀνύπαρκτὴ λογικὴ ἔχουν καὶ ἀνάλογη αἰσθητικὴ ἀντίληψη.

Ὁ σύγχρονος καλλιτεχνικὸς κόσμος ἔχει ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὴν αὐστηρότητα τῆς λογικῆς συνέπειας, ἡ ὁποία παραμένει ἀπολύτως σεβαστὴ μόνον στὸ χωρὸ τῆς πραγματικῆς ἐπιστήμης. Ἀντιθέτως ἡ παρακμάζουσα ψευτοδιάνοση τροφοδοτεῖ τοὺς καλλιτέχνες μὲ φαντασιώσεις ἀντιλογικές, τίς ὁποῖες ἀξιολογεῖ μὲ τὸν χαρακτηρισμὸ «ἐπαναστατικές». Ἡ μεγάλῃ δυσκολία σύλληψης τῶν ἀφηρημένων ἐννοιῶν τῆς προηγμένης ἐπιστήμης εἶναι ἡ αἰτία παρεξηγήσεων, οἱ ὁποῖες μεταφέρονται σ' ὅλον τὸν πνευματικὸν χωρὸ ἐκτός τῆς ἐπιστήμης, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν καταστρεπτικὴν ἐπίδραση καὶ στίς καλὰς τέχνες. Τὸ παράλογο, ποὺ ἐπικρατεῖ κάτω ἀπὸ τὴν ψευδοπροσωνμία «ἀφηρημένη τέχνη», ἡ ὁποία καλύπτει τὴν συσσωρευμένη ἀνικανότητα, εἶναι ἡ παρακμὴ τῆς αἰσθητικῆς τῶν ἡμερῶν μας. Οἱ τερατώδεις μορφές μὲ τὰ ἀπαίσιμα ἐλλείμματα τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν δὲν ἔχουν καμμιά σχέση μὲ τὴν λογικὴ ἀφαίρεση. Εἶναι προφανὸς ἐκφραση μυστικισμοῦ καὶ ἀποκρύφων τελετουργιῶν, ἐνῶ οἱ ἄμορφοι συνδυασμοὶ χρωμάτων καὶ γραμμῶν δὲν ἀπέχουν ἀπὸ ψυχεδελικῆς παραισθήσεως.

Γιὰ νὰ ὁλοκληρώσουμε τίς σκέψεις μας πάνω στὴ σύγχρονὴ αἰσθητικὴ, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἀναφεροῦμε συντόμως καὶ στὴν πορεία τῆς λογοτεχνίας. Ἡ τέχνη τοῦ λόγου ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὴν φιλοσοφία, τὴν θρησκεία καὶ τὸ κοινωνικὸ φαινόμενο, συνεπῶς ἐκφράζει αἰσθητικῶς τὴν πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν κατάστασιν τῆς ἐποχῆς τῆς. Π.χ. ὁ Παρμενίδης, ὁ Ἑμπεδοκλῆς κ.λ. διατύπωσαν τὸν φιλοσοφικὸν τοὺς στοχασμὸν σὲ στίχους καὶ ὁ Πλάτων σὲ «διαλόγους», τῶν ὁποίων ἡ λογοτεχνικὴ ἀξία συναγωνίζεται τὴν ἀξεπέραστη νοητικὴν σύλληψιν τοῦ περιεχομένου. Οἱ κορυφαῖοι ποιητὲς δὲν εἶναι μόνον καλλιτέχνες τοῦ λόγου ἀλλὰ καὶ στοχαστές, ποὺ ἐκφράζουν τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον καὶ διερμηνεύουν καθολικὰ διώματα καὶ ἰδέες.

Ποῖο εἶναι λοιπὸν τὸ σύγχρονον λογοτεχνικὸν προϊόν; Ὁ γνωστὸς σὲ ὅλες τίς τέχνες ὑπερρεαλισμὸς, ὁ ὁποῖος καθιγαίρει τὴν σχιζοφρένεια καὶ ἀγνοεῖ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς συμπληρωματικότητας λογικῆς καὶ ἐνάρθρου λόγου. Πολλοὶ «ποιητὲς» ἔχουν τὴν ἐσφαλμένη πεποίθησιν, πὺς μποροῦν νὰ διατελλοῦν τὸ αἰσθητικὸ ἀπὸ τὸ λογικὸ ἐνὸς κειμένου. Καὶ τοὺς διαφεύγει, πὺς ἡ λογικὴ συνέπεια τροφοδοτεῖ τὴν ἐνσυνείδητη νόησιν, ποὺ διεγείρει τὴν ψυχὴν, ἐνῶ ὅποιαδήποτε ἄλλη θυμικὴ λειτουργία εἶναι ἐνστικτώδης. Αὐτὸ δεδαιώς ἱκανοποιεῖ τὸν Μπέρξον καὶ ὅλους τοὺς ὁπαδοὺς τῆς βουλησιοκρατίας. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν κοινὴν λογικὴν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ αἰσθανθεῖ καὶ νὰ διώσει γεγονότα μόνον μὲ τὴν βούλησιν, γιατί καὶ ἡ βούλησιν εἶναι συνάρτησις τῆς λογικῆς. Πράγματι χωρὶς τὴν δοθῆναι τῆς λογικῆς δὲν ἔχουμε ἄρτια πνευματικὴν ἢ ψυχικὴν λειτουργία. Ἡ παρέμβασιν τῆς λογικῆς εἶναι προϋπόθεσις γιὰ τὴν ἀναγκαῖα ταξινόμησιν τῶν νοημάτων καὶ τὴν ἐπιλογὴν τῆς βουλήσεως. Καὶ ἐπειδὴ τὸ συναισθημα εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς συνεργασίας νοήσεως καὶ βουλήσεως, γίνεται φανερό πὺς ἡ λογικὴ εἶναι κυριαρχικὸς παράγων τῆς συναισθηματικῆς κινήσεως. Συνεπῶς ἡ τέχνη τοῦ παραλόγου δὲν ὑφίσταται. Προφανῶς ἡ φιλολογικὴ παράνοια εἶναι ὁ λόγος τοῦ ἀφασικοῦ, ὁ ὁποῖος προσαθεῖ νὰ ὑμνήσῃ τὸ «*ὑπερούσιον μηδέν*».

Ποιά εἶναι ἡ πνευματικὴν κατάστασιν τοῦ Δυτικοῦ Κόσμου, ὁ ὁποῖος ἰσχυρίζεται, ὅτι εἶναι κοινωνὸς καὶ συνεχιστὴς τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ; Ἡ πνευματικὴν κατάστασιν τοῦ συγχρόνου Εὐρωπαίου χαρακτηρίζεται ἀπὸ μιά ἀντίφασιν, ἡ ὁποία προκαλεῖ σύγχυσιν ἰδεῶν καὶ συναισθημάτων. Ἀπὸ τὴν μιά μεριά ἡ ὑψηλὴ τεχνολογία, καρ-

πὸς τῆς ἀκμάζουσας ἐπιστήμης, ἀνεβάζει τὴν ὕλική ἀξία τῆς ζωῆς· καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μὴ θαθεῖα πνευματικὴ καὶ ἡθικὴ κρίση σπρώχνει τὴ μάζα στὰ πλοκάμια τοῦ μυστικισμοῦ. Οἱ ἀποκρυφιστικὲς τέχνες (μαγεία, ἀστρολογία, ὑπνωτισμός κ.λ.) ἐκσυγχρονισμένες προσπαθοῦν νὰ ἀντικαταστήσουν τὴν ἐπιστημονικὴ τεχνικὴ. Σφετερίζονται τίτλους καὶ διακρίσεις τῆς πανεπιστημιακῆς καταξίωσης. Π.χ. στὴν πόλιν τοῦ φωτός, τὸ Παρίσι, γιὰ ἐβδομάδες οἱ ἀστρολόγοι καὶ οἱ μάγοι ὅλων τῶν εἰδῶν καταλαμβάνουν ἐκ περιτροπῆς τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ κέντρα καὶ ἐκθέτουν τὰ ἄθλια ἐμπορεύματά τους ὑπὸ τὴν σκέπη τῶν ψευδοτίτλων τοῦ «πτυχιούχου τῆς παραψυχολογίας», τοῦ «διδάκτορος τῆς ἀστρολογίας» καὶ τοῦ «καθηγητοῦ τῆς μαντικῆς τέχνης». Ἡ σύγχρονη ἀγυρτεία τῶν μυστικῶν τεχνῶν ἀνθεῖ, γιατί στηρίζεται στὴν ἐκμετάλλευση τῆς πνευματικῆς κατὰπτωσης τοῦ ἀνυποψίαστου μαζανθρώπου καὶ στὸ φοβερὸ συναισθημα ἀνασφάλειας, ποὺ προκαλεῖ ἡ τεχνολογικὴ κοινωνία.

Ἡ πανουργία τῶν ἐξουσιαστῶν ὄχι μόνον δὲν πολεμᾷ τὴν ἀναίσχυτὴ ἀγυρτεία, ἀλλὰ ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως τὴν νομιμοποιεῖ καὶ τὴν καλλιεργεῖ σὲ βάρος τῶν πνευματικῶς καθυστερημένων καὶ ἰσοπεδωμένων πολιτῶν. Εἶναι θλιδερὸ, νὰ βλέπει κανεὶς τὴν συρροὴ φοβισμένων ὑπάρξεων μπροστὰ στὶς μυστηριακὰ σκηνές καὶ τὰ πολύχρωμα λιβανισμένα παραπήγματα τῶν ψευδοδασκάλων τοῦ σατανισμοῦ καὶ τῆς μαγείας. Οἱ προσερχόμενοι ἀπροστάτευτοι ἀκοῦνε μὲ δέος τοὺς καλοπληρωμένους χρησμούς τῶν κατ' ἐπάγγελμα ἀπατεῶνων, τοὺς ὁποίους προστατεύει τὸ κράτος καὶ ἀνέχεται τὸ ἱερατεῖον (ἡ ἐκκλησία ἀποδέχεται τοὺς ἐξορκισμούς δαιμόνων, τὴν δασκανία κ.τ.λ.). Ὁ θεολογικὸς ὀρθολογισμὸς δὲν κατόρθωσε νὰ ἀπαλείψει τὴ μυστικὴ θεολογία, ἡ ὁποία γοητεύει τοὺς ἀφελεῖς καὶ ἐμπνέει τὴν μυστικοπάθεια. Βεβαίως ὑπάρχει καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ κοινότητα, ἡ ὁποία οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ αὐτοὺς τοῦ εἶδους τίς μεταφυσικὰς δοξασίες, δυστυχῶς ὅμως εἶναι τελείως ἀποκομμένη ἀπὸ τοὺς μὴ μνημένους στοὺς δύσκολους εἰρημούς τῆς λογικοποιημένης γνώσης. Ἡ ἐπιστημονικὴ θεωρία μὲ ἀπόλυτὴ δομικὴ συνέπεια διεισδύει ἐπιτυχῶς καὶ φωτίζει τοὺς πρὸ σκοτεινοὺς χώρους τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Ἡ μάζα ὅμως παραμένει ἀνυποψίαστη, μὲ τὰ μάτια θυσιάζοντα στὴ σκοτεινὴ ἀχλὺ τῆς μυστικοπάθειας, τραγικὸ θῦμα τῆς ἀγυρτείας. Ἡ ὑποταγὴ φυσικῶν δυνάμεων στὴν ἀνθρώπινη δούληση σὲ σχέση πρὸς τὴν παντοδυναμία τῆς φύσης εἶναι σχεδὸν μηδενικὴ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ καλύψει τὴ ψυχικὴ ἀδυναμία καὶ τὸν φόβο τῆς ἐπερχόμενης συντριβῆς τοῦ θλιδεροῦ τέλους. Χρειάζεται ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ δύναμη ὑπερβάλλουσα τὴν ἐγκωκεντρικὴ ἀδυναμία, ποὺ συγκλονίζει τὴν ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ καὶ τὴν ἐμποδίζει νὰ ἀτενίσει τὴν ἀλήθεια. Ὁ μῦθος εἶναι τὸ μόνον καταφύγιο, καὶ τὸ ψέμα ἢ παραμυθία, ποὺ προσφέρονται μὲ ἀφθονία καὶ μὲ τὸ ἀζημίωτο.

Ἀναμφισβητήτως ἡ ἐπιστημονικὴ κοινότητα προσφέρει τὴ δυνατότητα γιὰ φιλοσοφικὸ στοχασμὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, δυστυχῶς ὅμως οἱ ὑπόλοιποι διανοούμενοι ἐκτὸς ἐξαιρέσεων εἶναι ἀνίκανοι νὰ συλλάβουν τὸ θαυότερο νόημα τῶν προωθημένων φυσικομαθηματικῶν κατακτήσεων. Καρφωμένοι στὴν ἐπιφάνεια μᾶς ψευδοσηματικῆς γνώσης καὶ ἀπογοητευμένοι ἀπὸ τὴν κατάρρευση τῶν ἰδεολογιῶν κατατρύχονται ἀπὸ ψυχικὴ σύγχυση, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀντιστρατεύονται τὴν ἐνοχλητικὴ λογικὴ καὶ νὰ καταφεύγουν σὲ διάφορες μορφές συγκαλυμμένου μυστικισμοῦ. Προβάλλουν μὲ θαυμασμὸ διάφορες θρησκευτικὰς δοξασίες ἀνατολικῶν λαῶν καὶ καλλιεργοῦν μὴ παθητικὴ στάση ζωῆς. Τέλος ἀνέχονται ἐν ὀνόματι τοῦ πολιτισμοῦ κάθε μορφὴ ἐκφυλιστικῆς ἐκτροπῆς, ἐνῶ συγχρόνως ψέγουν καὶ συκοφαντοῦν τοὺς δυνατοὺς ποὺ ἀντιδρῶν. Ὁ νοσηρὸς μῦθος, ποὺ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ ἐξουσιαστικὸ μυστήριον, ἀποδιοργανώνει τὴ νήση καὶ ποδηγετεῖ τὴν ἀκριτὴ μάζα τῶν μακαρίων πτυχῶν τοῦ πνεύματος, γιὰ νὰ κατακτήσουν τὴν «*βασιλείαν τῶν οὐρανῶν*». Ἡ φυγὴ ἀπὸ τὴν πραγματικότητα εἶναι ἡ εὐκολὴ ἀλλὰ καὶ ἡ ὀλέθρια λύση. Ὁ ὀρθὸς λόγος, ἂν καὶ δὲν ἐμποδίζει τὴν πορεία τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, δὲν εἶναι φερέγγυος γι' αὐτοὺς, ποὺ ἀποβλέπουν στὴν κατάρτησιν τοῦ σκίπτρου τῆς ἐξουσίας.

Λάμπρος Ντόκας

Καθηγητὴς τῆς Μαθηματικῆς Ἀναλύσεως τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν

Ἐξ Ἀνατολῶν τὸ φῶς

Ποῦ τὸ εἶδατε, σεῖς οἱ ἀστοιχείωτοι τοῦ «Δαυλοῦ», γραμμένο, ὅτι ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος δὲν πέρασε ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα; Πάλι τοὺς φασιότες τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες συγγραφεῖς διαβάσετε; Ἀνοίξτε ρέ καὶ κανένα Ταλμουδ νὰ ξεστραβωθῇτε.

Ἐκεῖ νὰ δῆς μεγαλεῖα! Νὰ κάθεται ὁ Ἰουδαῖος μέγας ἀρχιερεὺς στὸν θρόνον τοῦ ὑπερήφανος καὶ κορδωμένος καὶ νὰ τὸν προσκυνᾷ ἐν ἄκρα ταπεινότητι ἐκεῖνος ὁ ἀσήμαντος στρατηγίσκος, ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου. Πάλι καλὰ δέβαια, πὺν ὁ ραβδῖνος καταδέχτηκε νὰ τὸν ἀτενίσῃ. Καὶ γιὰ νὰ μὴ δημιουργήσῃ καὶ οἰκειότητα – ἔ! ὄχι κι ὅλοι ἴσα κι ὅμοια –, δὲν καταδέχτηκε οὔτε νὰ τοῦ μιλήσῃ. Κι ὁ στρατηλάτης νὰ σέρνεται στὸ χῶμα ἰκετεύοντας ἓνα δεῖγμα τῆς εὐνοίας του καὶ νὰ κλαίῃ μὲ λυγμούς. Διότι ἤξερε, ὅτι χωρὶς τὴν πάνσεπτη εὐλογία τοῦ Γιαχβὲ καὶ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως δὲν θὰ μπορούσε νὰ κατακτήσῃ τὸν κόσμον – καὶ κατασκασμένος δῶς' του νὰ κἀνὴ κωλοτοῦμπες, μπὰς καὶ τραβήξῃ τὴν προσοχή του. Ἀλλὰ δὲν βαρύνεται... Αὐτὸς μόλις καὶ μετὰ βίας τὸν κυττοῦσε. Καὶ περὶ ἄλλα ἐτύρβαζε. Ὁ νοῦς του γύριζε μὲ νοσταλγία στὰ κτήματά του στὴν Σπάρτη, πὺν εἶχε κληρονομήσει ὡς ἀπόγονος τοῦ Ἀθραάμ, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, ὑπῆρξε γενάρχης τῶν Σπαρτιατῶν καὶ πρῶτος βασιλεὺς τῆς πόλης – ἔτσι λέει τὸ βιβλίον «Ὁ καινούργιος δρόμος τοῦ Θεοῦ» πὺν διδάσκονται τὰ παιδιὰ μας στὴν Γ Γυμνασίον. (Κι ὅ,τι λένε τὰ βιβλία τοῦ ΟΕΔΒ εἶναι θέσφατα, γιὰ τὸ ἔχει ἐγκρίνει ὁ κ. Μπαμπινιώτης). Μὲ τὸν Μέγα Ἀλέξανδρον θὰ ἡσυχολεῖτο; Τελικά, γιὰ νὰ ξενοιάσῃ ἀπ' αὐτόν, τὸν εὐλόγησε καὶ ἀπεχώρησε νὰ συγγράψῃ τὴν περισπούδαστον πραγματεία του «περὶ τῆς κλασσικῆς περιόδου τοῦ Χαναανίτικου πολιτισμοῦ», ἡ ὁποία μαζί μὲ τὰ ἑκατομύρια τῶν εὐρημάτων του ἀνὰ τὸν κόσμον θεμελιώνουν τὴν ἀπαρχὴς τοῦ Φοινικικοῦ πολιτισμοῦ μας.

Εἶναι ἄλλωστε γνωστὸ σὲ ὅλους, πόσο ὁ πολιτισμὸς τῶν Χανααναίων ἐπέδρασε στὴν διαμόρφωση τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ. Καὶ εἰδικώτερα στὴν ζωγραφικὴ καὶ τὴν γλυπτικὴ. Ἔχουν φρακάρει τὰ Μουσεῖα τῆς Εὐρώπης ἀπὸ Χαναανίτικα ἀριστοτεχνήματα, πίνακες καὶ ἀγάλματα. Ὅσο γιὰ τὸ Ἀλφάβητο, δική τους, μάτια μου, ἐπινόηση. Τί βιβλία φιλοσοφικά, λογοτεχνικά, ἐπιστημονικά, τί πλάκες, τί περγαμηνές. Δὲν ξέρουν πιά τί νὰ τίς κάνουν τόσες βιβλιοθήκες. Καὶ ἐπειδὴ ἦταν καὶ μεγαλόψυχοι, κάλεσαν τὸν ἄλλο πολιτισμένο λαὸ τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου, τοὺς Φοίνικες, νὰ τὸ διαδώσουν σ' ἐκείνους τοὺς ἀγροίκους τοὺς Ἕλληνες, πὺν μόλις καὶ μετὰ βίας ἔβγαζαν ἀναρθρες κραυγές. Κι αὐτοί, ἄμαθοι ὅπως ἦταν ἀπὸ γράμματα καὶ ἀλφάβητα, τὸ νύοθέτησαν ἀμέσως. Γιὰ τὸ δὲν πιστεύω νὰ ἔχετε τὴν ἐντύπωση, ὅτι ἡ ξύλινη πινακίδα καὶ ἡ πέτρα τοῦ Δισπηλιοῦ, ὁ δίσκος τῆς Φαιστοῦ καὶ οἱ Γραμμικὲς Α καὶ Β εἶναι Ἑλληνικὲς γραφές. Γιαχβὲ φυλάξοι! Ἐκτυπώσεις Χανααναίων περιγητῶν εἶναι, πὺν ἦλθαν νὰ μᾶς ἐκπολιτίσουν. Ὅπως περὶ οἱ Βρεταννοὶ ἀποικιοκράτες τοὺς Μάου-Μάου.

Σὲ μᾶς λοιπόν, τοὺς κληρονόμους τοῦ Χαναανίτικου πολιτισμοῦ, δὲν ἀπομένει παρὰ νὰ διασώσουμε καὶ νὰ προστατεύσουμε τὴν κληρονομιά αὐτή, ὅποτε δεδαίως εὐρεθῇ ἔστω καὶ μιὰ πέτρα του. Μέχρι τότε ὅμως θὰ ψάχνουμε μὲ μανία. Δὲν μπορεῖ, κάποτε θὰ βρεθῇ...

Γιώργος Πετρόπουλος

Πρὸ 3 ἑκατομμυρίων ἐτῶν ζοῦσε ὁ «ἔμφρων ἄνθρωπος» στὴν Ἑλλάδα

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΛΑΙΟΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΟ κ. ΑΡΗ ΠΟΥΛΙΑΝΟ

Οἱ κυνηγοὶ ἐλεφάντων τῆς Πτολεμαΐδας

ΕΡΩΤΗΣΗ: *Θὰ ἤθελα, κ. Πουλιανέ, νὰ ξεκινήσουμε ἀπὸ κάτι εἰδικό. Ἡ θεωρία τῆς ἐξέλιξης, πὺν ἔχει διατυπώσει ὁ Δαρβίνος, ἦταν ἀποκλειστικὰ δική του;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ὁ Δαρβίνος πολὺ συνετέλεσε στὴν ὁλοκλήρωση τῆς θεωρίας τῆς ἐξέλιξης, ἀλλὰ πρῶτος ἄρχισε νὰ μελετᾷ τὴ θεωρία τῆς ἐξέλιξης τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ ὁποῖος ἔγραψε δέκα βιβλία «Περὶ ζῴων ἱστοριῶν». Σ' αὐτὰ ἐκθέτει τὴν ὅλη του ἀποψη, πὺς κάθε ζῶο προέρχεται ἀπὸ προηγούμενες μορφές, καὶ ἔτσι ἔφθασε στὸ σημερινὸ πολιτικὸ ὄν, τὸ δίποδο ἢ τὸν ἄνθρωπο.

ΕΡΩΤΗΣΗ: *Σχετικὰ μὲ τὰ νεώτερα πορίσματά σας, ὅσον ἀφορᾷ τὰ παλαιοανθρωπολογικὰ εὗρηματα, θὰ μπορούσατε νὰ μᾶς γνωρίσετε, τί ἀκριβῶς ἔχετε διαπιστώσει – πέρα ἀπὸ τὸν ἀρχάνθρωπο τῶν Πετραλῶνων Χαλκιδικῆς – γιὰ προγενέστερες χρονικὲς περιόδους;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Βεβαίως. Ἡ ὅλη ἔρευνά μου μὲ τὰ μέλη τῆς Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρείας Ἑλλάδος ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐμφανίζεται στὸν ἑλλαδικὸ χώρο περίπου πρὸ 12 ἑκατομμυρίων ἐτῶν. Τοῦτο ἀποδεικνύουν κυρίως τὰ ἐργαλεῖα, ἡ τεχνολογία ἰδιαίτερα τῆς κατασκευῆς αὐτῶν τῶν τεχνουργημάτων, ἡ ὁποία εἶναι πανομοιότυπη ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐμφάνισής του μέχρι σήμερον. Ἔχει δηλαδὴ μία προοπτική, ἡ ὁποία εἶναι ἡ «κόκκινη κλωστή», πὺν δένει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς ἐμφάνισής του τὰ ἐργαλεῖα μέχρι τὸ σημερινὸ «σκερπάνι» τοῦ μαραγκοῦ τῆς γειτονιάς.

ΕΡΩΤΗΣΗ: *Ἐπιτρέψτε μου νὰ ἐπιμείνω στὴ μέθοδο τῆς χρονολόγησης. Τὸ κοινὸ μέχρι σήμερον γνωρίζει τὸν ἀρχάνθρωπο τῶν 750.000 ἐτῶν. Τώρα ἔρχεστε καὶ κάνετε λόγο γιὰ ἕναν ἡλικιακὸ ἀριθμὸ πολὺ μεγαλύτερο. Κατὰ πόσον εἶναι ἀξιόπιστα τὰ χρονολογικὰ συμπεράσματα;*

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ὁ ἀρχάνθρωπος ἔχει χρονολογηθεῖ μὲ 10 διαφορετικὲς μεθόδους τουλάχιστον, καὶ ἔτσι ἔχει γίνῃ διασταύρωση αὐτῶν τῶν χρονολογήσεων, ὅτι εἶναι περίπου 700.000 ἐτῶν, στὸ ἐνδέκατο στρώμα, δηλαδὴ ζοῦσε στὴν Κρίνεια παγετώδη περίοδο.

Ἐκτὸς σπηλαίου τώρα ἔχουμε προ-σπηλαιακὴ ὑπαρξὴ ἀνθρώπων, καὶ ἀποδεικνύεται ἀπὸ ὅλες μας τίς ἔρευνες σ' ὅλη τὴ Β. Ἑλλάδα, τὴ Μακεδονία, τὴ Θεσσαλία, τὴν Πελοπόννησο καὶ τὰ νησιά, ἰδιαίτερα ὅμως στὴν περιοχὴ τοῦ χωριοῦ Περδίκκας τῆς Πτολεμαΐδας, τέσσερα χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, ὅπου βρῆκα τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1977 ἕναν ἐλέφαντα, διαμελισμένον ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων ἐτῶν. Γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ ἐλέφαντα καὶ τὴν παραμονὴ του στὸν Περδίκκα ἀγωνιστήκαμε πολὺ κατὰ τοῦ πανεπιστημιακοῦ κατεστημένου τόσο τῶν Ἀθηνῶν ὅσο καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, πὺν ἐπέδωκε πάντοτε νὰ τὸν βγάλει ἀπὸ τὴ θέση του. Ὅταν ἀφαιρεθεῖ τὸ εὔρημα ἀπὸ τὸν χώρο πὺν βρίσκεται, χάνεται κάθε ἔχνος χρονολόγησης. Ἐμεῖς μὲ τὴν ἐπιμονή μας νὰ μείνει στὸ σημεῖο ὅπου βρέθηκε, μπορέσαμε νὰ χρονολογήσουμε μὲ τὴ μέθοδο τοῦ παλαιομαγνητισμοῦ τὰ στρώματα τοῦ ἐλέφαντα τοῦ Περδίκκα Πτολεμαΐδας καὶ νὰ ἀποδείξουμε, ὅτι ἔζησε πρὸ 3.000.000 ἐτῶν περίπου. Στὴν περιοχὴ αὐτὴ κυνηγήθηκε, σκοτώθηκε καὶ τεμαχίσθηκε ἀπὸ τοὺς «ὄρθιους» κυνηγοὺς τῶν τριῶν ἑκατομμυρίων ἐτῶν. Βρήκαμε ἀφθονία ἐργαλείων ἐπάνω στὸ σκελετὸ τοῦ ἐλέφαντα, τὰ ὁποία εἶναι ἀρχαιότερα ἐκείνων τῆς ἀφρικανικῆς ἡπείρου. Ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες περιοχὲς καὶ στὴν ἴδια τὴν Πτολεμαΐδα ἔχουμε βρεῖ μέχρι καὶ 6.000.000 ἐτῶν ἐργαλεῖα σὲ ἀμμόλοφους καὶ στὴν περιοχὴ τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τῆς Μάνης ἀκόμα. 11-12.000.000 (ἐτῶν) ἐργαλεῖα κατασκευασμέ-

να με την ίδια νοοτροπία και χρονολογημένα με την ίδια μέθοδο, του παλαιομαγνητισμού.

Ο παλαιομαγνητισμός είναι ευκολότερος σε άνοιχτα μέρη παρά σε σπήλαια μέσα. Σ' αυτό με βοήθησε πάρα πολύ ο καθηγητής του πανεπιστημίου της Ν. Καρολίνας τών Η.Π.Α. * Άλαν Ναϊρν, ο οποίος ήρθε δύο-τρεις φορές και πήραμε μαζί δείγματα παλαιομαγνητισμού, τα οποία βέβαια αργότερα εκείνος έπεξεργάστηκε στα εργαστήρια του Πανεπιστημίου και έδωσε τ' αποτελέσματα που έχουμε δημοσιεύσει, ιδιαίτερα στον 10ο τόμο της έπετηρίδας « Άνθρωπος», που εκδίδει ή Άνθρωπολογική Έταιρεία Έλλάδος. Ύπηρξαν δέ ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια, κι έτσι ή ηλικία αυτή έχει αναγνωριστεί πλέον, άσχετα τώρα εάν οι γηγενείς επιτίθενται διαρκώς και προσπαθούν με κάθε τρόπο ν' ανατρέψουν τα πορίσματά μας και τ' αποτελέσματα τών έρευνών μας – κι έννοώ τους καθηγητές, ώρισμένους καθηγητές τών Πανεπιστημίων Άθηνών και Θεσσαλονίκης, οι όποιοι έξακοντίζουν μύδρους έναντίον μας και συνεχώς συκοφαντούν από τηλεοράσεως και από τόν τύπο, χωρίς νά είναι βέβαια οι ίδιοι σε θέση ποτέ νά κάνουν κάποια σωστή και σημαντική δουλειά.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Είναι γνωστό από παλαιότερες ανακοινώσεις σας, ότι τó γεωλογικό στρώμα, στο όποιο έντοπίζεται ο «άρχάνθρωπος», είναι τó 11ο από τά 27 συνολικά, που έχετε αποκαλύψει. Τó νεώτερο αυτό εύρημα, ό έλέφαντας, που έμμέσως πλύν σαφώς «γυρίζει» τήν άνθρωπολογική μας ίστορία βαθύτερα στο παρελθόν, με ποίο από τά παραπάνω στρώματα μπορεί νά συνδυαστεί;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Είναι τελείως παλαιότερο. Δέν συνδυάζεται με κανένα στρώμα άπ' αυτά που έχουμε βρει μέσα στο σπήλαιο. Είναι τελείως προ-σπηλαιακό. Ο άνθρωπος καταφεύγει στα σπήλαια μόνο με τήν έλευση τών παγετώνων στην περιοχή τήν έλλαδική, και έτσι είναι παλαιότερο του σπηλαιού Πετραλώνων.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Μιλάτε για προ-σπηλαιακό άνθρωπο. Νά υποθέσουμε, ότι τó κλίμα τότε στο χώρο μας του επέτρεπε νά ζει έκτός σπηλαίου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Βεβαίως...

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποιά ήταν λοιπόν ή άρχική του κατοικία;

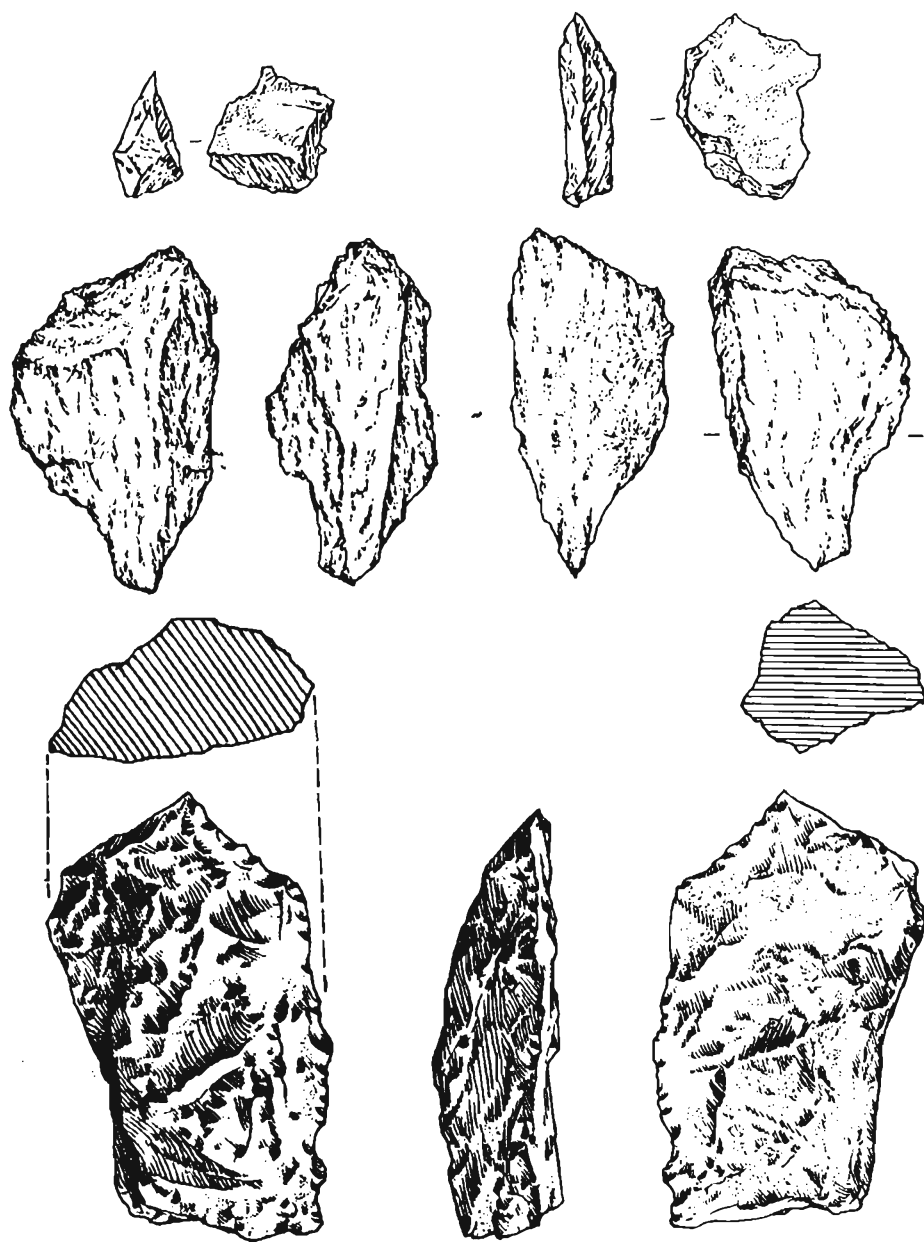
ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Μπορεί νά ζούσε σε καλύδες ή σε δένδρα ακόμα. Πάντως ή ζούγκλα τής Πτολεμαΐδος «σήκωνε» ως προς τó κλίμα της άνθρώπους, που μπορούσαν νά διαβιώσουν έκτός (σπηλαίου). Στα σπήλαια ό άνθρωπος καταφεύγει 1.5-2.000.000 χρόνια πριν από τήν εποχή μας, όταν πλέον έρχεται τó πρώτο κύμα τών παγετώνων.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Δώσατε κάποια άρχικά στοιχεία για τόν άνθρωπο αυτόν (τών 3.000.000 ετών). Άπό κεί και πέρα τί υποθέσεις μπορούμε νά κάνουμε άναφορικά με τόν τρόπο ζωής του και τή βιολογική του συγκρότηση;

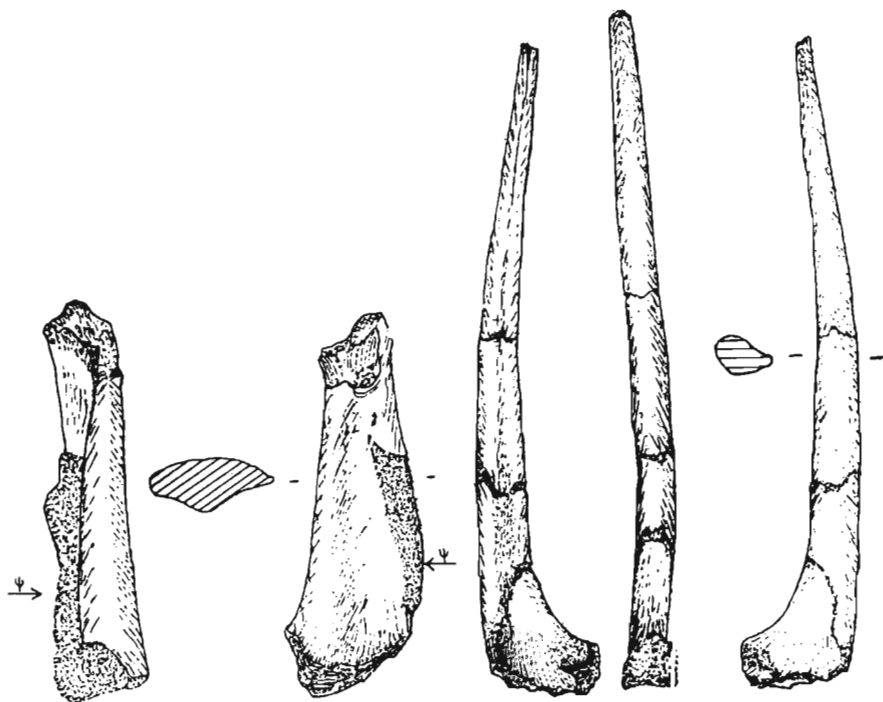
ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ύποθέσεις, και βέβαια μπορούμε νά κάνουμε. Άσφαλώς για τόν «άρχάνθρωπο» τών Πετραλώνων δέν ύπάρχει καμμία άμφιβολία, ότι ήταν ένας άνθρωπος έμφρων, σύγχρονος, με όλη τή σημασία του όρου *homo sapiens*, διότι χρησιμοποιεί φωτιά, για νά ψήνει τά θηράματά του, έχει τέλεια εργαλειοτεχνία, έχει καταμερισμό εργασίας, σε άλλο χώρο του σπηλαίου έχει τó εργαστήριο τών όστéινων εργαλείων και σε άλλο χώρο αυτό τών λίθινων εργαλείων, δηλαδή κανονική κατανομή εργασίας· έχει κοινωνικό σύστημα αυτός ό άνθρωπος και σάν δεξιόχειρας έχει λαλιά, έναρθρο λόγο. Φυσικά ή ζωή ή συντροφική από τήν εποχή εκείνη ακόμα είναι, που τόν άναδεικνύει σε τέλειο κυνηγό, αλλά όχι μόνο στα Πετραλώνα. Αυτό άποδεικνύεται και από τó κυνήγι στον Περίκκα Πτολεμαΐδας. Για νά σκοτωθεί ένα τέτοιο θηρίο 5 μέτρων μήκους και ύψους 4, χρειάζονται 20-30 άτομα νά συμμετέχουν... «κολλεκτιδίστικα».

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ο έλέφαντας λοιπόν κυνηγήθηκε από όμιλο έμφρόνων ανθρώπων, που ήξεραν νά σχεδιάζουν τίς κινήσεις τους...

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Άκριβώς... που ήξεραν νά σχεδιάζουν και νά προβλέπουν, τί μπορεί νά συμβεί...

Έργαλεία από χαλαζία, που βρέθηκαν κοντά στον ελέφαντα του Περδίκκα.

ΎΟστέινα έργαλεία. Προέρχονται από κνήμες ίπαριών και χρησιμοποιήθηκαν για την τύφλωση του έλέφαντα πριν τη θανάτωσή του.

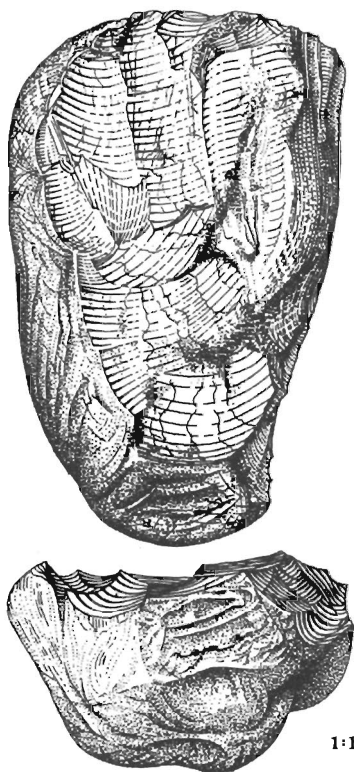
πού ήξεραν πώς να οργανώσουν τὸ κυνήγι. Δηλαδή νιώθεις τὴν μεταξύ ἐκείνων ὑπαρξὴ κάποιας ἀλληλεγγύης καὶ συνεννοήσεως ἔστω μὲ μιὰ πρωτόγονη μορφή λαλιᾶς ἢ ἐνάρθρου λόγου. Διότι ἄλλιως δὲν ἐξηγεῖται: πρῶτα τὸν τύφλωσαν, ὕστερα τοῦ ἐσπασαν τὸ κεφάλι καὶ κατόπιν ἄρχισαν τὸν διαμελισμὸ τοῦ κρέατος, γιὰ νὰ τὸ μεταφέρουν στὴν κατοικία τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πέρα ἀπὸ τὴ βρώση τοῦ κρέατος ὑπάρχουν στοιχεῖα γιὰ τὸ ἐὰν καὶ κατὰ πόσον ὁ ἄνθρωπος τῶν 3 ἑκατ. ἐτῶν κατανάλωνε καὶ ἄλλα φυσικὰ προϊόντα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Πρέπει νὰ κατανάλωνε καὶ φυτικές τροφές, δηλαδή σπόρους σκληροῦς ἀπὸ δέντρα, πού ἀναγκαστικά λόγω τῶν πρωτεϊνῶν τους ἦταν συμπλήρωμα τῆς τροφῆς του. Οἱ πρωτεΐνες δὲ τοῦ κρέατος ἦταν ἀπαραίτητη τροφή, καθὼς ἔδιναν ὠθηση στὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἐγκεφάλου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποιὰ εἶναι ἡ κατάσταση αὐτοῦ τοῦ εὐρήματος σήμερα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Πάνω ἀπὸ τὸ σημεῖο τῆς ἀνεύρεσης τοῦ ἐλέφαντα εἶναι κατασκευασμένος ἕνας οἰκίσκος, πού ἔκτισε μὲ τὴ βοήθεια τῆς κοινότητος καὶ τοῦ κράτους ἡ Ἀνθρωπολογικὴ Ἑταιρεία Ἑλλάδος, γιὰ νὰ τὸ διατηρήσει *in situ*, διότι ἐὰν φύγει ἀπὸ κεῖ ὁ ἐλέφας, ὅπως ἐπιδιώκουν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς καθηγητὲς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, θὰ καταστραφεῖ καὶ θὰ χαθεῖ κάθε ἀπόδειξη, ὅτι ὑπῆρχαν «ὄρθιοι ἄνθρωποι» στὸν ἐλλαδικὸ χῶρο πρὸ τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων ἐτῶν. Γι' αὐτὸ ἐμεῖς προτείναμε στὸ Δῆμο Πτολεμαῖδος, καὶ κτίζει ὁ Δῆμος ἕνα νέο ἀνθρωπολογικὸ Μουσεῖο τῆς χώρας, πού θὰ εἶναι τὸ δεῦτερο στὸ εἶδος του πού

«Κοπανιστήρι» από χαλαζία. Βρέθηκε μέσα στον σκελετό του ελέφαντα του Περδίκκα.

κτίζεται στην Ελλάδα. Βεβαίως οι προαναφερθέντες δήθεν πνευματικοί ηγέτες κάνουν μεγάλο αγώνα, για να μάς ξεουδετερώσουν. Είναι όμως όχι μόνο ανίκανοι αλλά και αδέξιοι στον πόλεμο έναντιόν μας, καθώς μόνο συκοφαντίες, διαβολές και ύβρεις εκτοξεύουν και όχι επισημονικά επιχειρήματα. Έμεις όμως θα συνεχίσουμε με τον ίδιο ένθουσιασμό και με το ίδιο πείσμα τον αγώνα μας για την ανεύρεση περισσότερων εύρημάτων και για να στηρίξουμε όλα αυτά τα όποια πιστεύουμε και πρεσβεύουμε και καθιστούμε γνωστά στο κοινό, ελληνικό και παγκόσμιο, με τις δημοσιεύσεις μας.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Αναφέρατε, ότι πέρα από το χώρο της Β. Ελλάδος έχετε εντοπίσει εύρηματα και σε άλλες περιοχές. Μπορείτε να μάς πείτε περί τίνων πρόκειται και σε ποιούς χώρους ενρήθησαν;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Τα εργαλεία που δρέθηκαν στη Μάνη είναι περίπου 11 με 12 εκατ. ετών. Τα εργαλεία της Ίκαρίας και της Μήλου, ακόμα και του Πόρτο Ράφτη Αττικής, είναι 4-5 εκατομμυρίων ετών.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Όλα χρονολογημένα με την ίδια μέθοδο;...

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ναι. Κυρίως με τη μέθοδο της στρωματογραφίας και του παλαιομαγνητισμού. Όμως και με τη μέθοδο της ζωολογίας, ανάλογα δηλαδή με την εποχή που έζησαν τα διάφο-

Τὸ σημεῖο τῆς ἀνασκαφῆς στὸν Περίκλεια. Διακρίνονται τὰ ἀπομεινάρια τοῦ ἐλέφαντα τῶν 3.000.000 ἐτῶν. Ὁ χώρος ἔχει τετραγωνισθεῖ μὲ νῆμα.

ρα ζώα και τὰ εἶδη τους. Εὐρήματα δὲ 12 ἑκατ. ἐτῶν ὑπάρχουν καὶ στὴ Χαλκιδική.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ἡ φύση καὶ ἡ τεχνοτροπία τῶν ἐργαλείων τῆς Μάνης καὶ τοῦ λοιποῦ ἑλλαδικοῦ κόσμου δύνανται νὰ ἀποδείξουν, ἐὰν καὶ κατὰ πόσον ὑπάρχει «ἐθνομорφολογική» συνέχεια;
ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Βεβαίως. Οἱ ἀρχάνθρωποι ζοῦσαν σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Τὰ ἐργαλεῖα τῆς Μάνης τὰ βρῆκε ἓνα μέλος μας, ὁ κ. Ἀνδρέϊκος, καὶ εἶναι τῆς ἰδίας τεχνοτροπίας μὲ ὅσα βρίσκουμε ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο μέχρι τὴ Μακεδονία, ἀπὸ τὴν Κρήτη μέχρι τὴν Ἡπειρο, καὶ δείχνουν ὅτι πρὸ πολλῶν ἑκατομμυρίων ἐτῶν ἦτο κατοικημένος ὁ χώρος τῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης, ἄσχετα ἐὰν ἐλέγετο Ἑλλάδα ἢ εἶχε ὁποιοδήποτε ἄλλο ὄνομα τότε. Ἐκεῖνο δὲ πού συνδέει τὸν ἀρχαιότερο ἄνθρωπο, τῆς κατώτερης παλαιολιθικῆς, μὲ τὸ σύγχρονο ἄνθρωπο εἶναι ἡ νοοτροπία κατασκευῆς αὐτῶν τῶν τεχνουργημάτων. Μία προοπτική ἔχει ἀπὸ τὴν ὥρα τῆς ἐμφάνισής του ἐπὶ τῆς γῆς σήμερα. Μὲ τὴν ἰδια σκέψη κατασκευάζει τὸ «σκερπάνι», μὲ τὴν κοπτική πλευρὰ ἐμπρὸς καὶ τὴ χρήση του ὡς «σφύρας» ἀπὸ τὸ πίσω μέρος, «talon» (= τακούνι), ὅπως ἐπικρατεῖ ἡ ὁρολογία μετὰ τῶν ἀρχαιολόγων. Ἡ «προοπτική» λοιπὸν τῆς κατασκευῆς ἀποδεικνύει τὴν ὑπαρξὴ μιᾶς νοοτροπίας, ἐνὸς τρόπου σκέψης ἐνιαίου. Βέβαια αὐτὸ ἀνατρέπει θεωρίες, κατὰ τίς ὁποῖες ὁ ἄνθρωπος «ἐρχεται» ἀπὸ τὴν Ἀφρική στὴν Εὐρώπη – ἀλλὰ... τί νὰ κάνομε... (!).

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ὑστερα ἀπὸ πολυτεῖς δικαστικὸς ἀγῶνας ἀναφορικά μὲ τὸ σπήλαιο καὶ τὸ Μουσεῖο Πετραλώνων δικαιωθήκατε πρὸ καιροῦ ἀπὸ τὸν Ἄρειο Πάγο. Πῶς σκέπτεσθε νὰ προχωρήσετε ἀπὸ δῶ καὶ πέρα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Θέλω κατ' ἀρχὰς νὰ ἐκφράσω τὴ βαθεῖά μου εὐγνωμοσύνη στὴν ἑλληνικὴ Δικαιοσύνη. Σὲ ὅλα τὰ στάδια, καὶ στὰ πρωτόδικα καὶ στὰ ἐφετεῖα καὶ στὸν Ἄρειο Πάγο, ἔδειξε ὅτι εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπὸ πολιτικὲς ἢ μὴ σκοπιμότητες. Ἔτσι τὸ ἀντιλαμβάνομαι ἐγώ... Ἦταν πολὺ δύσκολος ὁ ἀγῶνας, οἱ δὲ συκοφαντίες μεγάλες καὶ μὲ πολλοὺς ψευδομάρτυρες. Τὸ νὰ ὑπάρξῃ δικαίωση ὕστερα ἀπὸ 13 χρόνια ἦταν ἡ μεγίστη ἠθικὴ ἐπιβράβευση τῶν ἐρευνῶν μας.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ἐπικεντρώνετε πλέον τὸ ἐνδιαφέρον σας μόνον στὰ Πετράλωνα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ὅχι, ἀλλὰ σὲ ὁλόκληρο τὸν Ἑλλαδικὸ χώρο ἢ ὁπουδήποτε ἐμφανιστεῖ τὸ ἴδιο φαινόμενο στὰ Βαλκάνια.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΗ: Πρὸ ἑξὶ περίπου μηνῶν, τέλη καλοκαιριοῦ τοῦ 1995, ὁ οἰκίσκος πού στεγάζει τὸ εὐρημα στὸν Περδίκκα Πτολεμαῖδος ὑπέστη διάρρηξη. Ἀπὸ τίς προθῆκες στοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἐκλάπη πλῆθος ἐργαλείων, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ αὐτὰ τῶν ὁποίων φωτογραφίες δημοσιεύονται στίς παρούσες σελίδες.

Μάριος Μαρανέας

Διαπιστώνουμε ἀπὸ καιρὸ, ὅτι διάφοροι «σύλλογοι», «σωματεῖα», «ὀμάδες», ἄτομα, ἐντυπα κ.λπ. ἀποστελλοῦν στοὺς ἀναγνώστες μας ἐντυπα ἢ ἐπιστολές, μὲ τὰ ὁποῖα ἔμμεσα ἢ ἄμεσα ἐπιχειροῦν νὰ δημιουργήσουν τὴν ἐντύπωση, ὅτι ἔχουν σχέση ἢ «πνευματικὴ συγγένεια» μὲ τὸν «Δαυλό». Δηλώνουμε, ὅτι ὁ «Δαυλὸς» οὐδεμίαν σχέση ἢ «συγγένειαν» ἢ συνεργασίαν ἔχει μὲ τοὺς ἀνωτέρω.

Ψυχουντάκης

«Μάταιος κόπος... Ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης. "Αδिका ἐμόχθησα αἰῶνες τώρα νὰ τὸν ἐξαφανίσω ἀπὸ προσώπου γῆς. Ἐξαπέλυσα ἐναντίον του ρομφαῖες. Ἀμέτρητοι ἦταν οἱ νεκροὶ του. Τοῦ ἔκαψα τὰ βιβλία. Προσπάθησα ἀπὸ καρδίας νὰ πατάξω τὸν πολιτισμὸν του. Τὶς ἐπιστῆμες τὶς ἐξαπέστειλα στὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον. Κι ὅμως διεσώθηκε. Πάλιν ἐσῆκωσε κεφάλι. Καὶ τότε τὸν ἐσυκοφάντησα. Διέστρεψα τὴν ἱστορίαν του. Γενεὲς συκοφαντῶν ἐσπούδασα· καὶ ἔστησαν κατανικρὺ του Ἰνδοευρωπαῖους, Φοίνικες, Σουμέριους, ἀκόμα καὶ μαύρους τῆς Ἀφρικῆς. Καὶ ὅμως ἐξεγλυστοῦσε. Καὶ τότε διέφθειρα καὶ τὴν ἴδιαν του τὴν γλῶσσαν. Εἶπα, ὅτι ἡσύχασα πλέον ἀπὸ τὸν τρισκατάρατον. Καὶ ὅμως νάτος πάλι, πετιέται. Συγκλάψατε μετ' ἐμοῦ, πάσης φύσεως ρωμιοσυνιστές. "Ὅσο καὶ νὰ τὸν καίμε, αὐτὸς ἀναγεννᾶται ἀπὸ τὴν τέφρα του. Φοίνικας εἶναι καὶ φοίνικας τὸ ἐμβλημά του. Τί μοῦ μένει πλέον νὰ τὸν κατανικήσω; "Ὅσο κι ἂν ὁ Μπιράν, ὁ ἀρχαιολόγος μου, προσπαθῇ παρὰ τὶς κατακραυγὰς τῶν ἄλλων συναδέλφων του νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι κι ἐμεῖς ἀρχαῖος λαὸς εἴμαστε, πρὸ τοῦ 800 π.Χ., πὺν μέχρη τώρα ἀναγκάσαμε νὰ δεχθοῦν οἱ ἄλλοι. Δὲν μὲ ἐπείραζε, ὅτι κάποιοι σὰν τὸν ἀχρεῖο τὸν Τόμσον εἶπαν, ὅτι οἱ βασιλεῖς μας ἦταν πλάσματα τῆς φαντασίας μας. Δὲν πάει νὰ λένε, ὅτι θέλουν... Ἐγὼ ἔχω φροντίσει νὰ ἐλέγχω τὴν ἐπίσημη παιδεία. Στὰ χέρια μου κρατῶ τὴν μόρφωσιν τῶν λαῶν.

» Ἀλλὰ νάτος, ὀρθὸς στέκεται πάλιν ἐμπρός μου, ἁλώβητος. Ἐμπόδιο μεγάλο γιὰ τὴν ἐπιβολὴν ἐνὸς νέου μεσαίωνα. Καὶ δὲν βλέπω ὁ δύστηνος τὸν τρόπον νὰ συνεχίσω τὸ θεάρεστον ἔργον, πὺν κάποτε παρὰ λίγο νὰ πετύχω, νὰ τὸν ἐξαφανίσω. Τώρα ὅμως πῶς; Τότε τὰ βιβλία ἦταν μετρημένα, ἐνῶ τώρα οἱ ἐκδόσεις ἔχουν διασπαρῆ σὲ ὅλοκληρον τὸν κόσμον. Ἄχ, γιατί νὰ μὴ προσέξω τότε; Ἐνόμιζα, ὅτι τὸ ἐπέτυχον. Ἀπεκοιμήθηκα στὶς δάφνες τῆς πρόσκαιρης νίκης μου. Ἄν καὶ ὄχι παρθένος, τὴν ἐπαθα ὅπως οἱ μωρὲς τῶν γραφῶν. Τί νὰ κάνω; Τὶς ἐκκλησίαις ἔβαλα τοὺς ὁμογενεῖς σατανιστὰς νὰ τὶς καίνε, καὶ δὲν ἔπιασε. Ἐβγήκαν οἱ δικοὶ μου καὶ εἶπαν, πῶς τὶς φωτιὲς τὶς ἔβαλαν σατανιστὰς. Ἄχ, καὶ δὲν ἔλαβαν ὑπ' ὄψιν τοὺς τὸν παπᾶ-ρωμιό, πὺν εἶπε πῶς τὶς φωτιὲς τὶς ἔβαλαν κάποιοι ἀρχαιολάτρες. Κι οἱ συκοφαντίες δύσκολα περνοῦνε στὶς ἡμέρες μας. Αὐτὸ εἶναι πὺν μὲ σκοτώνει. Ἐνα ἔνα τὰ ὅπλα μου εἰσήγαγον.

» Ὅλα μου τὰ ἐπιστημονικὰ ἐπιτηδεύματα ἐναντίον του διελύθησαν. Εἰς κονιορτὸν διελύθησαν τὰ τείχη, ἐκτὸς τῶν ὁποίων ἠθέλησα νὰ τὸν ἀπομονώσω. Καὶ ποιὸς τὰ κατερήμαξεν ὅλα; Ἐνας ποιμένας, ἕνας τσοπάνης κρητικός, ἕνας Ψυχουντάκης. Σχολεῖο δὲν ἐπῆγε, ἐπιστήμονας δὲν ἔγινε· καὶ ἔπιασε καὶ μετέφρασε "Ὀμηρον" καὶ τὰ δύο ἔπη. Ἐρωτεύτηκε, λέει, τὴν Ὀδύσσειαν. Καὶ εὐρέθηκαν καὶ κάποιοι "κονζουλοὶ" ἐκεῖ κάτω στὸ πανεπιστήμιον τῆς Κρήτης καὶ τοῦ ἐξέδωσαν τὴν Ἰλιάδα. Καὶ εἶπε καὶ ἕνας Στέφανος Τροχανᾶς, πῶς ἀξίζει νὰ δημιουργηθῇ μιὰ τράπεζα μνήμης καὶ αὐτογνωσίας. Αὐτὸ δηλαδή, πὺν τόσα χρόνια προσεπάθησα εὐλαδικὰ νὰ ἐξαφανίσω. Μὰ πῶς καὶ πάλι μοῦ ἐξέφυγαν καὶ διωρίστηκαν τέτοιοι σὲ πανεπιστήμια; Καὶ ἀπὸ ἐπάνω νὰ λένε, ὅτι ὁ Ὀμηρος καὶ ὁ Κορνάρος ἀδελφωμένοι ζοῦν ἐκ νέου στὸ ἔργον αὐτοῦ τοῦ Ψυχουντάκη. Καὶ νᾶχῃ νὰ λέη, ὅτι ἐπιδιώκουν παλιὰ ἔθιμα ἀκόμα καὶ σήμερον. Μὰ αὐτὴ τὴν ἱστορικὴ συνέχεια τοῦ Ἑλλήνα διακαῶς ἐπόθησα νὰ διακόψω. Μάταιος ὅμως κόπος. Συγκλαύσατε μετ' ἐμοῦ, ἀδελφοὶ ἐξουσιαστὰς· αὐτὸς δὲν πεθαίνει μὲ τίποτα.

» Οὐαὶ ὑμῖν, Ἰνδοευρωπαῖοι, Φοίνικες καὶ λοιποὶ. Ὁ πρῶτος στίχος τῆς μεταφράσεως οἷς ἐπάταξε σφόδρα... Οὐαὶ ὑμῖν, Μαρωνίτεν, Μπαμπινιώτεν καὶ Σακελλαρομποῦρδεν, ὅτι ἐπατήχθητε ὑπὸ ἑλληνικῆς "ἀγκλίτσας". Κλαῦσε, πτωχὲ παπᾶ-ρωμιέ, ἐπὶ τῆς ἀγιστοῦρας σου· τὰ παγανὰ ξανάρχονται».

Κλαυθμὸς ἐξουσιαστοῦ, καὶ γιὰ τὴν ἀντιγραφὴν

Σάρωθρον

Ἐξαφάνισαν προϊστορικό μέγαλιθο, γιὰ νὰ ἀποτρέψουν τὴν ἐπαλήθευση τῆς χρονολογήσεως τῶν πυραμίδων

Κύριε διευθυντά,

Ἀφορμὴ γιὰ τὴν παροῦσα μου ἀπετέλεσε μιὰ προσφάτως (Σεπτέμβριος 1995) δημοσιευθεῖσα μελέτη σχετικὴ μὲ τὶς “Πυραμίδες στὴν Ἑλλάδα” [...]. Ὁμῶς ἡ ἐκπληξη στὸ ἐν λόγω διβλίο δὲν ἐντοπίζεται σὺν ἐν γένει συγκρατημένες θέσεις τοῦ συγγραφέως, ὅσο στὴν ἐπιστολὴ πὺν παραθεῖται (σελ. 121 ἐπ.), τοῦ ἀρχαιολόγου τῆς ἐφορίας Ναυπλίου Χρήστου Πιτεροῦ. Ὁ ἐν λόγω ἀρχαιολόγος, μέσα ἀπὸ ἕναν ἀντιεπιστημονικὸ καὶ ὑβριστικὸ λόγο, προσπαθεῖ νὰ ἀνταποδείξει τὰ αὐταπόδεικτα καὶ στρέφεται ἀκόμη καὶ κατὰ αὐτῆς τῆς χρονολόγησής τῶν πυραμίδων ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Δύσκολα μπορεῖ νὰ δικαιολογήσει ὁ ἀναγνώστης τὸ μένος τοῦ συγγραφέως τῆς ἐπιστολῆς κατὰ τῆς ἀρχαιότητος τῶν πυραμίδων καὶ ἀκόμη δυσκολότερα νὰ τὸ ἀποδώσει σὲ ἐπιστημονικοὺς λόγους. [...].

Παρατηροῦμε, ὅτι ὁ κ. Πιτερὸς λουιδρεῖ τὴν χρονολόγησιν διὰ τῆς μεθόδου τῆς θερμοφωταύγειας, διότι: «χρησιμοποιεῖται μέχρι σήμερα μὲ ἐπιτυχίαν γιὰ τὴν χρονολόγησιν κεραμεικῶν, δηλ. κομματιῶν ἀγγείων διαφόρων ἐποχῶν. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀνακοίνωσιν (τῆς Ἀκαδημίας) ἡ μέθοδος αὕτῃ ἐφαρμόζεται πρώτη (!!) φορὰ (!) γιὰ τὴν χρονολόγησιν λίθινων (!!) μνημείων καὶ τὴν ὁποία οἱ ἐρευνητὲς δέχονται ὡς ἀσφαλῆ (!!!)...». Οἱ μομφὲς πὺν ἀποδίδει στοὺς ἀκαδημαϊκοὺς πὺν ἔκαναν τὴν χρονολόγησιν εἶναι: α. ὅτι «ἡ μέθοδος αὕτῃ χρονολόγησιν λίθινων μνημείων δὲν ἔχει γίνεῖ δεκτὴ ἀπὸ τοὺς ἐρευνητὲς (!) ἐκτὸς φυσικὰ ἀπὸ αὐτοὺς πὺν τὴν ἀνακοίνωσαν», β. «δὲν ἔχει ἀποδεχθεῖ κανὼν ὅτι ἡ μέθοδος αὕτῃ μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθεῖ σὲ λίθινα ἀντικείμενα» καὶ γ. «δὲν εἶναι δυνατόν αὐτοὶ πὺν θέλουν νὰ θεωροῦνται τουλάχιστον ἐπιστήμονες (!) (ἀναφέρεται στοὺς ἀκαδημαϊκοὺς) νὰ ἀπορρίπτουν τεκμηριωμένες ἐπιστημονικὲς ἀρχαιολογικὲς ἀπόψεις ἐρευνητῶν, χωρὶς κανὼν νὰ τὶς ἐξετάζουν...». Συνεχίζει δὲ τὸ ὑβρεολόγιο κατὰ τῶν ἀκαδημαϊκῶν ἐρευνητῶν (Θεοχάρη καὶ Λυριτζῆ) χαρακτηρίζοντας τὴν ἐρευνά τούς «ἀντιεπιστημονική», τοὺς ἴδιους «μὴ ἀρχαιολόγους», “ἐπιστήμονες” (ἐντὸς εἰσαγωγικῶν) πὺν παραπληροφοροῦν» καὶ τὴν μεθόδόν τούς «σφαλερὴ καὶ ἀναποτελεσματική».

Ὁ σκοπὸς μου δὲν εἶναι νὰ ὑπερασπισθῶ τοὺς θιγόμενους ἀκαδημαϊκοὺς – ἀν καὶ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν μπορεῖ νὰ κατηγορηθεῖ γιὰ «νωχελικότητα» καὶ «ἀδράνεια», ὅμως ὅχι καὶ γιὰ ἐλλιπὴ ἐνασχόλησιν μὲ ὅ,τι καταπιάνεται –, ἀλλὰ νὰ ἐρμηνεύσω τὴν ἀτυχὴ γιὰ ἐμὲ πολεμικὴ τοῦ συγκεκριμένου κυρίου κατὰ τῆς ἀρχαιότητος τῆς πυραμίδας. Οἱ ἀντικρούσεις, ὅπως προανέφερα, εἶναι τοῦ ἴδιου τοῦ κ. Θεοχάρη καὶ εἶναι οἱ ἑξῆς:

α. Μπορεῖ ἡ μέθοδος τῆς μετρήσεως μὲ τὴν θερμοφωταύγεια νὰ πρωτοεφαρμόζεται ἐπὶ παρομοίον μεγέθους ἀντικειμένων, ὅμως ἔχει ἀποδεδειγμένα ὀρθὰ ἀποτελέσματα σὲ «ἀρχαιολογικὰ ὑλικά ὅπως π.χ. κεραμικά, ἐψημένους πηλοὺς, καμένους πέτρας, μεταλλουργικὰς σκωρίας, πορσελάνας, καμένους πυρολίθους..., ἀλλὰ καὶ εἰς γεωλογικὰ ὑλικά, ὅπως λάδας, σταλαγμίτας, μετεωρίτας, σπηλαιοσποθέσεις, ἰζήματα αἰολικῆς προελεύσεως καὶ ὠκεάνια ἰζήματα».

β. Οἱ προηγούμενες χρονολογήσεις (κυρίως τοῦ Lord, πὺν ἔθεωρετο ἡ πιὸ «ἐπιστημονική») ἔγιναν μὲ δάσιν τὴν χρονολόγησιν τῶν κινητῶν εὐρημάτων τῶν ἀνασκαφῶν, πὺν δὲν μποροῦν νὰ ἀποτελέσουν ἀκριβὴ ἐνδειξὴ καὶ γιὰ τὸν χρόνον κατασκευῆς τοῦ κτιρίου, δεδομένης τῆς μακραίωνης διαδοχικῆς χρήσης του.

γ. Μέσα στὴν πυραμίδα τοῦ Λυγουριοῦ ὁ Scranton ἀνέσκαψε καὶ ἔφερε στὸ φῶς

«Έναν τύπο κέλτη (προϊστορικού λίθινου πέλεκυ)» (σελ. 166, εικόνα h), για τὸν ὁποῖο ἀναφέρει, ὅτι: «Ὁ κέλτης, ἕνα μεμονωμένο προϊστορικό ἀντικείμενο, δὲν ἀποδεικνύει τὴν ὑπαρξὴ νεολιθικοῦ οἰκισμοῦ στὴ τοποθεσία. Ἀπλᾶ μπορεῖ νὰ μεταφέρθηκε ἀπὸ μακριὰ σὰν κάτι τὸ ἀξιοπεριέργο». Γνώμη, πὺν μὲ δάση τὰ καινούργια δεδομένα ἐλάχιστα πείθει.

δ. Γιὰ τὴ χρονολόγηση τῶν δύο ἐλληνικῶν πυραμίδων ἐλήφθησαν δείγματα ἀπὸ περισσότερα σημεῖα αὐτῶν καὶ συγκρίθηκαν μεταξὺ τους τὰ ἀποτελέσματα τῶν μετρήσεων, ὥστε νὰ διασφαλιστεῖ μεγαλύτερη ἀντικειμενικότητα.

ε. Μετρήθηκαν καὶ χρονολογήθηκαν κομμάτια κεραμεικῆς ἐπένδυσης (ὕλικό, γιὰ τὸ ὁποῖο κατὰ τὸν κ. Πιτερό ἔχουμε ἀκριβῆ ἀποτελέσματα τῆς μεθόδου τῆς θερμοφωταύγειας), πὺν δρέθηκαν μέσα στὴν πυραμίδα στὰ θεμέλιά της καὶ ἀπέδωσαν τὴν ἴδια χρονολόγηση (3.000 π.Χ.).

στ. Σπουδαιότερο ὅλων εἶναι, ὅτι ἐλήφθη καὶ δείγμα ἀπὸ τὸ Κυκλώπειο τεῖχος τῶν Μυκηνῶν, μὲ γνωστὴ καὶ ἀκριβῆ χρονολόγηση καὶ οἱ μετρήσεις πὺν ἔγιναν μὲ τὴν ἴδια μέθοδο ἀπέδωσαν τὴν ἴδια ἀκριβῶς γνωστὴ χρονολόγηση.

Συνεπῶς ἡ μέθοδος τῆς χρονολόγησεως πὺν χρησιμοποιήθηκε, ὅχι μόνον γνωστὴ καὶ δόκιμη εἶναι, ἀλλὰ ἐπαληθεύθηκε πλήρως μὲ γνωστὰ καὶ εὐρέως ἀποδεκτὰ δεδομένα, καθὼς ἐπίσης καὶ ἀπὸ εὐρήματα τῶν ἀνασκαφῶν.

Ἄξιοπεριέργο ὅμως εἶναι τὸ γεγονός τῆς σωπῆς τοῦ κ. Πιτεροῦ γιὰ τὸ τμήμα τῆς ἀνακοίνωσης τοῦ κ. Θεοχάρη, ὅπου ἀναφέρει, ὅτι ἡ ἐρευνητικὴ ομάδα προσπάθησε νὰ χρονολογήσει μὲ τὴν ἴδια μέθοδο καὶ «κιβωτιόσχημη μεγαλιθικὴ κατασκευὴ κειμένη πλησίον τοῦ χωρίου Φίχτι τῶν Μυκηνῶν». Ἐκεῖ παρατηρήθη τὸ ἐξῆς ἀξιόπρόσεκτο: «... κινητὸς μεγάλιθος σχήματος ῥηχοῦ κανίστρου, διαμέτρου περίπου 1,90 μ., εὐρισκόμενος ἐκτὸς τοῦ κτίσματος καὶ εἰς ἀπόστασιν δεκαπέντε περίπου μέτρων ἀπὸ τῆς πλησιεστέρας κορυφῆς τῆς κιβωτιοσχήμου κατασκευῆς, παρατηρηθεῖς κατὰ τὰς πρώτας ἐπισκέψεις τῆς ομάδος τῶν ἐρευνητῶν, **ἐξηφανίσθη ἐν συνεχείᾳ προφανῶς κλαπείς**. Ἐπειδὴ τὸ λίθινον αὐτὸ κανίστρον ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὕλικόν παρόμοιον μὲ τοὺς λίθους τῆς κατασκευῆς, συνάγεται ὅτι τοῦτο ἀπετέλει μέρος τοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ κτιρίου καὶ εἶχε μορφήν ἀσπίδος». Προσωπικὰ θεωρῶ, ὅτι ἡ μνεῖα αὕτη μὲ ἐνδιαφέρει περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀξιοπιστίαν τῆς μεθόδου χρονολόγησεως καὶ ἀποδίδει σαφὴ μορφή, γιὰ τὴν ὁποία ὁ συντάκτης τῆς ἐπιστολῆς τήρησε σιγὴν ἰχθύος.

Τέλος θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω, ὅτι σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ περιθώρια ἀποκλίσεως πὺν μνημονεύει ὁ καθηγητὴς Θεοχάρης στὴν ἀνακοίνωσή του, πὺν εἶναι $\pm 30\%$ τῆς προσδιορισθείσας χρονολογίας καὶ μὲ δάση τὴν ἀρχικὴ ὑποθετικὴ τιμὴ ὑπολογισμοῦ, ἡ ὁποία εἶναι 15-20 ὥρες ἔκθεσης στὸν ἥλιο (ἀπὸ τὴν στιγμὴ πὺν ὁ ὀγκόλιθος ἄρχισε νὰ λαξεύεται μέχρι τὴν τοποθέτησή του στὸ κτίσμα), χρόνος πὺν θεωρεῖται σχετικὰ μικρὸς γιὰ τίς δυνατότητες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, συμπεραίνουμε, ὅτι εὐχερῶς ὁ χρόνος κατασκευῆς τῆς πυραμίδας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀνέρχεται στὸ ἔτος 3.700 π.Χ. καὶ αὐτῆς τοῦ Ἀνγουριοῦ στὸ 2.700 π.Χ., πρᾶγμα πὺν πιθανῶς νὰ ἀποδεικνυόταν, ἂν γιὰ εὐνοήτους λόγους δὲν εἶχε ἀπαγορευθεῖ ἡ περαιτέρω ἐρευνα στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν.

Μὲ ἰδιαίτερη τιμὴ
Σωκράτης Χυτήρης

Δικηγόρος

Σόλωνος 111 - Ἀθήνα

Ίση μεταχείριση

Πληροφορούμαστε, ότι τὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτούτο «μας» μὲ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 602/1-3-95 ἔγγραφο τοῦ πρὸς τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. ζητεῖ, ὅπως συσταθῇ ἐπιτροπὴ, προκειμένου νὰ ἐλέγξῃ, ἂν τὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια περιέχουν τυχόν ἀντισιμιτικά-ἀντισιωνιστικά καὶ ρατσιστικά στοιχεῖα. Στὴν ἐπιτροπὴ αὐτὴ ζητεῖ τὸ Π.Ι. νὰ συμμετέχῃ κι ἓνας ἐκπρόσωπος τουλάχιστον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Συμβουλίου.

Ἐμεῖς –μὲ δεδομένο ὅτι στὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια τῶν Ἑλληνοπαίδων μόνο τὰ ἀνθελληνικὰ στοιχεῖα ἀφθονοῦν – δὲν ἔχουμε καμμιά ἀντίρρηση γιὰ κάτι τέτοιο. Θὰ προτεῖναμε ὥστόσο – καὶ γιὰ λόγους δικαιοσύνης καὶ ἴσης μεταχείρισης – νὰ συσταθῇ μιὰ ἀνάλογη ἐπιτροπὴ καὶ γιὰ τὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια τῶν Ἑβραϊοπαίδων, στὴν ὁποία νὰ συμμετέχῃ κι ἓνας ἐκπρόσωπος τοῦ «Δαυλὸς». *Ὅχι τίποτα δηλαδή, ἀλλὰ γιὰ νὰ δοῦμε μήπως καὶ τοὺς ξέφυγε καμμιά σελίδα, πού νὰ μὴν δρῇ ἀνθελληνικῶν, σιωνιστικῶν καὶ ρατσιστικῶν στοιχείων.

Σ.Π.**Βρυκόλακες τοῦ Μεσαίωνα**

Ἕνας νέος ναός, ἀφιερωμένος στὸ Δία, ἄρχισε νὰ κατασκευάζεται στὸν Αἰγίοχο ἀπὸ τὸν ζωγράφο, χαλκογράφο καὶ ἐπιχειρηματία Δ. Ἰωαννίδη κατόπιν ὁμοφώνου ἐγκρίσεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς πόλεως. Ὁ ναός, πού θὰ εἶναι ἀφιερωμένος στὸν Ὀλύμπιο Δία, θὰ καταλάβει ἔκταση 200 τ.μ. καὶ στὸ ἐσωτερικὸ του θὰ ἐκτίθενται τὰ ἀγάλματα τῶν 12 θεῶν τοῦ Ὀλύμπου. Σκοπὸς τοῦ δημιουργοῦ εἶναι νὰ συγκεντρώνῃ ἐπισκέπτες ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο, καὶ τὸ 80% τῶν εἰσπράξεων ἀπὸ τὰ εἰσιτήρια νὰ τὸ διαθέτῃ ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν τοῦ Αἰγίου.

Ἡ Ἐκκλησία ὥστόσο δὲν τὰ βλέπει αὐτὰ μὲ καλὸ μάτι καὶ ὁ ἀρχιμανδριτὴς Δαμασκηνὸς κάλεσε τὸ ἐκκλησιασμὸν του νὰ θρῖσκεται σὲ ἐτοιμότητα, προκειμένου νὰ ἐμποδίσουν τὴν κατασκευὴ τοῦ «εἰδωλολατρικοῦ ναοῦ»! Φαντάζεσθε, τί ἔχει νὰ γίνῃ, ἂν καταφέρει ὁ ρασοφόρος αὐτὸς νὰ φανατίσῃ τὶς ἀμόρφωτες μάζες; Ἀνατέλλοντος τοῦ 21ου αἰῶνος, θὰ ζήσουμε σκηνὲς τῆς ἐποχῆς τοῦ Θεοδοσίου, ὅταν ὁ ὄχλος κατεδάφιζε μουσεῖα, σχολές, βιβλιοθήκες καὶ ἀγάλματα, πού μέσα τους «ἔφερον δαίμονας»!

Σὲ μιὰ ἐποχὴ πού ὅλοι μιλοῦν γιὰ ἐλευθερία, δικαιοσύνη καὶ δημοκρατία· πού οἱ ἄνθρωποι, ἀπογοητευμένοι καὶ ἀγχωμένοι ἐξαιτίας τοῦ δογματισμοῦ, στρέφουν τὰ βλέμματά τους πρὸς τὴν ἐξανθρωπιστικὴ Ἑλλάδα, ὁ ρασοφόρος αὐτὸς ἐπιμένει νὰ βρυκολακιάξῃ τὸν Μεσαίωνα καὶ νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα «εἰδωλολατρία». Φαίνεται, ὅτι τὸν ἀρχιμανδριτὴ Δαμασκηνὸ τίποτε δὲν τὸν ἄγγιξε ἀπ' τὸν Πολιτισμό.

Π.Σ.**«Ἑλληνίδες»**

Στὸ Βόρειο Πακιστὰν καὶ στὰ φαράγγια τοῦ Ἰνδικοῦ Καυκάσου (ὕψόμετρο 2.500 μ.) ζοῦν οἱ γνωστοὶ Καλὰς, πού θεωροῦνται ἀπόγονοι τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Πιστεύουν στὸ Δία, τὴν Δήμητρα καὶ τὸν Ἀπόλλωνα καὶ ὁμιλοῦν μιὰ γλῶσσα, πού εἶναι ἀρχαιοελληνικὴ, ἐμβολιασμένη μὲ σανσκριτικά καὶ περσικά στοιχεῖα. Οἱ περισσότεροι εἶναι ξανθοὶ μὲ γαλανὰ μάτια, σημάδια τῆς δωρικῆς καταγωγῆς τους. Οἱ γυναῖκες τῶν Καλὰς εἶναι οἱ μόνες πού δὲν φοροῦν φερετζέ, ἐνῶ οἱ φορεσιές τους εἶναι ἴδιες μ' ἐκεῖνες τῶν Θρακῶν καὶ τῶν Σαρακατσάνων. Οἱ κοτσίδες τους ἀποτελοῦν πιστὸ ἀντίγραφο τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν ἀγαλμάτων καὶ τὰ πλουμιστὰ καπέλα τους θυμίζουν τὶς περικεφαλαίες τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ μεγάλου ἐκπολιτιστῆ.

Ὁ Βασίλης Τριτάκης, στὸν ὁποῖο ἀξίζει κάθε ἔπαινος, ἀνέδθηκε στὰ φαράγγια τοῦ Ἰνδικοῦ Καυκάσου, μίλησε μὲ τοὺς Καλὰς, κινηματογράφησε τοὺς Καλὰς (ἡ ταινία βραβεύθηκε ἀπὸ τὰ Φεστιβάλ Δράμας καὶ Θεσσαλονίκης) καὶ ἄκουσε τὰ προβλήματα τους. Ὅταν ἐπανεκάμψῃ καὶ κοινοποιήσῃ τὶς ἐμπειρίες του, ὁ Σύλλογος Λακῶνων τῆς Πετροπόλεως εὐαίσθητοποίησε καὶ ἀποφάσισε νὰ στηρίξῃ τοὺς ἀπομακρυσμένους αὐτοὺς ὁμοεθνεῖς μας παντοιοτρόπως, ἐνῶ μιὰ ομάδα ἐκπαιδευτικῶν συγκέντρωσαν χρήματα καὶ ἔχτισαν ἤδη ἓνα σχολεῖο στοὺς Καλὰς.

‘Ο Β. Τριτάκης απευθύνθηκε και στο ‘Ελληνικό Κράτος, και συγκεκριμένα στη Μελίνα Μερκούρη, πού τότε ήταν υπουργός Πολιτισμού· της ζήτησε 2.000.000 δρχ., για να γυρίση με συνεργείο μιὰ ταινία, πού νά παρουσιάξη τούς μακρινούς αὐτοὺς ὁμογενεῖς μας. Καὶ ἔλαβε τὴν πολὺ ἀποκαλυπτικὴ γιὰ τὸ ‘Ελλαδικὸ κράτος ἀπάντησι: «᾽Ε, τώρα τί νά τούς κάνουμε αὐτούς». (Ἡ πληροφορία ἀπὸ τὸν ‘Αδέσμευτο Τύπο» τῆς 27-11-95).

Π.Σ.

Φύσις καὶ ‘Ελληνικὴ Γλῶσσα

‘Η ‘Ελληνικὴ Γλῶσσα», λέει ἡ Γαλλοτυνησία γλωσσολόγος καὶ συγγραφεὺς ‘Ενριέτ Βαλτέρ, «εἶναι ἡ μόνη στὴ Δυτικὴ Εὐρώπῃ, πού δὲν ὑπέκυψε σὲ καμμιά κατοχή. Ἀκόμη καὶ ἡ πολὺχρονη τουρκικὴ κατοχή δὲν ἀλλοίωσε καθόλου τὴν ‘Ελληνικὴ Γλῶσσα» («Τύπος τῆς Κυριακῆς», 23-10-94).

Κοῖμα, πού ἡ κ. ‘Ενριέτ Βαλτέρ δὲν κατάλαβε, ὅτι ἡ ‘Ελληνικὴ Γλῶσσα δὲν εἶναι σὰν τίς ἄλλες, γι’ αὐτὸ δέβαια οὐτε ὑπέκυψε, ἀλλ’ οὐτε καὶ πρόκειται νά ὑποκύψῃ σὲ καμμιά κατοχή, «ἔως ὅτου ὁ ἥλιος ἀκολουθεῖ τὴ γνωστὴ πορεία». Θὰ ἔλεγα –παραφράζοντας τὸν Δημόκριτο– ὅτι: ‘Η φύσις καὶ ἡ ‘Ελληνικὴ Γλῶσσα παραπλήσιόν ἐστι. Καὶ γὰρ ἡ ‘Ελληνικὴ Γλῶσσα μεταρρυσμοὶ τὸν ἄνθρωπον, μεταρρυσμοῦσα δὲ φυσιοποιεῖ. Ἀδίκως λοιπὸν κοπιᾶζουν οἱ φοινικιστὲς καὶ οἱ αἰγυπτιᾶζοντες. Δὲν πρόκειται νά καταστραφῶν οὐτε ἡ φύσις οὐτε ἡ ‘Ελληνικὴ Γλῶσσα καὶ τὸ ‘Ελληνικὸ Πνεῦμα γενικώτερα. Τὸ μόνο πού ἐπιτυγχάνουν εἶναι, νά ταλαιπωροῦν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ νά ταλαιπωροῦνται. Αὐτὸ ὅσο συντομώτερα τὸ ἐννοήσουν, τόσο καλύτερα θὰ ‘ναι.

Σ.Π.

Νεκρὰ ἀναστήθηκαν;

Τὸ ἐν ‘Ελλάδι ἐβραϊκὸ στοιχεῖο φαίνεται ὅτι δρῖσκεται σὲ συνεχῆ δραστηριότητα, στρεφόμενη αὐτὴ τὴ φορὰ στὸ παρελθὸν καὶ στὴν προσπάθεια νά οἰκειοποιηθεῖ ἔνδοξες στιγμὲς τῆς ‘Ελληνικῆς Ἱστορίας. Ἔτσι μετὰ τὴν σύστασις σωματεῖον «Βετεράνων ‘Ελληνοεβραίων Πολεμιστῶν ‘40-‘45» ἔχουμε τὸν Δῆμο Χανίων νά ἐπιχορηγῇ τὴν ἀναστήλωσι τῆς ἐκεῖ ἐβραϊκῆς συναγωγῆς καὶ νά ὀργανώνει σπουδαστικὸ διαγωνισμὸ ἱστορικῆς ἐρευνας με θέμα «Ἡ ‘Εβραϊκὴ παροικία στὴν Κρήτη».

Οἱ ‘Εβραῖοι τῶν Χανίων μὲ δημοσιευμάτά τους στὸν τοπικὸ τύπο ἀναπολοῦν τὴν παλιότερη ὁμορφιά τῆς «πολυφυλετικῆς» –ὅπως τὴν ἀποκαλοῦν– πόλης τῶν Χανίων, ἐξαίρουν τὴν ἀντίστασή τους στοὺς Γερμανοὺς καὶ... τονίζουν τὴν παρουσίαν τῶν ‘Εβραίων στὸν Μινωικὸ Πολιτισμό! Ἄς μὴ νομίσει κανεὶς, ὅτι οἱ ἐν λόγω ‘Εβραῖοι εἶναι ἀνιστόρητοι. Ὁ ἔλεγχος τῆς Μεγαλονήσου ἀνέκαθεν τοὺς ἐνθουσίαζε. Ὅμως, ἀπ’ ὅ,τι φαίνεται, οἱ κινήσεις τους αὐτὲς δὲν περνοῦν ἀπαρατήρητες ἀπὸ τὰ μάτια πολλῶν Κρητικῶν, πού ἀποκαλύπτουν τὴν ραδιουργία καὶ ἐξευτελίζουν τοὺς δολίους.

Καὶ στὴν προκειμένη περίπτωσις ἕνα ἐρώτημα: Ὅταν οἱ ἴδιοι μὲ δημοσιευμάτά τους ἰσχυρίζονται, ὅτι πνίγηκαν ὅλοι οἱ ‘Εβραῖοι τῶν Χανίων, ὅταν θυθίστηκε τὸ 1944 τὸ πλοῖο «Τάναϊς», στὸ ὁποῖο ἐπέβαιναν, γιὰ νά ὀδηγηθοῦν στὴ Γερμανία καὶ ξεκληρίσθηκε ἡ ἐκεῖ παροικία τους, πῶς σήμερα ἐμφανίζονται πολυπληθεῖς στὰ Χανιά; Νὰ γελάσουμε ἢ νὰ κλάψουμε;

Π.Κ.

Εὐγνωμοσύνη

Κάποιος διωτέχνης στὸ χωριὸ Ἄλντορφ τῆς Γερμανίας ἔσωσε μιὰ ὄρνιθα, πού κινδύνευσε νά πνιγῇ στὸ γειτονικὸ του ποτάμι. Ἡ ὄρνιθα μετὰ ἀπ’ αὐτὸ πῆγαινε καθ’ ἐκάστην στὴ θύρα τοῦ καταστήματος τοῦ σωτήρα της καὶ τοῦ... γεννοῦσε ἕνα αὐγὸ.

Μετὰ τὰ ἐκφυλιστικὰ κηρύγματα τῶν Μακιαβέλληδων τὰ ζῶα ἐρχονται γιὰ μιὰ εἰσέτι φορὰ νά μᾶς διδάξουν τὸν ἀνθρωπισμὸ, γιατί, μὴν τὸ ξεχνοῦμε: «... μαθητὰς τῶν ζῶων ἐν τοῖς μεγίστοις γεγονότασι ἡμᾶς...», λέγει ὁ Δημόκριτος. Εὐεργετεῖτε, καὶ δέβαια εὐγνωμονεῖτε τοὺς εὐεργέτες σας. Κι ἂν φοβᾶστε, μήπως εὐεργετώντας δημιουργήσετε ἐχθροὺς ἐξαιτίας τῆς ἀχαριστίας τους, ὅπως λέγει ὁ Νικολὸ Μακιαβέλλι, εὐεργετεῖτε τὰ ζῶα. Αὐτὰ σίγουρα δὲν εἶναι ἀχάριστα, ἂν κρίνουμε ἀπ’ τὴν ὄρνιθα τοῦ Ἄλντορφ.

Σ.Π.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Μιά δολοφονία στην Παλαιά Διαθήκη

“Όταν οί Ἰσραηλίτες διεπορεύοντο ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο στὴ Χαναάν, στάθμευσαν στὴ περιοχὴ τοῦ Σαττείν, ποὺ ὀνομάζεται σήμερα Τέλλ Κεφρεῖν καὶ βρίσκεται 10 περὶπου μίλια ἀνατολικά τοῦ Ἰορδάνη ποταμοῦ. Ἐκεῖ λοιπὸν σύμφωνα μὲ τὴ διήγησιν τοῦ διδλίου «*Αριθμοί*» τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (25,1 κ. ἑξ.) οἱ λάτρες τοῦ Ἰεχωβά (Γιαχβέ) «περιούσιοι» ἔβραῖοι «*ἦλθον εἰς ὀργιώδεις σαρκικὰς ἐπαφὰς μετὰ τῶν ἀλλοφύλων γυναικῶν*» τῶν Μωαβιτῶν, Φιλισταίων, Μαδιανιτῶν, Ἀμαληκιτῶν. “Ολους αὐτοὺς ἡ Ἰουδαϊκὴ ὑπεροψία, ἐκφραστῆς τῆς ὁποίας ὑπῆρξε τὸ Ἰουδαϊκὸ ἱερατεῖο, τοὺς ὑποτιμοῦσε, τοὺς καταριόταν μαζὶ τοὺς γραμματεῖς καὶ φαρισαίους. Οἱ Σαδδουκαῖοι, Σαμαρεῖτες, Ναζιραῖοι, Ἑσσαῖοι κ.ἄ. ἦταν οἱ διωκόμενοι αἰρετικοὶ ἀπὸ τὸ Σολωμόντειο Ἱεροσολυμιτικὸ ἱερατεῖο. Ἦταν οἱ «ἄλλοι», οἱ ἐκτὸς παρεμβολῆς. Καὶ δὲν ἔκαναν μόνον τοῦτα τ’ ἀξιόμμεπτα οἱ «ἀποστάτες» αὐτοὶ σύμφωνα πάντοτε μὲ τὴ διήγησιν τοῦ κειμένου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (Παλαιᾶς Γραφῆς), ἀλλὰ «*περιέπεσαν εἰς πολυθείαν, λαγνείαν καὶ εἰδωλομανίαν*». Λατρεῦσαν δηλαδὴ πέτρες καὶ ἀγάλματα, ποὺ εἶχαν αὐτιά καὶ μάτια, χωρὶς ὅμως νὰ βλέπουν καὶ ν’ ἀκοῦνε. Κι ὅμως ὁ φόβος τῶν περιδεῶν εἰδωλολατρῶν τὰ εἶχε μεταβάλλει σὲ τοτὲμ καὶ ταμποῦ τῆς Ἰουδαϊκῆς φυλῆς ὅχι μόνον μιὰ ἀλλ’ ἅπειρες φορὲς παρὰ τὶς πρόσκαιρες μετάνοιες Ἱερεμιαδικοῦ τύπου καὶ μάλιστα μὲ σκληρὴ καὶ πρωτότυπὴ ἀποκλειστικότητα.

Ἄς παρακολουθήσουμε ὅμως κατὰ πόδας τὸ γραπτὸ τοῦ καθηγητῆ Πανεπιστημίου κ. Παν. Σιμωντᾶ, ὁ ὁποῖος ὡς εἰδικὸς στὰ κείμενα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τ’ ἀποδίδει τόσο μεταφραστικὰ ὅσο κι ἐρμηνευτικὰ (ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ πρωτοτύπου καὶ τῆς

Σόδομα καὶ Γόμορα

Ἡ «**Βίβλος**» καὶ συγκεκριμένα ἡ «*Γένεσις*» «κόλλησε» μιὰ αἰώνια «ρετσινιά» στὴν ἱστορικὴ μνήμη τῶν ἀνδρῶν δύο ὥραίων καὶ πλούσιων γιὰ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ πόλεων –Σόδομα καὶ Γόμορα–, ποὺ οἱ ποταμοὶ Τίγρης καὶ Εὐφράτης τὶς μετατρέπανε σὲ πραγματικὸ παράδεισο: «**Σόδομα καὶ Γόμορα, ὡς ὁ παράδεισος τοῦ Θεοῦ**» (Γένεσις 13, 10). Ἡ ρετσινιά αὐτὴ μετατράπηκε σὲ ὄρο ἐπιστημονικόν, ὥστε παγκοσμίως μὲ τὸν «**σοδομισμό**» νὰ ἐννοοῦμε ἀνώμαλη ἀνδρική διαστροφή. Οἱ θεολόγοι μας δεχόμενοι ἂν προῖοι θεόπνευστη τὴν «*Βίβλο*» καὶ δογματικὰ ἀληθέστατα τὰ λεγόμενά της καὶ γιὰ νὰ μὴ χαρακτηρισθοῦν «*ἀσεβεῖς*», φοβοῦνται νὰ ἐντρυφήσουν πάνω στὶς δικές της σελίδες καὶ τὶς περισσότερες φορὲς ἀρκοῦνται σ’ ὅ,τι κάποιος ἐπώνυμος θεολόγος ἔγραψε. Μὲ βάσιν λοιπὸν τὴν ἴδια τὴν «*Γένεσιν*» χάριν ἱστορικοῦ χρέους θ’ ἀποτολήσω τὴν ἠθικὴ ἀποκατάστασι τῶν Σοδόμων καὶ τῶν Γομόρων.

Διαβάστε μὲ προσοχὴ ὁλόκληρο τὸ δέκατο τρίτο κεφάλαιό της. Λέει: Πλήθυναν τὰ ζωντανὰ τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοῦ Λὼτ καὶ γιὰ νὰ μὴ μαλλώνουν γιὰ τὰ

πασιγνωστής μετάφρασής της στο ιδίωμα της κοινής αλεξανδρινής ελληνικής γλώσσας, ή όποια φιλοτεχνήθηκε από τους Ο΄=70, για την ακρίβεια ΟΒ΄=72) υπό τὸ φῶς τοῦ θρυλικοῦ φάρου τῆς Ἀλεξανδρείας. Γράφει λοιπόν ὁ κ. Παν. Σιμωνῆς στή μονόγραφία του «*Ἡ ἀποστασία τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Σαττείν*»:

«*Προσεκολλήθησαν (οἱ ἀποστάτες) εἰς τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Βεελφεγῶρ καὶ διεφθάρησαν... ἔφαγον θυσιασμένους νεκροὺς καὶ κατὰ τὴν βαρυντάτην αὐτὴν παρεκτροπὴν ἐτέλεσαν τερατώδεις θυσίας. Ἡ λατρεία τοῦ παγανιστικοῦ θεοῦ Βεελφεγῶρ συνεδέετο μετὰ ὀργίων, πορνειῶν καὶ θυσιαστικῶν γευμάτων*» (σελ. 11). Μέχρι τὸ σημεῖο τοῦτο πού ἀφηγοῦμεθα, ἡ ἱστορικὴ συμπεριφορὰ τῶν Ἑβραίων κατὰ τὴ διάρκειά τῆς Ἑξόδου καὶ μετ' αὐτὴ καὶ κυρίως ἐπὶ τῆς δυναστείας τοῦ Φαραὼ Μερνεπτάχ (βασίλευσε ἀπὸ τὸ 1234 ἕως τὸ 1224 π.Χ., ὅπως ἀναφέρει ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς μας στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀθηνῶν Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Βασ. Βέλλας στὴν «*Ἑβραϊκὴ Ἀρχαιολογία*» του, Ἀθῆναι 1980, σελ. 72) ἔχει ἱστορικὴ καὶ λογικὴ βάση καὶ μάλιστα μὲ τίς πολὺ ἀνθρώπινες παλινωδίες τῆς. Ἐκεῖ ὅμως ὅπου ἡ ἱστορία καὶ ἡ συνέπειά τῆς τελειώνει, ἀρχίζει τὸ παράλογο καὶ ἡ ὑπόκωφη τραγικότητα τῆς ἀντίφασής τῆς ἱστορικῆς πράξης. Στὴν προκειμένη περίπτωσι τὸ παράλογο εἶναι ἀνακατεμένο μὲ μία ὄχι ἀπλᾶ ἐφάμαρτη πράξις καὶ ἐνέργεια, ἀλλὰ ταυτόχρονα ἐγκληματική. Καὶ δικαιολογία δὲν φαίνεται ὅτι μπορεῖ νὰ εἰσχωρήσει. Στῶμεν λοιπόν καλῶς, γιὰ νὰ ἀφουγκρασθοῦμε τίς διηγήσεις Ἰουδαϊκῶν «ἀνδραγαθημάτων», τὰ ὅποια ὄχι μόνο διασώζονται χρονολογικά, ἀλλὰ, τὸ χεῖριστο, ἀναπαράγονται τᾶχατε καὶ ἠθοπλαστικά γιὰ τὴν προαγωγή τῆς χριστιανικῆς χρηστοθήειας καὶ χρηστομάθειας, πολλοῦ γε καὶ δεῖ βέβαια... Περιττὸ ὅπωςδὴποτε θεωροῦμε νὰ ἐπαναλάβουμε τὴ θέση τοῦ διαπρεποῦς παλαιοδιαθηκολόγου Βελχάουζεν, ὅτι τὸ βιβλίον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀποτελεῖ «τὸ μυοκάρδιον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἐθνικοῦ». Αὐτὰ συμπεραίνει ἡ κριτικὴ τοῦ ἐρευνητῆ.

βοσκοτόπια, ἀποφάσισαν νὰ τὰ χωρίσουν· καὶ **ἐπάρας ὁ Λῶτ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ἐπέιδε πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι πᾶσα ἦν ποτιζομένη... καὶ ἐσκήνωσεν ἐν Σοδόμοις**» (Γένεσις 13,12). Κι ἡ ἐρώτησις ἔρχεται μόνη τῆς: Ὁ Λῶτ, ὅταν πῆγε στὰ Σόδομα... ἐδιάσθηκε;

Διαβάστε τώρα τὸ δέκατο ὄγδοο κεφάλαιο. Φανερώθηκε, λέγει, ὁ Θεὸς στὸν Ἀβραάμ κοντὰ σὲ μιὰ θαλανιδιὰ τὸ μεσημέρι μὲ τὸ πρόσωπο τριῶν ἀγνώστων. Νὰ ἡ τριαδικότητα, λένε ἀμέσως οἱ θεολόγοι μας. Μὰ ὁ Ἀβραάμ στεκόταν στὴν πόρτα, κάποιους περίμενε. Ἄρα ἦταν εἰδοποιημένος. Ἐνῶ ἦσαν τρεῖς, τοὺς προσφωνεῖ **κύριε**. Τοὺς παραθέτει τραπέζι, πού, ἐνῶ ἦσαν τρεῖς, ἔφτανε γιὰ πενήντα. Ἡ «ἁγία τριάς» ἔφαγε ὁλομόναχη χωρὶς τὴν συμμετοχὴ τοῦ Ἀβραάμ ὁλόκληρο μοσχάρι ἐκτὸς τίς πίττες ἀπὸ σμιγδάλι, τὸ βούτυρο καὶ τὸ γάλα. Τοῦτοι οἱ τρεῖς, φαίνεται, εἶχαν ρητὴ ἐντολὴ νὰ δάλουν φωτιά στὰ Σόδομα καὶ στὰ Γόμορα καὶ ὁ ἕνας ἦταν ὁ ἐπικεφαλῆς, γι' αὐτὸ καὶ τὸ **κύριε** τοῦ Ἀβραάμ. Στὸ ξεπροβόδιμα πού τοὺς κάμνει ὁ Ἀβραάμ, μαθαίνει ἀπ' τὸν «ἀρχηγό» – οἱ ἄλλοι δύο προχωροῦν –, ὅτι ἡ ἐπίσκεψή τους σκοπὸν

“Ομως καιρός νά ἐπανεέλθουμε στή διήγηση τοῦ κ. Παν. Σιμωνῆ: «Αἱ ἀθέμιτοι σχέσεις τῶν Ἰσραηλιτῶν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων γυναικῶν καί κυρίως τῶν Μωαβιτισσῶν καί Μαδιανιτισσῶν, αἱ ὁποῖαι σχέσεις κατέληξαν εἰς τήν ἠθικὴν καταράθρωσιν καί τὸν ἠθικὸν ἐκτραχηλισμὸν τῶν Ἰσραηλιτῶν, συνήφθησαν μὲ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ εἰδωλολάτρου μάντεως Βαλαάμ, τὸν ὁποῖον καί ἐφόνευσαν αὐτοὶ βραδύτερον. Ὁ βασιλεὺς τῶν Μωαβιτῶν Βαλὰκ πληροφορηθεὶς τὰ ὅσα ἐπιτυχῇ ἐπετέλεσαν οἱ Ἰσραηλίται καί τὰ ὅσα ἐπωφελῇ διὰ τὸ μέλλον τοὺς κατάφεραν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μακροχρονίου ἐξόδου τῶν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον διὰ τὴν γῆν Χαναάν, ἐκάλεσε τὸν διάσημον μάγον τῆς περιοχῆς Βαλαάμ, διὰ νὰ τοὺς ἀποδυναμώσῃ, ἐπικοινωνῶν μὲ τὰ πονηρὰ πνεύματα. Ὁ μάντις Βαλαάμ καταφθάσας εἰς τὴν Μωὰβ ἐκ τῆς Βαθουρὰ τῆς Μεσοποταμίας ἤσκησε τὴν μαντείαν του, ἡ ὁποία ἐξηγρῶσε τὸν βασιλέα Βαλὰκ, ἐπειδὴ ἐνυπνιάσθη, ὅτι τὰ πνεύματα εὐλογοῦσαν τὴν ἀπελεύθερον πορείαν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς τελικῆς ἐγκαταστάσεώς των εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὅπου ἔρρεεν τὸ μέλι καί τὸ γάλα. Εἰς τὴν συνέχειαν ὁ ἱερομάντις Βαλαάμ μετέφερεν εἰς τὸν βασιλέα τὸ μήνυμα τῶν πνευμάτων, ὅτι αὐτὰ ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν περίοδον δὲν ἐπιθυμοῦσαν τὴν κήρυξιν πολέμου ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν».

Ἐπειδὴ ὁ βαρβαρικός βασιλεὺς εἶδε ὡς ἐμπόδιο στὰ πολεμικά του μηχανεῦματα τὴν μαντεία τοῦ Βαλαάμ, ἄρχισε τὸν διωγμὸ ἐναντίον του· καὶ αὐτός, γιὰ νὰ διασωθεῖ, κατέφυγε σ’ ἐκείνους ἀκριβῶς τοὺς ὁποίους ἡ μαντικὴ του τέχνη καί φροντίδα σκανδαλωδῶς εὐνόησε γλυτώνοντάς τους ἀπὸ τὴν ταλαιπωρία ὁλόκληρης ἐπίθεσης ἀπὸ τὴν πλευρὰ ἑνὸς λαοῦ σκληροτράχηλου, ὅπως ἦταν οἱ Μωαβίτες ἔχοντας ἐκεῖνο τὸν καιρὸ μαζί τους τοὺς Μαδιανίτες καί Ἀμαληκίτες. Ὅμως οἱ Ἰσραηλίτες μ’ ἐπικεφαλῆς τὸ ζηλόφθοно σὲ κάθε ξένο, στὴν προκειμένη περίπτωσιν τὸν Βαλαάμ, ἱερατεῖο τους, λιθοβόλησαν τὸν αὐτομολήσαντα διάσημο μάντη, περὶ τοῦ ὁποῖου ἀκόμη καί σὲ Ἰουδαϊκὴς πηγὴς, ὅπως αὐτὴς τοῦ ἱστοριογράφου Φλάβιου Ἰώσηπου, ἀνα-

ἔχει τὴν πυρπόλησιν αὐτῶν τῶν πόλεων. Μόλις ὁ Ἀβραάμ μαθαίνει τὸ μυστικό, «ὁ κύριος ἀπῆλθε» (Γένεσις 18,33). Ποῦ πῆγε; Δὲν πῆγε πάντως μαζί μὲ τοὺς ἄλλους δύο. Τώρα οἱ δύο ὀνομάζονται «ἄγγελοι», δηλαδὴ ἀγγελιαφόροι. Ὁ Λῶτ, λέγει, καθόταν στὴν πύλιν τῆς πόλεως καὶ τοὺς ὑποδέχεται. Ἄρα ἦταν εἰδοποιημένος.

Μὴ μοῦ πῆτε, πῶς ὁ Λῶτ ἄλλη δουλειὰ δὲν εἶχε, παρὰ νὰ κάθεται στὴν πύλιν τῆς πόλεως καὶ νὰ περιμένει τὸν ὅποιον, γιὰ νὰ τὸν φιλοξενήσει; Ἐδῶ τοὺς προσωνεῖ «κύριοι». Πάει τὸ «κύριε». Ὁ «κύριος» ἦταν ὁ ἄλλος, ποῦ «ἀπῆλθε». Γιὰ τὸν Λῶτ δὲν φαίνεται νὰ εἶναι τ’ ἄλλα δύο πρόσωπα τῆς «ἁγίας τριάδος». Παρακαλῶ, διαβάστε ὁλόκληρο τὸ δέκατο ἔνατο κεφάλαιο, καὶ θὰ τὰ δεῖτε ὅλα ξεκάθαρα. Ὁ Λῶτ τοὺς παραθέτει τραπέζιν μετὰ πότον. Φαῖ καὶ πιτό. Γνωστοὶ ἄρα, φίλοι. Ἄν καὶ εἶχαν «σκάσει» στὸ φαῖ πρὶν μερικὲς ὥρες, ξανατρῶνε καὶ πίνουν. Αὐτὸ μόνο σὲ πολὺ οἰκίους γίνεται. Ἐδῶ ἡ «ἁγία δυνὰς» εὐφραίνεται τὸ κρασί μὲ καλὴ παρέα.

Καὶ ξαφνικὰ μαζεύνονται ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Λῶτ ὅλοι οἱ ἄντρες τῆς πό-

φέρεται ότι υπήρξε ευνούκος για τους 'Ισραηλίτες, ἄν και τοὺς παρέσυρε «εἰς ἀκολάστους πράξεις». (Καλά, μωρὰ ἦταν;)

Ὁ ἔρμηνευτὴς τῆς Βίβλου 'Ιουδαῖος Φίλων ὁ Ἀλεξανδρεὺς γράφει γιὰ τὸν Βαλαάμ στὸ ἔργο του «Περὶ τῶν μετονομαζομένων», ὅτι «ὁ ἐν λόγῳ μάντις, ὅστις ἔτυχε τῆς ἰδιαίτερας τιμῆς νὰ λάβῃ θείαν γνῶσιν καὶ νὰ συνομιλήσῃ καθ' ὕπνου μετὰ τοῦ Θεοῦ προφητεύσας πολλὰ ὠφέλιμα καὶ θετικὰ περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ 'Ισραήλ, παρεξέκλινε βραδύτερον οἰκτρῶς διαστρέψας καὶ εὐτελίσας τὰς θεοπνεύστους προφητείας καὶ ἐντολάς».

Ἡ Καινὴ Διαθήκη σὲ τέσσερα χωρία μνημονεύει τὸν ρόλο τοῦ ἱερομάντη τῆς Ἀνατολῆς Βαλαάμ. Ἔτσι βλέπουμε, ὅτι οἱ θέσεις τῆς δὲν εἶναι θετικὲς γιὰ τὸν Βαλαάμ: «Μηδὲ πορνεύωμεν ὅπως πολλοὶ τῶν 'Ισραηλιτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσον εἰς μίαν μόνην ἡμέραν εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες» (Α' Κορινθίους, 10,8). Καὶ σχολιάζει μὲ τιμότητα, ὅχι τυχαία γιὰ ἔρμηνευτὴ-θεολόγο ὁ κ. Π. Σιμωντᾶς: «Εἰς τὸ ὡς ἄνω κείμενον ἀπηχεῖται τὸ γεγονός, ὅτι οἱ προπάτορες τῶν 'Ισραηλιτῶν οἱ πορνεύοντες εἰς τὴν ἔρημον παρεσύρθησαν εἰς Σαττεῖν ὑπὸ ἀλλοφύλων γυναικῶν εἰς τὴν πορνείαν, ἀλλὰ τίποτε τὸ κείμενον δὲν ἀναφέρει ὅτι ὁ μάντις Βαλαάμ εἶχεν ἐκπονήσει σχέδιον καταστροφῆς ἢ ἔστω ἐκπορνύσεως τῶν 'Ισραηλιτῶν».

Τέλος στὴν πατερικὴ φιλολογία τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων ἔχουμε τὴν ἱστοριοερμηνευτικὴ μαρτυρία τοῦ Εἰρηναίου ἐπισκόπου Λουγδούνου (Γαλλίας), σημερινῆς Λυῶνος, ὁ ὁποῖος πλαγίως πλὴν ὅμως σαφῶς ἀπορρίπτει τὴν ἐπίσημὴ 'Ιουδαϊκὴ ἀντίληψη, πὺν μέχρι σήμερα ἐπικρατεῖ, ὅτι ὁ Βαλαάμ ἦταν συνωμότης ἐναντίον τοῦ «γένους τῶν Ἑβραίων» καὶ γι' αὐτὸ λιθοβολήθηκε.

Ὁ Βαλαάμ σύμφωνα πάντοτε μὲ τὸν μαθητὴ τοῦ ἀποστολικοῦ πατέρα Πολυκάρπου ἐπισκόπου Σμύρνης, τὸν ἐπιφανῆ θεολόγο Εἰρηναῖο, «διέθετε πολλὰ καὶ ὑψηλὰ προσόντα. Προεφήτευσεν ὅτι θὰ ἀνατείλῃ ἄστρον ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ 'Ιακώβ, διὸ

λεως ἑξαλλοι, προσπαθοῦν νὰ σπᾶσουν τὴν πόρτα, φωνάζοντας «θγάλτους ἔξω νὰ τοὺς... διάσουμε». Δηλαδή οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶχαν μέσα τοὺς τόση διαστροφή; Σ' αὐτὴ δηλαδή τὴν ὁμορφὴ καὶ πλούσια πόλῃ ὁποῖος ἄντρας ἔμπαινε «τὴν εἶχε δαμμένη»; Ὁ Λῶτ δηλαδή πλήρωσε τὸ «νοίκι» τῆς κατοικησῆς του μ' αὐτὸ τὸ «νόμισμα»; Πῶς ἢ «Γένεσις» δὲν μᾶς εἶπε κάτι τέτοιο γιὰ τὸν Λῶτ; Ἐπειδὴ ὅμως ἢ «Γένεσις» «δὲν ἔχει τὸ θεό της», διαβάστε: **οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐν Σοδόμοις πονηροὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ σφόδρα**» (Γένεσις, 13,13).

Ὅμως διαβάστε τώρα ὀλάκερο τὸ δέκατο τέταρτο κεφάλαιο. Λέει: Τέσσερις βασιλεῖς ἀνοῖξαν πόλεμον ἐναντίον τῶν Σοδόμων. Τὰ Σόδομα ἔπαθαν πανωλεθρία καὶ πιάστηκε κι ὁ Λῶτ αἰχμάλωτος. Τότε ὁ Ἀβραὰμ συγκεντρώνει τὸ στρατό του, νικᾷ τοὺς ἀντιπάλους τῶν Σοδόμων, ἐλευθερώνει τὸν ἀνεψιόν του καὶ χαρίζει μὲ πολλὴ φιλικότητα ὅλα τὰ λάφυρα στὸν βασιλιὰ τῶν Σοδόμων. Θὰ μοῦ πεῖτε, πῶς ὁ Ἀβραὰμ ἔκαμε αὐτὴ τὴν «χειρονομία», γιὰ νὰ ἐλευθερώσει τὸν ἀνεψιό του. Ναί, μὰ τὰ λάφυρα τὰ χάρισε. Μὴ μοῦ πεῖτε, τὰ χάρισε, γιατί ἦταν

καὶ δικαίως λοιπὸν θεωρεῖται ὡς ὁ πρόγονος τῶν γνωστῶν μας ἀπὸ διηγήσεις τῆς Καινῆς Διαθήκης σοφῶν-μάγων-μάντεων καὶ ἀστρολατρῶν τῆς Ἀνατολῆς, τῶν γνωστῶν εἰς ἡμᾶς προσκνητῶν τῆς φάτνης Γάσπαρ, Βαλτάσαρ, Μελχιὸρ ἀπὸ τὴν Μηδεῖαν καὶ τὴν Περσίδα γῆν τοῦ Ζωροάστρου. Εἰς τὸ τέλος βέβαια», τονίζει ὁ Εἰρηναῖος, «ὁ Βαλαάμ ἐξέπεσεν, ἐπειδὴ ἐγκατέλειπε τὴν ἀληθῆ διδασχὴν». Ὅπως κι ἂν ἔχουν τὰ πράγματα, τ' ἀποτέλεσμα μετρᾷ. Καὶ αὐτὸ εἶναι θετικὸ πέρα γιὰ πέρα ὑπὲρ τῆς μαντικοπολιτικῆς δράσεως τοῦ Βαλαάμ ἐπ' ὠφελείᾳ ἐδῶ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖο ἀπήλλαξε ἀπὸ τὸν πολεμικὸ ἐφιάλτη τῶν ἐμπειροπολέμων Μωαβιτῶν καὶ τῶν συμμάχων τους Μαδιανιτῶν.

Τώρα, γιατί δολοφόνησαν τὸν ἄοπλο ἱεροφάντη, ἃς ἐρωτηθοῦν οἱ Ἑβραῖοι ἱστορικοί, οἱ ὁποῖοι μέχρι σήμερα ἀναθεματίζουν τὸν Βαλαάμ. Ὅμως, ἐπειδὴ κι ἐμεῖς ὡς ἐρευνητὲς ἀλλὰ καὶ ὡς Ἕλληνες ποὺ μᾶς ἐπέβαλαν τὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὡς «ἱερό» μας βιβλίο, ἔχουμε δικαίωμα νὰ κάνουμε τίς ὑποθέσεις μας καὶ συνειρμικά νὰ λειτουργοῦμε μέσα στὰ πλαίσια πάντοτε τῆς ἱστορικῆς ἀντικειμενικότητος, ἐντάσσου-με τὴ δολοφονία ὄχι μονάχα τοῦ Βαλαάμ ἀλλὰ καὶ τῆς συνοδείας του, ποὺ ζήτησαν καταφύγιο στοὺς εὐεργετηθέντες ἀπ' αὐτοὺς Ἰουδαίους, στὴν πάγια πολιτικὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅτι κάνουν συμμάχους, ὅταν μονάχα ἔχουν τὴν ἀνάγκη τους. Ἔτσι ὁ Ἰησοῦς, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε κατὰ τὴ σωματικὴ γέννα τοῦ Ἑβραίου καὶ πανανθρώπι-νος κατὰ πνεῦμα, ἐξήλεγε τὴν ὑποκρισία, σκληροτραχηλία, σκληροκαρδία, ἐκδι-κητικότητα, ἀφιλία, ζηλοφθονία, ἀμετανοησία τοῦ Ἰσραὴλ μέσα στὴν Ἱστορία. Βέ-βαια οἱ φωτεινὲς στιγμὲς ἐξαιρέσεως ὑπάρχουν. Τὰ λόγια ὅμως τοῦ προφητικοῦ Ἰη-σοῦ εἶναι συγκλονιστικά γιὰ τοὺς ὁμοεθνεῖς του καὶ βγαίνουν μέσα ἀπὸ τὰ φυλλο-κάρδια του: «*Λαέ μου, πόσες εὐεργεσίες σου ἔκανα καὶ τί μοι ἀνταπέδωσες; Ἀντὶ τοῦ μάνα χολή, ἀντὶ τῆς θεραπείας καρφιά καὶ σταυρό, χλενή, ραπίσματα, ἀρχιε-ρατικὴ ὑπεροψία καὶ διωγμός*». Ἡ ἴδια βέβαια Ἰουδαϊκὴ πολιτικὴ ἀπὸ τὸ Χριστὸ μέ-

δίκαιος; «Φαταούλας» ἦταν καὶ εἶχε πλουτίσει «πασάροντας» τὴν γυναῖκα του σὲ πλούσια κρεββάτια (Γέν. 12, 10-10). Ἄν λοιπὸν τὰ Σόδομα ἦσαν ἀμαρτωλά, γιατί τόσο ἀπλοχεριά ἐκ μέρους τοῦ «ἠθικώτατου»;

Μὰ ἐδῶ εἶναι ἡ τέχνη τοῦ ἐρευνητῆ, νὰ ἀνακαλύπτει τὴ δολιότητα τῆς **«Βί-βλου»**. Καὶ μὲ ρωτᾷτε: Τότε τί ἤθελαν ὅλοι οἱ ἄντρες ἐξαλλοὶ ἐξω ἀπὸ τὸ σπί-τι τοῦ Λῶτ; Μὰ τὸ εἴπαμε πιὸ πάνω: Μόλις γεύτηκαν ἓνα ὁδυνηρὸ πόλεμο. Λο-γικὸ ἦταν, ὁποῖος ξένος ἔμπαινε στὴν πόλιν τους, νὰ ἦταν ὑποπτος. Πληρο-φορηθήκαν, φαίνεται, ὅτι αὐτοὶ οἱ ξένοι γιὰ καλὸ δὲν ἦρθαν. Βλέπετε, δὲν ἦρθαν πρῶτὶ μὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, νύκτωσαν. Νὰ τοὺς λυντσάρουν ἤθελαν καὶ σὲ βρασμὸ ψυχῆς. Αὕτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Οἱ ἄνθρωποι τῶν Σοδόμων εἶχαν δίκιο νὰ διαμαρτύρονται. Ἐκεῖνη τὴ νύκτα ὁ «κύριος» τῆς τριάδος, ποὺ δὲν μῆλκε μαζί μὲ τοὺς ἀγγελιαφόρους στὴν πόλιν, ὁ φίλος τοῦ Ἀβραάμ, αὐτὸς ἔβαλε τὴν φωτιά. Ἡ περιοχὴ τῶν Σοδόμων ἦταν γεμάτῃ μὲ «φρέατα ἀσφάλ-του» (Γένεσις, 14,10) καὶ ἡ πυρπόληση ἦταν ὁλοσχερῆς καὶ τέλεια. Ἡ φιλο-φρόνηση τοῦ Ἀβραάμ πρὸς τὸν βασιλιᾶ τῶν Σοδόμων ἦταν, γιὰ νὰ μὴν ἐκκλη-

χρη τοὺς δύστυχους Παλαιστίνιους, οἱ ὅποιοι εἶναι κι αὐτοὶ ἄνθρωποι μὲ ὅλα τὰ δικαιώματα τ' ἀπορρέοντα ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια. Αὐτῆς τῆς πολιτικῆς ὁπαδοὶ συνεπικουρούμενοι κι ἀπὸ μυστικὲς ὑπηρεσίες δολοφόνησαν πρόσφατα τὸ δημοκρατικὸ ἡγέτη τοῦ Ἰσραήλ Ράμπιν. Τοῦτο δηλώνει, ὅτι ἡ ἄλυσσίδα αἵματος ἀπὸ Ἰησοῦ μέχρι τὸ πρωθυπουργὸ Ράμπιν συνεχίζεται.

Ἀλλὰ ἔως πότε θὰ μένουμε ἀπαθεῖς κι ἀδιάφοροι μπροστὰ στὶς θρησκευτικοπολιτικὲς δολοφονίες καὶ στὴν τυφλὴ βία; Ὡς πότε θὰ διαφεύγουν τὴν τιμωρία οἱ δολοφόνους τοῦ Μαχάτμα καὶ Ἰντιρας Γκάντι, τοῦ Λοῦθερ Κίνγκ, τοῦ Ράμπιν καὶ ἄλλων φιλειρηνικῶν ἡγετῶν; Τὸ αἷμα τῶν στυγερῶν δολοφονιῶν καὶ τῆς τυφλῆς πολιτικῆς βίας συνταγματοποιημένης ἢ «αὐθόρμητης» ἄς εἶναι πάνω σ' αὐτοὺς καὶ στοὺς συνεργοὺς ὅλων ὅσοι θέλουν νὰ μεταβάλουν σὲ ζούγκλα τὸν «καλὸν λίκαν» κόσμον μας καὶ τίς ἀνθρώπινες σχέσεις, ὅπου θὰ ἐπικρατεῖ τὸ δίκαιο τοῦ ἰσχυροῦ τῆς ἡμέρας καὶ ἡ ὁμότητα τῆς κἀννης τῶν ὅπλων.

Τέλος δὲ ὡς πρὸς τὸ προκείμενο θέμα μας, τοῦ λιθοβολισμοῦ τοῦ ἱεροφάντη, ἱερομύστη, ἱερομάντη Βαλαάμ, ρωτᾶμε αὐτὸ πού ὁ «Δαυλὸς» ἐπὶ μιὰ δεκαπενταετία ρωτᾷ τίς συντεταγμένες ἐκκλησιαστικὲς ἀρχὲς κι ἐξουσίες τοῦ τόπου τούτου: Εἶναι ἑλληνοπρεπές, ἢ δική μας θρησκευτικὴ νὰ περνάει μέσα ἀπὸ αἱμομικτικά, σωβινιστικά, ρατσιστικά καὶ σιωνογιαχδικὰ κείμενα, γιὰ νὰ εἴμαστε 24 καρατιῶν ὀρθόδοξοι τοῦ «βλέπε, ἄκου, πλήρωνε καὶ προπαντὸς σιώπα».

Ἄρ. Γεώργιος Μουστάκης εἶναι Καθηγητὴς Θεολογίας στὸ Ἀμερικανικὸ Κολέγιο Ἀγίας Παρασκευῆς.

φθεῖ ὡς ἐμπρηστής. Ἄν ἦταν ἐκ Θεοῦ ἡ φωτιά, σὰν θεὸς καρδιογνώστης ἔπρεπε νὰ ἐγνώριζε τὴν διαστροφή πὺν εἶχαν ἢ πὺν θὰ καταντοῦσαν οἱ κόρες τοῦ Λώτ, πὺν μεθώντας τὸν πατέρα τους «κοιμήθηκαν» καὶ τεκνοποίησαν μαζί του (Γένεσις 19, 32-38). Ἡ «ἁγία τριάς» φρόντισε νὰ σωθεῖ ἡ ἁμαρτωλὴ οἰκογένεια τοῦ Λώτ καὶ νὰ καοῦν ὄχι δύο, ἀλλὰ τέσσερις πόλεις: **«Πάσας τὰς πόλεις τῆς περιοίκου»** (Γένεσις 19,29). Ἔτσι ὁ Ἀβραάμ μὲ συνεργασία τῶν τριῶν ἐπισκεπτῶν του, συγγενῶν του ἴσως ἀπὸ τὴν Χαρράν, ἀφοῦ τοὺς περιμένανε κι ὁ Ἀβραάμ κι ὁ Λώτ, κάψανε ὅλη τὴν περὶχωρὸ τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρων (κι ἦταν εὐκόλο, γιὰτὶ ἡ περιοχὴ ἦταν γεμάτη πίσσα καὶ θειάφι), γιὰ νὰ νέμονται μόνοι τους ἀνενόχλητοι τὰ πλούσια ἐκεῖνα παραδεισένια βοσκοτόπια.

Ὅμως γιὰ τὸν Ἑβραῖο συγγραφέα τῆς «Γενέσεως» ἦταν εὐκόλο νὰ πείσῃ τὸν ὅποιο «θεοσεβούμενο» ἢ καλύτερα «θεοφοβούμενο» ἀναγνώστη, πὺς αὐτὲς τίς πόλεις τίς ἔκαψε ὁ Θεός, γιὰτὶ τάχα οἱ ἄνδρες τους εἶχαν σεξουαλικὲς διαστροφές. Ὁχι, οἱ ἄντρες τῶν Σοδόμων καὶ τῶν Γομόρων δὲν εἶχαν σεξουαλικὲς διαστροφές. Ἀπλᾶ στὴ Βίβλο ἔχομε διαστροφή τῆς ἀλήθειας.

Ε. Ἀτταδύριος

Αἷμα καὶ ἄμμος στὰ νεφελώματα

Ἡ ἀποστολὴ «Gloria Dei» θρίσκειται στὸ νεφέλωμα τοῦ Μωϋσῆ. Οἱ ἐπίλεκτοι ἔχουν προωθηθεῖ μέχρι τὶς πεδιάδες Μωάβ καὶ στήνουν τὰ τσαντήρια τοὺς κοντὰ στὸν Ἰορδάνη, ἀπέναντι στὴν Ἱερικώ. Κάπου ἐκεῖ καὶ τὸ φρέαρ τοῦ Μαδιάμ καὶ ὁ θωμὸς τοῦ Βέελ-Φεγώρ καὶ οἱ Μαδιαντίσσοι, ποὺ σεργιανίζουν ἀνέμελες, πρόσχαρες καὶ πολλὰ ὑποσχόμενες.

Σαλεμένοι ἀπὸ τὶς σφαγές, δαρμένοι ἀπὸ τὸν σιμὸν καὶ τὸ μαστίγιό τοῦ ἀρχηγοῦ τους, μὲ τὸ αἷμα στὰ μάτια, μὲ τὴν ἄμμο στὰ μάτια, ξερογλείφονται, ξενοκντάνε, παρότι στὸν Ἰαβὲ δὲν ἀρέσουν τὰ πάρε-δῶσε μὲ τὶς ἀλλοδαπές. Οἱ πιὸ ἀτίθασοι, οἱ πιὸ τολμηροί, περνᾶνε στὸ παρασύνθημα, ποὺ τὸ πιάνουν στὸν ἀέρα τὰ κορίτσια καὶ χωρὶς καμμιὰ χρονοτριβὴ οἱ σχέσεις φιλίας καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο λαῶν εἶναι γεγονός. «Καὶ γίνεται θρόδν καὶ γίνεται πρωῒ» καὶ ποῦ τοὺς χάνεις –ποῦ τοὺς θρίσκεις, στίς Μαδιαντίσσοις καὶ στὰ ὅσα ὠραῖα καὶ συναρπαστικά συντελοῦνται γύρω ἀπὸ τὸ θωμὸ τοῦ Βέελ-Φεγώρ. Κι ὅχι πὼς τοὺς καίγεται καρφάκι γιὰ τὸν Βέελ-Φεγώρ, τοὺς ἀρκεῖ καὶ τοὺς περισσεύει ἡ «Νεφέλη», ἔτσι λένε οἱ ἀθεόφοδοι τὸ Θεό τους, νὰ ξεσκάσουν θέλουν τρομάρα τους, νὰ πάρουν μὴν ἀνάσα, μακριὰ ἀπὸ νεφελώματα καὶ ἀρχηγικὰ καμώματα. Γι' ἄλλη μιὰ φορὰ «ἠγέρθησαν παῖζειν».

Θὰ τὸ πληρώσουν πολλὴ ἀκριβὰ, γιατί ἡ «Νεφέλη» δὲ χωρατεύει κι εἶναι νὰ μὴν τὴν πιᾶσει ἡ ζήλεια τῆς καὶ τὸ ἐκδικητικὸ τῆς. Γερά ὠχυρωμένο τὸ ἱερατεῖο, μὲ τὴ Νεφέλη κέρβερο καὶ τοὺς λευίτες μαντρόσκυλα, ἔχει τὸν τρόπο του νὰ φρονηματίζει τοὺς ἀμφισβητίες, ποὺ κονδάλανε τὸ διάλογο μέσα τους. Ὁ Μωϋσῆς γνωρίζει τοὺς κινδύνους καὶ διατηρεῖ τὸν Ἰαβὲ σὲ κατάστασι ἐργήγησης. Ἡ Νεφέλη ποῦ τὸν καλύπτει, δὲν κλείνει μάτι ὅλο τὸ εἰκοσιτετράωρο.

Ἀσπρονδερὴ καὶ λαλίστατη τὴν ἡμέρα, τὴ νύχτα ἀγριεύει καὶ γίνεται κοκκινωπὴ – ἐδῶ εἶμαι, λεχρίτες, καὶ σὰς βλέπω. Βλέπει πράγματι τοὺς προκομμένους τῆς νὰ συγκυλιῶνται μὲ τὶς Μαδιαντίσσοις καὶ ἀναποκοκκινίζει μέρα μεσημέρι. Τὴν πιάνει τὸ ὑστερικὸ τῆς καὶ ξεσπάει πάνω στὸ Μωϋσῆ: Ζηλεῦω, ζηλεῦω, ζηλεῦω. Ὁ παναθεματισμένος ὁ Μαδιάμ μαζὶ μ' αὐτὸν τὸν τρισκατάρατο τὸν Βέελ-Φεγώρ μοῦ πήραν τὰ καλύτερα παιδιὰ. Πιάσε ὅλους τοὺς ἀρχηγούς καὶ κρέμασέ τους, μπάς καὶ καλυμάρουν τὰ νεῦρα μου.

Τί νὰ κάνει καὶ ὁ Μωϋσῆς, Θεὸς εἶναι αὐτός, τὸ καὶ τὸ λέει στὸ λαό– ζηλεῖν ὁ Θεός, παραλύει ὁ λαός, τὸν πιάνει τὸ συγκρο καὶ τ' ἀπῆλογο, ἀποβλακώνεται, καὶ ὁ Μωϋσῆς κρεμάει τοὺς ἀρχηγούς μὲ ὅλη του τὴν ἄνεσι. Μπήγουν τὰ σκουομάρια οἱ γυναῖκες, σηκώνουν ψιλὴ κραγγὴ τὰ παιδιὰ ν' ἀνατριχιάζει ὁ Ἰορδάνης, ἀλλὰ ἡ Νεφέλη δὲ λέει νὰ βγάλει τὸ σκασμό: «Φονεύσατε ἕκαστος τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ, τοὺς ὅσους προσεκολλήθησαν εἰς τὸν Βέελ-Φεγώρ» (Ἀριθμοί, ΚΕ').

Βαρὺς καὶ ἀσηκωτος ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ πάνω στὰ ταλαίπωρα ἀνθρωπάκια, θὰ δρεθεῖ ἀντιμέτωπος μὲ τὸ αἷμα ποῦ θ' ἀνυψωθεῖ, γιὰ νὰ ὑπερασπισθεῖ τὸ μικρὸ ἀδερφό, τὸ γιό, τὸν ἐγγονό. Βλέπει τὰ σκουορὰ ὁ Μωϋσῆς καὶ στρέφεται στοὺς κριτὰς –ἡ ὥρα τῆς Δικαιοσύνης. Πεταρίζουν ἐκεῖνοι δλέφαρο κατὰ λευίτες μεριά, μπαίνουν στὸ νόημα, κι ἀστράφτουν τὰ μαχαίρια. Κι ἀνεδοκατεβαίνουν– χτυπᾶνε δεξιά–ξεροδὰ. Θεία μανία ἡ ζήλεια τοῦ Θεοῦ–τρέλλα φονικὴ περιτρέχει τὸ στρατόπεδο, τὸ βάφει κόκκινο. Καντὸ τὸ χνάτο τῆς ἐρήμον, μυριστικὴ ἡ ἄχνα τοῦ αἵματος ἀνεδαίνει πρὸς τὸν οὐρανὸ «εἰς ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς». Καὶ ἂν αὐτὸ δὲν εἶναι ἀνθρωποθυσίες, τί στὴν εὐχὴ εἶναι. Μολὼχ–Ἰαβὲ. Θεοὶ τῆς ἀπανθρωπιᾶς καὶ τῆς σφαγῆς. Καὶ τῆς ἀνωμαλίας.

Μέσα στὴν κόλαση τῶν πεδιάδων Μωάβ δυὸ μίσχοι λουλουδιῶν ἀργοσαλεύουν. Εἶναι ὁ ἀνεμος τῆς ζωῆς ποῦ περνάει. Ὁ Ζιμβοὶ καὶ ἡ Χασδί, ποῦ προχωροῦν ἀργὰ σὰ σὲ ὄνειρο πιασμένοι χέρι–χέρι. Γιὸς τοῦ Σαλοῦ ὁ νέος, «ἄρχοντος ἐπισήμον» τοῦ Ἰσραήλ– θυγατέρα τοῦ Σοῦρ ἡ κοπέλλα, «ἀρχηγὸς λαοῦ ἐν Μαδιάμ». Τὶ ὠραῖοι τρελλοί!! Προκαλοῦν. Φθάνουν ἀγέρωχοι μπροστὰ στὴ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου μὲ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτες, τὰ πιὸ ἀδίστακτα μαχαίρια τοῦ Ἰσραήλ– σταματοῦν γιὰ λίγο καὶ τραβοῦν πάλι τὸ δρόμο τους– ἀνεδαίνουν τὶς χιλιετίες. «Σὺ δὲ Ἰσραήλ (ἱερατεῖον), οὐκ ἐνετράπης»... καὶ στέλνεις ξοπίσω τους τὸν Φινεές γιὸ τοῦ ἱερέα Ἐλάζαρ, ἐργο-

νό του ἀρχιερέα Ἀαρών. Ἀργοπατάει. Καιροφυλακτεῖ. Ὁσφραίνεται. Ζυγίζει τὸ δόρου στὸ χέρι καὶ στὴν κατάλληλη στιγμή «διαπερᾷ ἀμφοτέρους τὸν τε ἄνθρωπον τὸν Ἰσραηλίτην καὶ τὴν γυναῖκα διὰ τῆς κοιλίας αὐτῆς» (Ἀριθ. ΚΕ' 8). Κι ἀναγαλλιάζει ἐπὶ τέλους ὁ Θεὸς καὶ «παύει ἡ πληγὴ ἀπὸ τῶν νιῶν Ἰσραὴλ».

Ζιμβρί, Χασβί. Κανεῖς δὲ μιλάει γιὰ σᾶς. Ἀλλὰ τίποτα δὲ χάνεται. Ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα ἐρχομαι στὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου σας κρατῶντας στὰ χέρια δύο μίσχους λουλουδιῶν. Εὐχαριστῶ, ποὺ ὑπῆρξατε.

Πόσην ὠραία νεότητα ἔχουν ἄλλεσι τὰ σαγόνια τῶν ἱερατείων; Πόση οὐσία ζωῆς πῆγε χαμένη με μαχαίρι ἢ χωρὶς μαχαίρι; Καὶ τὸ «γλυκὺ ἔαρ» ποὺ ἄνθισε στὴν Ἀνατολή, καὶ τὸ «κάλλος» ποὺ ἔδυσε; Αὐτὸ ποὺ ἔφερε κύπελλο ξέχειλο ὁ γιὸς τῆς ἀστραπῆς; ἄλλο κάλλος δὲν ὑπῆρχε. Καὶ ἡ σταύρωσι τοῦ ἀνθρώπου συνεχίζεται.

Ἡ πληγὴ στὸ Ἰσραὴλ «ἔπαυσε», ἀλλὰ ἡ ἐκδικητικὴ μανία τοῦ Θεοῦ-Νεφέλης-Μωϋσῆ-ἱερατείου (διαλέγετε καὶ παίρνετε) δὲν εἶχε κατασιγάσει. «Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς τὸν Μωϋσῆν λέγων. Ὁ Φινεὺς ἀπέστρεψε τὸν θυμὸν μου ἀπὸ τῶν νιῶν Ἰσραὴλ δεῖξας ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὅθεν δὲν ἐξωλόθρευσα αὐτοὺς ἐν τῇ ζηλοτυπίᾳ μου (...). Ἴδου ἐγὼ δίδω εἰς αὐτὸν τὴν διαθήκην μου τῆς εἰρήνης (δρῆ, αἶε παρὰτα μας) καὶ θέλει εἰσθαι εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸ σπέρμα αὐτοῦ μετ' αὐτὸν διαθήκη ἱερατείας αἰωνίου». (Ἔτσι ἐξηγοῦνται ὅλα). Ἀλλὰ πρὸς τί ὀλιγορεῖς; Κήρυξε ἀμέσως γενικὴ ἐπιστροφῆν καὶ δοῦρ γιὰ τὴ γῆ τοῦ Μαδιάμ (Ἀριθμοί, ΛΑ'). Ἡ ἐντολή μου εἶναι «γῆς Μαδιάμ» καὶ «ἐς ἔδαφος φέρειν».

Καὶ τὰ ἔφεραν. «Καὶ ἐθανάτωσαν πᾶν ἀρσενικὸν (...) καὶ τοὺς πέντε βασιλεῖς αὐτῶν ἐθανάτωσαν» (...) καὶ ἡ χαλῶνισαν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία καὶ πάντα τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἐλελάτησαν. Καὶ πάσας τὰς πόλεις (...) κατέκτανσαν ἐν πυρὶ (...). Καὶ ἐξῆλθε Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς εἰς συνάντησιν αὐτῶν καὶ εἶδε Μωϋσῆς τὰς γυναῖκας καὶ παρ' ὀλίγο νὰ πάθει κολάψους. Αὐτὲς τίς καρᾶ(ἀποτέτοιες) γιατί δὲν τίς σφάζατε; Ἐξω τίς χαντζάρες, «καὶ θανατώσατε ἐκ τῶν παιδιῶν πάντα τὰ ἀρσενικά, καὶ θανατώσατε πάσας τὰς γυναῖκας» – ὅσες δὲν εἶναι παρθένες. Τίς παρθένες κρατήστε τες γιὰ λογαριασμὸ σας. «Ἦσαν δὲ αἱ παρθένοι τριάκοντα δύο χιλιάδες» (Ἀριθμοί, ΛΑ' 38).

Πῶς τὸ διεπίστωσαν; Μὲ ποῖο τρόπο οἱ ἡμιάγριοι νομάδες τῆς ἐρήμου χωρίσαν τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια; Τί εἶδε ὁ Ἰορδάνης; Ποιὸς μπορεῖ νὰ μετρήσει μιὰ σταύρωσι, ὅταν αὕτη γίνεται, γιὰ νὰ ἱκανοποιηθοῦν τὰ ψυχανώματα ἐνὸς θεοῦ καὶ τῶν ἐπὶ Γῆς τοποτηρητῶν του; Πεδιάδες Μωᾶδ. Τὸ αἶσχος τῆς «Ἀγίας Γραφῆς», τὸ πιὸ βρωμερὸ στίγμα τῆς Πεντατεύχου. Ἑλληνίδες, δὲν σᾶς μυρίζει τίποτα; «Γινώσκετε ἃ ἀναγινώσκετε;» – ἂν ἀναγινώσκετε. Δὲν με ἀφορᾷ, τί κάνουν οἱ ἄλλοι στὸ σπῖτι τους, ἀλλὰ τὸ βιβλίον αὐτὸ ἀτιμάζει τὴν Ἑλλάδα. Δυστυχῶς γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ μετὰ τὴν «κλασσικὴ Ἑλλάδα καὶ τὴν ἐλληνιστικὴ σταύρωσι τὰ κατὰφερε ὁ «μέγας Παῦλος» νὰ κάνει τὰ καθούρια τῆς γαλιλαίας μου ἐβραϊκὴ πίττα, ζυμώνοντας στὴν ἴδια σκάφη τὰ ἐρέθια τῶν πεδιάδων Μωᾶδ μετὰ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης. Καὶ ἡ πολιτικὴ τοῦ τρόμου συνεχίζεται (Πρὸς Κορινθίους, α' 10, 1-22):

«Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς τὸν Μωϋσῆν λέγων», πῶς θὰ γίνῃ ἡ μοιρασιά. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ χρυσάφι καὶ τὰ ἄλλα πολὺτιμα, ἐμέτρησαν: Πρόβατα ἐβδομήντα πέντε χιλιάδες ἑξακόσια, δόδια ἐβδομήντα δύο χιλιάδες, γαϊδούρια ἐξήντα μία χιλιάδες, παρθένες τριάντα δύο χιλιάδες. Γαϊδούρια καὶ παρθένες στὸ ἴδιο μέτρημα, ἀλλὰ ὑπῆρχε νόμος, καὶ πολὺ κομψός, ποὺ ἀπαγόρευε τίς ἐρωτικὰς σχέσεις μεταξὺ ζώων καὶ γυναικῶν (Λευιτικόν, ΙΗ', 23). Γιατί τάχα;

Καὶ ἀφοῦ ἐμοίρασαν τὰ ζωντανὰ (ἐτοῦτο τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖνο τοῦ ἱερέως...) καὶ ἐχάρισαν στοὺς πολεμιστὰς «τὰ ἐκ τῆς λεηλασίας» μὴ πολὺτιμα, «ἔλαβον Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ τὸ χρυσίον καὶ ἔφεραν αὐτὸ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου εἰς μνημόσυνον τῶν νιῶν Ἰσραὴλ» καὶ πρὸς δόξαν τοῦ «ὄντως ὄντος».

Οὐρανία Πρίγκουρη

ιη. Σολομών

Ὁ προπάτοράς «μας» αὐτὸς διαδέχθηκε στὸν βασιλικὸ θρόνον τοῦ Ἰσραὴλ τὸν ἄλλο «μας» ἀγαπητὸ πρόγονο, τὸν Δαβίδ. Καὶ ὅπως λένε, τὸ μῆλο κάτω ἀπ' τὴ μηλιά θὰ πέση, καθότι καὶ υἱὸς τοῦ ὁ λεγόμενος, ἔβαλε τὰ δυνατά του ὄχι μόνο νὰ φτάσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ ξεπεράσῃ τὸν πατέρα του. Ἀφοῦ σκέφτηκε λοιπὸν πολὺ, τὸ βρῆκε: «Θὰ σκοτώσω τὸν ἀδελφόν μου». Καὶ δὲν ἔχασε καιρό. Εἶχε, βλέπετε, ἓνα ἀδελφό, τὸν Ἀδωνία, ποὺ κι αὐτὸς βαδίζοντας στὰ ἀχνάρια τοῦ μπαμπᾶ-Δαβίδ, τοῦ μακαρίτη πλέον, ἔβαλε στὸ μάτι μιὰ ἀπ' τὶς κολλητὲς τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ Σολομώντα, ποὺ τὴν εἶχε πρὶν κολλητὴ του ὁ γέρο-Δαβίδ (ιδεὲς προηγούμενο τεῦχος) καὶ τώρα τὴν ἤθελε μὲ τὴν σειρὰ του κι αὐτός. Ἄν δὲν τὸ καταλάβατε, γινότανε «τῆς γκόμενας» μέσα στὸν βασιλικὸ οἶκο τῶν ἀγίων προπατόρων ἡμῶν. Ὅποιος προλάβει.

Στέλνει λοιπὸν ὁ Ἀδωνίας τὴν μάνα τους, τὴν Βῆθ-σαβεέ, ἐν εἵδει τσατσᾶς στὸν προπατόρά μας, νὰ μεσολαβήσῃ, μήπως καὶ γλείψει κι αὐτὸς κανένα κοκκαλάκι. «Καὶ εἰσῆλθεν ἡ Βῆθ-σαβεέ πρὸς τὸν βασιλέα Σολομώντα, διὰ νὰ λαλήσῃ πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ Ἀδωνίου» (Βασιλέων Α' 6' 19). Κάθισε λοιπὸν δίπλα στὸν προπατόρά μας καί: «Ἡ δὲ εἶπεν. Ἄς δοθῇ ἡ Ἀδισὰγ ἡ Σουναμίτις εἰς τὸν Ἀδωνίαν τὸν ἀδελφόν σου διὰ γυναῖκα» (Βασιλέων Α' 6' 21). Ἐξαλλος ὁ Σολομώντας σηκώθηκε τότε πάνω καὶ τῆς λέει: «Καὶ διὰ τί σὺ ζητεῖς τὴν Ἀδισὰγ τὴν Σουναμίτιν διὰ τὸν Ἀδωνίαν; ζήτησον δι' αὐτὸν καὶ τὴν βασιλείαν» (Βασιλέων Α' 6' 22). Τὰ πῆρε ὁ προπάτοράς μας. Γιὰ νὰ μοῦ ζητάει, σκέφτηκε, τὴν γυναῖκα, κάποιον ἄλλου τὸ πάει αὐτός. Βλέπετε, εἶχε συνδεθεῖ ἀπὸ τότε τὸ γκομενιλίκι μὲ τὴν ἐξουσία. Ὅποιος ἔπαιρνε τὶς περισσότερες γυναῖκες ἦταν καὶ ὁ μεγαλύτερος βασιλιάς. Γάτα ὁ προπάτορας ὅμως, τόλμασε ἀμέσως. Καὶ ἀπαντᾷ στὴν μάνα του: «σήμερον θέλει θανατωθῇ ὁ Ἀδωνίας. Καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σολομών, διὰ χειρὸς τοῦ Βεναΐα υἱοῦ τοῦ Ἰωδαέ, καὶ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν καὶ ἀπέθανε» (Βασιλέων Α' 6' 24-25). Βέβαια δὲν πιστεύω νὰ νομίζετε, ὅτι αὐτὰ ἔγιναν πραγματικά, συμβολισμοὶ ἀνώτεροι εἶναι. Ἀλίμονο τώρα νᾶσφαξε τὸν ἀδελφό του γιὰ μιὰ γκόμενα ὁ ἅγιος καὶ σοφὸς Σολομών. Οὔτε στὰ σκυλάδικα τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ δὲν γίνονται αὐτὰ, ἀδέλφια νὰ ἀλληλοσφαχτοῦνε γιὰ τὴν τραγουδίστρια.

Μεγαλώνοντας κι ἄλλο ὁ προπάτοράς μας ἄρχισε νὰ ἔχει κάτι ἔμμονες ιδέες, ὅτι ντὲ καὶ καλὰ ἔπρεπε νὰ κτίσῃ ἕναν ναὸ στὸν Γιαχβέ, γιὰ νὰ βάλῃ κι αὐτὸς τὸ κεφάλι του κάτω ἀπὸ ἕνα κεραμίδι, μὴν κάθεται ἐκεῖ ἔξω στὰ σύννεφα καὶ βρέχεται ὁ κακομοῖρης. Τόσα χρόνια ἄστεγος, σοῦ λέει, εἶναι ὁ ἔρημος, κάτσε νὰ τοῦ κάνω ἕνα ναό, μήπως μὲ κάνει ἀκόμα πιὸ μεγάλο. Κι ἔτσι τοῦ ἔκτισε καὶ ναὸ τοῦ Γιαχβέ ὁ πάνσοφος προπάτοράς μας. Τὸν Ναὸν τοῦ Σολομώντος, μὲ τ' ὄνομα. Καὶ ἔβαλε μέσα σ' αὐτὸν καὶ τὴν κιβωτὸ τῆς διαθήκης. Ὅχι δηλαδὴ ἀκριβῶς μέσα στὸν ναό, ἀλλὰ τὸ χρηματιστήριό τοῦ ναοῦ: «Καὶ εἰσῆγαγον οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ Κυρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, εἰς τὸ χρηματιστήριον τοῦ οἴκου, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων, ὑποκάτω τῶν πτερύγων τῶν Χερουδεὶμ» (Βασιλέων Α' 7' 6).

Τώρα ἂν κάποιοι σήμερα βγαίνουν καὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι ὁ Παρθενῶνας λειτουργοῦσε σὰν τράπεζα, τὸ χρηματιστήριό τοῦ προπατόρά μας εἶχαν κατὰ νοῦ καὶ τὰ μπέρδεψαν κατὰ λάθος τὰ πράγματα, καὶ ἐκεῖ ποὺ ἦταν νὰ γράψουν Ναὸς τοῦ Σολομώντα γράψανε Παρθενῶνας. Μοιάζουν, βλέπετε, καὶ

οι λέξεις, ἔχουνε καὶ οἱ δύο τρεῖς συλλαβές. Τί Παρθενών, τί Σολομών. Τώρα δέβαια τὸ ὅτι στὰ ἅγια τῶν ἁγίων θρискόταν τὸ χρηματιστήριο, κι αὐτὸ εἶναι συμβολικό. Καὶ μάζευε τὸ συμβολικό χρυσάφι κάθε χρόνο ὁ προπάτοράς μας στὰ ἅγια τῶν ἁγίων, στὸ χρηματιστήριο καὶ γέμιζε ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης, ποὺ εἶχε ἐγκαταστήσει ἐκεῖ, συγγνώμη ὁ κουμπαράς. «Τὸ δάρος δὲ τοῦ χρυσίου, τὸ ὅποιον ἤρχετο εἰς τὸν Σολομώντα κατ' ἔτος, ἦτο ἑξακόσια ἑξήκοντα ἑξήκοντα ἑξήκοντα χρυσίου, ἐκτὸς τοῦ συναγομένου ἐκ τῶν τελωνῶν, καὶ ἐκ τῶν πραγματειῶν τῶν ἐμπόρων, καὶ ἐκ πάντων τῶν βασιλέων τῆς Ἀραβίας, καὶ ἐκ τῶν σατραπῶν τῆς γῆς» (Βασιλέων Α' ἰ 14).

Ἐδῶ τὰ πράγματα ἄρχισαν νὰ μπερδεύονται. Τί δουλειὰ ἔχει ἐδῶ ὁ ἀντίχριστος, τὸ 666, μέσα στὰ ἅγια τῶν ἁγίων στὸν κουμπαρά τοῦ πάνσοφου προπάτορά μας; Παραέγινε συμβολικὸ τὸ πρᾶγμα. Ἔτοιμο εἶναι νὰ πεταχτεῖ τὸ θηρίο, ξέρετε, ἐκεῖνο μὲ τὰ σουβλερὰ δόντια, τὰ δεκαπέντε μάτια, τὶς εἴκοσι οὐρὲς καὶ τὰ τετρακόσια πόδια, γιὰ νὰ μᾶς κατασπαράξει. Βρὲ προπάτορα, τί τοῦκανε τοῦ Ἰωάννη... Αὐτὸς τὸ κυνηγáει νὰ τὸ ἐξολοθρεύσει, κι ἐσὺ τὸ μαζεύεις μέσ' τὸν ναὸ σου; Βρὲ τί πάθαμε. Καὶ δὲν εἶναι μόνο ἓνα 666, εἶναι πολλὰ 666, ἀφοῦ κάθε χρόνο τοῦ μαζεύανε ἀπὸ ἓνα ἐκεῖ μέσα, ὅπως λέει καὶ τὸ ἱερό μας βιβλίο. Βάλτε πόσα χρόνια βασίλευσε ὁ πάνσοφος προπάτοράς μας, καὶ θὰ βρεῖτε πόσα θηρία μάζεψε στὴν βίλλα τοῦ Γιαχβέ.

Τελικὰ μόνο ναὸς δὲν ἦταν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Ἔτσι, ἀφοῦ μάζεψε πολλὰ 666, «ἐμεγαλύνθη ὁ βασιλεὺς Σολομών ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς εἰς πλοῦτον καὶ εἰς σοφίαν. Καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἐξήτει τὸ πρόσωπον τοῦ Σολομώντος, διὰ νὰ ἀκουσῶσι τὴν σοφίαν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἔδωκε εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ» (Βασιλέων Α' ἰ 23-24). Ἐδῶ ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ μεγάλο συμβολισμό, ὅπου ἡ σοφία εἶναι συνώνυμη τοῦ πλούτου, καρδιά ἴσον τσέπη καὶ Θεὸς ὁ καθαγιαζὼν τὴν σύναξη τῶν 666 καὶ τὴν λειτουργία τοῦ χρηματιστηρίου μέσα στὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἀναδεικνύοντας ἔτσι καὶ ἄλλη μιὰ πτυχή τοῦ πολυπλευρου ταλέντου του, αὐτὴ τοῦ ἐπιχειρηματία-τραπεζίτη. Μάζεψε καὶ τὰ μαντρόσκυλα-θηρία, γιὰ νὰ φυλάνε τὴν σοφία-χρυσάφι καὶ ὅλα μέλι-γάλα. Ὁ Παρθενώνας ὅμως ἦταν τράπεζα. Ἔτσι, γιὰ νὰ σκάσετε, μερικοὶ εἰδωλόλατρες. Στὴν συνέχεια ἔκανε καὶ τὶς θυσίες του τὶς εἰρηνικές: «Καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ προσέφεραν θυσίαν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Καὶ ἐθυσίασεν ὁ Σολομών τὰς θυσίας τὰς εἰρηνικὰς, τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς τὸν Κύριον, εἰκοσιδύο χιλιάδας βοῶν καὶ ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας προβάτων» (Βασιλέων Α' ἡ' 62). Φαντασθεῖτε δηλαδὴ νὰ τοῦ τὴν ἔδινε καὶ νὰ ἔκανε τὶς πολεμικὰς θυσίες. Ἐδῶ στὶς εἰρηνικὰς κόντεψε νὰ ξεπαστρέψει ὅλα τὰ μαντριά τοῦ Ἰσραὴλ. Ἀκόμα θὰ τὸν κυνηγάγανε μὲ τὶς γκλίτσες τὰ ξαδέλφια του, οἱ τσοπάνηδες, οἱ ἄλλοι θαυμαστοὶ ἐπώνυμοι καὶ ἀνώνυμοι προπάτορές μας.

Τέτοιους θαυμαστοὺς προπάτορες εἶχαμε ἐμεῖς, τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων, μὲ ἄξιους ἀπογόνους, καὶ ἔκτισαν ναοὺς κατὰ τὸ πρότυπο τοῦ ναοῦ τοῦ πάνσοφου Σολομώντα γεμάτους χρυσὸ καὶ θηρία. Τέτοιους Ρωμιούς, εὐσεβεῖς καὶ ρασοφόρους τηλεοπτικοὺς στάρ, κυνηγοὺς καὶ ἐκτροφεῖς συνάμα τεράτων τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἀποκαλύφθηκαν.

Ὁ Ἀπόγονος

«ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ» ‘Ο Έλληνικός χαρακτήρ τῆς Γραμμικῆς Α

Ἡ μινωικὴ ἀρχαιολογία ἔχει, ἀκόμη καὶ στὶς ἡμέρες μας, ἓνα σοβαρὸ πρόβλημα νὰ ἀντιπαλαίση. Ἐνῶ δηλαδὴ πολλὰς πτυχὲς τῆς ἀρχαίας κρητικῆς ζωῆς ἔχουν καταστεῖ γνωστὲς καὶ ἄλλες διασαφητὲς, ἡ σημαντικωτέρα πιθανὸν πλευρὰ τῆς κρητικῆς προβληματικῆς, ἡ γλῶσσα, παραμένει ἀκόμη ἀδιευκρίνιστος. Τὸ ἀνὰ χεῖρας πόνημα, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ μία πρώτη συνοπτικὴ ἀλλὰ οὐσιαστικὴ θεώρηση τοῦ θέματος τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Α, δὲν φιλοδοξεῖ νὰ ἐπιβάλῃ μία ἀποκλειστικὴ ἀλήθεια· ἀπλῶς καταθέτει διὰ στοιχείων – τρόπος πού εἶναι καὶ ὁ μόνος ἐπιστημονικῶς ὀρθὸς – μία ἱστορικὴ-γλωσσολογικὴ ἀποψιν.

Ἡ Γραμμικὴ Γραφὴ Α (στὸ ἐξῆς ΓΓΑ) ὀριοθετεῖται χρονολογικῶς διὰ τῆς περιόδου 1700-1450 π.Χ. καὶ ἀποτελεῖ ἐξέλιξι τῆς προγενεστέρης ἱερογλυφικῆς, ἡ ὁποία κατὰ τοὺς εἰδικοὺς εἶναι ἄσχετος μὲ τὴν αἰγυπτιακὴν γραφὴ¹. Τὸ πρόβλημα ἀποδόσεως καὶ ἐρμηνείας τῆς ΓΓΑ ἀπασχολεῖ διεξοδικῶς – καὶ συνεχίζει δεδαίως νὰ ἀπασχολῇ – τοὺς εἰδικοὺς τοῦ Μινωικοῦ Πολιτισμοῦ. Ἐξεφράσθηκαν ἀρκετὲς ἐνδιαφέροντες ὑποθέσεις γιὰ τὸ ἂν ἡ ΓΓΑ ἀπηχεῖ τὴν ἐλληνικὴ ἢ κάποιαν ἄλλην ἱαπειτικὴν (ὁ ὅρος ἀντὶ τοῦ «ἰνδοευρωπαϊκῆς») γλῶσσα, τὴν σημιτικὴν, τὴν χεττιτικὴν ἢ ἄλλες μικρασιατικὰς διαλέκτους.

Ἡ ἀποκρυπτογράφησι τῆς ΓΓΒ ὑπὸ τῶν Μιχαὴλ Βέντρις καὶ Τζῶν Τσάντουηκ ἐν ἔτει 1952 πυροδότησε τὸ ἀρχαιολογικὸν κατεστημένον, ἐπεκτείνοντας τὴν ἐλληνικὴν ἱστορίαν κατὰ ἑκατοντάδες χρόνους. Εἶναι ἀξιοσημείωτον, πῶς ἓνα ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα ὧσων ἀντιτίθεντο στὶς ἀνακαλύψεις τῶν δύο ἐρευνητῶν ἦταν, πῶς ἡ ΓΓΒ δὲν θὰ ἐδύνατο νὰ εἶναι ἐλληνικὴ, διότι τότε ὑποχρεωτικῶς τὸ ἴδιον θὰ ἴσχυε καὶ γιὰ τὴν ΓΓΑ, κάτι δεδαίως πού ἀπεκλείετο τότε. Ἡ ΓΓΒ τελικῶς ἀπεδείχθη ἐλληνικότη, συνεπῶς τί γίνεται τώρα μὲ τὴν ΓΓΑ;

1. Στυλιανὸς Ἀλεξίου, *Μινωικὸς Πολιτισμὸς*.

Ἑλληνικὸ Ἀλφάθητο σὲ χρῆσι ἀπὸ τὸν 13ο π.Χ. αἰ.

Στὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνος ὁ Ἑλβετὸς αἰγυπτιολόγος Edouard Naville ἔκανε ἀνασκαφὰς στὸ Τέλ-ἐλ-Γιαχουντιὰ, 30 χλμ. Β.Α. τοῦ Καΐρου, ὅπου ἦταν γνωστὸ ὅτι ὑπῆρχαν «βασιλικὴ πόλις» καὶ ἀνάκτορα τοῦ Ραμσή Γ' (1198-1166 π.Χ.). Ἀνάμεσα στὰ ἄλλα εὐρήματα ἔφερε στὸ φῶς καὶ πλῆθος ἐγχρώμων πλακιδίων, πού διακοσμοῦσαν τοὺς τοίχους. Μπροστὰ ἔχουν παραστάσεις, τὴν ἐπίσημη σφραγίδα μὲ τὸ ὄνομα (καρτοῦς) τοῦ Ραμσή Γ', ἐνῶ στὴν πίσω ὄψη τοὺς γράμματα, τὰ ὁποῖα εἴτε εἶναι τὰ ἀρχικὰ τῶν τεχνιτῶν-καλλιτεχνῶν εἴτε ἔδειχναν τὴν θέσιν τοῦ κάθε πλακιδίου. Τὸ ἐκπληκτικὸν εἶναι, ὅτι πρόκειται γιὰ γράμματα τοῦ κλασσικοῦ ἐλληνικοῦ φωνητικοῦ ἀλφαθήτου, ὅπως διαπίστωσε ὁ εἰδικὸς τῆς ἀρχαίας ἀνατολικῆς τέχνης T.H. Lewis, πού τὰ ἐξέτασε («Tel-el-Yahoudeh», στὸ «Transactions of the Society of Biblical Archaeology», VII 1981, σ. 182). Ὅποτε προέκυψε τὸ ἐρώτημα: Ἑλληνικὰ γράμματα κατὰ τὸν 12ο π.Χ. αἰῶνα, ὅταν κατὰ τὴν συμβατικὴν ἱστορίαν τὸ ἐλληνικὸ ἀλφάθητο προέκυψε ἀπὸ τὸ φοινικικὸ τέσσερις ἢ πέντε αἰῶνες ἀργότερα;

Στὸν ἀντίποδα τῶν γεγονότων αὐτῶν στέκει ἡ ἀποψη ὀρισμένων κύκλων, πὼς πρόκειται γιὰ μία σημιτική γλῶσσα. Ὁ κύριος ὑποστηρικτὴς αὐτῆς τῆς ἀπόψεως εἶναι ὁ Κύριος Χ. Γκόρντον, ἀνατολιστής, καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου Μπράντεις, συγγράψας ἀρκετὰ γιὰ τὴν προώθηση τῶν ἀπόψεων του^{2,3}. Πῆρε ἐπίσης μέρος σὲ Κρητολογικὰ συνέδρια^{4,5}, ὅπου ἐπεδίωξε νὰ περάσῃ τὶς ἰδεοληψίες του, ἀνεπιτυχῶς θεβαίως. Ὁ Γκόρντον συνεπικουρεῖται ἀπὸ τὸν Ζβῆ Ἀνκορι («Kreta Judaika») καὶ τὸν περιδόητο Μ. Μπερνάλ, ὁ ὁποῖος στὸ γνωστὸ καὶ προσβλητικὸ γιὰ τὸν Πολιτισμὸ ρυπαρογράφημά του «Black Athena» ἐπαινεῖ τὸν ἄνωθι C.H. Gordon⁶. Οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἐρευνητές, ὅπως καὶ ἕτεροι «ὁμοϊδεάτες» τους, διαθέτουν κάτι κοινό: τὴν ἐδραϊκὴ τους καταγωγὴ.

Αὐτὸ δὲν εἶναι κατ' ἀρχὰς ἐπιλήψιμο. Οἱ θεωρίες ὁμῶς αὐτὲς συνδυάζονται μὲ ὑποπτες μεθοδεύσεις ἀποκοπῆς τοῦ κρητικῆς Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τὴν Ἑλλαδικὴ του πραγματικότητά. Σὲ αὐτὸ συνηγοροῦν γεγονότα τοῦ μεταπολεμικοῦ σκηνικοῦ ὅσο καὶ περιέργες αὐτονομιστικὲς διακηρύξεις στὴν Κρήτη. Ὅμως οἱ Κρήτες εἶναι Ἕλληνες καὶ τώρα καὶ πάντα. Τὸν ἑλληνικὸ ἀνθρωπολογικὸ τους χαρακτήρα ἔχουν καταδείξει ἐπιστημονικὲς ἐργασίες⁷, τὸν ἑλληνικὸ χαρακτήρα τῆς ΓΓΑ ἐπιχειροῦμε νὰ ἐπιβεβαιώσουμε καὶ ἐδῶ.

Προσαρμόζοντας τὶς φωνητικὲς ἀξίες τῆς μυκηναϊκῆς γραφῆς στὰ κρητικὰ σύμβολα-πρότυπα τους καταλήγουμε στὸν πίνακα τοῦτον, ἕνα συλλαβάριο τῆς ΓΓΑ (Πίνακας 1):

2. C.H. Gordon, *Evidence for the Minoan language*, New Jersey 1966.

3. C.H. Gordon, *Ugarit and Minoan Crete*.

4. «Πεπραγμένα Β' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου (1968)», τ.Β, σσ. 44-48.

5. «Πεπραγμένα Δ' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου (1991)», τ.Α, σσ. 205-209.

6. Martin Bernal, *Black Athena*, vol. I, 1987.

7. Ἄρης Πουλιανός, *Ἡ Καταγωγὴ τῶν Κρητῶν*, Βιβλιοθήκη Ἀνθρωπολογικῆς Ἑταιρείας 2.

Μερικοὶ ἰσχυρίσθησαν ὅτι τὰ πλακίδια «πρέπει» νὰ κατασκευάσθηκαν κατὰ τὸν 4ο π.Χ. αἰῶνα ἐπὶ Πτολεμαίων, οἱ ὁποῖοι ἴσως ἀνήγειραν τὸ ἀνάκτορο ὡς μνημεῖον τοῦ Ραμσῆ Γ' (E. Brugsch, «On the Onion» στὸ «Recueil des travaux, relatifs à la philologie et à l'archéologie égyptiennes et assyriennes», VII (1886), 5).

Ὅμως οἱ σοβαρότεροι μελετητές, μεταξὺ τους καὶ ὁ ἀνασκάψας Ed. Naville, ἀπέρριψαν αὐτὴν τὴν «λύσι» τοῦ αἰνίγματος ὡς ἐξωπραγματικὴ, ἀφοῦ τὰ σχέδια τῶν πλακιδίων ποὺ φέρονν τὴν προσωπικὴ σφραγίδα (καρτοῦς) τοῦ Ραμσῆ Γ' εἶναι σίγουρα τοῦ 12ου αἰῶνος, καὶ πούθενά δὲν ἀναφέρεται ἡ ἀνέγερσις μνημεῖου γιὰ τοὺς φαραῶ ἀπὸ τοὺς Πτολεμαίους (Ed. Naville, «The Mound of the Jew and the City of Onias», 1890, σ. 6-7).

Ἀπερρίφθη ἐπίσης ἀπὸ τὸν Naville, τὸν συνεργάτη του αἰγυπτιολόγο L. Griffith καὶ ἄλλους εἰδικoὺς ἡ πρότασις, ὅτι πρόκειται γιὰ ἀναστήλωσι ἀνακτόρου τοῦ Ραμσῆ Γ' ἀπὸ τοὺς Πτολεμαίους, κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ὁποίας χαράχθηκαν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, διότι ὅλα δείχνουν ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

	α	e	i	ο	u
φωνήεν	𐤀	𐤁	𐤂	𐤃	𐤄
j	𐤅	𐤆			𐤇 ru;
k,g,h	𐤈	𐤉	𐤊	𐤋	𐤌
w	𐤍 𐤎 wa ₂	𐤏			
d	𐤐	𐤑	𐤒	𐤓 do ₂	𐤔
^μ m	𐤕	𐤖	𐤗	𐤘	𐤙
^ν n	𐤚	𐤛/𐤜	𐤝	𐤞	𐤟
π	𐤠	𐤡 pa ₂	𐤢		𐤣 ru ₂
p					
q	𐤤	𐤥	𐤦		
r,l	𐤧 𐤨 ra ₂	𐤩	𐤪	+	𐤫
s	𐤬	𐤭	𐤮/𐤯	𐤰	𐤱
t	𐤲	𐤳	𐤴	𐤵	𐤶
z	𐤸	𐤹	𐤺		

ἀναστήλωσι (F.L. Griffith, «The Antiquities of Tell-el-Yahudiyeh», στο ἔργο τοῦ E. Naville «The Mound of the Jew», σ. 41).

Ἦτοι τὸ ὑποτιθέμενο «αἶνγμα» ἔμεινε ἄλυτο. Τὸ 1928 ὅμως στὸ Καντίρ, στὸ Δέλτα τοῦ Νείλου, ἦλθε στὸ φῶς ἄλλο ἐνδιαίτημα τῶν Ραμεσιδῶν, πενήντα ἔως ἑκατὸ ἔτη παλαιότερο ἀπὸ τοῦ Τέλ-ἐλ-Γιαχουντία. Καὶ θρέθηκαν καὶ πάλι πλακίδια μὲ φαραωνικὲς σφραγίδες καὶ ἐπιγραφές, αἰγυπτιακὰ σχέδια, ἀλλὰ καὶ μὲ ἐγχάρακτα γράμματα τοῦ ἑλληνικοῦ φωνητικοῦ ἀλφαβήτου στὴν πίσω ὀψι τους. Ὁ Αἰγύπτιος αἰγυπτιολόγος Μαχμούντ Χάμζα, πὺν διενήργησε τὶς ἀνασκαφές στὸ Καντίρ, ἔγραψε: «Τὸ ζήτημα τῆς προελεύσεως τῶν πλακιδίων τοῦ Τέλ-ἐλ-Γιαχουντία τώρα λύθηκε... Ἀνήκουν ἀναμφισβήτως στὴν ἐποχὴ τοῦ Ραμσή Γ' χωρὶς τὸ ἐλάχιστο ἵχνος Πτολεμαϊκῆς ἀναστηλώσεως» («Excavations of the Department of Antiquities at Qantir, 1928» στὸ «Annales du Service des Antiquités de l' Egypte», XXX, Cairo 1930, σ. 58). Ὅποτε; Πῶς ἐξηγοῦνται τὰ γράμματα τοῦ κλασσικοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου σὲ πλακίδια τοῦ 13ου καὶ 12ου π.Χ. αἰῶνος;

"Ας εξετάσουμε κάποιες κοινές λέξεις μεταξύ ΓΓΑ και ΓΓΒ. Οί συντομογραφίες ἐντὸς παρενθέσεων ἀποτελοῦν τοὺς κωδικούς κατατάξεως τῶν ἀνευρεθεισῶν πινακίδων (οὕτως: ΑΤ = 'Αγία Τριάς ΠΥ = Πύλος, ΚΝ = Κνωσός).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Σύνθετες λέξεις μὲ στοιχεία κοινὰ στὴν ΓΓΑ καὶ ΓΓΒ

ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΓΡΑΦΗ Β

- **wa-du-**
wa-du-ri-jo (ΠΥJn725)
wa-du-na-ro (ΚΝC912)
wa-du-na-to (ΚΝAs1516)
- **-na-to-na-tu**
wa-du-na-to (ΚΝAs1516)
ka-pa3-na-to (ΚΝAs1516)
wi-ja-na-tu (ΠΥAp769)
- **-da-ra, -do-ro -da-ro**
wi-ja-da-ra (ΠΥAd142)
ke-sa-do-ro (ΚΝAs1525)
a-ro-do-ro (ΚΝFs4)
ku-ku-da-ro (ΚΝUF836)
- **-na-ro**
pi-ma-na-ro (ΚΝAs1520)
wa-du-na-ro (ΚΝC912)
a-ra-na-ro (ΚΝAs1516)

ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΓΡΑΦΗ Α

- wa-du-
- wa-du-ni-mi (ΑΤ6b)
- na-tu
- ku-pa3-na-tu (ΑΤ47)
- da-ra
- a-ru-da-ra (ΑΤ28b)
- ku-ku-da-ra (ΑΤ117a)
- na-re
- a-ra-na-re (ΑΤ1)

‘Ο αἰγυπτιολόγος σὲρ *Flinders Petrie* ἐξέφρασε τὴν ὑπόθεσι γιὰ κάποιο... ἄγνωστο αἰγυπτιακὸ ἀλφάβητο, ποὺ ἀργότερα νιοθέτησαν οἱ Ἕλληνες! («*The Formation of the Alphabet*»). Φυσικὰ ἢ πρότασις ἀπερρίφθη διὰ βοῆς, ἀφοῦ ὑπέθετε, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι διέθεταν φωνητικὸ ἀλφάβητο, ἀλλὰ συνέχιζαν νὰ γράφουν μὲ ἰδεογράμματα καὶ συλλαβογράμματα καὶ τὸ χρησιμοποίησαν ἀποκλειστικῶς στὴν ὀπίσθια ὄψι πλακιδίων.

Τὸ 1930 πρότειναν ὡς λύσι τὴν αἰγυπτιακὴ ἱερατικὴ γραφὴ, ποὺ ἦταν ἀπλοποιημένη ἱερογλυφικὴ. Δηλαδή χρησιμοποιοῦσε τὰ ἴδια σύμβολα χωρὶς τὰ διακοσμητικὰ-καλλιγραφικὰ στοιχεῖα τους. Τὰ ἐκληφθέντα ὡς ἑλληνικὰ γράμματα, εἶπαν, δὲν εἶναι παρὰ σύμβολα αὐτῆς τῆς ἱερατικῆς (*G. Moller, «Hieratische Paläographie», 1927-36*). “Ομως:

α) “Οσο κι ἂν ἔστρεψαν τὰ σύμβολα τῆς ἱερατικῆς πρὸς κάθε δυνατὴ κατεύθυνσι, ἢ ὁμοίότης τους μὲ τὰ ἑλληνικὰ παρέμεινε ἐλάχιστη.

β) Τὰ σύμβολα αὐτὰ οὐδέποτε βρέθηκαν πονθενὰ ἄλλοῦ (ἐπιγραφές, πάπυροι) στὶς στάσεις ποὺ τοὺς ἔδωσαν, γιὰ νὰ τὰ κάνουν νὰ μοιάσουν μὲ αὐτὰ

• **ka-pa₃-**ka-pa₃-no (KNDF1219)ka-pa₃-na-to (KNAs1516)ka-pa₃-so-ta (KN Ap769)• **di-ra, di-ri-**

di-ra-wo-no (ΠΥJn750)

di-ra-mi-jo (ΠΥTn316)

• **wi-ja-**

wi-ja-na-tu (KN Ar769)

wi-ja-ma-ro (KNAs1516)

wi-ja-da-ra (ΠΥAd142)

wi-ja-te-wo (ΠΥJn431)

wi-ja-te-we (ΠΥCn45)

wi-ja-ni-jo (ΠΥJn431)

ku-pa₃-ku-pa₃-nu (AT1)ku-pa₃-na-tu (AT47a)ku-pa₃-we-ja (AT24a)

di-ra-di-re-

di-ra-di-na(Φ1)

di-re-di-na (AT98a)

-we-ja (= wi-ja)

ku-pa₃-we-ja (AT24a)

pa-sa-we-ja (AT24a)

*Έχοντας αυτά τα στοιχεία κατά νουν μπορούμε να υποθέσουμε, όχι χωρίς κάποια ασφάλεια, πώς αυτή ή κοινότητα στοιχείων στις δύο γραφές μπορεί κάλλιστα να έρμηνευθη ως απόρροια του γεγονότος ότι και στις δύο περιπτώσεις έχουμε να κάνουμε με την ίδια γλώσσα, ήτοι κάποια πρώτη μορφή της ελληνικής. Θα εξετάσουμε τώρα στον κάτωθι πίνακα 3 την ομοιότητα προσωπικών ονομάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3**Προσωπικά ονόματα κοινά στην ΓΓΑ και ΓΓΒ**

ΓΡΑΜΜΙΚΗ Α	ΓΡΑΜΜΙΚΗ Β	ΓΡΑΜΜΙΚΗ Α	ΓΡΑΜΜΙΚΗ Β
di-ra (Φ1a)	di-ra (UF432)	ki-da-ro (AT117a)	ki-da-ro (E842)
ku-ni-ta (AT51b)	ku-ni-ta (B798)	sa-ma-ro (AT39)	sa-ma-ri-jo (Da1147)
ku-ru-ku (AT87)	ku-ru-ka (Vc5510)	a-we-su (AT118)	a-wa-so (Db1099)

των πλακιδίων και με τα ελληνικά.

γ) 'Η ιερατική έχει δέκα χιλιάδες σύμβολα. Γιατί επέλεξαν μόνον δύο δεκάδες απ' αυτά και τα επαναλάμβαναν συνεχώς στα πλακίδια;

Το πρόβλημα λοιπόν έμεινε. 'Ο Griffith άπλως ελπίζει, ότι «κάποια ημέρα θα λυθεῖ» («The Mound of the Jew»). Και ό έβραιο-ρωσο-αμερικανός I. Velikovsky διαπιστώνει: «Τό πρόβλημα των κλασικών ελληνικών γραμμάτων στα πλακίδια του 12ου και του 13ου π.Χ. αιώνα δέν λύθηκε ποτέ και τό χειρίζονται σάν να πρόκειται για παραψυχολογικό φαινόμενο» («Peoples of the Sea», Doubleday, 1977, σ.11-12).

Οί Naville και Griffith συνέχιζαν τις άνασκαφές τους. Και έφεραν στο φώς τη νεκρόπολι πού θρυσκόταν κοντά στην βασιλική πόλι τσϋ Ραμσή Γ'. Λοιπόν: οί τάφοι είναι ελληνικής τεχνικής· οί νεκροί δέν είχαν μουμιοποιηθεῖ, όπως συνήθιζαν οί Αιγύπτιοι· σ' ένα τάφο θρέθηκε κυπριακό δοχείο· τά σχέδια στα φέρετρα είναι ελληνικής τεχνοτροπίας.

Συνέχισαν τις άνασκαφές. Και βρήκαν δεύτερο κοιμητήριο, όπου τα όνό-

ku-ku-da-ra (AT117α)	ku-ku-da-ro (UF836)	di-de-ru (AT86α)	di-de-ro (X1504)
qe-ra ₂ -wa (AT86α)	qa-ra ₂ -wo (C50)	ku-pa ₃ -nu (AT1)	ka-pa ₃ -no (DF1219)
καὶ qe-ra ₂ -u (AT1)		ke-ki-ru (AT94α)	ki-ke-ro (As1519)
a-ra-na-re (AT1)	a-ra-na-no (As1516)		καὶ qi-qe-ro (As1517)
na-da-re (AT117)	no-da-ro (As609)	qa-qa-ru (AT93α)	qa-qa-ro (As604)
καὶ ne-da-re (AT122α)		ma-di (AT3)	ma-di (As603)
pa-ja-re (AT86)	pa-ja-ro (As 1519)	tu-ma (AT 94α)	tu-ma-i (X 5931)
da-na-re (AT126α)	da-nwa-re (Db1302)	ta-na-ti (AT7α)	ta-na-ti (UF311)
			καὶ ta-na-to (X1618)
pa-de (AT9α)	pa-de (Fp1)	ka-ti (AT63)	ka-to (Dg 1169)
		da-ku-se-ri-ti (AT104)	da-ka-sa-na-ta (ΠΥAn172)

Ἡ θεώρησι τοῦ πίνακος 3 καταδεικνύει, πὺς ὑπάρχουν ἀξιοσημείωτοι δεσμοὶ μεταξὺ τῶν δύο γραφῶν. Ἐφ' ὅσον οἱ φέροντες τὰ μυκηναϊκὰ ὀνόματα ἦσαν ἐλληνικῆς καταγωγῆς, οἱ ὁμώνυμοὶ τοὺς Κρήτες ἦσαν καὶ αὐτοὶ Ἕλληνες. Τὴν ἰσχυροτέρα ἀπόδειξι προσφέρουν ὡστόσο τὰ ἴδια τὰ κείμενα, πού στῃν πλειοψηφία τοὺς εἶναι κατάλογοι προϊόντων (θηρσκευτικὰ κείμενα ἀπαντῶνται κυρίως σὲ τελετουργικὰ ἀντικείμενα).

Βασικὸ δοθῆμα αὐτῆς τῆς ἐρεῦνης εἶναι τὸ σύγγραμμα τοῦ Βούλγαρου γλωσσολόγου Vladimir Georgiev, τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν (*«Les deux Langues des inscriptions cretoises en lineaire A»*, Σόφια 1963). Ὁ Georgiev ἐρμηνεύει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ ἐπαινετὰ ἐπιτυχία, τὶς πινακίδες τῆς Ἀγίας Τριάδος. Τέσσερες ἐξ αὐτῶν θὰ ἐρμηνευθοῦν ἀμέσως παρακάτω ὑπὸ τοῦ γράφοντος λαμβάνοντος ὑπ' ὅψιν τὶς γνώμες τῶν S. Davis, C.H. Gordon, M. Pope, E. Patria, R. Stieglitz καθὼς καὶ ἕτερες ἀρχαιοελληνικῆς πηγῆς.

AT1α

Σύλλαβικὴ μεταγραφή

Πιθανολογούμενη ἐρμηνεία

		Κατὰ Georgiev	Κατὰ Davis	* Ἀλλη
1	qe-ra ₂ -u	Θηραῖος	Kurrawa	qalu (βαβυλ.)
	ki-ro 197	(σ)κιρο(ι) 197		

ματα τῶν ἐνταφιασμένων εἶναι ἐλληνικά: Γλανκίας, Ἀγαθοκλῆς, Ἀριστόβουλος, Ὠνέσιμος. Ὁ Naville ὑπέθεσε, ὅτι πρόκειται γιὰ κοιμητήρια τῆς Ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς. Ὁ Griffith ὁμῶς παρατηρεῖ, ὅτι βρέθηκαν σκαθαβαῖοι μὲ τὰ ὀνόματα Ραμσῆ Γ', τοῦ πατρὸς του Σετνέχτ καὶ τοῦ διαδόχου του Ραμσῆ Στ'. Συνεπῶς, συμπεραίνει, πρόκειται γιὰ κοιμητήρια τῆς ἐποχῆς τῶν μέσων τῆς ἰσχυρῆς δυναστείας. Μὲ τὸν Griffith συμφώνησε καὶ ὁ Ἀμερικανὸς ἀνατολιστὴς W. Albright (*«American Journal of Archaeology»* 1932, σ. 302-4). Τὸ συμπέρασμα τῶν Griffith-Albright ἐνισχύθηκε μὲ τὴν ἀνεύρεσι ἀμφορέως στὸν τάφο τοῦ Ραμσῆ Γ' στὶς Θῆδες (Λοῦξορ) ὁμοιο μὲ ἐκεῖνον τῶν ἐν λόγῳ κοιμητηρίων.

Οἱ εἰδικοὶ ἐπιμένουν ν' ἀποροῦν. Διότι, λέγουν, οἱ Ἕλληνες ἀπέκτησαν τὸ ἀλφάβητό τοὺς 500-600 χρόνια ἀργότερα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Σετνέχτ καὶ τοῦ Ραμσῆ Γ' καὶ ἐπιπλέον οἱ Ἕλληνες πρωτοεγκαταστάθηκαν στὴν Αἴγυπτο μόλις ἐπὶ Ψαμμήτιχου, δηλ. κατὰ τὸν 7ο π.Χ. αἰῶνα. Καὶ θεωροῦν τὸ αἶνιγμα τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων ἄλυτο.

Γιὰ νὰ ξεπεράσει τὸ πρόβλημα ὁ I. Velikovsky ἔφθασε στὸν ἐξωφρενισμὸ νὰ

3	do-su 73	Δώσων 73	Kiswa
	di-za-ke 52	Διζαγεὺς 52	Tissinki
5	ku-ra ₂ -nu 109	Γύπαινος 109	Kupanta
	a-ra-na-re 105	Ἀρναλεὺς 105	

Ἡ πινακίδα αὐτή, ὡς σχεδὸν ἅπασες οἱ λοιπές, καταγράφει προϊόντα ποὺ δίδονται στοὺς ἐδῶ ἀναφερομένους.

- Σειρὰ 1: Τὸ ὄνομα qe-ra₂-u ἀπαντᾷ καὶ ὡς qe-ra₂-wa (AT86a, 95a-b) καὶ στὴν μυκηναϊκὴ qa-ra₂-wo (KNC50). Φαίνεται, πῶς ὁ φθόγγος wa ἀντικαθιστᾷ τὸν u, ὅπερ μαρτυρεῖται καὶ στὴν ΓΓΒ, ὡς ἐμφανῶς δεικνύουν τὰ ἑξῆς:

pe-ru-si-nu (ΠΥΜα09) καὶ pe-ru-si-nwa (KNSo 0442).

o-da-ku-we-ta (KNSo 0435) καὶ o-da-kwe-ta (KN So 0430).

Ὁ S. Davis (1967) ὑποθέτει ὡς χεττιτικὴ τὴν προέλευσι τῶν ὀνομάτων καὶ ἀναφέρει τὸ ὄνομα Kuṛawa· πιθανότερον εἶναι, πῶς καὶ τὰ χεττιτικὰ ὀνόματα ἔλκουν κρητικῆς (αἰγαιακῆς) καταγωγῆς.

Ὁ V. Georgien ἐτυμολογεῖ τὸ qe-ra₂-u ἐκ τοῦ *g^wher- (ἀττικὸν *Θηραῖος*) ὁρθότερον σκεπτόμενος.

- Σειρὰ 2: Ἡ λέξι ki-ro θεωρεῖται ὡς δεικνύουσα τὸ ἐπιμέρους σύνολο (Ventris-Chadwick, *Documents in Mycenaean Greek*). Ἄλλοι (Georgien) τὴν ἀνάγουν ἐτυμολογικῶς στὸ ἀττικὸ σκιρ(ρ)ός. Στὴν Λακωνία ὑπῆρχε ἓνα ἐπιλεκτο σῶμα ὀπλιτῶν, οἱ σκιρῖται (πβ. σκιρῖτης λόχος). Ὅπως ἔχουμε πεζῖται ἐκ τοῦ πεζός, ψιλῖται ἐκ τοῦ ψιλός, ἐπαρῖται ἐκ τοῦ ἐπάριτος, γυμνήται ἐκ τοῦ γυμνός, ἀσπιδῖται ἐκ τοῦ ἀσπίς, οὕτω καὶ σκιρῖται ἐκ τοῦ σκιρός (ki-ro).

Τὸ συγκεκριμένο αὐτὸ ὄνομα ἀπαντᾷ ὡς ki-ri-taz . Ἦσως συγγενικὰ τὰ ki-re-ta (AT108), ki-re-ta-na (AT2), ἂν καὶ κατὰ πᾶσα πιθανότητα ἀφορῶν τοπωνύμια (Ki-re-ta = Κρήτη).

- Σειρὰ 3: Ὁ Davis διαβάξει ki-su καὶ ἐπικαλεῖται τὸ χεττιτικὸ kiswa (τὸ u τραπέν σὲ wa, ὁ.ἀ., σ.1). Τὸ συγκεκριμένο γράφημα (L101) ἐρμηνεύεται καλύτερα ὡς do, συνεπῶς τὸ ὄνομα διαμορφοῦται do-su, Δώσων (ἀττικόν), ὅπου τὸ >u μὲ ἄτονη τὴν τελικὴ συλλαβή.

- Σειρὰ 4: Ὁ Davis εὐρίσκει ἰσοδύναμο τὸ ti-za-ki καὶ παραπέμπει στὸ χεττιτικὸ Tissinki- βασιζόμενος πάντοτε στὸ «Recueil d'onomastique Hittite» τοῦ Laroche. Ὁ Georgien μὲ πρωτοφανὴ διαύγεια

ἰσχυρισθεῖ, ὅτι ὁ Ραμσῆς Γ' δὲν ἔζησε κατὰ τὸν 12ο, ἀλλὰ κατὰ τὸν ... 4ο π.Χ. αἰῶνα. Γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχει, περιέκοψε τὴν Αἰγυπτιακὴ ἱστορίαν κατὰ ὀκτὼ αἰῶνες καὶ μαζί της καὶ τὴν παγκόσμια. Ἀντιθέτως ἐπιμήκυνε ἀντιστοίχως τὴν Ἑβραϊκή! («Ages in Chaos»).

Ὅμως καὶ οἱ δύο ἰσχυρισμοὶ τῆς συμβατικῆς ἱστορίας εἶναι ἐσφαλμένοι, καὶ δὲν χρειάζεται τὸ τέχνασμα τοῦ Βελικόφσκυ, γιὰ νὰ ἐξιχνιασθεῖ τὸ «μυστήριον».

α) Οἱ Ἕλληνες εἶχαν στενὲς σχέσεις μὲ τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ τὰ θάθη τῆς «προϊστορίας». Ὁ Δαναὸς καὶ ὁ Αἴγυπτος ἦσαν δίδυμοι ἀδελφοί. Τὴν Μέμφιδα ἔκτισε ὁ Ἀκτὶς ὁ Ρόδιος τοῦ γένους τῶν Ἡλιαδῶν. Ἀποδείξεις πληρεῖς γιὰ ἑλληνο-αιγυπτιακὸ ἐμπόριο ἔχουμε ἀπὸ τὴν 18^η δυναστεία (2.000 π.Χ.), δηλ. 8 αἰῶνες πρὶν ἀπὸ τὴν ἄ των Ραμεσιδῶν (14ος-12ος π.Χ.: M.G.Wells, «The Outline of History»). Ὁ Διόνυσος, ἡ Ἰνώ, ὁ Ἡρακλῆς ταξίδευσαν στὴν Αἴγυπτον: Ὁ πρῶτος τὴν κατέκτησε (Νόννου, «Διονυσιακά»), ἡ δευτέρα λατρεύθηκε ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους ὡς Ἰσις (Ἀπολλ. Β' 1,4) καὶ γέννησε τὸν πρῶτο βασιλεῖα της

(δ.ᾶ, σελ. 57) τὸ θεωρεῖ πρόδρομο τύπο τοῦ δωρικοῦ ὀνόματος *Διζ-αγεὺς (-ῆς ἄττικιστί) < δί-ζα+αἶξ (κατὰ Ἡσύχιον).

- Σειρὰ 5: Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ku-ra₃-nu ὑπάρχουν πολλές ἀπόψεις. Ὁ Davis («*The Decipherment of Linear A*») τὸ θεωρεῖ ταυτόσημο μὲ τὸ χεττιτικὸ Kupanta. Ὁ M. Pope («*Aegean Writing and Linear A*») ἀκολουθώντας τὸν Gordon τὸ συσχετίζει μὲ τὸ grn τῶν κειμένων τῆς Οὐγκαριτ. Τὸ ὄνομα πάντως εἶναι σίγουρα ἑλληνικόν, καθὼς ἀναφέρεται καὶ στὴν ΓΓΒ ὡς ka-ra₃-no (KNDF1219). Οἱ Ventris-Chadwick τὸ μνημονεύουν στὸν κατάλογο (index) προσωπικῶν ὀνομάτων ἀναφέροντας τὴν ἐρμηνεία τοῦ καθηγητοῦ L. Palmer: *Κάρθανος*. Κατὰ V. Georgien τὸ kupanu ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἄττικόν *Γύν-αινος* (ἢ *Γυπ-άνωρ*) <γὺψ (θ.γυπ.)+αἰνός (=φοβερός, φορικτός), πδ. *αἰνή* ἀλλὰ καὶ τὰ σύνθετα Ἰππ-αινος καὶ Ξέν-αινος.

Ἀναφέρονται καὶ οἱ τύποι ku-ra₃-na-tu (AT47a, 119) καὶ ku-ra₃-na-tu-na [...] (I₁₃). Ἡ κατάληξι -na-tu (ἄρσ. καὶ θηλ.) τῆς ΓΓΑ μετεβλήθη σε -na-to γιὰ τὸ ἄρσενικόν, παρέμεινε δὲ ὡς ἔχει γιὰ τὸ θηλυκόν. Γενικῶς τὸ u τῆς ΓΓΑ τρέπεται σὲ o στὴν ΓΓΒ.

- Σειρὰ 6: Τὸ a-ra-na-re ἐπιβιοῖ στὴν ΓΓΒ ὡς a-ra-na-ro (KNAs1516) καὶ ὑπὸ πολλῶν θεωρεῖται μὴ ἑλληνικόν. Πρόκειται ὡστόσο γιὰ τὸ ὄνομα Ἀρν-αλεὺς (-ῆς). Ὁ Gordon ἐπικαλεῖται αἰγυπτιακόν (!) τύπο, τὸν '3-m-r', («μεγάλο εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Ρέ») ἀπέχει δὲ πολλῶ τῆς πραγματικότητος.

ΑΤ2

Συλλαβικὴ μεταγραφή

Πιθανολογούμενὴ ἐρμηνεία

1	a-ka-ru	ki-re-ta-na	Ἀγαλλεὺς	
	Lc14 []	Lc14 50	Ὑδρέλαιον	Ὑδρέλαιον 50
3	Lc12 17	Lc12 47	Ἐλαιον ἀμυγδάλινον 17	Ἐλαιον ἀμυγδάλινον 17
	Lc13 3		Ἐλαιον ἐλάϊνον 3	

Οἱ προσφορὲς ἐδῶ εἶναι ποικίλα εἶδη ἐλαίου πρὸς τὰ ἀναφερόμενα πρόσωπα.

- Σειρὰ 1: Τὸ a-ka-ru ἴσως σχετίζεται μὲ τὸ μυκηναϊκὸ a-ke-ro (ΠΥΕα03, Vn03), δεδομένης τῆς μετατροπῆς τῆς καταλήξεως -u σὲ -o στὴν ΓΓΒ (akero = ἄγγελος). Πιθανότερον φαίνεται ὡστόσο νὰ συνδέεται μὲ τὸ a-ka-re-u (KN Ga 416) = Ἀγαλλεὺς, Ἀνγαρεὺς (;).

Ἔπαφο. Ὁ τρίτος σκότωσε τὸν βασιλέα τῆς Βούσιρι. Αἰγυπτιακὸ κείμενο τοῦ 15ου π.Χ. ἀναφέρει εἰσβολὴ Ἀχαιῶν στὴν Αἴγυπτο ἐπὶ βασιλέως Μενεφθά. Ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Πρωτεὺς εἶχε φιλικὲς σχέσεις μὲ τὸν Μενέλαο, ὁ ὅποιος τὸν ἐπισκέφθηκε (Πλάτων, «Φαῖδρος» 243A· Εὐριπίδης, «Ἑλένη» 6 κ. ἐξ.· Ἡρόδοτος Β' 110 κ. ἐξ.· «Οδύσεια» δ 349 κ. ἐξ.).

Ὁ Ἀχιλλεὺς στὴν «Ἰλιάδα» ἀρνεῖται νὰ συμφιλιωθεῖ μὲ τὸν Ἀγαμέμνονα, ἀκόμη καὶ ἂν αὐτὸς τοῦ δώσει τοὺς θησαυροὺς τῶν (αἰγυπτιακῶν) Θηβῶν, «ποὺ ἔχουν ἑκατὸ πύλες καὶ σὲ κάθε πύλη διακόσια ἄρματα». Ὁ ἴδιος ὁ Ραμ-σῆς Γ' ἀναφέρει (πάπυρος Harris, Βρετανικὸ Μουσεῖο), ὅτι «φέρνω μεταλλεύματα ἀπὸ τὴν Ἀττικὴ μὲ πλοῖα αὐτῆς τῆς χώρας». (Ὁ Breasted ἔφθασε στὸ σημεῖο νὰ πεῖ, ὅτι αὐτὴ ἢ «Ἀττικὴ» θὰ πρέπει νὰ εἶναι περιοχὴ τοῦ Σινᾶ!!: «Ancient Records», IV, σ. 408). Μυκηναϊκὰ εἶδη τοῦ 15ου π.Χ. αἰ. δρέθηκαν σὲ τοποθεσίεσ τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τὸ Ἀσσουὰν ὡς τὸ Σινᾶ. Στὸν ἐπιτάφιο ναὸ τοῦ ἴδιου φαράω τοιχογραφίεσ τὸν δείχνουν νὰ πολεμᾷ ἐναντίον Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ μαζί μ' αὐτοὺς ἐναντίον Ἀσιατῶν καὶ Ἀφρικανῶν. Συνεπῶς οἱ

“Όσον ἀφορᾷ τὸ ki-re-ta-na, ἀξιοσημείωτη εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ ki-ri-te-wi-ja (KN Fr 363, XM132, ΠΥAn42, Eb21, Ep704), τὸ ὁποῖον ὑποδηλοῖ γυναῖκες με θρησκευτικὴ ἀποστολή. Ἴσως τὸ ἔλαιον ἐλάϊον ἦταν μικρᾶς ἀξίας καὶ συνεπῶς ἀκατάλληλο γιὰ θρησκευτικὴ ἐφορτή. Ἴσως νὰ σχετίζεται με τὸ ki-ro (ιδὲ AT1 ἄνωθι). Μία ἰσχυρὴ ἀποψὶ τὸ θέλει δηλοῦν αὐτὴν τὴν Κρήτη ὡς τόπο καταγωγῆς. Ὁ Gordon σημειώνει – γιὰ τοὺς δικούς του σκοποὺς –, πὺς στὰ ἐπὶ τῆς Οὐγκαρίτ μνημονεύεται ὁ ἥρωας Krēt (παρὰλλαγή krtn = Krêtân) (C.H. Gordon, «Notes on Linear A», *Antiquity* XXXI, 1957). Στὴν AT108 ἀναφέρεται ὁ τύπος ki-re-ta-na ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸ ἰδεόγραμμα ANHP (Κρήτες ἄνδρες;). Οἱ δύο τύποι τῆς σειρᾶς 1 θὰ μπορούσαν ἀκόμη νὰ ἐκληφθοῦν ὡς τοπωνύμια. Ἔτσι τὸ a-ka-ru ταυτίζεται με τὸ Ἄκρον, τὸ δὲ ki-re-ta-na γίνεται ἀντικείμενο λίαν ἐνδιαφερόντων συλλογισμῶν. Ἡ κατάληξι -ana εἶναι χαρακτηριστικὴ τοπωνυμίων. Κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπο ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς:

ti-ta-na = Τιτάνα (τιτῆνη - βασιλὶς, Αἰσχύλος ἀπ. 266):

Τάνος, κρητικὸ τοπωνύμιο πδ. Μασ-τήνη, Ἀρκασ-τηνός:

ὁμοίως dura₃na (AT115b), kura₃na (KNAr2):

ὁμοιες καταλήξεις (-ane, -ano, -anu): aparane (AT96a) kodunane (AT29):

parane (AT115a) patane (AT94a):

kitano (AT123) kupajnu (AT1):

notanu (AT28b).

Μυκηναϊκὰ τοπωνύμια:

mezana (PYCn3) tamitana (PYNα248):

pikana (PYNα334) epizotana (PYNα95).

Κρητικὰ (ἐγνωσμένα):

Ἀχάρινα Θεναί:

Βήνη

Ἴτανος:

Ἐλεύθερινα

Φαλάνναι.

Τὸ ki-re-ta-na πιθανότατα ἰσοδυναμεῖ με τὸ *Κρησ-τήνη ἢ ἀκόμη πιθανότερον με τὸ *Κρητάνα πδ. ἄλλωστε τὰ Keresijo (Κρήσιος-ΠΥTa641), Kerete (Κρήτες-ΠΥAn128).

• Σειρὲς 2-4: Ὁ V. Georgien θεωρεῖ τοὺς συνδυασμοὺς (ligatures) αὐτοὺς ἀπεικονίσεις τοῦ ἀγαθοῦ (ἔλαιον, οἶτος κ.τ.λ.) καὶ τοῦ χαρακτηριστικοῦ του, ποὺ ἀποδίδεται συντομογραφικῶς (αὐτόθι σ. 10). Σχετικὴ ἡ μελέτη τοῦ E.L. Bennet, «Fractional Quantities in Minoan Bookkeeping», *AJA*, 54, 1950, σ.

“Ἕλληνες δὲν πρωτοεγκαταστάθηκαν στὴν Αἴγυπτο ἐπὶ Ψαμμήτιχον, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος, ἀλλ’ ἀπλῶς τότε ἐπανεγκαταστάθηκαν, ἀφοῦ αὐτοὶ τὸν βοήθησαν, γιὰ νὰ ἐπιβάλλει τὴν ἐξουσίαν του σ’ ὅλη τὴν χώρα. Ἀντιθέτως εἶχαν σχέσεις με τὴν Αἴγυπτο ἐπὶ χιλιετίες πρὶν ἀπὸ τὸν Ψαμμήτιχο καὶ διέθεταν ἐκεῖ ἐγκαταστάσεις. Εἰδικότερα με τὸν Ραμσή Γ’, τὸν πατέρα του καὶ τὸν διάδοχό του εἶχαν σχέσεις ἐμπορικῆς ἀλλὰ καὶ στρατιωτικῆς – πότε ἐχθρικῆς, πότε συμμαχικῆς. Συνεπῶς δὲν ὑπάρχει λόγος ν’ ἀμφιβάλλουμε γιὰ τὴν παρουσία Ἑλλήνων ἀρχιτεκτόνων - καλλιτεχνῶν - τεχνιτῶν στὶς πόλεις τοῦ Τέλ-ἐλ-Γιαχουντία καὶ τοῦ Καντίρ κατὰ τὸν 13ο καὶ 12ο π.Χ. αἰῶνες. (Ἴσως νὰ ἦταν Ἕλληνες-Φιλισταῖοι, τῶν ὁποίων ἡ Πεντάπολις συνόρευε με τὴν Αἴγυπτο).

β) Ἀφοῦ ἡ παρουσία Ἑλλήνων στὴν Αἴγυπτο τῶν Ραμεσιδῶν εἶναι θεθαία καὶ ἡ ὑπαρξὶς γραμμάτων τοῦ φωνητικοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου σὲ κτίρια καὶ νεκροπόλεις τῆς ἐποχῆς τοὺς δεδομένη, ἔνα εἶναι τὸ λογικῶς ἐπιβαλλόμενο συμπέρασμα: Οἱ Ἕλληνες τοῦ 13ου π.Χ. αἰῶνος διέθεταν ἤδη τὸ «κλασσικὸ»

204 και έξης.

Συλλαβική μεταγραφή		ΑΤ6α	
		Πιθανολογούμενη έρμηνεία	
1	ka-ra-da-ta-ra TE NI 15	1	ἔθεν ΣΥΚΑ 15
3	pi-ta-ja 24 ja+ru 1/	3	πιστάκη 24 ἄρον 1/6
5	ma-L3 10 L4-ra ₂ -di-L61 2	5	μαζοί (;) 10
7	ka-ra-qe 6 3/4 da-we-ra II	7	κάρπασον 6 3/4
9	qe-pi-ta 22 3/4 NI 16 1/2	9	τερβίνθη 22 3/4 ΣΥΚΑ 16 1/2

Ἡ πινακίδα αὐτὴ ἀνήκει στὶς πλέον ἀμφιλεγόμενες ἀλλὰ ταῦτοχρόνως ἰδιαίτερα ἀποκαλυπτικές.

- Σειρὰ 1: Ὁ Georgien ἐρμηνεύει τὸ ka-ra ὡς σκάφη ἢ ὡς Σκάφη, Κάρφη (τοπωνύμια). Ἕνας ἄλλος ἐρευνητής, ὁ Ἴταλός Emilio Peruzzi («*Appunti sull'iscrizione AT6a*», Minos VIII, 1963) ἀναφέρει πὺς τὸ ka-ra ἀπαντᾷ στὴν AT8b ὡς ὄνομα προσώπου. Τὸ ka-ra πρέπει νὰ ἔχη σχέση μετὰ τὸ καρ-πός. Ὑπάρχει ἐπίσης ἡ ἀνάγνωσι ka-ra-da-ta-ra (ὄλο μαζὶ) ὡς σύνθετο (ka-ra+da-ta-re) πβ.
a-ru-da-ra (AT28b) < a-ru (AT9a, 49) +da-re (AT7a, 10a-b).

- Σειρὰ 3: Τὸ pi-ta-ja εἶναι ἡ λέξι πιστάκη (μαστίχα).
- Σειρὰ 4: Τὸ σημεῖο τοῦτο εἶναι σύνθετο ἀπὸ τὰ L32 (ja) καὶ L55(ru). Παρομοίως τὸ σημεῖο ma-ru (μαλλός). Πρόκειται γιὰ τὸ φυτὸ ἄρον, γιὰ τὸ ὁποῖο διαβάζουμε (Θεόφραστος, *Φυτῶν ἱστορία*, VII, 12,2: «ἐδώδιμος δὲ καὶ ἡ [ρίζα] τοῦ ἄρου καὶ αὐτὴ καὶ τὰ φύλλα προαφειψηθέντα ἐν ὄξει καὶ ἐστὶν ἡδεῖα»· ἐπίσης ὁ Διόσκουρος (II, 167): «ἄρον... ῥίζα λευκὴ πρὸς τὴν τοῦ δρακοντίου, ἥτις καὶ ἐσθίεται ἐψομένη ἤτιον οὔσα δρμηία. Ταριχεύεται δὲ τὰ φύλλα εἰς βρωσιν καὶ καθ' ἐαντὰ ξηραθέντα ἐψόμενα ἐσθίεται».

ἀλφάβητο. Καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν Αἰγυπτίῳτες τὸ χρησιμοποιοῦσαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ λύσις τοῦ «αἰνίγματος», τὸ ὁποῖο ὑπάρχει μόνον, ἐπειδὴ ἡ συμβατικὴ ἱστορία ἐπιμένει ν' ἀρνεῖται τὰ ὀφθαλμοφανῆ.

Γεώργιος Γεωργαλάς

Υ.Γ. Ἡ ἄποψίς μου εἶναι, ὅτι τὸ φωνητικὸ ἀλφάβητο ἀποτελεῖ ἐφεύρεσι τῶν Ἑλλήνων, πὺν πραγματοποιήθηκε κατὰ τὸν 14ο π.Χ. αἰῶνα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα στὴν ἐλληνικὴ πόλι τῆς Συρίας Εὐαγορίτιδα (Οὐγκαρίτ), ὅπου ἐχρησιμοποιεῖτο ἡ κυπριακὴ γραφή. Ἀπὸ ἐκεῖ διεδόθη καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας τῆς Φοινίκης – Φιλιισταίων – καὶ Αἰγύπτου. Πέρασε ἐπίσης στὴν Μ. Ἀσία καὶ μ' αὐτὸ ἔγραψε ὁ Ὁμηρος. Τὰ γεγονότα πὺν ἀκολούθησαν τὸν Τρωικὸν («Ἐξοδος τῶν Λαῶν τῆς Θάλασσης», ἐσωτερικὲς ἀναστατώσεις, κατάρρευσις μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ) ἀνέστειλαν τὴν εὐρύτερη ἐφαρμογὴ του ὡς τὸν 8ο αἰῶνα.

Γ.Γ.

- Σειρά 5: 'Η λέξι είναι άσπής. 'Ο Georgien διαβάζει *ma-do₂* και έρμηνεύει ως *μαζός* ή *μασδός* (δωρ.), είδος ιχθύος.
- Σειρά 6: 'Η ανάγνωσι είναι προβληματική. 'Ο Peruzzi ύποθέτει τόν τύπο *ko-ra₂-di-na*, συγγενή τών μυκηναϊκών *ko-ri-a₂-da-na* (ΠΥUn08) και *ko-ri-ja-da-na* (MYGe605) = *κοριανόνα* (σπόροι) πβ. *κοριάνδρον*, *κοριάμβλον*, *κοριάννα* ('Ανακρέων).
- 'Ο Georgien διαβάζει *wi-ra-di-ne* = *Φραδίνε<ράδιξ πβ. *ρίζα-θρίσδα* (λεσβ.) = *wiriza* (KN, ΠΥ).
- Σειρά 7: 'Ο Georgien έρμηνεύει τó *ka-ra-te* ως *κάρφαι τε*, όμως ή άποψί του έδω μάλλον δέν στέκει. 'Ορθότερον ό Peruzzi *κάρπασον* (*καρπησία*-*καρποθ-) πβ. *Κάρπαθος*, περι ής ό Διόδωρος (V 54,4): « *την δέ Κάρπαθον πρώτοι μὲν ᾤκησαν τῶν μετὰ Μίνω συστρατευσαμένων* ».
- Π6. *Ka-ra-ti-ja* (ΠΥEb338, Ep539, Ep704, Un443) και *ka-ra-si-ja* (ΠΥVn851) = *Καρπαθία*.
- Σειρά 8: Τό *da-ge-ra* ταντίζεται με τó όνομα *Δαχ^ωήρας. 'Ισως νά είναι τοπωνύμιο, ως και τó *da-ta-ra* πβ. τάν *Δατάλλαν* (Lato, *Inscriptiones Cretoises* I, σ. 119).
- Σειρά 9: Τó *qe-ri-ta* ισοδυναμεί με τó *τερδίνθη* πβ. *ερεδίνθη*, *όλύνθη*. Συγγενές τó *querbintha-τέρμινθος, άρχαιοτέρα μορφή τής λέξεως κατά τούς Liddel-Scott-Jones πβ. *Τερμινθεύς* 'Απόλλων, *τερέδινθος*. 'Ο Ξενοφών παραδίδει τήν κάτωθι σημαντική πληροφορία («*Κύρον 'Ανάδασιν*», IV, 4,13): «*πολύ γάρ ένταύθα ('Αρμενία) ηύρίσκειτο χρίμα, ὡ έχρώντο άντ' έλαιον, σύειον και σηςάμινον και άμυγδάλινον έκ τών πικρών και τερμίνθινον*».

ΑΤ 13

Συλλαβική μεταγραφή

Πιθανολογούμενη έρμηνεία

1	ka-u-de-ta	L82 TE	1	Γανδέται OINON ἔθεν
	re-za	5 1/2		*Ρεζᾱ 5 1/2
3	te-tu	56	3	Θέτω 56
	te-ki	28 1/2		Τείχη 28 1/2
5	ku-do-ni	6 1/2	3	Κύδωνι 16 1/2
	da-L57-L85	19		Δαίτα 19
7	no-du-L61-L67	5	7	Νωδυνεί 5
	ku-ro	130 1/2		γυρόν 130 1/2

'Η πινακίδα 13 τής 'Αγίας Τριάδος αποτελεί μία ισχυροτάτη ένδειξι για τόν έλληνικό χαρακτήρα τής ΓΓΑ, ως ή ανάλυσι της έμφανώς δεικνύει.

- Σειρά 1: Τό *kaudeta* = *Γανδέται*, κάτοικοι τής Γαύδου. Πρόκειται για ένα συγκλονιστικό στοιχείο, πού συνηγορεί ύπέρ τής έλληνικότητος τής ΓΓΑ. Σέ έπιγραφή τής Κνωσού αναγράφεται ή λέξι *kauda* (KNF521). 'Ο σχηματισμός *Κανδέται* είναι παρόμοιος με αὐτόν τοῦ *kotoneta* (ΠΥEb901) = *κτοινέτας* < *κτοίνα* πβ. *κωμέται* < *κώμη*, *δᾱμέται* < *δᾱμος*, *φυλέται* < *φῦλον*, *Κολωνέται* < *Κολωνός*. 'Επίσης όμοίως τó μυκηναϊκό *εῖketa* (KNX0474) = 'Ελικέται < 'Ελίκη.
- Σειρά 2: Τό *re-za* κατά τόν Georgien ισοδυναμεί με τó *Ρεζᾱ, δοτική τοῦ *ῥεζᾱς πβ. *ῥηγεύς* βαφεύς ('Ησύχιος).
- Σειρά 3: Δοτική τοῦ *Θέτος πβ. *Εῦ-θετος*, *Παό-θετος*, *Θέτων* (ο>u με άτονη τελική συλλαβή: Παμφυλία).
- Σειρά 4: Δοτική τοῦ *Τείχις(ς) πβ. *Νεο-τείχης*, *Εὔ-τείχα*.
- Σειρά 5: Τό *kudoni* = δοτική τοῦ *Κύδων* πβ. *Κυδωνία*, περιοχή τής δυτικής Κρήτης, όπου διέμενε τó όμώνυμο έλληνικό φύλο, όί *Κύδωνες*. 'Επίσης σέ μία μυκηναϊκή πινακίδα *kudo* [] (KNX383). 'Η έδω προτεινόμενη ταῦτισι όχι μόνο είναι άδιαμφισβήτητος, αλλά έπιπλέον έπιβεβαιώνει, πώς οι άξίες τής ΓΓΒ συμπίπτουν μ' αὐτές τής ΓΓΑ, ως εκ τούτου και ή γλώσσα.
- Σειρά 6: 'Ο Georgien διαβάζει *da-i-ta* (άλλοι *da-ne-ma*) = *Δαίτας* > *Δαίτας* (δωρ.), *Δαίτης* (άττ.), πβ. *Dai-go-ta* (KNDw1164+1421) = *Δηϊ-φόντης* (όμηρ.), *Δαίθος*, *δήιος* (δωρ. *δάFιος*) και *δαϊ-φρων* (=δᾱζύνους, σοφός).

'Ο διαβόητος Gordon διαβάζει *da-we-da* και παραπέμπει στόν βιβλικό *Δανίδ*, όί άκροβασίες του

ὅμως αὐτὲς ἔχουν ἀπορριφθεῖ ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς (Ventris-Chadwick).

- Σειρά 7: Ἡ ἀνάγνωση εἶναι ἀμφιλεγόμενη (no-du-L₆₁-L₅₇). Τὸ L₆₁ πιθανὸν εἶναι τὸ zi ἢ ne. Τὸ L₅₇ εἶναι τὸ ne ἢ si. Μιὰ ἀνάγνωσις εἶναι no-du-ne-i = *Νωδυνέι*, δοτικὴ τοῦ *νώδυνος* (ποιητ.), πβ. ἀν-ώδυνος.
- Σειρά 8: Τὸ ku-ro ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ βασικὰ ψευδο-επιχειρήματα τῶν ἐβραϊστῶν. Ἐπισημαίνουν τοὺς τύπους kalu (ἀκκαδ.), kdl (ἐβρ.). Ὅμως ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα διαθέτει ἱκανοποιητικὲς ἐξηγήσεις. Τέτοιες εἶναι τὸ *γυρόν* (ἢ *γυρῶς*) = συνολικῶς, ἐνῶ ὑπάρχει καὶ ἡ ἐτυμολόγησις ku-ro < *ger- (ἀγείρω).

Φαίνεται ἐπίσης ὅτι τὰ ἴδια τὰ φωνητικὰ συλλαβογράμματα ἐτυμολογοῦνται ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ (Πίνακας 4).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

L6		TU = tuwarsa > <i>θύρσος</i> (kwa>u)
L27		MU = <i>μυκήνη</i> (ἀγελάδα)
L29		KA = karona << *kl (*καλ-ωνα), <i>κύκλος</i> < *q ^w eq ^w los
L34		PU ₂ = <i>φν-τόν</i> ;
L62		QA = garana > <i>κάραννος</i> = <i>κρανίον</i> (Ἡσυχίος)
L92		TE = <i>δέ-νδρον</i> ;
L98		TU = <i>γνψ</i>

Ἡ παρούσα, συνοπτικὴ θεδαίως, ἐργασία κατέθεσε διὰ ὑπαρκτῶν στοιχείων μία ἰσχυρὴ πιθανότητα: ἡ ΓΤΑ νὰ ἀπηχῇ ἐλληνικὴ γλῶσσα, ὅπερ ἐν καιρῷ θὰ ἀποδειχθῇ ἀληθὲς παρὰ τὶς ἀκομψες ἐνέργειες τοῦ σημιτικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ στὴν ἀρχαιολογία, οἱ ὁποῖες κατ' οὐσίαν στρέφονται ἐναντίον τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Brice W.C., *Inscriptions in the Minoan Linear Script of Class A*, London 1961.
 Davis Simon, *The Decipherment of Linear A*, Johannesburg 1967.
 Georgiev Vladimir, *Les deux langues des inscriptions cretoises lineaire A*, Sofia 1963.
 Ventris/Chadwick, *Documents in Mycenaean Greek*, London 1956.
 Περγ. Kadmos, διάφορα ἄρθρα.
 Περγ. Minos, διάφορα ἄρθρα.
 Περγ. Antiquity, διάφορα ἄρθρα.
 Περγ. AJA, διάφορα ἄρθρα.

-
- Στὸ προηγούμενο 169 τεῦχος, στὴν ἔρευνα τοῦ κ. Κων. Β. Κουτρουβέλη με τίτλο «*Ἡ Δημοκρατία τοῦ Ὀμήρου*» καὶ μετὰ τὴν τελευταία λέξη τῆς σελ. 10152 «*ἀντίθετη*» παρελείφθη ἀπὸ τυπογραφικὴ ἀθλεψία τὸ «*συμπεριφορά*, ὅπως ἐκείνη τῶν μνηστήρων πρὸς τὸν Ἴρο (Ὀδύσ. σ. 65-85). Γενικὰ ὅμως ὁ ἀνθρωπισμὸς», ὅπερ προσθετέον.

Τὰ μηδενικά τῶν ὀργανώσεων

Οἱ ἄνθρωποι πὺν ὑποφέρουν ἀπ' τὸ αἶσθημα τῆς ἀναξιότητος καὶ τῆς ἀποτυχίας, μισοῦν τὸν κόσμον, ἐπειδὴ τὸν θεωροῦν ὑπεύθυνον γιὰ τὴν κατάστασιν τοὺς καὶ θέλουν νὰ τὸν γκρεμίσουν, μὲ σκοπὸ νὰ φτιάξουν κάποιον «ἄλλο», τὸν ὁποῖο δὲν γνωρίζουν ἀσφαλῶς. Μέσα στοὺς κόλπους τοῦ ὑπαρκτοῦ κόσμου δὲν βλέπουν κανένα σκοπὸ, καμμιά ἀξία ἢ ἀρετὴ καὶ προπαντὸς καμμιά προοπτικὴ ἐπιτυχίας. Ἡ σκέψις τοὺς εἶναι σταθερὰ προσανατολισμένη στὴν καταστροφὴ καὶ στὴν «ἀλλαγὴ» τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ γίνεσθαι.

Οἱ ἔμμονες ιδέες, οἱ φαντασιώσεις, οἱ φοβίες καὶ οἱ ἐλπίδες τῶν νοσηρῶν αὐτῶν πλασμάτων συσσωρεύονται μεταξὺ τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου τοὺς ἔτσι, ὥστε δημιουργεῖται ἓνα ἀδιαπέραστο τεῖχος μεταξὺ τοῦ ἐγὼ τοὺς καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. «Κακοὶ μάρτυρες ἀνθρώποισι ὀφθαλμοὶ καὶ ὤτα θαρδάρους ψυχὰς ἔχόντων», παρατηρεῖ ὁ Ἡράκλειτος καὶ ἔχει ἀπόλυτον δίκιον. Πράγματι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ βλέπουν ὅ,τι φαντάζονται καὶ ἀκοῦν αὐτὰ πὺν ἐπιθυμοῦνε. Δὲν ὑπάρχει γι' αὐτοὺς καμμιά ἀντικειμενικὴ πραγματικότητα, καμμιά ἱστορία καὶ καμμιά ἀποδεικτικὴ μέθοδος. Πιστοὶ στὶς φαντασιώσεις τοὺς καὶ κυριαρχημένοι ἀπ' τὶς ἀνεξέλεγκτες θελήσεις καὶ σκοποθεσίες τοὺς, ζοῦν στὸ δικὸν τοὺς «κόσμον», πού' ναι κομμένος καὶ ραμμένος στὰ μέτρα τοὺς καὶ δεδαίως δὲν τοὺς πικραίνει. Αὐτὰ στὸ ἱστορικὸ καὶ κοινωνικὸ ἐπίπεδο.

Σὲ ἀτομικὸ ἐπίπεδο οἱ ἀποτυχημένοι τῆς ζωῆς, ἂν καὶ οἱ ἴδιοι ἀνάξιοι καὶ ἀδύναμοι, ἐπιθυμοῦν μὲ πάθος τὴν δύναμιν καὶ διψοῦν γιὰ τὴν ἐξουσίαν, πὺν ἀναζητοῦν μέσα στοὺς κόλπους κάποιας ὀργάνωσης ἢ κλίμας. Ἡ προσχώρησίν τοὺς στὶς ὀργανώσεις γίνεται μηχανικὰ καὶ αὐθόρμητα. Μοναδικὸ κίνητρό τοὺς εἶναι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ κόσμου καὶ ἡ ἐξουδετέρωση τῶν ἰσχυρῶν καὶ ἐπιτυχημένων, οἱ ὁποῖοι σὰν τροχοπέδες ἐμποδίζουν τὸ κατρακύλημά τοὺς καὶ τὴν παρακμὴ. ὄντας ὀργανωμένοι, δέκα θλάκες ἐξουδετερώνουν ἓνα εὐφυῆ, δέκα ἀνίκανοι καταστρέφουν ἓνα δημιουργικὸ καὶ δέκα ἀσθενεῖς καταβάλλουν ἓνα ἰσχυρό.

Ἡ μεγάλη δεξαμενὴ τῶν πάσης φύσεως ἀπογοητευμένων καὶ ἀπελπισμένων τροφοδοτεῖ ὅλες τὶς ὀργανώσεις καὶ κλίμας καὶ ὅλα τὰ πολιτικὰ καὶ θρησκευτικὰ κινήματα, πὺν ἐπαγγέλλονται τὴν «ἀλλαγὴν» τοῦ κόσμου καὶ τὴν δημιουργίαν τῶν ἐπίγειων ἢ ἐπουράνιων παραδείσων. Μέσα στοὺς κόλπους τῆς ὀργάνωσης οἱ ἀποτυχημένοι ἀνακαλύπτουν κάποιον σκοπὸ στὴ ζωὴν τοὺς, ἐνῶ παράλληλα ἀπαλλάσσονται ἀπ' τὸ βάρος τῆς ἀτομικότητός τοὺς, μεταβαλλόμενοι σὲ ἀνῶνυμα μέλη ἢ σὲ κλωστὲς χαλιοῦ, πὺν κανεῖς δὲν τὶς διακρίνει, ἐνῶ αὐτὲς ὑπάρχουν.

Μιὰ ὁποιαδήποτε ὀργάνωση τόσες πιθανότητες ἐπιτυχίας ἔχει, ὅσο περισσότερο παράλογα, συγκεχυμένα καὶ ἀκατανόητα ἢ ἀνόητα εἶναι τὰ δόγματά της. Στὴν περίπτωσιν πὺν τὸ δόγμα τῆς ὀργάνωσης εἶναι ἀπλό, λογικοφανὲς ἢ εὐκολονόητο καὶ πραγματοποιήσιμο, οἱ ὁπαδοὶ ἐγκαταλείπουν τὴν ὀργάνωσιν ἢ φροντίζουν νὰ τὸ κάνουν σύνθετο καὶ δυσνόητο, ντύνοντάς το μὲ βαρυσήμαντες λέξεις καὶ μὲ σύμβολα μυστικῶν σκοπῶν ἢ μηνυμάτων ὥστε νὰ πάρῃ μεγαλοπρέπεια. Οἱ πιστοὶ «φιλοῦν τὸ ἐξαπατᾶσθαι» καὶ ἐπιζητοῦν τὴν φυγὴν ἀπ' τὴν λογικὴ καὶ τὴν πραγματικότητα, ἐπιθυμοῦν δὲ μὲ πάθος τὴν μετατόπισιν τοῦ κέντρου βάρους τῆς ζωῆς στὸ μηδέν, ὥστε ἐξωτερικὸς καὶ ἐσωτερικὸς κόσμος νὰ ταυτίζονται. Ἡ ὀργάνωσις λοιπόν, γιὰ νὰ ῥῃ μέλλον, ὀφείλει ν' ἀπομακρύνῃ

τοὺς πιστοὺς τῆς ἀπ' τὸ παρὸν καὶ τὸ παρελθὸν καὶ νὰ τοὺς κρατᾷ προσανατολισμένους στὸ ἀδέσβαιο καὶ φανταστικὸ μέλλον πὺν ὑπόσχεται.

Ἐνας ἀρχηγὸς ὁργάνωσης, γιὰ νὰ ἐπιτύχη, ὀφείλει νὰ χρησιμοποιοῖ τὰ ὄνειρα, τὶς ἐλπίδες καὶ τὶς φαντασίες τῶν ὁπαδῶν του μὲ τὸν καλῦτερο τρόπο. Ὁ καλὸς «ἀρχηγός» γνωρίζει, ὅτι οἱ πιστοὶ δὲν προσεύχονται γιὰ τὸν ἄρτο τὸν ἐπιούσιο – τὸν ὁποῖο οὕτως ἢ ἄλλως ἀδυνατοῦν νὰ ἐξασφαλίσουν μὲ τὶς δυνάμεις τους – ἀλλὰ γιὰ τὴν καθημερινὴ ἐξαπάτησίν τους. Ἡ τέχνη του ἔγκειται ὅχι στὸ νὰ διδῇ λύσεις στὰ προβλήματα τῶν ὁπαδῶν του, ἀλλὰ στὸ νὰ ἀποπροσανατολίσῃ τοὺς ὁπαδοὺς του ἀπ' τὰ προβλήματα. Ὁ ἀρχηγὸς δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀσχολῇται μὲ τὰ καθημερινὰ προβλήματα οὔτε καὶ νὰ θρῖσκειται πρὸ ἀδυναμιῶν, πὺν οὕτως ἢ ἄλλως προκύπτουν ἐξ αὐτῶν. Αὐτὸς ἀσχολεῖται μὲ τὰ ἀδύνατα καὶ φανταστικά, τὰ ὁποῖα καὶ ὑποτάσσει ἀσφαλῶς στὴν δύναμίν του.

Οἱ ὁπαδοί, καθὼς εἶπαμε, προέρχονται ἀπ' τὶς μᾶζες τῶν ἀνάξιων καὶ ἀποτυχημένων. Μὲ περηφάνεια στοιχίζονται πίσω ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸ καὶ προφυλάσσονται ἐπιμελῶς ἀπὸ τὸ νὰ ἔχουν δικές τους ιδέες ἢ γνώμες, ὥστε νὰ μὴν διαπράξουν λάθος. Ὅντας μηδενισμένοι, παίρνουν ἀξία ὡς μηδενικά στὴν ὁργάνωση, ἀφοῦ στοιχοῦμενοι πίσω ἀπ' τὸν ἀρχηγό, τὸν Ἐνα, δημιουργοῦν ἓνα ἀριθμό. Ἐκλείποντος τοῦ ἀρχηγοῦ ὡστόσο, τοῦ Ἐνός, οἱ ὁπαδοὶ ἐπανερχονται στὴν πραγματικὴ τους κατάστασι, δηλαδὴ τῶν μηδενικῶν.

Μεταξὺ ἀρχηγοῦ καὶ ὁπαδῶν σπανίως ὑπάρχει σεβασμὸς ἢ ἀλληλεκτίμηση· τοὺς δένει ὁμῶς ἡ πίστις καὶ ἡ ἀλληλεγγύη. Ὁ ὁπαδὸς γνωρίζει, ὅτι ἐκτὸς καὶ μακρὰν τῆς ὁργάνωσης εἶναι μηδενικό, ὅπως καὶ ὁ ἀρχηγὸς τὸ ξέρει, ὅτι ἡ δύναμίν του ἀπορρέει ἀπ' τὰ μηδενικά πὺν τὸν ἀκολουθοῦνε. Ἡ πίστις ἐξάλλου στὸ ἀλάνθαστο τοῦ δόγματος καὶ τῶν πεποιθήσεών τους καθιστᾷ τόσο τὸν ἀρχηγὸ ὅσο καὶ τὰ μέλη ἄρρωτους ἀπὸ κάθε ἀδεβαιοσύνη ἢ δυσάρεστη ἀλήθεια τοῦ περιβάλλοντός τους. Χωρὶς τὴν πίστιν θὰ κινδύνευε ὁ ἀρχηγὸς ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ φανῇ ἀγύρτης καὶ κοινὸς ἀπατεώνας, οἱ δὲ πιστοὶ προδότες τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἑαυτοῦ τους πρωτίστως, αὐτοῦ πὺν ἐνταφιάζουν στρόνθοκαμηλίζοντας.

Ἡ «ἀλήθεια» τῆς ὁργάνωσης δὲν σχετίζεται μὲ καμμιά ἀντικειμενικὴ πραγματικότητα καὶ ἡ ἀξία της ἐξαρτᾶται ἀπ' τὸ κατὰ πόσον γίνεται ἀποδεκτὴ ἀπ' τὶς μᾶζες, ἀπ' τὶς ὁποῖες ἐξαρτᾶται, ὅπως εἶδαμε, καὶ ἡ ἰσχὺς τοῦ Ἐνός, τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς. Ὁ ρόλος τῶν ὁπαδῶν ὡς διαφωτιστῶν δὲν ἐξαντλεῖται στὴν ἀνάπτυξη τῶν «ἀληθειῶν» τῆς ὁργάνωσης, ἀλλ' ἐπεκτείνεται καὶ στὴν πολεμικὴ τῶν μὴ ἀνηκόντων σ' αὐτήν, ἀνθρώπων ιδεῶν καὶ ἀξιῶν, πὺν διαβάλλονται καὶ κατασυνκοφαντοῦνται. Ἐξυπακούεται, ὅτι κύριος στόχος τῶν ὁπαδῶν εἶναι οἱ φυσικοὶ καὶ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι, τὰ μεγάλα ἀναστήματα καὶ οἱ ἐπιτυχημένοι γενικά στὰ γράμματα, τὶς ἐπιστῆμες, τὶς τέχνες καὶ τὴν οἰκονομία. Ἐξ ἴσου ἐχθρικές εἶναι καὶ οἱ ιδέες τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀλήθειας, ὅπως καὶ οἱ ἔννοιες τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν, ὅτι τέλος πάντων δημιουργοὺσαν οἱ Ἕλληνες καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα. Αὐτὸς εἶν' ὁ λόγος, πὺν οἱ Ἕλληνες τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς συνκοφαντοῦνται ἀκόμη σήμερον ὡς εἰδωλολάτρεις καὶ ἀνήθικοι ἢ ἱμπεριαλιστὲς καὶ δουλοκτητὲς. Θέλουν νὰ τοὺς διαγράψουν ἔτσι, ὥστε ἀπερίσπαστα τὰ μηδενικά νὰ φτιάξουν τὸν κόσμον τοῦ μηδενὸς ἐκ τοῦ μηδενός, πὺν θά'ναι προορισμένος γιὰ τὰ μηδενικά καὶ μόνον. Ἀλλὰ ἐκ τοῦ μηδενός οὐδὲν παρᾶγεται.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΜΑΛΗΣ

Οἱ Ἑλληνες στήν Ἀσία καί Πολυνησία

Πολλοί ἐν Ἑλλάδι καί ἐκτὸς Ἑλλάδος ἀρέσκονται νὰ ἀναφέρονται στήν Ἀνατολή καί στοὺς λαοὺς τῆς ὥς ἀρχές καί πηγές τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ. Ἀνατρέχουν στοὺς Βαβυλωνίους, Σουμερίους, Ἀσσυρίους, Ἰνδοὺς κ.λπ. κάθε φορὰ πού ἐπιθυμοῦν νὰ ἀνιχνεύσουν σὲ «βάθος» τὶς ἀπαρχές τῆς ἀστρονομίας, τῶν μαθηματικῶν, τῆς πολιτικῆς καί ἐν γένει κάθε κλάδου τοῦ ἐπιστητοῦ. Παραλλήλως δὲ τὰ σχολεῖα διδάσκουν ἀκριδῶς αὐτὲς τὶς ἀνακρίδειες περὶ πρωτοπορίας τῆς Ἀνατολῆς.

Ὅμως εἶναι πλέον καιρὸς νὰ ἀνατραπεῖ καί αὐτὸς ὁ ἐπιβεβλημένος σκοπὶμῶς μῦθος. Ὅχι μόνον ἡ Ἀνατολή δὲν εἶναι πρωτοπόρος, ἀλλὰ εἶναι μαθήτρια τῶν παναρχαίων Ἑλλήνων οἰκιστῶν τῆς. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ ἀναρίθμητα εὐρήματα, ἀρχαιολογικά καί ἀνθρωπολογικά. Ἀποδεικνύεται, ὅτι οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἦταν οἱ Ἑλληνες, οἱ ὁποῖοι εἰσέδυσαν στήν μόλις ἀπελευθερωθεῖσα ἀπὸ τοὺς παγετῶνες καί τὰ ἔλη ἡπειρο καί ἔθεσαν τὶς βάσεις τοῦ πολιτισμοῦ. Θὰ πρέπει ἐπιπροσθέτως νὰ τονισθεῖ ἡ συνέχιση τῶν ἐλληνικῶν ἀποστολῶν στήν Ἀσία σὲ ὅλες τὶς ἱστορικές φάσεις καί ὅτι οἱ σχέσεις πού ὑπῆρχαν, ἀναπτύσσονταν καί ἀναθερμαίνονταν συνεχῶς.

Προτοῦ συνεχίσω, θὰ ἠθελὰ νὰ ἀφιερῶσω τὴν παρούσα μελέτη στὸν μεγάλο Ἑλληνα δραχμᾶνο Δημήτριο Γαλανό (1760-1833).

A. ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Ἡ γνωστότερη ἐκδοχὴ εἶναι, ὅτι ἡ ἡπειρος ἔλαβε τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὴν κόρη

Οἱ κάτοικοι τῶν νησιῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ ὀμιλοῦν καί σήμερα τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ (II)

I. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στὸ προηγούμενο 169ο τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ» παρουσιάσαμε λεπτομερῶς τὸ βιβλίο τοῦ Γερμανοῦ ἐρευνητοῦ κ. Nörs S. Josephson μὲ τίτλο *"Greek Linguistic Elements in the Polynesian Languages. – Hellenicum Pacificum"* (=Ἑλληνικά Γλωσσικά Στοιχεῖα στὶς Πολυνησιακὲς Γλῶσσες. – Ἑλληνικὸς Εἰρηνικός), ἐκδόσεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Χαϊδελβέργης. Τὸ ἔργο αὐτό, ὅπως φαίνεται καί ἀπὸ τὴν προηγούμενη παρουσίασή μας, εἶναι ἐπιστημονικὰ ἀριότατο, ἀπόλυτα πειστικὸ καί προπάντων ἀπὸ ἐπιστημονικὴ ἀποψη ἐπαναστατικὸ, γιατί καταρρίπτονται ἐκ μέρους ἐνὸς ἐπίσημου πλέον φορέα, τοῦ ἱστορικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Χαϊδελβέργης, τὰ ἐπιστημονικὰ δόγματα πού ἔχουν ἐπιβληθεῖ στήν θεώρηση τοῦ ἀπώτερου Ἑλληνικοῦ παρελθόντος καί κατ' ἐπέκτασιν τῆς γενέσεως καί ἐξαπλώσεως τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ. Τὸ πιὸ ἐντυπωσιακὸ ἀλλὰ καί συνάμα πειστικὸ κεφάλαιο τοῦ συνταρακτικοῦ αὐτοῦ βιβλίου περιέχει ἐκτενεῖς συγκριτικούς καταλόγους 808 ἀρχαίων Ἑλληνικῶν λέξεων καί τῶν

του Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος Ἀσία, ἡ ὁποία ὑπῆρξε σύζυγος τοῦ Ἰαπετοῦ. Ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει (Δ' διβλίον), ὅτι οἱ Λυδοὶ εἶχαν διαφορετικὴ ἄποψη καὶ παρήγαν τὸ ὄνομα ἀπὸ τὸν Ἀσίην, υἱὸ τοῦ Κότυος καὶ ἐγγονὸ τοῦ Μάνητος.

Πέραν αὐτῶν τῶν ἐκδοχῶν ὑπάρχει ἡ γνώση, ὅτι τὸ ὄνομα τῆς ἡπείρου προέρχεται ἀπὸ τὸ *ἄσις* (ἰλὺς, πηλὸς) καὶ τὸ *ἄσιος*, -ία, -ον (πλήρης ἰλὺς, πηλώδης). Ἡ ἐτυμολόγησις αὕτη φαίνεται νὰ βρῖσκεται πολὺ κοντὰ στὴν ἀλήθεια, διότι σὲ μία πανάρχαια ἐποχὴ (γύρω στὸ 25.000-30.000 π.Χ.) ἡ περιοχὴ ἦταν ὄντως *ἄσία*, ἀφοῦ μεγάλες ἐκτάσεις τῆς καλύπτονταν μὲ ἔλη. Ἀκόμη θὰ πρέπει νὰ συμπεράνουμε, ὅτι μετὰ τὴν ἀπόσυρση τῶν παγετῶνων καὶ γιὰ μεγάλο διάστημα τὸ ἔδαφος θὰ πρέπει νὰ ἦταν λασπῶδες. Ὅπως στὴν Κίνα ἐντοπίζεται γεωλογικὰ μία τέτοια περίοδος ἰλὺς κίτρινης. Ἄλλη μία φορὰ διαπιστώνεται ἡ ἀκριβολογία τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς γλώσσας μας.

Β. ΑΝΑΦΟΡΕΣ-ΓΝΩΣΕΙΣ

Εἶναι γεγονός ὅτι πολλοὶ ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς ἀναφέρονται στὴν Ἀσία καὶ παραθέτουν πλείστες ὅσες πληροφορίες. Ἐν προκειμένῳ θὰ ἔξεταστοῦν οἱ παλαιότερες γνωστὲς ἀναφορὲς στὴν Ἀσία, χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι ἡ γνώση δὲν ὑπῆρχε καὶ πιὸ πρὶν.

Ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει, ὅτι τὸ Κάιστρον πεδῖον ὀνομαζόταν καὶ *Ἀσιος λειμῶν*. Ὁ Πίνδαρος ἀναφέρεται στὴν Ἀσία, θεωρῶντας τὴν ἐκτεταμένη χώρα, ἡπειρο. Οἱ μετέπειτα τραγικοὶ ἀναφέρονται στὴν Ἀσία, περιορίζοντες τὸν ὄρο κυρίως στὸ μέχρις Ἰνδιῶν ἐκτεινόμενο περσικὸ κράτος. Ἡ ὑπὸ τὸν Μ. Ἀλέξανδρο ἐλληνικὴ πρὸς ἀνατολὰς ἐπανεξάπλωσις εἶχε σὰν συνέπεια νὰ ἀυξηθοῦν οἱ συγγραφὲς γύρω ἀπὸ τὴν Ἀσία. Εἶναι γνωστὸ τὸ ἔργο καὶ ὁ χάρτης τοῦ Πτολεμαίου. Κατόπιν ἀκολούθησαν καὶ ἄλλοι.

Ἀξίζει νὰ ἀναφεροῦμε ξεχωριστὰ στίς ἀναφορὲς καὶ τίς περιγραφὰς τῶν κλασ-

ἀντίστοιχων Πολυνησιακῶν, τῶν ὁποίων ἀποτελοῦν ρίζες καὶ πὺν μικρὸ μέρος τους (50 λέξεις) παρουσιάσαμε στὸ προηγούμενο τεῦχος. Ἡ μεγάλη σημασία ὅμως τοῦ ποιήματος τοῦ κ. Γιόζεφσον ἐπιβάλλει τὴν συνέχιση τῆς δημοσίευσής τῶν καταλόγων αὐτῶν. Ἐτοι παραθέτουμε ἐδῶ χωρὶς σχόλια συμπληρωματικὸς καταλόγους 50 ἀκόμα Ἑλληνικῶν λέξεων καὶ τῶν ἀντιστοίχων τους Πολυνησιακῶν.

II. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΟΛΥΝΗΣΙΑΚΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

[Οἱ ἀκόλουθοι κατάλογοι περιλαμβάνουν 15 ἀρχαῖες Ἑλληνικὲς λέξεις μὲ τὰ «παράγωγά» τους στίς Πολυνησιακὲς γλώσσες:

[Συντομογραφίες:

Ν.Π. = Γλῶσσα τῆς Νήσου τοῦ Πάσχα ἢ Ραπανοῦ.

Μα = Μαορί (γλῶσσα τῶν ἰθαγενῶν τῆς Ν. Ζηλανδίας).

Μο = Μοριόρι (γλῶσσα τῆς Νήσου Τσάτεμ).

Χα = νήσων Χαβάης.

Τυ = Ἀρχιπελάγους Τουαμότου.

Ρπ = νήσου Ραπαῖτι.

Τα = Ταϊτή.

Ρα = νήσου Ραροτόγκα στίς Νήσους Κούκ.

Μγ = νήσου Μανγκάια στίς Νήσους Κούκ.

Μθ = νήσων Μανγκαρέβα ἢ Γκαμπιέ.

Μκ = Μαρκησίων Νήσων.

Σα = Σαμόων Νήσων.

Το = Φιλικῶν Νήσων ἢ Νήσων Τόνγκα].

σικῶν. Μαθαίνουμε τὰ ἑξῆς: «Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων περιελήφθη ἐν τῇ Ἀσίᾳ ταύτῃ τὸ νῦν Ἰνδοστὰν [...], οὗ ἔλαβον οἱ Ἕλληνες γνῶσιν ἱκανῶς σαφῇ· ἀμυδρῶς τότε ἐγνώσθη καὶ ἡ νῦν Ἰνδοκίνα καὶ τὰ νότια τῆς Κίνας, ἡ χώρα τῶν Σηρῶν, ὅθεν καὶ σηρικὸν ἐκλήθη ἡ μέταξα αὐτῆς. Ἀλλὰ πάσαι αἱ περὶ Ἀσίας γνώσεις τῶν περσικῶν, τῶν μακεδονικῶν καὶ αὐτῶν τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων περιωρίζοντο εἰς τὰς εἰρημένας μέχρι τῆς Ἰνδοκίνας καὶ νοτίου Κίνας χώρας. Περὶ τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, τῆς ἐκτὸς τοῦ Περσικοῦ κράτους ἐκτεινομένης, οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστην καὶ ἀμυδροτάτην εἶχον γνῶσιν οἱ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ρωμαίων τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ὅπως καὶ ἡ Εὐρώπη ὅλη μέχρι τῶν χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως. Καὶ ὅμως ἡ τε Σιθῆρία καὶ αἱ ὑπὲρ τὴν Κασπίαν βορείως ταύτης ἐκτεινόμεναι χώραι καὶ αὐτὸ τὸ Σινικὸν Τουρκεστάν, ἡ Τσουγγαρία καὶ τὸ Θιβέτ ἦσαν γνωστὰ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γεωγραφίαν ἐν στενῷ κύκλῳ, διὰ τοὺς ὀλίγους μόνον προσιτῶ. Τὴν γεωγραφίαν ταύτην, ἄγνωστον ἔτι ἐν τοῖς ρωμαϊκοῖς χρόνοις, εὐρίσκομεν παρὰ τῷ Ἡροδότῳ· ἀλλ' οὐσα μετὰ τινων μύθων μεμιγμένη ἔθεωρήθη ὑπὸ τῶν γεωγράφων τῶν ἀλεξανδρειανῶν καὶ ρωμαϊκῶν χρόνων ὥς ἀναξία προσοχῆς, κατεγέλασθη δὲ ὑπὸ τῶν γεωγράφων τούτων, ἰδίως δὲ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος, ὁ Ἡρόδοτος ὡς ψευδῇ καὶ μυθῶδῃ καὶ ἀνυπόστατα φληναφήματα λέγων. Καὶ ὅμως αἱ νεώτεροι ἐρευνᾶν ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ τοῦ Ἡροδότου γεωγραφία ἦτο ἀληθεστάτη καὶ ὅτι ὁ Ἡρόδοτος εἶχε πολλῶν πλείονας καὶ σαφεστερας περὶ Ἀσίας χωρογραφικὰς γνώσεις ἢ οἱ 400 καὶ 500 ἔτη μετ' αὐτὸν ζήσαντες Ἕλληνες καὶ Ρωμαῖοι χρονογράφοι»¹.

Θὰ ἤθελα νὰ σχολιάσω ὁρισμένα σημεῖα αὐτῆς τῆς ἀναφορᾶς: α) Περιοχὲς καὶ χώρες ὅπως ἡ Κίνα, ἡ Ἰνδοκίνα, ἡ Κεντρικὴ Ἀσία ἀκόμη καὶ ἡ Ἰνδονησία, Πολυνησία, Ἰαπωνία κ.λπ. ἦταν γνωστὲς στοὺς Ἕλληνες ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων· αὐτὸ ποὺ συνέβη προιόντος τοῦ χρόνου ἦταν ἡ ἀπώλεια (ἢ ἡ ἀπόκρυψη) αὐτῶν τῶν γνώσεων, μὲ ἀποτέλεσμα κάθε φορὰ ποὺ οἱ Ἕλληνες ἐπανανακάλυπταν κάτι, νὰ νομίζουν ὅτι τὸ μαθαίνουν γιὰ πρώτη φορὰ. β) Ἡ ὑπαρξὴ «στενῶν κύ-

1. **ιδεῖν** = βλέπειν, ἀντιλαμβάνεσθαι· καὶ **ιδέα**, Ἰων. **ιδέη** = μορφή, τάξη, ιδέα.

Ν.Π. **ἴτε** = βλέπω, γνωρίζω. Χα **ἴκε** = βλέπω, γνωρίζω, γνώση, κατανόηση.

Τα **ἴτε** = βλέπω, ἀντιλαμβάνομαι, ξέρω, ἐπιστήμη, γνώση.

Μκ **ἴτε** = βλέπω, ἀντιλαμβάνομαι, ξέρω.

Σα **ἰτέα** = εἶμαι ὁρατός.

2. **ιερὸς** = ἱερός, ὑπερφυσικός, θεϊκός· καὶ **ιερὸν** = τόπος λατρείας, ναός.

Ν.Π. **χιέρο** = φωτοστέφανο.

Τα **χιερό** = ναός.

Ρα **χιερό** = ναός.

3. **ἴνα** = ἐκεῖ.

Τα **ἰνάχα** = ἐδῶ, ἐκεῖ.

Μκ **ἴνα** = ἐκεῖ.

Σα **ἴνα** = ἐκεῖ.

4. **κῆρ** = καρδιά.

Τυ **κέρε** = καρδιά.

5. **κύριος** = κύριος, κυρίαρχος, ὑπέρτατος, ἐξουσιαστής, βασικός, ὁ πιὸ σημαντικός.

Ν.Π. **κούρα** = ὁ καλύτερος.

Μα **κούρα** = ἀρχηγός, ἄνθρωπος μὲ κουράγιο.

οὐάρε (-) **κούρα** = εἶδος σχολείου (πολὺ ἱερὸ κτίσμα).

Μο **κούρα** = εὐγενής.

Χα **οὐά** = ἱερὸς, βασιλικός.

Τυ **κούρα** = μεγάλος βασιλιάς ἢ πολεμιστής, ὑψηλὸς βαθμὸς ἱερωσύνης, τὸ πρωτότοκο παιδί μᾶς ση-

μαντικῆς προσωπικότη-
τας.

Ρα **μᾶνα** (-) **μᾶνα-κούρα** = σε-
βαστὸς θεὸς μὲ ὑπερφυ-
σικὲς δυνάμεις.

Μβ **κούρα** = θεϊκός, βασιλι-
κός, ἐξοχος, τιμή.

Μκ **κούα** = τελειότητα, ὁμορ-
φία, καλοσύνη, ἀνωτερό-
τητα.

6. **λαός**, Ἀττ. **λεώς**, Ἰων. **ληός** = ἄντρες, στρατιῶτες, ἄνθρωποι (συγκεντρωμέ-
νοι, ὅπως στὸ θέατρο),
πληθος, πολίτες.

Μα **ραού** = πληθος.

ραούρα = κοινοὶ ἄνθρω-
ποι.

Μο **ροούρα** = ἀπλοὶ ἄνθρω-
ποι.

Χα **λαχούι** = ἄνθρωποι.

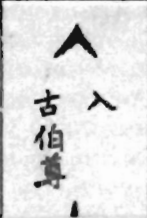
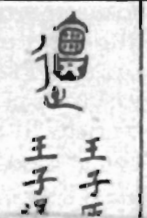
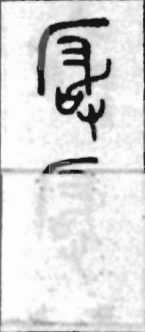
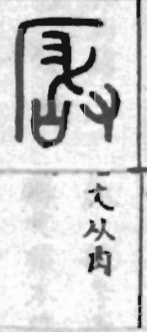
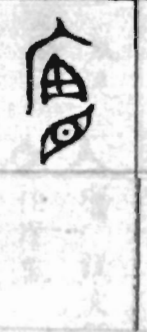
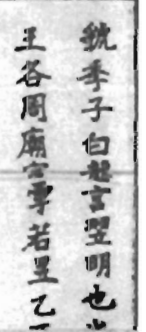
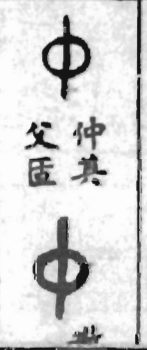

κλων» ἢ μυστικῶν κύκλων φαίνεται, ὅτι ἔπαιξε μεγάλο ρόλο στὴν διαφύλαξη (καὶ ἀπόκρυψη) σημαντικῶν γνώσεων, ὅχι μόνον γεωγραφικῶν. Ἡ χρησιμότη-
τα ὑπαρξῆς τέτοιων κύκλων ἴσως ἐξηγεῖται ἀπὸ τὶς πολιτικές καὶ κοινωνικές
συνθήκες πού ἐπικρατοῦσαν ἐκείνη τὴν ἐποχή. Ἀλλὰ ἀκόμη καὶ σήμερα σημα-
ντικές γνώσεις ἀγνοοῦνται ἀπὸ τὴν συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν ἀνθρώπων·
αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει, ὅτι, ἂν σὲ ὀρισμένη στιγμή γίνουν εὐρύτερα γνωστές, μό-
λις τότε ἀνακαλύφθηκαν ἢ ἀποκτήθηκαν. γ) Ἡ γνώση δὲν ἐξαρτᾶται οὔτε ἀπὸ
τὸν χρόνο οὔτε ἀπὸ τὶς φαινομενικά «μυθώδεις» ἀναφορές, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν τρόπο
προσέγγισης καὶ ἔρευνας. Στὴν περίπτωσή μας «νικητῆς» ἀναδείχθηκε ὁ Ἡρό-
δοτος. Δυστυχῶς οἱ σημερινοὶ ξεχνοῦν τὸ «πάθημα» τοῦ Στράβωνος ἢ τῶν ἀλε-
ξανδρειανῶν (χωρὶς νὰ ὑπάρχει πρόθεση μείωσης τοῦ ἐπίσης μεγάλου Στράβω-
νος ἢ τῶν ἀλεξανδρειανῶν).

Ὡστόσο γνωρίζουμε, ὅτι καὶ ὁ Ἡρόδοτος βασίσθηκε σὲ προγενέστερο ἔργο, τὸ
ὀνομαζόμενο «*Ἀριμάσπεια Ἑλη*», τὰ ὁποῖα συνέθεσε γύρω στὸν 6ο π.Χ. αἰ. ὁ
Ἀριστέας ὁ Προκοννήσιος, ὁ ὁποῖος περιηγήθηκε τὴν εὐρύτερη περιοχὴ τῆς Κε-
ντρικῆς Ἀσίας καὶ κατόπιν κατέγραψε τὶς ἐμπειρίες του στὸ ὡς ἄνω ἔργο: «*Τὰς
περιηγήσεις αὐτοῦ ὁ Ἀριστέας ἔγραψεν ἐν ἔψει, τὰ ὁποῖα ἔφερον τὸ ὄνομα Ἀρι-
μάσπεια. Ὅτι δὲ ὁ Ἡρόδοτος ἐξ αὐτῶν πολλὰς ἀληθεῖς γεωγραφικὰς γνώσεις
ἐκτίησατο, ἀγνοοῦντες ἐν τῇ γεωγραφίᾳ μέχρι τῶν χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως,
μαρτυροῦσι καὶ τὰ δέ: γινώσκουσι ἄριστα τὴν Κασπίαν θάλασσαν, τὸ μῆκος καὶ
τὸ πλάτος αὐτῆς καὶ ἐξαίρει τὴν ιδιότητα αὐτῆς ὡς λίμνης, ἐνῶ αὐτοὶ οἱ χίλια πε-
ντακόσια ἔτη μετὰ τὸν Ἡρόδοτον ζήσαντες γεωγράφοι [...] ἐθεώρουν τὴν Κα-
σπίαν εἶδος μεσογείου θαλάσσης*»².

Ἡ κατοχὴ ὡστόσο τόσο σημαντικῶν καὶ ἀκριδῶν γνώσεων γιὰ τὴν Ἀσίαν προ-
ϋποθέτει μακροχρόνια ἐπαφὴ καὶ διόδους ἐπικοινωνίας. Ἀμφότερες οἱ προϋ-
ποθέσεις ὑπῆρχαν ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια, ὅπως θὰ διαπιστώσουμε στὴν συ-
νέχεια.

λέχου (-) λέχου = πληθος, λαός, κοινό.	λέξη.	Μα μάταον = γνωρίζω, κα- ταλαβαίνω.
Μ6 <i>ράχο</i> = συγκέντρωση.	Τα <i>ροό</i> = φημίω, εἶδηση, ἀναφορά.	Χα <i>μάα</i> = συνηθισμένος, τέ- λειος γνώστης.
Τα <i>ράου</i> = ἀρκετοί.	Ρα <i>ρόνγκο</i> = γόητρο, εἶδηση, ἀναφορά, κακοφημία.	<i>μάκαου</i> (-) <i>κάου</i> = γνωρί- ζω πῶς, γνωρίζω καλά.
Ν.Π. <i>ρίου</i> = χορωδία.	Μ6 <i>ρόνγκο</i> = γόητρο, εἶδηση· <i>ρόνγκο</i> (-) <i>ρόνγκο</i> = δια- νοοῦμενοι πού τραγου- δοῦσαν ἱερὰ ὅσματα.	Τυ <i>μάταου</i> = εἶμαι συνηθι- σμένος, καταλαβαίνω.
7. <i>λόγος</i> = λόγος, λογικὴ, ὑπό- ληψη, φήμη, νόμος, διή- γησις, λέξις, ἀναφορά, γόητρο.	Μκ <i>όκο</i> , <i>όνο</i> = εἶδηση, φήμη.	Τα <i>μάταϊ</i> = ἱκανότητα, ταλέ- ντο ἐξυπνος.
Ν.Π. <i>ρονγκό</i> = μήνυμα, εἶδη- ση.	Σα <i>λόγκο-λόγκο</i> = λέω, πλη- ροφορώ.	<i>μάταου</i> = εἶμαι συνηθι- σμένος, γνωρίζω κάποιον.
<i>ρόνγκο-ρόνγκο</i> = διη- γοῦμαι, διαδίδω τραγου- διστά.	<i>λόγκο-λογκόα</i> = εἶμαι φη- μισμένος, κακόφημος.	Ρα <i>ματάουνγκα</i> = γνώση, χρήσιμη, ἔθιμο.
<i>ρόνγκο</i> = πληροφορία, εἶδηση, σειρὰ, ἀναφορά.	Το <i>λόνγκο-δοῦκα</i> = φήμη.	Μγ <i>μάταου</i> = συνηθισμένος, ἐμπειρος.
Μα <i>ρόνγκο</i> = ἀναφορά, γόη- τρο, ἀναγγελία.	8. <i>μάθη</i> = μάθημα, μάθησις, γνώσις, θετικὴ ἐπιστήμη.	Μ6 <i>μάταου</i> = εἰδικός, ταλα- ντοῦχος σέ.
Μο <i>ρόνγκο</i> = ἀναφορά.	Ν.Π. <i>μάα</i> = τέχνη, διδαγμένος, ἐξυπνος, γνωρίζω, μαθαί- νω.	Σα <i>μάταου</i> = μετράω.
Χα <i>λόνο</i> = εἶδησις, ἀναφορά, φήμη.	<i>μαάτα</i> = ἐγγράμματος· <i>μάα</i> = γνωρίζω.	Το <i>μάταϊ</i> = εἶμαι εἰδικός, πολὺ ἐξυπνος ἢ ταλαντοῦχος.
Τυ <i>ρόνγκο</i> = εἶδησις, φημίω,		

 休盤	 古伯尊	 𠂔尊	 𠂔尊	 王子德	 儀禮 蔡子德
		 文从肉	 散		 統季子白起言翌明也 王各周廟堂尊若星乙
 𠂔	 鐘 𠂔 𠂔	 𠂔 𠂔	 𠂔 𠂔 𠂔	 父 𠂔 𠂔	 金文以為仲字 今鼎
 𠂔	 𠂔	 𠂔	 𠂔	 𠂔	 𠂔

Κινεζικοί χαρακτήρες γραφής. (Πίνακας από το Λεξικό Ξι Μπάι, που εκδόθηκε στο Πεκίνο το 1977). "Όλα σχεδόν τα γράμματα του Έλληνικού Άλφαβήτου υπάρχουν με-
ταξύ των χαρακτήρων αυτών, είτε πανομοιότυπα είτε σε παραλλαγές.

Γ. ΔΙΕΙΣΔΥΣΕΙΣ-ΕΠΑΦΕΣ-ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ

“Όπως αναφέρθηκε και στον πρόλογο, ανθρωπολογικά και αρχαιολογικά εύρηματα οδήγησαν στο συμπέρασμα της έλληνικής παρουσίας στην Άσία ήδη από το 25.000 π.Χ., μόλις ή η ήπειρος αυτή άρχισε να ελευθερώνεται από τους παγετώνες και τὰ έλη. Η παρουσία των Έλλήνων συνεχίστηκε μέχρι την πλήρη επικράτηση των Μογγολοειδών. Ωστόσο τὰ εύρηματα αναδεικνύουν ανάγλυφα τὸ παρελθόν. Παραλλήλως δὲ οἱ παλαιότατοι άποικοι τῆς Άσίας κατορθώνουν νά διατηρήσουν πόλεις στην Ίνδια, τίς όποιες συνάντησε κατόπιν ὁ Μ. Άλέξανδρος.

“Ας επιστρέψουμε όμως πίσω στίς άπαρχές τῆς έλληνικῆς εξάπλωσης καί κυριαρχίας, έχοντας ὑπ’ όφιν τὰ ακόλουθα: «*Η παρατήρησι τῶν μῆ-Μογγολοειδῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ὑπολειμμάτων τοῦ πρώτου πλήρους ανθρώπου (Χόμο Σάπιενς) [25.000 π.Χ.: Μῆ-Μογγολοειδῆς Χόμο Σάπιενς στο Τσου-Κου-Τιέν] ένδιαφέρει ὄχι μόνον ανθρωπολογικῶς, ἀλλά καί σέ ἀναφορὰ μὲ ὁρισμένα μυθολογικά προβλήματα [...]. Ἐπιτρέψατέ μου ἐν προκειμένῳ νά παραθέσω τήν μαρτυρία τοῦ δρ. Οὐῶλτερ Ά. Φαίρσερδισ τοῦ νεώτερου, τοῦ Ἀμερικανικοῦ Μουσείου Φυσικῆς Ἱστορίας: “Τὰ στοιχεῖα [...] δηλώνουν, ὅτι κατὰ τὸ τέλος τῆς Πλειστοκαίνου (τὸ τέλος τῶν παγετῶνων) ἡ Βόρειος Ἀσία, συμπεριλαμβανομένης τῆς Βορείου Κίνας, κατεῖχετο ὑπὸ ἐνὸς παλαιο-κανκασιοειδοῦς φύλου, τὸ ὁποῖον ὡς πρὸς τὰ σωματικά χαρακτηριστικά ἐμοιαζε λιθανώτατα στοὺς Ἀינוὺ τῆς Ἰαπωνίας. Τὰ στοιχεῖα δηλώνουν ἐπίσης, ὅτι ἔως πολὺ πρόσφατα δὲν ὑπῆρχαν Μογγολοειδεῖς στην Νοτιοανατολική Ἀσία [...]. Περὶ τὴν δεύτερη π.Χ. χιλιετία οἱ κάτοικοι τῆς Βορείου καί μέρους τῆς Δυτικῆς Κίνας ἦταν οὐσιαστικά Μογγολοειδεῖς [...]. Στην Νοτιοδυτικὴ Σιθρία ὁ Μογγολοειδῆς τύπος δὲν άπαντᾷ στην αρχαιολογικὴ συνέχεια παρὰ μόνον κατὰ τὴν περίοδο τοῦ πολιτισμοῦ Μινουσίνσκ Κουργάν (μετὰ τὸ 500 π.Χ.)”»³. Ἀς σημειωθεῖ, ὅτι οὔτε στην δυτικὴ Ἀσία ὑπῆρχαν ἴχνη Μογγολοειδῶν.*

“Ἢδη λοιπόν γνωρίζουμε, ὅτι σὸ τέλος τῆς παγετώδους περιόδου ἡ Ἀσία κα-

9. **μανία** = τρέλλα, μανία, ένθουσιασμός, έμπνευσμένος οἶστρος, πάθος.

Ν.Π. **μενία** = μοιχός.

Μα **μανία** = αἰσθανόμενος έντονο ένθουσιασμό· **μανία-νία** = θορυβώδης.

Χα **μανία** = έντονος αἰσθησιασμός.

Τυ **μανία** = αἰσθάνομαι έντονο αἰσθησιασμό, πονάω· **μανία** = ὀργασμός.

Τα **μανία-νία** = έντονη ένόχληση, δυνατός θόρυβος.

Ρα **μανία-νία** = ένόχληση, ταραχή, έντονος ένθουσιασμός, θορυβώδης, «καυγατζής».

Μβ **μανία** = αἰσθησιασμός, εὐχαρίστηση.

10. **μέγας**, πλ. **μεγάλοι** = μεγά-

λος, παντοδύναμος, δυνατός, σημαντικός, έντυπωσιακός.

Ρα **μέκα** (-) **μέκα** = ὠραίος, μεγαλειότητα.

Μγ **μέκα** (-) **μέκα** = ιερός, μεγαλειώδης.

Σημείωση: Οἱ επόμενες Πολυνησιακές λέξεις φαίνεται ὅτι προέρχονται ἀπὸ μία Ἑλληνικὴ παραλλαγή μὲ τὸ σύμπλεγμα μη, ὅπως τὸ πρώτο Ἀττικὸ **μμεγάλο** καί τὸ Παμφυλιακὸ **μμειάλαν**: Ν.Π. **μαχαρόνγκα** = θαυμαστός, μεγάλος, θαυμάσιος.

Μα **μαχάρο**, **μιχάρο** = θαυμάζω.

Χα **μαχάλο** = ὁμορφος, ένδοξος.

Τυ **μαχάλο** = άξιοπρόσεκτος. Τα **μέχα-μέχα** = τρομακτικό, άξιοθαύμαστο.

Μβ **μαχάρο** = έπαινώ, έξυμνώ. Μκ **μαχάο** = θαυμάζω, μελετώ.

11. **μέλι**

Ν.Π. **μέρι** = μέλι, σιρόπι.

Μα **μιέρε** = μέλι.

Χα **μέλι** = μέλισσα, μέλι.

Τα **μέρι** = μέλι.

Μβ **μέρε** = μέλι.

Σα **μέλι** = μέλι.

Το **μέλιε** = γλυκό ἢ εὐχάριστο στήν γεύση.

12. **μνήμα** = μνήμα, τάφος.

Ν.Π. **μενεμά** = νεκροταφείο, τάφος.

Τα **μενέμα** = τάφος, νεκροταφείο.

13. **μόθος** = πόλεμος, μάχη.

Ν.Π. **μότο** = φιλονικία, μάχη, άγώνας.

τοιχείτο από μη-Μογγολοειδείς ανθρώπους, των οποίων απογόνους αποτελούν οί σημερινοί 'Αινοί της 'Ιαπωνίας. 'Οπωσδήποτε ο μακροχρόνιος διωγμός και η άπώθηση των 'Αινοί υπό των Μογγολοειδών φύλων, όπως και οί επιμειξίες, συνέτειναν, ώστε σήμερα να υπάρχουν πολύ λίγοι και τὰ χαρακτηριστικά τους να εμφανίζονται πιό αλλοιωμένα απ' ό,τι παλαιότερα. 'Ομως οί 'Αινοί ακόμη υπάρχουν και νομίζω, ότι είναι ενδιαφέρον να πληροφορηθούμε, πώς αυτοί κατατάσσονται στην εύρεία ομάδα των Μεσογειακών μαζί με τους Νοτιοευρωπαίους, τους Βορειοαφρικανούς, τους 'Αραβες, τους Δραβίδες, τους Πολυνησιανούς⁴. Ειδικά δέ για τους τελευταίους αξίζει να σημειωθούν τὰ ἑξῆς: «Οί Μικρονήσιοι και οί Πολυνήσιοι [...] δέν είναι γνήσιοι Μαλαίιοι, υπάρχουν δέ μέσα στους πρώτους ψηλά πρόσωπα, στενές μύτες και μικρά στόματα, χαρακτηριστικά που μάς θυμίζουν Εύρωπαίους [...]. Οί Μαορί (Ν. Ζηλανδία) είναι ακόμη περισσότερο απομακρυσμένοι από τους γνήσιους Μαλαίους»⁵.

Πριν συνεχίσουμε, είναι εύλογο να ἐξηγηθεῖ, γιατί αυτοί οί πληθυσμοί, οί μη Μογγολοειδείς, που ἐπὶ τόσα χρόνια κυριαρχοῦσαν στην 'Ασία, θεωροῦνται ἑλληνικῆς καταγωγῆς. Είναι γνωστόν, ότι σέ ἐποχές που ἡ ὑπόλοιπη Εὐρώπη και ἡ 'Ασία καλύπτονταν ἀπό πάγους, ἔλη ἡ ἀδιαπέραστα δάση, ἡ ἑλλαδική περιοχή ἦταν ἐλευθερή και διέθετε ἕνα περιβάλλον και ἕνα κλίμα ἰδανικά για τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου. Δεδομένης τῆς παναρχαιότητας τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου ἀνθρώπου (πολλὰ ἑκατομμύρια χρόνια προϊστορίας) και τῆς -ἐκ τῶν συνθηκῶν- πρωτοπορίας του, είναι λογικό (και ἐπιβεβαιώνεται ἀπό τὰ εὐρήματα) να συμπεράνουμε τὴν ἐξάπλωση και κατοίκηση ἀπό τὰ πλήθη τῶν προϊστορικῶν 'Ελλήνων τῶν περιοχῶν που ἀπελευθερώνονταν ἀπό τους πάγους και τὰ ἔλη. 'Η ἐξάπλωση τῶν πανάρχαιων 'Ελλήνων στα μέρη αὐτὰ ἦταν πολύ εὐκολη, δεδομένου ότι δέν ὑπῆρχε κανείς, για να τους ἐμποδίσει (ἔτσι ἐξηγεῖται και τὸ ότι ὁ Διόνυσος ἔφθασε στίς 'Ινδίες μέσα σέ τρία μόνον ἔτη, εἰς ἀνάμνηση τοῦ γεγονότος αὐτοῦ δέ τελοῦσαν οί "Ελληνες τὰ Τριετηρικά).

Μα μότο = χτυπάω με γροθιά.

Μο μότο = ραπίζω.

Χα μόκο (-) μόκο = σκληρός, φιλονικία, φιλονικῶ.

Τυ μότο = χτυπάω με γροθιά, πυγμαχῶ.

Ρπ μότο = πυγμαχία.

Τα μότο = γρονθοκοπήματα.

Ρα μότο = χτυπάω με σφιχτή γροθιά, πυγμαχῶ, ραπίζω.

Μβ μότο = χτυπάω, γρονθοκοπῶμα.

μοτόνγκα = γρονθοκοπῶμα.

Μκ μότο = πυγμαχῶ.

Σα μότο = χτυπάω, γροθιά· μότο (-) χίκο = γρονθοκοπῶ ξαφνικά.

14. μοιχός = μοιχός· και μοιχεύω = εἶμαι μοι-

χός, διαφθείρω.

Ν.Π. μόε-μόε = κακοὶ σύζυγοι.

Χο μόε- = πρόθεση για μοιχεία, ἀρσενοκοιτία.

Τυ μοέχα = σύζυγος, ἐραστής.

Τα μοιχέονο = μοιχός.

Ρα μόε (-) μόε-αίπο = ἀθέμιτος ἐραστής.

Μβ μοεχούρα = ἀγαπῶ τρυφερά, λατρεύω.

Σα μό (-) μόε = συνουσιάζομαι.

Μα μόε = παντρεύομαι.

Χα μόε = παντρεύομαι, ζευγαρώνω.

15. μυῖα, 'Αττ. μῦα = μύγα, μέλισσα.

Ν.Π. μονία = (ἀναφέρεται για μύγες) σκεπάζω ἕνα σώμα, ἐρχομαι σέ σμήνη.

Μα μούι = γίνομαι σμήνος.

Χα μούι = καταστροφικό ἔντομο, νυχτοπεταλούδα· μούι (-) μούι = κοπάδι ψαριῶν.

Ρα μούι = σμήνος.

Σα μούι (-) μούι = εἶμαι σμήνος, ὅπως οί μύγες.

Το φάκα-μον (-) μον = συναρθερίζομαι σέ σμήνη, ὅπως οί μύγες.

μούι = νυχτοπεταλούδα.

Τα μούι = δομῶ.

Μκ μούι (-) μούι = μερδεμένος θόρυβος.

16. μῦρον = γλυκὸ λάδι, μῦρο, ἀλοιφή, ἄρωμα· και μυρίζω, μυρώω = τρίβω με ἀλοιφή.

Μα μίρι, μούρον = τρίβω· μίρι-μίρι = ἀλείφω.

Οί αναφορές φανερώνουν σαφώς συνεχή κίνηση και δραστηριότητα των έλληνογενών κατοίκων της 'Ασίας και ανάπτυξη αξιολόγων πολιτισμών, των οποίων ή στάθμη δύναται να εκτιμηθεί από την ποιότητα των ανευρεθέντων αγγείων, ειδωλίων κ.λπ. σε πολλές περιοχές της 'Ασίας, κυρίως δέ στην Κίνα. 'Η περιήγηση «των εἰς Χουάν και Κανσου της Κίνας ανευρεθέντων λειψάνων κεραμεικῆς, ἀναγομένων εἰς χρόνον ὃχι μεταγενέστερον τοῦ 3.000 π.Χ., τινὰ τῶν ὁποίων "ἐνθυμίζουσιν πολὺ τὰ ἀγγεῖα, ποὺ εὐρέθησαν εἰς τὸ 'Ανάου...", πρᾶγμα τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν ἴδιον Οὐίλ Ντυράντ "μᾶς ὑποχρεώνει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ κινεζικὸς πολιτισμὸς ἦλθεν ἐκ δυσμῶν" (Οὐίλ Ντυράντ, Α', 722)»⁶, εἶναι ἐνδεικτική. 'Ας σημειωθεί ἐν προκειμένῳ, ὅτι τὸ 'Ανάου εἶναι εἶδος δάσεως στὴν ὑπερκασπία περιοχή της Ρωσίας, τὸ ὁποῖο «κατωκεῖτο ἤδη κατὰ τὴν 9ην χιλιετηρίδα (ὑπὸ δολιχοκεφάλων ἀνθρώπων, προελθόντων ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίδος)»⁷.

'Η ἀναλογία καὶ ἡ ὁμοιότητα τῶν νεολιθικῶν εὐρημάτων της Κίνας καὶ γενικῶς της 'Ασίας μὲ τὰ ἀντίστοιχα καὶ σαφῶς παλαιότερα της 'Ελλάδος καὶ της εὐρύτερης ἐλλαδικῆς περιοχῆς (Βαλκάνια, Εὐξείνος, Καύκασος, Μ. 'Ασία, Μεσογειακὰ παράλια) δηλώνουν τὴν συχνὴ ἐπαφὴ καὶ τροφοδότηση τῶν κέντρων ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ στὴν 'Ασία ἀπὸ τὴν 'Ελλάδα. Οἱ 'Ελληνες, ἡ τουλάχιστον ἡ τότε ἡγεσία, δὲν λησμονήσαν τοὺς ἀρχαιοτάτους δεσμούς μὲ τὴν 'Ασία καὶ ἐπιχειροῦσαν κατὰ καιροὺς ἀποστολὰς καὶ ἐκστρατεῖες ἐπανεποίκισης. Οἱ ἀποστολὰς καὶ ἐκστρατεῖες διεσώθηκαν ὀρισμένες ὑπὸ μορφὴν μυθολογημάτων (ὅπως οἱ ἐκστρατεῖες τῶν θεῶν 'Ηρακλῆ καὶ Διονύσου, ποὺ χρονολογοῦνται γύρω στὸ 19.600-17.600 π.Χ.), ἄλλες δὲ προσιτὲς σὲ λίγους καὶ ὄχι εὐρέως γνωστὲς καὶ ἄλλες πασίγνωστες (ὅπως ἡ ἐκστρατεία τοῦ Μ. 'Αλεξάνδρου καὶ οἱ διαδοχικὲς ἀποστολὰς 'Ελλήνων περιηγητῶν καὶ γεωγράφων).

Πρὶν παρατεθοῦν ὀρισμένες πολὺ ἐνδιαφέρουσες ἀναφορὲς σχετικὰ μὲ τὶς ἐλληνικὲς ἀποστολὰς καὶ τὴν ἐν γένει ἐλληνικὴν δραστηριότητα στὴν 'Ασία κυρίως μεταξὺ 8ου-6ου π.Χ. αἰώνων, θὰ πρέπει νὰ διευκρινισθεῖ τὸ ἔξης: 'Απὸ μία ἐποχὴ

Χα *μίλι* = θωπεύω, χαϊδεύω.
Τυ *μίρα* = γλοιώδης ὕλη.
μίρι = μέντα (πιθανῶς χρησιμοποιεῖται γιὰ θαλάσσιωμα), τριῖδω, ἀλείφω μὲ λάδι, θαλασμώνω, ἀλείφω.
Τα *μίρι* = βασιλικός, θαλασμώνω.
Ρα *μίρι* = αἰσθάνομαι, θαλασμώνω, ἀλείφω νεκρό, ἀρωματίζω, ἀλείφω.
Μγ *μίρι* = ἀγγιγμαι, τριῖσιμο, ἀλείφω νεκρό.
Μδ *μίρι* = προξενῶ πόνο.
Μκ *μίι* = μεταχειρίζομαι, σκέφτομαι ἀγγίζοντας.
Σα *μίλι* = τριῖδω.
Το *μίλι* = τριῖδω μὲ τὸ χέρι, τριῖδω ἀνάμεσα στὰ χέρια.

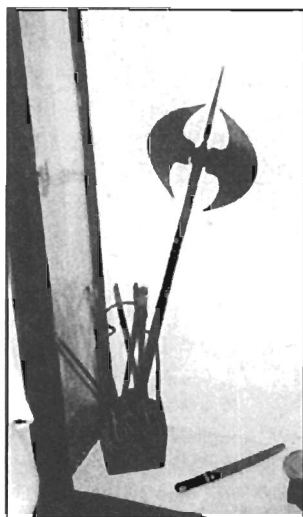
17. *ναός*.
Τα *ναό* = ναός.
Ρα *ναό* = ναός.
18. *νεαρός* = νεαρός, καινούργιος.
Ν.Π. *νέρον* = παιδιὰ ποὺ ζοῦσαν σὲ σπηλιές, γιὰ νὰ γίνει χλωμὴ ἢ ἐπιδερμίδα τους.
19. *οἶκος* = σπίτι, περιουσία, συγκάτοικοι.
Μδ *οἶνκα* = σπίτι.
Τυ *οῦκα* = ἀνήκων ἀπὸ κοινοῦ, ἀπὸ πολλοὺς.
20. *οἶνος* = οἶνος, ζυμωμένος χυμός, μπύρα.
Ν.Π. *οῦνον* = ἀλκοόλ, πίνω.
Μα *ἵνου*, *οῦνον* = πίνω.
Μο *ἵνου* = πίνω.
Χα *ἵνου*, *οῦνον* = πίνω, ποτό.

Τυ *ἵνου*, *οῦνον* = πίνω.
Τα *ἵνου* = πίνω.
Μγ *οῦνον* = πίνω.
οῦνον (-) *μία* = εἶμαι μεθυσμένος.
Μδ *οῦνον* = πίνω.
Μκ *ἵνου* = πίνω.
Σα *ἵνου* = πίνω.
Το *ἵνου* = πίνω.
Μδ *αἵνου* = ποτό.
Μκ *χαῖνου* = πόση, ποτό.
21. *ὀπώρα* = καρπός, μέλι, φθινόπωρο.
Ν.Π. *ὀπόρο* = πιπεριά καγιέν, πιπεριά.
Μα *ἀπόρο* = μῆλο.
Τυ *πόρο-πόρο* = ποικιλία μικροῦ θάμνου, κόκκινα βατόμουρα.
Ρπ *ἀπόρο* = χόρτο.
Τα *ἀπόρο* = μικρὰ φρούτα.

Τοιχογραφία από τὸ Λίν-Τόνγκ τῆς ἐπαρχίας Σαάν-Ξι (3ος αἰ. μ.Χ.). Στὸ κέντρο τὸ πανάρχαιο μινωικὸ σύμβολο τοῦ διπλοῦ πελέκεως.

Διπλοῦς πέλεκυς τῶν Σαμουράι τῆς Ἰαπωνίας. Δὲν ἦταν ἀπλῶς ὄπλο, ἀλλὰ καὶ σύμβολο.

καὶ ὕστερα οἱ ἐλληνογενεῖς πληθυσμοὶ ἄρχισαν νὰ ὑποχωροῦν ἐμπρὸς στὰ διάφορα μογγολοειδῆ φύλα, τὰ ὅποια προϊόντος τοῦ χρόνου πλημμύρισαν τὴν Ἀσία καὶ κατὰ τὸ 2.000 π.Χ. εἶχαν ἐπικρατήσει τουλάχιστον στὴν Κίνα. Ὅπωςδήποτε ἐπῆλθαν ἐπιμεξίες, ἀλλὰ εἶναι φανερό, ὅτι στὴν Ἀσία κυριάρχησε πλέον ὁ μογγολοειδὴς τύπος. Στὴν κυριαρχία τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτῶν φαίνεται, ὅτι συ-

ἀπόρο = πιπεριά.
Ρα ὀπόρο = μικρὴ κόκκινη πιπεριά.
Το πόλο = πιπεριά καγιέν. θάμνος μὲ φρούτα ποὺ μοιάζουν μὲ ντομάτες.
Μβ πορόρι = μικρὸς καρπὸς ἀρτόδεντρου.
22. οὐρέω-ῶ = οὐρῶ· καὶ οὐρήθρα = οὐρήθρα.
Ν.Π. οὔρε = πέος.
Μα οὔρε = πέος.
Χα οὔλε = πέος.
Τυ οὔρε-οὔρε = στόμιο δοχείου.
Τα οὔρε = πέος.
Ρα οὔρε = πέος.
Μβ οὔρε = πέος.
Μκ ὅε = πέος.
Σα οὔλε = πέος.
Το οὔλε = πέος.

23. οὔρος = οὐριος ἄνεμος, ταξιδευτικός ἄνεμος.
Μα οὔρον = δυτικός ἄνεμος.
Μο οὔρον = νοτιοδυτικός ἄνεμος.
Χα οὔλου-μάνο = δυνατὸς ἄνεμος, νοτιοανατολικὸς ἄνεμος.
Τυ οὔρον = ὄνομα ἀνέμου.
Ρα οὔρον = νότιος-νοτιοανατολικὸς ἄνεμος.
Μβ οὔρον = νοτιοδυτικὸς ἄνεμος.
24. πελεία = περιστέρι.
Μα παρέα = περιστέρι.
Μο παρέο = περιστέρι.
25. πηγάζω = πηγάζω, ἀναβλύζω.
Τυ πίχα = πηγάζω, ἀναβλύζω· πικάκο = ἀναβλύζω.
Ρα πικάο = ρέω, προκαλῶ

ροή.

26. πλέω = πλέω, κολυμπάω, επιπλέω.
Σα πάλε = κωπηλασία.
Το πάλε = κινῶ βάρκα κωπηλατώντας.
Ρα παί = πλένω, λούζω, κολυμπῶ.
27. πόα, Δωρ. ποῖα, Ἑπ. Ἰων. ποῖη = πόα, γρασίδι.
Ν.Π. πούα = ἄνθος, σαποῦνι· πούα = ἄνθος· πούα = εἶδος ἐνδημικῆς πόας· πόε = κατάπλασμα.
Μα πούα = ἄνθος, σπόρος.
Χα πούα = ἄνθος, μίσχος ζαχαροκάλαμου.
Τυ πούα = ἄνθος· πόε-πόε = τραχὺ γρασίδι.
Τα πούα = ἄνθος, σαποῦνι.

νέτειναν και οι κλιματολογικές συνθήκες. Παρ' όλη αυτή την επέκταση των μογολοειδών φύλων πολλές περιοχές κυρίως της Μέσης 'Ασίας και των 'Ινδιών διατήρησαν την παράδοση της έλληνικής καταγωγής τους καθώς και τα ανθρωπολογικά χαρακτηριστικά τους, αποφεύγοντας -όσο μπορούσαν- την έπιμειξία. 'Εν όλίγοις δημιουργήθηκαν «νησίδες» έλληνικού πολιτισμού, των οποίων την ενίσχυση ανέλαμβαναν κυρίως οι καταλλήλως πληροφορημένοι (ίσως από τους «στενούς κύκλους») Έλληνες ήγέτες. 'Η μεγαλύτερη πρόσφατη έκστρατεία ενίσχυσης υπήρξε ή του Μ. 'Αλεξάνδρου, τον όποιον προφανώς είχε πληροφορήσει καταλλήλως ό 'Αριστοτέλης ή διάφοροι μύστες.

'Αναφέρθηκε προηγουμένως, ότι υπάρχουν ενδιαφέρουσες προς την 'Ασία κινήσεις των 'Ελλήνων κατά τους 80-60 αι. 'Ωστόσο είναι πολύ σημαντικό να πληροφορηθούμε, ότι: «'Η 'Ασώπη των Σικυωνίων έλέγετο και 'Ασία' έξ αυτής δέ έπωνομάσθη, ως λέγεται, ή ήπειρος· όντως οι Σικυώνιοι και Κορίνθιοι φαίνονται οι πρώτοι διαπλεύσαντες εις την 'Ασίαν και έρευνήσαντες αυτήν (3.000-2.500 π.Χ.)»⁸, άκριδώς δηλαδή την περίοδο των έλληνότροπων νεολιθικών προϊόντων της (Δυτικής και Νότιας κυρίως) Κίνας.

«'Η μεγάλη, πολυανθρωποτάτη [...] πόλις της 'Ιωνίας Μίλητος εξέπεμψε και ίδρυσε κατά τον Ζ' π.Χ. αιώνα και πρότερον ακόμη όγδοήκοντα περίπου αποικίας έν πάσαις ταίς του Εύξεινου άκταίς· αί πόλεις δέ αύται, ών επιφανεστάτη ή 'Ολδία, ταχέως αναπτυχθείσαι ήνοιξαν μεγάλας έμπορικας όδους έν ταίς ανατολικαίς χώραις της νυν Ρωσίας, προς βορράν και προς άνατολάς, και λαούς σκυθικούς εξέλλήνισαν και παρήγαγον τό έθνος των καλουμένων 'Ελλήνων Σκυθών. Διανοίξασαι δέ όδον προς άνατολάς διά των μεγάλων ποταμών Βόλγα και Ουράλη και των νυν καλουμένων Ουραλίων όρέων εξέτειναν την έμπορίαν αύτων μέχρι της Δυτικής Σιδηρίας, Τσουγγαρίας, Κίνας και Θιβετ. Διά της μιλησιακής δέ ταύτης όδου περί τά μέσα του ζ' αιώνος 'Αριστέας ό Προκοννήσιος έποίησατο την περιοδείαν αύτου διά της Νοτίου Ρωσίας μέχρι των χρυσοφόρων όρέων

Ρα πούα = άνθος, σαπούνι.
Μγ πούα = αποξηραμένο κέλυφος καρύδας.

Μδ πούα = άνθος, κίτρινο άλεϋρι από κίτρινο ζαχαροκάλαμο, είδος ένδημικής πώας, σαπούνι.

Σα πούα = μικρό δέντρο με άρωματικά άνθη.

Το πούα = άνθώδης θάμνος, δέντρο φέρον άσπρα άνθη με κιτρινωπό κέντρο.

28. πύλη = πύλη, πόρτα, πέραςμα ανάμεσα σε ψηλά βουνά, πέραςμα, στενό.

Χα πίλι = στενό πέραςμα.
Τυ πιρίτα = στενό πέραςμα ανάμεσα σε ύφάλους, όπου συχνάζουν ψάρια.

29. πώρος = παρόλιθος, είδος μαρμάρου.

Ν.Π. πόρο = έγκοπή, χαλίκι, πέτρα.

Χα πόλι (-) πόλι = έλαφρόπετρα.

Τυ πόρο = μάρμαρο.
Τα πόρο = μάρμαρο.

30. ραπίζω = ραπίζω, χτυπάω με ξύλο, χτυπάω.

Ν.Π. ραποϋ = καλλιεργώ, τσάπιζω.

Μα ραποϋ = ζουλάω, λιώνω φαγητό.

Τυ ραποϋ = άναμιγνύω, ζυμώνω, άνακατεύω με τά δάχτυλα.

Τα ραποϋ = ζουλάω, σφίγγω, ξύνω.

Ρα ραποϋ = άναταράσσω, δέρνω, πληγώνω.

Μδ ράπου = ζυμώνω, κοπανίζω, χτυπάω πολλές φορές.

Μκ άπου (-) άπου = ζυμώνω.

31. σός, 'Επ. Δωρ. τεός = δικός σου.

Μα τάου = δικός σου.

Χα κάου = δικός σου.

Τυ τάου = δικός σου.

Ρα τάου = δικός σου.

Σα τάου = δικός σου.

32. σταυρός = όρθιος πάσσαλος ή ξύλο, σταυρός.

Ν.Π. τά (-) ταυροδ = σταυρός.

Μα ταυρά = σύρης παραθύρου.
ταυράπα = στύλος στην πλήρη κανώ.

Χα Καουλού = «Σταυρός του Νότου».

Τυ ταυρούγγκα = ναυτικό όργανο πού μοιάζει με σταυρό.

Τα τά (-) ταυροδ = σταυρός.

τῆς Σιδηρίας καὶ τῆς Μέσης Ἀσίας, ἔνθα κατὰ τὸν μῦθον οἱ θησανροὶ τοῦ χρυσοῦ ἐφυλάττοντο ὑπὸ γρυπὸς ἐναντίον τῶν ἐπιβουλενομένων τούτους Ἀριμασπῶν [...]. "Οὐτὶ δὲ ὑπῆρχον σχέσεις μεταξὺ Ἑλλήνων ἀποίκων τῆς Μιλήτου καὶ τῆς Τσουγγαρίας καὶ τοῦ Σινικοῦ Τουρκεστάν μαρτυροῦσι τὰ ὑπὸ ἀποστολῆς τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου ἀνακαλυφθέντα μνημεῖα ἑλληνικῆς τέχνης, εἰκό- νες τοῦ Διὸς, τῆς Ἥρας, τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἄλλων ἑλληνικῶν θεοτήτων..."⁹.

Μία σημαντικώτατη μαρτυρία εἶναι αὐτὴ τοῦ Ἀραουκανοῦ ἱστορικοῦ κ. Λόν- κο Κιλαπάν, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς ἡγέτες τῆς ἀραουκανικῆς φυλῆς τῆς Χιλῆς. Ἀφηγεῖται λοιπὸν τὰ ἑξῆς: «Γύρω στὸ 800-600 π.Χ. ξεκίνησε μὴ ἀπο- στολὴ ἀποίκισης ἀπὸ τὴ Σπάρτη... καὶ περνώντας ἀπὸ τὴν Μικρὰ Ἀσία ἀκο- λούθησε τὸν παραδοσιακὸ δρόμο πρὸς τὴν Ἀπὼ Ἀνατολή. Προχωρώντας βο- ρειοανατολικά τῆς Ἰνδίας ἔφθασε στὴν περιοχὴ τοῦ Λάος, ποὺ εἶναι ἑλληνικὴ ὀνομασία καὶ σημαίνει λαός. Στὴ συνέχεια κατέβηκαν πρὸς τὴν χερσόνησο τῆς Μαλαισίας (ποὺ στὸν χάρτη τοῦ Πτολεμαίου ὀνομάζεται ἀπλᾶ Χερσόνησος) καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πέρασαν στὸν Ὠκεανὸ (τὸν σημερινὸ Εἰρηνικὸ Ὠκεανό). Χρησιμο- ποιώντας ὡς γέφυρα τὰ νησιωτικὰ συμπλέγματα τῆς Ἰνδονησίας, Μελανησίας, Μικρονησίας, Μεγανησίας καὶ Πολυνησίας (ὅλα διατηροῦν τὶς σύνθετες ἑλλη- νικὲς ὀνομασίαις τους, ποὺ εἶναι προφανεῖς), ἔφθασαν τελικὰ στὴν ἀμερικανικὴ ἡπειρο διαμέσου τῶν νησιῶν Γαλαπάγος, ποὺ καὶ αὐτὴ εἶναι ἑλληνικὴ ὀνομασία καὶ σημαίνει: Ἀσπρὸς Βράχος (γάλα = λευκός+πάγος = θράχος)»¹⁰.

Ὁ κ. Γ. Λαθύρης, στὸν ὁποῖον ἀνήκει τὸ ἀφιέρωμα στοὺς Ἀραουκάνους καὶ τὸν κ. Λόνκο Κιλαπάν, ἀναφέρει ἐπιπροσθέτως τὰ ἑξῆς: «Υπάρχει ἐπίσης καὶ ἡ ἄποψη ὅτι [οἱ Ἕλληνες] ἦταν γνῶστες τῶν θαλασσίων ρευμάτων, ἀλλὰ καὶ ὅτι γνώριζαν καλὰ τὰ νησιά τοῦ Εἰρηνικοῦ, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα διατηροῦν ἀκόμη καὶ σήμερα τὰ ἑλληνικά τους ὀνόματα (Πολυνησία, Ἰνδονησία κ.λπ.). Ἀς ση- μειωθεί, ὅτι τὰ ὀνόματα αὐτὰ δὲν τοὺς δόθηκαν ἀπὸ τοὺς δυτικὸν θαλασσοπό- ρους ποὺ τὰ "ἀνακάλυψαν", ἀλλὰ τὰ εἶχαν ἀπὸ πρὶν, ἀνεξήγητα..."¹¹. Ἐν προ-

Μ6 ταουροῦ = τμήμα στὸ μέ-
σον ἑνὸς πλοίου.

33. **ταγός** = ταγός, ἀρχηγός,
διοικητής·
καὶ **ταγι** = γραμμὴ πολέ-
μου, μέτωπο, ἀρχηγία.

Μα **τάκε** = βασιλιάς, ἀρχηγός,
ἐπικεφαλῆς·

τακούπον = ἀρχηγός.

Τυ, Ρα, Το **τάκι** = κυδερνῶ.

Σα **τάι** = ἀρχηγός.

Ν.Π. **τάχον-τάχον** = μάγος,
μάγισσα, κομπογιαννί-
της.

Χα **κάχον** = φύλακας, ἀρχη-
γός.

34. **τάτης** = τάτης, χαλί, κά-
λυμμα (ἐπίπλων).

Ν.Π. **τάπα** = ὕφασμα, ρούχο,
φόρεμα, ρουχισμός.

Μα **ταπάκι** = ψάθες ἢ φύλλα

ὅπου τοποθετεῖται φα-
γητὸ στοὺς παραδοσια-
κοὺς φούρνους.

Χα **κάπα** = ρούχα, ρούχα νυ-
κτός.

Τυ **τάπα** = παραδοσιακὸ ὕφα-
σμα ἀπὸ φλοιὸ δέντρου.

Τα **τάπε** = κομμάτι ὕφασμα-
τος.

Ρα **τάπα** = παραδοσιακὸ ὕφα-
σμα ἀπὸ φλοιὸ δέντρου.

Μ6 **τάπα** = παραδοσιακὸ
ὕφασμα ἀπὸ φλοιὸ δέ-
ντρου.

Μκ **τάπα** = ὕφασμα.

Σα **τάπα ἄου** = ψάθα ἀπὸ
φύλλα καρύδας.

Το **τάπε** = ρηχὸ καλάθι.

35. **τηρέω-ῶ** = προσέχω, πα-
ρακολουθῶ, φρουρῶ,
προστατεύω, παρατηρῶ.

Μα **τιρό** = κοιτάζω, βλέπω.
Χα **κιλό** = κοιτάζω κάτω μέ σο-
δαρότητα.

Ρα **τιρό** = κοιτάζω, βλέπω.

Μγ **τιρό** = κοιτάζω.

Μκ **τιόχι** = κοιτάζω, ἐξετάζω,
προσέχω, προστατεύω.

Σα **τίλο (-) τίλο** = κοιτάζω.

Το **γιο** = κοιτάζω, κοιτάζω
ἐπίμονα.

Τα **τιρό** = διαλέγω, σημειώνω.

36. **ῥικης, ῥικας, ῥικος** = εἶδος
θαλάσσιου ψαριοῦ.

Ν.Π. **ῥικα** = ψάρι.

Μκ **ῥικα** = ψάρι.

Χα **ῥα** = ψάρι.

Τυ **ῥικα** = ψάρι.

Τα **ῥα** = ψάρι.

Ρα **ῥικα** = ψάρι.

Μγ **ῥικα** = ψάρι.

Μ6 **ῥικα** = ψάρι.

κειμένω συνέβη κάτι ανάλογο πρὸς τὶς ἑλληνεπώνυμες πόλεις τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς¹². Ἡ ἀναφορὰ τοῦ κ. Λ. Κιλαπὰν σὲ σπαρτιατικὴ ἀποστολὴ φαίνεται νὰ ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὰ ὅσα ὁ Φιλόστρατος λέγει: «Οἱ Βραχμᾶνοι [τῆς πόλεως Παράκα στὴν κοιλάδα τοῦ Γάγγη] διατηροῦσαν μακρὰ τὴν κόμη, ὅπως ἔκαναν παλιὰ οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἱ Θούριοι, οἱ Ταραντῖνοι, οἱ Μῆλιοι καὶ ὅσοι εἶχαν υἰοθετήσῃ τὴν σπαρτιατικὴν μόδα»¹³.

Εἶναι γεγονός ὅτι οἱ Ἕλληνες ἦταν ἀνέκαθεν ἐξοικειωμένοι μὲ τὴν Ἀσία· ὑπῆρχε ἡ αἴσθησις, ὅτι ἡ ἡπειρος αὐτὴ ἔσφυζε κάποτε ἀπὸ ζωὴ ἑλληνική. Ἡ ἐξοικείωσις τῶν Ἑλλήνων μὲ τὴν Ἀσίαν καὶ τοὺς (μετέπειτα δημιουργηθέντες) λαοὺς τῆς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ἐξῆς ἀρκετὰ μεταγενέστερο γεγονός: Ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ δύο Ἕλληνες μοναχοὶ κατόρθωσαν νὰ μεταφέρουν μέσα στὰ κούφια ραβδιὰ τοὺς αὐτὰ μεταξοσκώληκα ἀπὸ τὴν Κίνα. Ἰδρύθηκε ἔτσι ἀνάλογη βιοτεχνία στὴν Κωνσταντινούπολη, καὶ οἱ Βυζαντινοὶ μονοπωλοῦσαν καὶ ἤλεγχαν τὸ ἐμπόριο τῆς μετάξης γιὰ πολλὰς ἑκατονταετίες. Τέλος εἶναι γνωστὸ τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὸν 13^ο μ.Χ. αἰ. ὁ Κεφαλλῆν ἐμπορὸς Κωνσταντῖνος Γεράκης κατόρθωσε νὰ διορθωθῇ πρωθυπουργὸς καὶ ἀντιδασιλεὺς τῆς Ταῦλάνδης.

Ὅπως ὁποτερε μίαν τόσο μακρόχρονη καὶ παρατεταμένη σχέσιν Ἑλλήνων-Ἀσίων εἶχε ἀποτελέσματα καὶ στὸ πολιτιστικὸ ἐπίπεδο. Ἀκολουθοῦν παρατίθενται στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐπιβεβαιώνουν τὴν ἑλληνικὴν ἐπίδρασιν στὸν ἀνατολικὸν πολιτισμὸν καὶ τὶς οὐσιαστικὰ ἑλληνικὰς δάσεις αὐτοῦ.

Δ. ΠΡΟΤΥΠΑ-ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

Πρὶν παραθέσω τὰ στοιχεῖα πὺν πιστοποιοῦν τὴν ἑλληνικὴν ἐπίδρασιν στὴν Ἀνατολήν καὶ τὶς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ, ὀφείλω νὰ μνημονεύσω μίαν σημαντικὴν ἐργασία τῆς Ἑλληνίδος ἀρχαιολόγου κ. Θηρεσίας Μητσοπούλου, πὺν εἶδε πρόσφατα τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος μὲ τίτλο «*Hellas-China, One Culture*» σὲ δύο τόμους. Ἡ μελέτη τοῦ εἶδους εἶναι ἡ πρώτη (ἀπ' ὅσο γνωρίζω) στὴ χώρα μας, καὶ

Μκ ἱκα = ψάρι.

Σα ἱα = ψάρι.

Το ἱκα = ψάρι.

37. ὕμνέω-ῶ = τραγουδάω, ὕμνω, γιορτάζω, διηγούμαι.

Ν.Π. χιμένε = τραγουδάω.

Χα χιμένι = ὕμνος, εἶδος παραδοσιακοῦ τραγουδιοῦ.

Τα χιμένε = τραγουδάω.

Ρα ἱμένε = τραγουδάω.

Μδ ἄκα (-) ἱμένε = ἀρχίζω νὰ τραγουδάω.

Μκ χιμένε = τραγουδοῦ, ἱερὸς ὕμνος.

38. ὕω-ῦει = δρέχει.

Ν.Π. οὔα = δρέχει.

Μα οὔα = δρέχει.

Χα οὔα = δρέχει.

Τυ οὔα = δροχή.

Τα οὔα = δρέχει.

Ρα οὔα = δρέχει.

Μδ οὔα = δροχή.

Μκ οὔα = δροχή.

Σα οὔα = δρέχει.

Το οὔα = δροχή.

Τυ χού = δρέχει.

39. φανός = λάμπα, λαμπρός.

Μγ πάνα (-) πάνα = λάμπω, σπινθηροβολῶ, ἀστράφτω.

40. φοῖνιξ, Μυκην. *po-ni-ki-jo* = πορφυρό, κόκκινο· καὶ φοῖνός = κόκκινο τοῦ αἵματος.

Ν.Π. πουνέκι = κυανοῦς.

Μα πονίνι = ἀστράφτω, διαχέω κόκκινο φῶς.

Χα πόνι = πορφυρό·

πουνόνο = ἐντονο κόκκινο.

Μκ πουνόνο = κόκκινο.

Μα πουνάμου = κυανοῦς, πράσινο.

41. φυκίον, φύκιον, φύκος = φύκι, βρύο.

Μα πούκιο = εἶδος φυκιοῦ.

Χα πουκόα = κεφαλὴ κοραλίου·

πουκόα-κόα = εἶδος φυκιοῦ.

Τυ πουνόνγκα = εἶδος μανιταριοῦ·

πουνόνγκα-κίόρε = μύκης ἢ λειχῆνα πὺν φυτρῶνει στὰ δέντρα.

Μκ πουκοκάου = εἶδος φυτοῦ.

42. φυλή = φυλὴ, ἔνωσις.

Ν.Π. πιδίνγκα = ἔνωσις.

Χα πιλί = στενὴ σχέση·
πιλί (-) ἄλο = ἐπιστήθιος φίλος, πολυαγαπημένη σύζυγος.

**Ἄρτεμις, ἡ ἀδελφή τοῦ Ἀπόλλωνος.
Προτομή ἐξ ἐλεφαντοστοῦ με χρυσό
στέμμα. Βρέθηκε στὶς ἀνασκαφές τῶν
Δελφῶν. (Μουσεῖο Δελφῶν).**

**Βούδδας. Τὸ στέμμα ἀλλὰ καὶ ἡ
τεχνοτροπία τοῦ προσώπου εἶναι
σχεδὸν πανομοιότυπα πρὸς τὴν
Ἄρτεμι. (Μουσεῖο Μπανγκόκ).**

παρατίθενται σ' αὐτὴν κυρίως φωτογραφίες. Τὸ ὕλικό εἶναι πλουσιώτατο καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν νεολιθικὴ ἐποχὴ τῆς Κίνας κυρίως (ἀλλὰ καὶ ἄλλων περιοχῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἀκόμη) μέχρι καὶ τὶς μέρες μας ἐν σχέσει με ἀντίστοιχα ἑλληνικὰ εὐρήματα, παραστάσεις κ.λπ. Ἄν καὶ διαφωνῶ με τὴν πρόθε-

Τὴν *πῖρι* = στενὸς σύντροφος.
Τα *πῖρι* (-) *τάα* = συμμαχία, σχέση.

Ρα *πῖριάνγκα* = σχέση, φιλία, συγγένεια.
πῖρίνγκα = συσχετισμένοι, σύμμαχοι λόγω συγγένειας.

Μὲ *πῖρι* = σύμμαχος.
Μκ *πῖι* = εἶμαι ἐνωμένος, συμμαχία, σχέση.

43. *φώκη*, Δωρ. *φώκα* = φώκια.
Ν.Π. *πακία* = θαλάσσιος λύκος, φώκια.
Μα *πακάκε* = φώκια, φάλαινα.

44. Ἐπ. Ποιητ. *χαίτη* = χαιτή, φύλλωμα καὶ *χαίτωμα* = λοφίο.
Τα *χέτε-χέτε* = μαλλιά, φτερά.

45. *χαλεπός* = δύσκολος, δύσκαρτος, ὀδυνηρός, ἀνυπόφορος.
Χα *χαλάπα* = δύσκολος.

46. *χιτών*.
Μα *χιτάον* = κοντὸ μεσοφόρι ἢ ποδιά, ἐπεξεργασμένο λινάρι.

47. *χιών* = χιόνι.
Τα *χιόνα* = χιόνι.
Ρα *χιόνα* = χιόνι.
Σα *χιόνα* = χιόνι.
Σημείωση: Τὸ παράγωγο *χιόνεος* = ἄσπρος, σὰν τὸ χιόνι, μπορεῖ νὰ σχετίζεται με τὸ *χίνα* (Ν.Π.) = γκριζομάλλης καὶ τὸ *χίνα* (Μ6) = ἄσπρα ἢ γκριζὰ μαλλιά.

48. *χορεύω* = χορεύω.
Ν.Π. *χοῦρα-χοῦρα* = χορεύω.
Χα *χοῦλα* = τραγοῦδι, χορός.

χοῦλα (-) *χοῦλα* = τελετουργικὴ θυσία.

Τυ *χοῦρα-χοῦρα* = χορὸς τῆς κοιλιᾶς.

Τα *χοῦρα* = σκιρτῶ ἀπὸ χαρά.

Ρα *οὔρα* = χορεύω.

Μκ *χοῦα* = εἶδος χοροῦ.

Σα *σοῦλα* = τραγοῦδι εὐχαριστίας.

Το *χοῦλο-χοῦλα* = χορός.

Σημείωση: Τὸ Ἑλληνικὸ *χορός* = χορωδία, πιθανῶς συνετέθη μετὰ τὸ *κόρος* = κορεσμός, πολυφαγία καὶ τὸ *σκόλιον* = αὐτοσχέδιο τραγοῦδι ποὺ συνόδευε γεύματα καὶ παρήγαγε τὸ παρακάτω Πολυνησιακὸ σύμπλεγμα.

Ν.Π. *κόρο* = γιορτὴ, τραγοῦδι.

Μο *κόρο* = τραγοῦδι.
κορόχα = χαμηλόφωνο τραγοῦδι.

ση της κ. Θ. Μητσοπούλου να παραδώσει στην Κίνα την πατρότητα του πολιτισμοῦ, συμφωνῶ με την διαπίστωσή της ὅτι ὁ ἑλληνικὸς καὶ ὁ κινεζικὸς πολιτισμὸς ἔχουν κοινὴ καταγωγή, ἡ ὁποία κατὰ τὴν γνώμη μου (τὴν ὁποία, πιστεύω, πῶς δικαιολόγησα ἀρκούντως) εἶναι ἀναποφεύκτως ἑλληνική. Πέραν ὅμως τῆς ὁποίας διαφωνίας ὀφείλω νὰ ἀναγνωρίσω τὴν πρωτοτυπία τῆς ἐργασίας τῆς κ. Θ.Μ. καθὼς καὶ τὴν σημαντικότητά της, ἀφοῦ παρέχει συγκεκριμένα τεκμήρια καὶ ὄχι ἀφηρημένες ἀναφορές. Πολλὰ στοιχεῖα σχετικὰ μετὰ τὰ σχέδια καὶ τὰ πρότυπα διακόσμησης, ἀρχιτεκτονικῆς κ.λπ. ἔχουν παρθεῖ ἀπὸ τὴν μελέτη αὐτή. Ὅσον ἀφορᾷ τὶς παραδόσεις, χρησιμοποιήθηκαν διάφορες πηγές.

Ξεκινώντας θὰ ἤθελα νὰ ἐπισημανθεῖ ἡ διαπίστωση ἀρκετῶν ἐρευνητῶν, ὅτι ἡ νεολιθικὴ νοοτροπία εἰσῆχθη ἐν τῇ Κίνᾳ ἀπὸ δυτικὰ καὶ ἐμφανίζεται ξαφνικά. Μαθαίνουμε, ὅτι: «*ἓνα σημαντικό κέντρο νεωτέρας νεολιθικῆς ἐμφάνισθης ξαφνικά στὶς δυτικὲς ἐπαρχίες τῆς Κίνας, τὸ ὁποῖον ἐπηρεαζόταν στὸ μέγιστο βαθμὸ ἀπὸ ἓνα πολιτιστικὸ ρεῦμα ἐκ τῆς νοτιοανατολικῆς Εὐρωπαϊκῆς ζώνης Δούναβη-Δνεϊστερον*»¹⁴. Τέτοια ἐπίδραση ἐμφανίζεται καὶ στὰ προϊόντα τοῦ Γιαγγσάο. Γνωρίζουμε, ὅτι ἡ ζώνη αὐτὴ (ὅπως καὶ οἱ λοιπὲς περιοχὲς τῆς Εὐρώπης) ἐκυριαρχεῖτο ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ φύλα μέχρι τὴν Βαλτικὴν, ὅπου ὑπῆρχαν καὶ ἑλληνικὰ λιμάνια. Ὡς ἐκ τούτου διαπιστώνεται ἡ ἑλληνικὴ ἄσση τοῦ νεολιθικοῦ (καὶ ἐν γένει τοῦ) πολιτισμοῦ ἐν τῇ Κίνᾳ καὶ ἐν τῇ εὐρύτερῃ Ἀσίᾳ. Εἶναι ἐκπληκτικὲς πράγματι οἱ φωτογραφίες τῶν νεολιθικῶν προϊόντων τῆς Κίνας (κουῦρες, ἀγαλμάτια, θυμιατήρια), τὰ ὁποία δὲν παρουσιάζουν καμμία διαφορὰ ἀπὸ τὰ ἀντιστοιχα εὐρήματα στὸ Φράγχθι, ἐν τῇ Φυλακωπῇ, στὸ Σέσκλο. Μάλιστα θὰ μπορούσαμε ἀνετα νὰ τὰ θεωρήσουμε γιὰ εὐρήματα τῶν ἑλληνικῶν περιοχῶν, ἂν δὲν ὑπῆρχε ἡ διευκρίνιση τῆς προέλευσός των.

Ἡ ἑλληνικὴ ἐπίδραση ὥστόσο δὲν περιορίζεται στὰ νεολιθικὰ εὐρήματα. Πλήθος μεταγενέστερων κινεζικῶν καὶ ἐν γένει ἀσιατικῶν προϊόντων καὶ κατασκευῶν παρουσιάζουν ἀνάγλυφα τὴν ἐπίδραση τῆς Ἑλλάδος. Σὲ ἀρκετὲς κινε-

Τυ κορό = ἱερὸ τραγοῦδι.
Τα ὀρόα = θρησκευτικὴ γιορτὴ ἢ τελετὴ.
Μ6 κορόα = μονομαχία ἢ μάχη γιὰ τὸν ἑορτασμὸ ἐπικῆδειων ἱεροτελεστιῶν.

49. χοῦς = ἐκσκαμμένο χῶμα, σκουπίδια, σκόνη.
Μα χού = λάσπη, ἀκρωτήριο.
Χα χόο-χού = ζυμώνω, προ-καλῶ ἐξόγκωση.
Μ6 χού = φαγητὸ πού τοποθετεῖται στὸ ἔδαφος ὥστε νὰ ζυμωθῇ (<Ἑλλ. χοή:).

50. ὦμος = ὦμος, τὰ μέρη κάτω ἀπὸ τὴν κορυφή.
Ν.Π. οὔμα, κουπένγκα = τὸ μέσον ἐνὸς διχτυοῦ.
οὔμα = στῆθος.
Μα οὔμα = στῆθος.
Μο οὔμα = στῆθος.

Χα οὔμα = στῆθος, μαστός.
Τα δονμα = στῆθος, μαστός.
Τυ οὔμα = στῆθος, μαστός.
Ρα οὔμα = στῆθος, μαστός.
Μ6 δμα-δμα = στῆθος.
Μκ οὔμα = στῆθος.

Σα οὔμα = φαρδὺ στῆθος.
οὔμα-τανγκάτα = ὁ κορμὸς τοῦ ἀνθρώπινου σώματος ὅταν αὐτὸ διαμελιστεῖ.

Το οὔμα = ὦμος.

51. ὠρά = στιγμὴ, ἐποχὴ (εἰδικὰ ἡ ἀνοιξὴ ἢ τὸ καλοκαίρι), περίοδος, διάρκεια, ζωή.

Ν.Π. χόρα = ἀνοιξή, καλοκαίρι, σύντομο χρονικὸ διάστημα.

Χα χόλα = χρόνος.
χόλα (-) χόλα = ἀνθίζω, γίνομαι ἐνήλικας.

Τα χόρα = ὦρα.
ταί χόρα (-) χόρα = ἡ θάλασσα ὅταν ἀρχίζει νὰ ἀναταράσσεται.

Ρα ὄρα = ζωή (περίοδος ἀνάμεσα ἐν τῇ γέννησιν καὶ τὸν θάνατον).

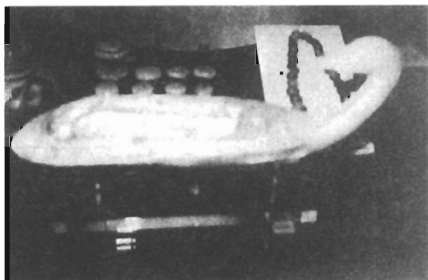
Μ6 ὄρα-ὄρα = ὑψηλὴ παλίρροια, ἡ θάλασσα ὅταν εἶναι ταραγμένη.

Μκ ὄα = διάρκεια, ὦρα.

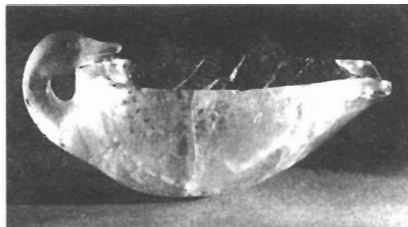
Σα ὄλα = ζωή.

Σημείωση: Τὸ Ἑλληνικὸ θέρος = καλοκαίρι, πιθανῶς σχετίζεται μετὰ τὸ ταραχάον (Ν.Π.) = Μάρτιος.

*Λύχνος κρυστάλλινος με λαβή
σχήματος κεφαλής πάπιας.
(Αρχαιολογικό Μουσείο Ἀθηνῶν).*

*Κοσμηματοθήκη ἐξ ἐλεφαντοστοῦ
με λαβή σχήματος κεφαλής
πάπιας. (Μουσείο Ἀντιόχειας-
Ἀντάκιας τῆς ἐπὶ τοῦ Δρόμου τοῦ
Μεταξιῦ).*

ζικές περιοχές ἔχουν βρεθεῖ τρίποδες, θυμιατήρια καὶ ἀγγεῖα ἑλληνικῆς τεχνοτροπίας. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε τὸ ρυτόν, τὸ ὁποῖο εἶναι κοινὸ σὲ Ἑλλάδα καὶ Κίνα, ὅπως καὶ τὸ γνωστὸ «κέρας τῆς ἀφθονίας (ἢ Ἀμαλθείας)». Τὰ πρότυπα αὐτὰ διατηρήθηκαν στὴν Κίνα ἐπὶ πολὺ.

Ἄλλες πολὺ σημαντικὲς ἐπιδράσεις εἶναι: α) Ὁ κοινὸς προσανατολισμὸς τῶν πόλεων σὲ Ἑλλάδα καὶ Κίνα (Νότος-Βορρᾶς). β) Ἡ χρησιμοποίησις ἐκ μέρους τῶν Κινέζων καὶ τῶν Ἀσιατῶν ἐν γένει ἑλληνικῶν προτύπων κατασκευῆς πλοίων (πολλὰ παρουσιάζουν ἀναλογίες μετὰ αὐτὰ πού βλέπουμε σὲ τοιχογραφίες τῆς Θήρας). γ) Ἡ υἱοθέτησις ἀπὸ μέρους τῶν Κινέζων τοῦ ἑλληνικοῦ ἰσοδομικοῦ συστήματος (τὸ Σινικὸ τεῖχος ἔχει κατασκευασθεῖ μετὰ αὐτὸ τὸ σύστημα). δ) Ἡ παρόμοια μορφή τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν τους μετὰ τὰ ἑλληνικά. ε) Ἡ υἱοθέτησις ἀπὸ μέρους τῶν Ἀσιατῶν ἐν γένει τῆς ἑλληνικῆς ἐξωμίδος (τὴν ὁποία μέχρι σή-

III. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἡ ὑπαρξὴ ἑλληνικῶν γλωσσικῶν στοιχείων στοὺς ἀντίποδες τοῦ Ἑλληνικοῦ γεωγραφικοῦ χώρου, στὴν Πολυνησία, πιστοποιεῖ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὸν κύριο ρόλο τῆς Ἑλλάδος καθ' ὅλην τὴν πορεία της ἀνὰ τοὺς αἰῶνες, πού ἦταν κατεξοχὴν πολιτιστικός, διαφωτιστικός ρόλος, πού δὲν παίχτηκε μόνο κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, ἀλλὰ πού χάνεται στὰ δάθη τῶν χιλιετιῶν καὶ πού, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἐρευνα τοῦ κ. Γιόζεφσον καθὼς καὶ ἀπὸ τὶς παρεμφερεῖς ἐρευνες πού κατὰ καιροὺς δημοσιεύτηκαν ἀπὸ τὶς στήλες τοῦ «Δ», καλύπτει ὅλα τὰ μήκη καὶ τὰ πλάτη τῆς Γῆς. Τὸ γεγονός μάλιστα ὅτι αὐτὸς ὁ ρόλος ὑπῆρξε ἀντικείμενο μελέτης ἀπὸ ἕναν Γερμανὸ ἐπιστήμονα ἀποτελεῖ ζωντανὸ παράδειγμα τοῦ σεβασμοῦ πού τρέφουν οἱ ξένοι γιὰ αὐτὴν τὴν συμβολὴ τῆς Ἑλλάδας, ἀκόμα καὶ στὴν ἐποχὴ μας πού ὁ διεθνὴς ἐξουσιασμός ἔχει ἐπιβάλει στὴν ἀνθρωπότητα τὴν ἀδιαφορία γιὰ τὴν ἱστορία, τὸ παρελθὸν καὶ τὶς πολιτισμικὲς ἀξίες. Προπάντων ὅμως ἡ ἐρευνα αὕτη πρέπει νὰ ἀφυπνίσει τοὺς ἀρμόδιους ἐπιστημονικοὺς φορεῖς καὶ παράγοντες ἐδῶ, στὴν γενέτειρα τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ τοὺς ὀδηγήσει σὲ μία οὐσιαστικὴ μελέτη τοῦ ἀπώτερου Ἑλληνικοῦ παρελθόντος, ἔστω κι ἂν αὐτὸ σημαίνει ὅτι θὰ πρέπει νὰ δράσουν γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ὡς οὐραγοὶ τῶν ξένων.

Ἰων Δημ. Λάμπρου

μερα φοροῦν οἱ βουδδιστὲς μοναχοί).

Ἕνας πολὺ σημαντικὸς τομέας ἑλληνικῆς ἐπίδρασης εἶναι τὰ πρότυπα καὶ τὰ σύμβολα ποὺ χρησιμοποιοῦνται εὐρύτατα σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῶν δραστηριοτήτων τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας. Εἶναι πλέον γνωστὴ ἡ ἑλληνοβουδδιστικὴ τέχνη τῆς Γανδάρας. Ὅντως στὶς πρῶτες ἀναπαραστάσεις τοῦ Βούδδα χρησιμοποιήθηκε ὡς πρότυπο ἡ μορφή τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀλλὰ ἡ ἐπίδραση δὲν περιορίζεται ἐκεῖ. Συγκεκριμένα «ὁ Βατζραπάνι, κεραυνοφόρος, ἐμφανίζεται εἰς τὰ ἀγάλματα ἄλλοτε ὡς Ζεὺς, ἄλλοτε ὡς Ἑρως καὶ ἀκόμη ὡς Ἡρακλῆς, ὡς Πὰν καὶ ὡς Διόνυσος. Ἡ Κίνα [...] τοῦ ἔδωσε (στὸν Βοδδισάτθα Ἀθαλοκιτεσθάρ/Τσενρέ-ζι) τὸν γυναικεῖον τύπον τῆς θεᾶς Κουάν-Γ'ιν (Κονανόν), ἡ ὁποία φέρουσα παιδίον εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς ὁμοιάζει τόσον παραδόξως πρὸς τὴν παρθένον Μαρίαν κρατοῦσαν τὸν θεῖον υἱόν τῆς»¹⁵. Πρόκειται φυσικὰ γιὰ τὸ πανάρχαιο ἑλληνικὸ πρότυπο τῆς Μητέρας καὶ τοῦ Υἱοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπαντᾷ σὲ πλεῖστα ὅσα νεολιθικὰ εἰδώλια, ἀλλὰ καὶ στὴν Μυθολογία μας (Ρέα-Ζεὺς, Λητώ-Ἀπόλλων, Μαῖα-Ἑρμῆς, Ἀθηνᾶ-Ἐριχθόνιος κ.λπ.).

Ἑλληνικὰ σχέδια ἀπαντᾷ σὲ ὅλα τὰ ἀσιατικὰ προϊόντα ἀπὸ τὴν νεολιθικὴ ἕως τὴν σύγχρονη ἐποχὴ. Ἔτσι βλέπουμε νὰ χρησιμοποιοῦνται εὐρέως ὁ μαῖανδρος, ὁ λωτός, ἡ τρίαινα, οἱ σπεῖρες, τὸ γοργόνιον, οἱ ὁμόκεντροι κύκλοι, ὁ ἐπικαμπῆς καὶ ὁ ἰσοσκελὴς σταυρός, πολυγωνικὰ σχέδια, κυματιστὲς καὶ τεθλασμένες γραμμές, ταινίες ἀπλές καὶ ἐναλλάξ διασταυρούμενες. Ἐπίσης σὲ ἀρκετὰ ἀγαλμάτια ἐμφανίζεται ἡ αἰγίς. Ὁ ὀκτάκτινος ἥλιος δὲν ἀποτελεῖ μόνον καλλιτεχνικὸ σχέδιο ἀλλὰ καὶ θρησκευτικὸ σύμβολο (ὁ τροχὸς τοῦ Δάρεμα, Νόμου). Πληροφοροῦμαστε ἀκόμη, ὅτι τὸ γνωστὸ δεκαεξάκτινο ἡλιακὸ σύμβολο «διατηρήθηκε μέχρι τὶς ἡμέρες μας σὲ κοσμήματα, στὴν ἰαπωνικὴ σημαία μὲ τὶς δεκαεῖς ἀκτίνες, στὶς ἰαπωνικὲς σφραγίδες μὲ τὰ δεκαεῖς πέταλα τοῦ ἡλιοτροπίου καὶ στὴ σημαία τῆς Οὐρουγουάης μὲ τὶς δεκαεῖς φλόγες»¹⁶. Ἀλλὰ ἀγαπητὰ στὴν Ἀσία σύμβολα εἶναι ὁ ρόδαξ (παράλλαξη τοῦ ὀκτάκτινου ἡλίου) καὶ ὁ διπλοῦς πέλεκυς, ὁ ὁποῖος ἀπαντᾶται στὴν Κίνα ἀπὸ τὴν πρωιμότερη ἐποχὴ, κοσμώντας ἀγγεῖα, τάφους, τοίχους κ.λπ. Στὴν Ἀσία ἀπαντᾶται ἐπίσης τὸ ἀνθέμιον, τὸ ὁποῖο –ὅπως στὴν Ἑλλάδα– κοσμεῖ καὶ νεκρικὲς στήλες.

Σύμβολα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται μὲ τὴν ἴδια σημασία κυρίως ἀπὸ τοὺς Κινέζους ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἀσιατικοὺς λαούς, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἑλληνικὴ καταγωγή, εἶναι ὁ ἀετός, ἡ ἀράχνη, τὸ αὐγὸ, ὁ ἥλιος, ὁ κύκνος, τὸ κυπαρίσσι, ὁ λίθος (ὡς ἱερώτατον ἀντικείμενο· ἀπαντᾶται ὑπ' αὐτὴν τὴν σημασίαν καὶ σὲ Ἰαπωνία-Ὡκεανία) καὶ ὁ λέων. Σημαντικώτατο κοινὸν σύμβολο, στὸ ὁποῖο ἀπέδιδαν μεγάλη σημασίαν καὶ σεβασμὸν τόσο στὴν Ἑλλάδα ὅσο καὶ στὴν Κίνα, ἦταν ὁ δράκων/ὄφις, ποὺ θεωρεῖτο ὡς πηγὴ καλῆς τύχης, ἰασης καὶ σοφίας. Τόσο ὁ ἑλληνικὸς, ὅσο καὶ ὁ κινεζικὸς καὶ ὁ εὐρύτερα ἀσιατικὸς πολιτισμὸς (ἀλλὰ καὶ ὁ προκολομβιανὸς ἀμερικανικὸς) χρησιμοποιοῦσαν ὡς σῆμα κατατεθὲν τὸν δράκοντα/ὄφι, ἐνίοτε τὸν περρωτὸ ὄφι. Ὁ τελευταῖος μᾶς θυμίζει καὶ τὸν παγκόσμιον ταξιδευτὴ Τριπτόλεμο, τοῦ ὁποῖου τὸ ἄρμα ἐσύρετο ὑπὸ περρωτῶν δρακόντων/ὄφρων.

Πέραν τῶν ἑλληνικῶν ἐπιρροῶν ὑπῆρχαν σὲ ὁρισμένα σημεῖα στὴν Ἀνατολὴ αὐτοῦσια ἑλληνικὰ μνημεῖα, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦσαν τὸ πέρασμα ἀπὸ ἐκεῖ τῶν Ἑλλήνων. Ἔτσι μαθαίνουμε γιὰ τὴν ὁμάδα δωμῶν ποῦ ἵδρυσε ὁ Μ. Ἀλέξανδρος στὰ πρὸς τὴν λοιπὴ Ἰνδία σύνορα· πάνω στοὺς δωμούς ὑπῆρχε ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή¹⁷. Ἐπίσης, ἀναφέρεται ἡ ἔκπληξη τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως, ὅταν στὸ ἱερὸ τῶν Βραχμάνων τῆς πόλεως Παράκα στὴν κοιλάδα τοῦ Γάγγη (ὅπου δὲν εἶχε φθάσει ὁ Μ. Ἀλέξανδρος) συνάντησε ἀρχαιότατα ἑλληνικὰ ἀγάλ-

ματα της Ἀθηνᾶς Πολιάδος, τοῦ Δηλίου Ἀπόλλωνος, τοῦ Λιμναίου καὶ τοῦ Ἀμυκλαίου Διονύσου. Νὰ σημειωθεῖ δέ, ὅτι οἱ Ἴνδοι τὰ τιμοῦσαν μὲ τὸν ἑλληνικὸ τρόπο¹⁸. Θὰ ἦταν παράλειψη νὰ μὴν ἀναφέρουμε τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου στὸ ὄρος Μηρός, τὸ ὁποῖο συνάντησε ὁ Μ. Ἀλέξανδρος στὴν ἑλληνικὴ «νησίδα»-πόλη τῶν Ἰνδιῶν Νύσα¹⁹.

Ἡ ἀπὸ τὴν παναρχαιότητα ἔντονη κίνηση τῶν Ἑλλήνων στὴν Ἀσία εἶχε ὡς φυσικὸ καὶ λογικὸ ἀποτέλεσμα τὴν ἔντονη ἐπίδραση στὰ ἔθιμα, στὴ γλῶσσα, στὴ μυθολογικὴ καὶ θρησκευτοφιλοσοφικὴ παράδοση τῆς Ἀσίας καὶ τῶν λαῶν τῶν νησιωτικῶν συμπλεγμάτων τοῦ Εἰρηνικοῦ (βλ. τὴν σχετικὴ συνταρακτικὴ ὄντως ἔρευνα στὸ προηγούμενο καὶ στὸ παρὸν τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ»).

Εἶναι γνωστὴ ἡ πανάρχαια ἐκστρατεία ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ θεοῦ Ἡρακλῆ καὶ κατόπιν τοῦ θεοῦ Διόνυσου στὴν Ἰνδία. Ἀναφορὰς ἔχουμε σὲ πάμπολλα κείμενα, εἰδικὰ γιὰ τὸν Διόνυσον. Εἶναι γνωστὸ τὸ ἔργο τοῦ Νόννου ἐκ Πανοπόλεως, ποὺ περιγράφει τὴν ἐκστρατεία τοῦ Διονύσου. Ἐπίσης καὶ ὁ Ἀπολλόδωρος ἀναφέρει, ὅτι ὁ Διόνυσος ἔστησε στῆλες σὲ ὅλη τὴν Ἰνδική. Θὰ πρέπει νὰ ὑποθέσουμε, ὅτι ὁ «Διόνυσος» δὲν εἶναι μόνο ἓνα πρόσωπο ἀλλὰ μία σειρά προσώπων, ποὺ ἀπὸ τὸ 17.600 π.Χ. περίπου ἐξεστράτευσαν πρὸς ἀνατολὰς, ἀλλὰ στὴν Μυθολογία καταγράφηκαν ὡς ἓνα πρόσωπο. Ἐχει ὅμως ἐνδιαφέρον νὰ μάθουμε, ὅτι ὁ Διόνυσος μαζί μὲ τοὺς συντρόφους του βασίλευσε στὴν περιοχὴ τῶν Ἡμωδῶν ὀρέων (Ἰμαλαίων)²⁰. Ἀλλωστε εὐλογον εἶναι, ὁ Διόνυσος, ὡς κατὰ παράδοσιν Θηβαῖος, νὰ ἔδωσε στὸ κράτος του τὸ ὄνομα τῆς γενέτειράς του. Εἶναι λογικὸ, ὅτι ἡ ἀμυδρὴ ἀνάμνηση αὐτοῦ τοῦ τέλειου βασιλείου μὲ τὸν τέλειο ἡγέτη καὶ τοὺς ἐξελεγμένους κατοίκους νὰ ἔδωσε τροφὴ στὸν θρῦλον τοῦ βασιλείου τῆς Σαμπάλα. Οἱ σχέσεις Ἑλλήνων-Θιβῆτ συνεχίσθηκαν καὶ ἐνισχύθηκαν στοὺς Ἑλληνιστικοὺς καὶ μετέπειτα χρόνους. Ἐχει σημασία στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ παρατεθεῖ ἡ μαρτυρία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἱατροῦ κ. Βασιλείου Τριτάκη, ὁ ὁποῖος ἔχει περιοδεύσει ἐπὶ 14 ἔτη σὲ διάφορες χώρες τῆς Ἀσίας: «Τότε πού ἄκμαζε ἡ ἀρχαία σοφία, οἱ Ἕλληνες εἶχαν πλεύσει μέχρι τῆς Σρι Λάνκα, ποὺ τότε ἦταν γνωστὴ ὡς Ταπροδάνη. Στίς περιπλανήσεις μου ἐκεῖ βρῆκα ἓνα νησάκι στὸ στόμιο ἐνὸς φυσικοῦ λιμανιοῦ, ποὺ λέγεται Ταπροδάν. Δὲν εἶναι λοιπὸν καθόλου ἀπίθανο, κάποιον ἀρχαῖον Ἕλληνα νὰ δίδαξαν τὴν θεραπευτικὴ μέθοδο τῶν καταιονισμῶν στοὺς ἀρχαίους Σιγκαλέζους [κατοίκους τῆς Κεϋλάνης]... Ὅλοι, ὅταν ἔμαθαν ὅτι εἶμαι Ἕλληνας, μοῦ ἀνέφεραν δύο Ἕλληνες γιατροὺς, ποὺ πῆγαν στὸ Θιβῆτ καὶ δίδαξαν ἱατρικὴ, τὸν Γαληνὸ καὶ τὸν Τσαμπασίλα [παρεφθαρμένο]. Ὁ Γιεσί Ντογκέν, ὁ θεράπων ἱατρός τοῦ Δαλαί Λάμα, μοῦ εἶπε, ὅτι τὴ μέθοδο οὐροδιάγνωσης ποὺ ἀκολουθεῖ, τὴν διδάχθηκαν οἱ Θιβητιανοὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες... Κατόπιν ἐξαντλητικῆς ἔρευνας βρῆκα, ὅτι ἡ ἐπίσκεψη τῶν δύο Ἑλλήνων γιατρῶν ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν συγγραφέα Ντεσί Σανγκνέ Γκνάτσο, πρωθυπουργὸ ἐπὶ 5ου Δαλαί Λάμα, ποὺ ἦταν καὶ ἱστορικὸς τῆς ἱατρικῆς, στὰ κείμενα "Ἐπιθεώρηση τῆς ἱστορίας τῆς Θιβητανικῆς ἱατρικῆς". Ἀλλες καταγραφές ὑπάρχουν στὰ κείμενα τοῦ "Μαντζουσοῦ" τῆς "ΡΙζικῆς Σούτρας". Ὁ Γαληνὸς ἔμεινε ἀρκετὸ καιρὸ στὸ Θιβῆτ καὶ δίδαξε τὸ ἑλληνικὸ σύστημα ἱατρικῆς. Ἐφερε μάλιστα ἐπανάσταση στὸ τότε ἱατρικὸ κατεστημένο, ὅταν δέχθηκε γιὰ μαθητὲς του καὶ νέους ἀπὸ τὴν κατώτερη κοινωνικὴ τάξη. Κάτι ἄλλο πολὺ ἐνδιαφέρον εἶναι, ὅτι ὁ ὄρκος τῶν Θιβητιανῶν γιατρῶν εἶναι ἴδιος καὶ ἀπαράλλακτος μὲ αὐτὸν τοῦ Ἱπποκράτη.»²¹

Ἡ ἐπίδραση τῶν Ἑλλήνων στὴν διαμόρφωση τῶν θρησκευτοφιλοσοφικῶν συστημάτων τῆς Ἀνατολῆς εἶναι ἀναμφισβήτητη. Ἡ ἑλληνικὴ ἐπιρροὴ συνέβαλε

στην διαμόρφωση του Βουδδισμού, κυρίως του Μεγάλου Όχηματος (Μαχαγιάνα), το οποίο χαρακτηρίζεται από μία μεγάλη σειρά Βοδδισάτβα (έννοια ανάλογη προς τον αρχαιοελληνικό Ήρωα). Είναι εκπληκτική ή ακόλουθη αναφορά: «χιλιάδες ήσαν οί Έλληνες τὸ γένος βουδδιστῶν μοναχοί, ὡς μαρτυρεῖ σχετικὸν μὲ τὴν ἀνέγερσιν στούπας (τύμβου) τοῦ Βούδδα ἐν Σρί Λάνκα (Κεϋλάνη) χρονικόν: συγκεκριμένως ἡ νήσος ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν 30.000 Ἑλλήνων μοναχῶν βουδδιστῶν τῆς Βακτρίας.»²²

Πέρα του Βουδδισμού ἑλληνικές ἐπιδράσεις παρατηροῦμε καὶ στὸν κινεζικὸ Ταοϊσμό. Ἡ θεωρία γιὰ τὸ Γίν-Γιάνγκ καὶ τὰ Πέντε Στοιχεῖα σαφῶς παραπέμπει στὴν Ἐμπεδόκλεια ἀντίληψη γιὰ τὸ ζεύγος Νεῖκος-Φιλότης καὶ τὰ Τέσσερα Στοιχεῖα. Ἀναφέρεται ἐπίσης, ὅτι «ὁ κινεζικὸς μυστικισμὸς στὶς βασικές του πηγές ἐμφανίζει χαρακτηριστικές ὁμοιότητες μὲ τὸν Νεοπλατωνισμό, μὲ τὸν ὁποῖον συμφωνεῖ τόσο στὸ θέμα τῆς τελικῆς ἐνότητος, πὺν εἶναι ἀπρόσιτη σὴ γνώση καὶ μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ μὲ διαισθήση, ἀνάταση καὶ ἔκσταση, ὅσο καὶ στὴν ἀποψη ὅτι ἡ ἀπόλυτη Ἀρχὴ δὲν μπορεῖ νὰ ταυτιστεῖ μὲ τὸ ὅλο ἢ μέρος τοῦ ὕλικου σύμπαντος»²³.

Ἡ ἐπιρροὴ τοῦ συστήματος πὺν υἱοθετήθηκε ἀπὸ τὸν Πυθαγόρα (ὁ ὁποῖος τὸ παρέλαβε ἀπὸ ὀρφικοὺς κύκλους, πὺν διατηροῦσαν τὴν ὑπερδεκακισχλιετὴ παράδοση τοῦ Ὁρφέως) εἶναι ἐμφανὴς καὶ τὴν παραδέχονται καὶ οἱ ἴδιοι οἱ Βραχμᾶνοι τῆς πόλεως Παράκα²⁴, οἱ ὁποῖοι μιλοῦσαν ἀπταιστως τὰ ἑλληνικά. Ἐπὶ πλεόν ἐκδηλῇ εἶναι ἡ ἐπίδραση μεταγενέστερων ἑλληνικῶν φιλοσοφικῶν ρευμάτων στὸ κινεζικὸ καὶ ἰαπωνικὸ Ζέν (τὸ ὁποῖον ὡς λέξη πολλοὶ συσχετίζουν μὲ τὸ ἀπαρέμφοτο ζήν).

Ἡ ἑλληνικὴ ἐπίδραση στὴν ἀσιατικὴ μυθολογία εἶναι σημαντικὴ. Γνωρίζουμε, ὅτι οἱ Κινέζοι θεωροῦσαν ὡς πρωταρχικὸ τὸ ζεύγος Οὐρανοῦ-Γῆς καὶ πίστευαν, ὅτι ὁ Οὐρανὸς ἦταν ὁ πρῶτος ἡγέτης τοῦ κόσμου, ὅπως ἀκριβῶς ἀναφέρεται στὴν ἑλληνικὴ μυθολογία. Ἐπίσης, ὅταν ἔφθασε στὴν Κίνα ὁ Φοῦ-Ξι, βασιλευσε ἐκεῖ καὶ διδάξε στοὺς ἀνθρώπους τὴν γραφὴ. Τὸ εκπληκτικὸν εἶναι, ὅτι ὁ Φοῦ-Ξι, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὡς πρόγονος καὶ γενάρχης τῶν Κινέζων, ἦταν ἀπὸ τὴ μέση καὶ κάτω φίδι, ὅπως ὁ Κέκροψ καὶ ὁ Ἐριχθόνιος. Ἐνας ἄλλος κινεζικὸς ἥρωας, ὁ Γιού, εἶναι σιδερεῶς καὶ χωλαίνει, ὅπως καὶ ὁ θεὸς Ἡφαιστος. Στὴν Ἰαπωνία ὑπάρχει ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων Φουτζίν, ὁ ὁποῖος ἀπεικονίζεται ὅπως ὁ Αἰόλος, κρατῶντας δηλαδὴ τὸν γνωστὸ ἀσκό²⁵. Ἀκόμη στὴν Ἰαπωνία ὑπάρχει ἡ θεὰ Κομπίρα ἢ Κουδέρα, ἡ ὁποία, ὅταν τὴν ἐπικαλοῦνται οἱ ναυτικοί, τοὺς σώζει²⁶. Τόσο τὸ ὄνομα ὅσο καὶ ἡ «ἀρμοδιότητα» τῆς θεᾶς μᾶς θυμίζουν τοὺς Καδεῖρους (μὴν ξεχνᾶμε, ὅτι στοὺς τέσσερις Καδεῖρους συμπεριλαμβανόταν καὶ μία θηλυκὴ θεότης).

Στὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι σημαντικό νὰ πληροφορηθοῦμε τὰ ἑξῆς: «Ἄλλαι θεότητες [νῆσων τῆς Μελανησίας καὶ τῆς Ὠκεανίας] ἦσαν ... ἀνθρώποι μὲ λευκὸν δέρμα... τοὺς ὁποίους οἱ νησιῶται ἀνεγνώριζον ἐν τῷ προσώπῳ τῶν πρώτων εὐρωπαίων ταξιδιωτῶν»²⁷, ὅπως ἀκριβῶς συνέβη μὲ τοὺς Μάγιας τῆς Ἀμερικῆς. Δύο σημαντικὲς πληροφορίες-συμπεράσματα ἐξάγονται ἀπὸ τὴν ἀναφορὰ αὐτή: α) Οἱ ἐκεῖ κάτοικοι εἶχαν ἐξοικειωθεῖ μὲ τὶς ἐπισκέψεις τῶν Ἑλλήνων. β) Ἐπιβεβαιώνεται ἡ ἑλληνικὴ καταγωγὴ τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν. Ἄλλη ἐνδιαφέρουσα πληροφορία εἶναι ἡ ἀκόλουθη: «Οἱ πρῶτοι ἀνθρώποι κατὰγονται ἐξ ἐνὸς θρόμβου αἵματος, κατὰ πεποιθήσιν ἰδιαιτέρως διαδεδομένην εἰς τὴν Μελανησίαν [...], εἰς Μιντανάο, εἰς τὰς νήσους Μάρσαλ, εἰς τὴν Σαμόαν καὶ εἰς τὰς νήσους Τσάταμ»²⁸. Ἡ παράδοση αὐτὴ ἀνήκει στοὺς Ἑλλήνες καὶ ἀποτελεῖ παλαιὰ γνώση

Κινέζος άξιωματούχος με αυθεντικής ελληνικής τεχνοτροπίας «γοργόνειον» στο στήθος. Άπό τάφο τών Μινγκ του Πεκίνου. (Μουσείο Σερβουσι Παρισιών).

σύμφωνα με την μαρτυρία του αυτοκράτορος Ίουλιανού (*Επιστολή* 89b, 292 B).

Είναι επόμενο, μία τόσο θαθεία και πολύχρονη ελληνική επιρροή στον άσιατικό χώρο να μην περιορίζεται μόνο σε όσους τομείς αναφέρθηκαν ανωτέρω, αλλά να επηρεάσει την γραφή και την γλώσσα. Όπωςδήποτε οι επιρροές στην γλώσσα και στη γραφή εξασθένισαν προοίοντος του χρόνου, όμως είναι ένδεικτικό, ότι η νότια επαρχία της Κίνας ονομάζεται Γιουνάν>²⁹ *Ιωνες* (είναι γνωστό, ότι ο όρος «*Γιουνάν*» χρησιμοποιείται ευρύτατα στην Ανατολή, για να δηλώσει τους Έλληνες). Στην ίδια επαρχία δρέθηκαν επιγραφές, των οποίων τα στοιχεία όμοιάζουν στις (πολύ προγενέστερες) μινωικές επιγραφές και σε άλλες ελληνικές²⁹. Επίσης σε κινεζικά κείμενα ανευρίσκονται ελληνικοί αλφαριθμητικοί χαρακτήρες³⁰. Ομοιότητα με τα ελληνικά γράμματα παρουσιάζουν και οι Θιβετανικοί και οι Ινδικοί χαρακτήρες.

Ολοκληρώνοντας το κεφάλαιο αυτό, θα πρέπει να αναφέρω τις ελληνικές λέξεις που υπάρχουν στην διάλεκτο των νήσων Χαθάη (οι οποίες έχουν γίνει γνωστές από πολλές πηγές), καθώς επίσης και ένα στοιχείο που παραλείφθη σε σχέση με την ελληνική επίδραση στην ινδονησιακή μυθολογία: οι αριθμοί *τρία* και *έννέα* κυριαρχούν και στην δεύτερη³¹.

Ε. ΕΠΙΛΟΓΟΣ-ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

“Ας μου επιτραπεί στον επίλογο της παρούσας μελέτης να αναφέρω ορισμένες απόψεις και θεωρήσεις, όπως τις συνεπέρανα εκ των ανωτέρω αναφερθέντων και προσκομισθέντων στοιχείων.

α) Είναι αναμφισβήτητη η ελληνική εξάπλωση, επιρροή και για μεγάλα χρονικά διαστήματα κυριαρχία (όχι μόνον πολιτική, αλλά και πληθυσμιακή) στην Ασία. Η πρώτη εμφάνιση των Μογγολοειδών τοποθετείται γύρω στο 8.000-10.000 π.Χ. Έκτοτε αρχίζει η σταδιακή κυριαρχία τους, μέχρις ότου κατά το 2.000 π.Χ. πλημμύρισαν την Κίνα. Η εμφάνιση των Μογγολοειδών αποτελεί πραγματικό αίνιγμα, το οποίο δεν έχει απαντήσεις, που όμως άπτονται τελείως διαφορετικών επιπέδων. Το μόνο που δυνάμεθα να προκειμένω να σημειώσουμε είναι, ότι η αρχική εμφάνιση των Μογγολοειδών περιέργως (;) συμπίπτει με την χρονολογία του έλληνοατλαντικού πολέμου. Ίσως η εκ του πολέμου τούτου εξασθένηση του κέντρου των Ελλήνων να δοθήθηκε στην περαιτέρω επέκταση των Μογγολοειδών. Είναι όμως σίγουρη η συμμετοχή των πανάρχαιων εκείνων Ελλήνων της Ασίας στην διαμόρφωση μεγάλου αποθέματος, εκ του οποίου (κατόπιν επιμειξιών) προήλθαν οι διάφοροι άσιατικοί λαοί. Θα πρέπει να σημειωθεί πάντως, ότι τελικά τα κυρίως μογγολοειδή χαρακτηριστικά επικράτησαν, βοηθούμενης της επικρατήσεως αυτής υπό των κλιματολογικών παραγόντων και της αποκοπής των Ελλήνων αυτών της παναρχαιότητας από το κέντρο τους. Υπήρχαν ωστόσο περιοχές, στις οποίες οι Έλληνες αυτοί κατόρθωσαν να διατηρήσουν, όσο γινόταν, τα χαρακτηριστικά τους, την συνείδηση της διαφορής τους από τον περίγυρο και την γλωσσική ιδιομορφία. Τέτοιες περιοχές βρίσκονταν κυρίως στην Ίνδια, όπου ακόμη και σήμερα σώζονται τα χωριά των Καλάς. Επίσης σήμερα στην Ιαπωνία υπάρχουν αρκετοί Αινοί, κυρίως στα βόρεια νησιά Χοκάντο, Σαχαλίνη και Κουρίλες. Όπωςδήποτε οι Αινοί έχουν χάσει κάθε ανάμνηση για την ακριβή καταγωγή τους, όμως διατηρούν τα ευρωπαϊκά χαρακτηριστικά τους (όσοι δεν αφομοιώθηκαν με τους Ιάπωνες) και την γλωσσική ιδιομορφία τους. Το γεγονός της πρωτοπορίας των Αινοί έχει επικρατήσει

σει ακόμη μέσα στην Ιαπωνική μυθολογία: Σὲ σχετική ἀπεικόνιση ὁ ἀρσενικός γενάρχης τῆς Ἰαπωνίας Ἰζανάγκι φέρει γενειάδα³², χαρακτηριστικό καθαρά εὐρωπαϊκό, τὸ ὁποῖο διατηροῦν οἱ Ἀἰνοῦ.

β) Θὰ πρέπει νὰ μᾶς προβληματίσει ἡ ὑπαρξη «στενῶν κύκλων» γνώσεως (ὄχι μόνο γεωγραφικῆς). Εἶναι σίγουρο, ὅτι οἱ Ἕλληνες κατεῖχαν ἄριστα τὴν γνώση τῆς μορφῆς τῆς γῆς καὶ ἐν γένει τοῦ σύμπαντος καὶ γνωρίζαν ἐπίσης ἄριστα θέματα σχετιζόμενα μὲ τὴν γεωλογία, τὴν βλαπτική ἐπίδραση τῆς ἀστρικῆς ἀκτινοβολίας, τὴν γένεση καὶ τὸν θάνατο τῶν κόσμων καὶ τῶν συμπάντων καὶ ἐν γένει μὲ μία εὐρύτατη πλευρὰ τοῦ ἐπιστητοῦ. Τὸ πρόβλημα δὲν βρίσκεται στὴν ὑπαρξη ἢ μὴ σωστῶν γνώσεων· αὐτὲς ἐκ τῶν ἀναφορῶν ὑπῆρχαν. Ὁ προβληματισμός στρέφεται στὸ πόσοι καὶ ποιοὶ Ἕλληνες ἦταν γνώστες. Ἐπίσης, γιατί σὲ μία ὀρισμένη στιγμή κρίθηκε σκόπιμη ἡ κωδικοποίηση καὶ ἡ μὴ δημοσιοποίηση τῶν ὑψηλῶν αὐτῶν γνώσεων. Ἴσως μία ἀπάντηση εἶναι ἡ προφύλαξη τῶν μυστικῶν ἀπὸ τὸν ἐχθρικό περίγυρο, ὅπως αὐτὸς διαμορφώθηκε κυρίως κατὰ τὸ 1500 π.Χ. Ἦδη οἱ Φοίνικες εἶχαν οἰκειοποιηθεῖ μυστικά τῶν Μυκηναίων καὶ τὰ παρουσίαζαν ὡς δικῆς τους ἐπιτεύξεις. Μήπως ὅμως ἡ «ἀσφάλιση» καὶ τὸ «κλείσιμο» τῶν γνώσεων ἀποσκοποῦσε στὸ νὰ μὴν γίνουν γνωστὰ σὲ ὀρισμένα ἄτομα-κατασκόπους ἐντὸς Ἑλλάδος; Γιατί τόσοι σοφοὶ ἀφιέρωναν τὰ ἔργα τους σὲ ἱερά, ὥστε νὰ εἶναι ἀπρόσιτα ἀπὸ τὸ πλῆθος (ποῖο πλῆθος;); Ἀπὸ ποιούς οἱ γνώσεις αὐτὲς κινδύνευαν; Ποιοὶ θὰ τις χρησιμοποιοῦσαν μὲ τρόπο ἀρνητικό; Θὰ πρέπει ἐν τέλει νὰ θεωροῦμε πλέον ὡς δεδομένες ἐρμηνεῖες γνωστὲς καὶ πολλὰκις ἐπαναλαμβανόμενες; Ἡ μήπως θὰ πρέπει νὰ λαβαίνουμε σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν, ὅτι πολλὲς φορές ἡ πραγματικότητα ξεπερνᾷ καὶ τὴν πιὸ τρελλή φαντασία; Τέλος πάντων τότε ἴσως οἱ «στενοὶ κύκλοι» εἶχαν λόγους ὑπάρξεως. Πάντως εἶναι σίγουρο, ὅτι δὲν ἀποτελοῦσαν οὔτε τροχοπέδη οὔτε παράγοντα ἀνασχετικό, ἀφοῦ διατηροῦσαν τὴν ἐλληνική παράδοση ἁσβεστη. Νὰ δοῦμε ὅμως, τότε ἐμεῖς οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες θὰ ἀπελευθερωθοῦμε ἀπὸ τοὺς *κηδεμόνες* μας (μὲ τὴν ἀρχαιο-ἐλληνική σημασία) σημερινούς κύκλους, οἱ ὁποῖοι ἀποκλειστικό καὶ μόνον στόχο ἔχουν τὴν ἐξαφάνιση, καταστροφή, ὑποβιβασμὸ καὶ κατάχωση τῆς μυριάδων ἐτῶν παραδόσεώς μας.

γ) Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ κατὰ καιροὺς δημοσιοποιοῦνται ἀπὸ διάφορα βιβλία καὶ μελέτες ἐρευνητῶν καὶ ἀπὸ αὐτὰ ποὺ δημοσιεύονται στὸν «Δαυλὸ» καὶ σὲ πολὺ μικρότερο βαθμὸ σὲ ἄλλα ἔντυπα καὶ ἐφημερίδες γίνεται πλέον κατανοητὸ καὶ ἀντιληπτὸ τὸ γεγονὸς τῆς ἀνὰ τὸν κόσμον ἐξαπλώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ (Εὐρώπη, Ἀφρική, Ἀσία, Ὠκεανία, Ἀμερική) καὶ τῆς εὐεργετικῆς του ἐπιδράσεως καὶ πολιτιστικῆς του ἀκτινοβολίας παγκοσμίως. Ἐπίσης καταρρίπτονται μὲ τὸν καιρὸ ὅλες αὐτὲς οἱ ψευδο-θεωρίες (οἱ σκοπίμως ἐπιδληθεῖσες) ὅπως ἡ «ἐξ ἀνατολῶν τὸ φῶς» καὶ τὰ περὶ Βαβυλωνίων, Σουμερίων, Ἀσιατῶν, Ἰνδοευρωπαίων, Φοινικικοῦ Ἀλφαβήτου, Ἀφροκεντρισμοῦ κ.λπ. Ἀποδεικνύεται περίτρανα, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὴν παναρχαιότητα ὑπῆρξαν διδάσκαλοι τοῦ ἀνθρώπινου γένους καὶ ὄχι μαθητὲς (ὅπως τοὺς θέλουν γιὰ λόγους εὐνόητους διάφοροι «ἐπιστήμονες» καὶ «εἰδικοί»). Τὴν εὐεργετική ἐπίδραση παγκοσμίως τῶν προγόνων μας τὴν ἀναγνωρίζουν οἱ ξένοι, ἀλλὰ ἐδῶ ἀκόμη (ὄχι δέβαια γιὰ πολὺ) βαστάει τὸ φρούριο τῆς ψευδο-γνώσης. Ὅμως ποτὲ ὁ μπρουντζὸς δὲν θὰ ἀντι-καταστήσει τὸν χρυσό. Οὔτε ὁ χρυσὸς θὰ χαθεῖ ποτέ, διότι, καθὼς λέγει ὁ Πίνδαρος,

*Διὸς παῖς ὁ χρυσός·
κεῖνον οὐ σῆς οὐδὲ κίς.*

ς. ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. «Σύγχρονος Έγκυκλοπαίδεια Έλευθερουδάκη», Β', σελ. 552.
 2. Αυτόθι.
 3. J. Campbell, *Oriental Mythology*, σελίδες 373, 374, 375, Penguin-Arkana ed.
 4. «Σύγχρονος Έγκυκλοπαίδεια Έλευθερουδάκη», ΙΒ', σελ. 722.
 5. Sir E. B. Tylor, *Anthropology*, κτ, σελ. 79 και 82, Watts & Co ed.
 6. Ξ. Λίβα, Αίγιγς, 'Η κοιτίς τῶν Ἀρίων καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, σελ. 153, Ἀθῆναι.
 7. Αυτόθι, σελ. 144.
 8. «Σύγχρονος Έγκυκλοπαίδεια Έλευθερουδάκη», Β', σελ. 559.
 9. Αυτόθι, σελ. 552.
 - 10, 11. «Ἀπόγονοι ἀρχαίων Σπαρτιατῶν οἱ Ἀραουνάνοι τῆς Χιλῆς», ἄρθρο τοῦ κ. Γ. Λαθύρη στὸ περιοδικὸ «ΤΡΙΤΟ ΜΑΤΙ», τεύχ. 47, καλοκαίρι '95, σελ. 14 καὶ 17-18.
 12. Ἰ. Πασσᾶς, 'Η Ἀθηναῖα Προϊστορία, σελ. 171, ἐκδ. ΗΛΙΟΣ.
 13. Φιλόστρατος, Βίος Ἀπολλωνίου Τυανέως, βιβλ. ΙΙΙ, κεφ. ΧΙΥ-ΧΥ, Loeb ed.
 14. J. Campbell, *Primitive Mythology*, σελ. 441, Penguin-Arkana ed.
 15. F. Guinard, Παγκόσμιος Μυθολογία, Β' μέρος, σελ. 508, ἐκδ. Χ. Γιοδάνης.
 16. H. Leisegang, Τὸ Μυστήριον τοῦ Ἑρπετοῦ, σελ. 87-88, ἐκδ. Ἰάμβλιχος.
 17. Φιλόστρατος, Βίος Ἀπολλωνίου Τυανέως, βιβλ. ΙΙ, κεφ. ΧΛΙΙΙ, Loeb ed.
 18. Αυτόθι, βιβλ. ΙΙΙ, κεφ. ΧΙΥ.
 19. Ἀρριανός, Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις, βιβλ. Ε', Ι, 6, ἐκδ. Πάπυρος.
 20. Ἀ. Σταγειρίτης, Ὁ γυνὴ ἢ Ἀρχαιολογία, τόμ. Α', σελ. 366, ἐκδ. Ἑλευθέρη Σκέψις.
 21. Συνέντευξη τοῦ ἱατροῦ κ. Β. Τριτάκη στὸ περιοδικὸ «ΑΝΕΞΗΓΗΤΟ», τεύχ. Νο 103, Δεκ. '94-Ἰαν. '95, σελ. 172.
 22. «Ἀπὸ τὴν Θρησκευτικὴν Ἑθνικὴν Ζωὴν»: στήλη τοῦ κ. Β.Π. Γούσιου στὸ περιοδικὸ «ΔΙΠΕΤΕΣ», τεύχ. 90, Ἰαν. '95.
 23. Ἐκπαιδευτικὴ Ἑλληνικὴ Ἑγκυκλοπαίδεια, τόμ. «Οἱ Θρησκεῖες», σελ. 286, ἐκδ. Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν.
 24. Φιλόστρατος, Βίος Ἀπολλωνίου Τυανέως, βιβλ. ΙΙΙ, κεφ. ΧΙΥ, Loeb ed.
 25. Τὰ στοιχεῖα καὶ οἱ παραλληλισμοί, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Φοῦ-Ξί, Γιού, Φουτζίν, ἐλήφθησαν ἀπὸ: Theresa Mitsopoulou, *Hellas-China, One Culture*, Α', 1991.
 26. Ἡ πληροφορία γιὰ τὴν Κομπίρα πάρθηκε ἀπὸ: F. Guinard, Παγκόσμιος Μυθολογία, μέρος Β', σελ. 614, ἐκδ. Γιοδάνης.
 27. Αυτόθι, μέρος Β', σελ. 666.
 28. Αυτόθι, μέρος Β', σελ. 700.
 29. Th. Mitsopoulou, *Hellas-China, One Culture*, σελ. 264.
 30. Αυτόθι, σελ. 267.
 31. J. Campbell, *Primitive Mythology*, σελ. 189, Penguin-Arkana ed.
 32. F. Guinard, Παγκόσμιος Μυθολογία, μέρος Β', σελ. 579, ἐκδ. Γιοδάνης.
- Νὰ σημειωθεῖ, ὅτι στὴν ἀναφορὰ μου στὰ κοινὰ σύμβολα καὶ πρότυπα Ἑλλάδος-Κίνας ἐκτὸς τοῦ βιβλίου Th. Mitsopoulou, «Hellas-China, One Culture» χρησιμοποιήθηκε καὶ τὸ βιβλίο: Τζ. Κοῦπερ, *Λεξικὸ Συμβόλων*, ἐκδ. Πύρινος Κόσμος.
 - Ὅλο τὸ παρατεθὲν φωτογραφικὸ ὕλικὸ προέρχεται ἀπὸ τὸν πρῶτο τόμο τοῦ βιβλίου: Th. Mitsopoulou, *Hellas-China, One Culture*, 1991.

ΚΩΝ. Χ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Πέτρα: Ἡ ἀρχαιότατη Ἑλληνικὴ πόλη στὴν ἔρημο τῆς Ἰορδανίας

Μία ἐπίσκεψη στὴν Ἰορδανία μᾶς ἐπεφύλασσε ἀρκετὲς μικρὲς καὶ μεγάλες ἐκπλήξεις, μὲ πρώτη στὸ Ἄμμάν (ἀρχ. Φιλαδέλφεια) ἐκ μέρους τῶν Ἑλληνίδων κυριῶν ποὺ ζοῦν ἐκεῖ μονίμως, ὅταν μᾶς κάλεσαν στὰ ἐγκαίνια τοῦ Πολιτιστικοῦ τους Κέντρου. Εἶθε νὰ τίς μιμηθοῦν κι ἄλλες ὁμογενειακὲς κοινότητες.

Ἡ Πέτρα, ὅπου φτάσαμε ἐπιβαίνοντας λεωφορείου, κεῖται ἐντὸς τῆς ὁροσειρᾶς τῶν ὀρέων Ἄς-Σά-ρα στὴν Νότιο Ἰορδανία, σὲ ὑψόμετρο 860-900 μ. ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Τὸ ὑψηλότερο σημεῖο τῆς ὁροσειρᾶς φθάνει τὰ 1170 μ. Ἡ περιοχὴ, ἂν καὶ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸ μεσογειακὸ κλίμα, ἐν τούτοις παρουσιάζει σαφὴ χαρακτηριστικὰ τῆς ἡμερήμου. Πρόκειται γιὰ μιὰ περιοχὴ μεγάλῃς φυσικῆς ὁμορφιάς καὶ τεράστιου ἀρχαιολογικοῦ ἐνδιαφέροντος. Θὰ μπορούσαμε νὰ τὴν χαρακτηρίσουμε ἀπερριαντὸ ἀρχαιολογικὸ πάρκο, ἀλλὰ καὶ χειροπιαστὴ ἀπόδειξη μιᾶς ἀναίσχυτης ἀρχαιολογικῆς παραχάραξης.

Ἡ ἐπίσημη ἱστορία τῆς Πέτρας, ὅπως περιγράφεται στὰ φυλλάδια ἀλλὰ καὶ στὰ σχετικὰ βιβλία ποὺ πωλοῦνται ἐκεῖ, ἔχει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὡς ἑξῆς: «*Ἡ ροδοκόκκινη πόλη τῆς Πέτρας ἦτο ἔδρα ἐνὸς βασιλείου, τὸ ὁποῖον ἰδρύθηκε τὸν 2ον π.Χ. αἰῶνα ἀπὸ τοὺς Ναβαταῖους [Nabateans]. Αὐτοὶ οἱ Ναβαταῖοι ἦσαν νομάδες μὲ φήμῃ ἀριστῶν χτιστῶν καὶ πειρατῶν. Ἡ παράδοση λέει, ὅτι ἐδῶ ἔδρασε καὶ ὁ διαβόητος ληστὴς Ἀλῆ-Μπαμπὰ μὲ τοὺς 40 κλέφτες, ληστεύοντας τὰ διερχόμενα ἀπὸ τὴν Πέτρα καραβάνια. Στὴν περιοχὴ ἔδρασε καὶ ὁ Ἀῶρενς τῆς Ἀραβίας. Ἐπίσης ἦσαν καὶ καλοὶ ἔμποροι λιθανωτοῦ, μπαχαρικῶν καὶ μεταξωτῶν, καθ' ὅσον κατοικοῦσαν στὴν ὁδὸ τῶν καραβανίων ποὺ συνέδεαν τὴν Κίνα, τίς Ἰνδίες καὶ τὴ Ν. Ἀραβίαν μὲ τὴν Μ. Ἀσίαν, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴ Ρώμην. Στὴν κολοφῶνα τῆς δόξης του τὸ βασίλειο τῶν Ναβαταίων ἐπεκτάθηκε ὡς τὴν Δαμασκὸν τῆς Συρίας, τὴν Βόρειο Ἀραβίαν, τὸ Σινὰ καὶ τὴν ἔρημο Νεγκέμτ». Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Ναβαταῖους, μαθαίνουμε ἀπὸ τίς ἐπίσημες (καὶ ἀρα παραχαραγμένες) πηγές, ὅτι ἦτο λαὸς τῆς Ἀραβίας, ποὺ ζοῦσε στὴν περιοχὴ αὐτὴν, λεγόμενη Ναβατηνὴ. Ἡ Ἑλληνικὴ Ὀμηρικὴ ρίζα «*ναν*» τοῦ ὀνόματός τους πιθανὸν νὰ δηλώνει τὴν σχέση των μὲ τὴν θάλασσα (ναῦς = πλοῖον, πβ. *ναναγός*, *ναυσιπλοία* κ.ο.κ.) ἢ καὶ τὴν ἀφίξη τους στὴν περιοχὴ αὐτὴ ἐκ θαλάσσης.*

Οἱ Ναβαταῖοι λέγεται, ὅτι ὑπέστησαν τὴν ἐπίδραση τῶν Ἀραμαίων. Αὐτοὶ τὸ πρῶτον ἐμφανίζονται στὴν ἱστορία τὸ 312 π.Χ., ὅτε ὁ Ἀθήναιος, στρατηγὸς τοῦ Ἀντιγόνου Α', ἐπεχείρησε νὰ τοὺς ὑποτάξει. Ἦλθαν εἰς σχέσεις μὲ τὸ κράτος τῶν Σελευκιδῶν, ὅτε καὶ ὑπέστησαν ἐντονὴ τὴν ἐπίδραση τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Τοῦτο ἐξ ἄλλου μαρτυρεῖ τὸ Ἑλληνικὸ ὄνομα τῆς «Πέτρας» ἀλλὰ καὶ οἱ θαυμάσιοι σκαλιστοὶ κλασικοὶ ναοὶ καὶ λοιποὶ θησαυροὶ τῆς, ποὺ εἶναι τόσο Ἑλληνικοὶ ὅσο ὁ Παρθενών, ἔστω κι ἂν ἡ διεθνὴς ἀρχαιολογικὴ παραχάραξη τὰ ἔχει ὀνομάσει Ναβαταϊκὰ ἢ Ρωμαϊκὰ μνημεῖα. Οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ προύχοντες τῶν Ναβαταίων ἀπεκάλουν ἑαυτοὺς «*φιλέλληνες*» καὶ ὁ πρῶτος τους βασιλεὺς ἦταν ὁ Ἀρέτας Ι, ὅπως φανερῶνουν καὶ τὰ πρῶτα τους νομίσματα, τὰ ὁποῖα φέρουν τὸν Πτολεμαῖκὸν αἰετὸ καὶ Ἑλληνικὰς ἐπιγραφάς. Οἱ Ναβαταῖοι ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ὡς κατ' ἐξοχὴν φιλόνομος καὶ ἐργατικὸς λαὸς, ἀσχολούμενος μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον.

Τὸ 106 μ.Χ. ὁ Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς κατέλαβε τὴν Πέτρα καὶ τὴν προσάρτησε στὸ Ρωμαϊκὸ κράτος. Ἡ διάνοιξη νέων ὁδῶν ἐμπορίου μεταξὺ Ἀνατολῆς-Δύσεως ὑπῆρξε ἡ αἰτία τῆς ἀπότομης παρακμῆς τῆς Πέτρας. Ἐτοί ἐπεσε ἓνα ἰσχυρὸ προπύργιον τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἀπὸ τῶν ἐξ Ἀνατολῶν καὶ Νότου βαρβάρων. Ἐν συνεχείᾳ μετὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας τὸν 8' μ.Χ. αἰῶνα ἡ Πέτρα κατέστη ἔδρα ἐπισκόπου.

Βέβαια, ἂν διαβάσει κανεὶς τὰ περὶ Πέτρας σύγχρονα βιβλία, θὰ φρίξει κυριολεκτικὰ ἀπὸ τίς ἀνοησίες των, διότι σχεδὸν ὅλα συνδέουν τὴν Πέτρα μὲ τὴν *Παλαιὰ Διαθήκην*, μὲ τὴν Ἑδῶμ, μὲ τὸν Παράδεισο, μὲ τὸν Μωυσὴ καὶ φυσικὰ μὲ τὸν «ἐκλεκτὸ λαὸ» τοῦ Γιαχβέ. Ὅμως τὰ ἴδια τὰ μνημεῖα ὁμιλοῦν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ κραυγάζουν τὴν Ἑλληνικὴν τους ταυτότητα. Τὸ ὅτι ἐνδεχομένως δούλεψαν καὶ ἐντόπιοι τεχνίτες στὸ λάξευμα τῶν θρόνων δὲν εἶναι ἀπίθανο. Ὅμως ἡ ἐμπνευσις, τὰ μέτρα, ὁ ρυθμὸς καὶ πιθανόν καὶ τὰ εὐρήματα, ποὺ δὲν παρουσιάζουν γιὰ εὐνόητους λόγους, εἶναι ὅλα χωρὶς ἀμφιβολία Ἑλληνικά, Ἑλληνικότατα.

Ἡ ἀρχαιολογικὴ περιοχὴ τῆς Πέτρας ἀποτελεῖται ἀπὸ μιὰ μικρὴ κοιλάδα μὲ ἐκατέρωθεν ἀντερεί-

σματα, ή όποια καταλήγει σέ ένα στενό πέτρινο φαράγγι, πού εκτείνεται επί άποστάσεως 3-4 χλμ. Τουτό άποτελείται από σκληρούς βράχους άμμόδους συστάσεως, μέσω των όποιων διέρχεται τό ρεύμα, πού διοχετεύει τά όμβρια ύδατα πρός τά νοτιο-δυτικά. Σε κάποια παλαιά εποχή δημιουργήθηκε λίγο πρδ του στομίου τής φάραγγος ένα παροχετευτικό «τουνελ» για την έκτροπή των όμβρίων ύδάτων πρds άλλην κατεύθυνση, ώστε νά μη διέρχονται μέσω τής φάραγγος. Στά ένθεν και ένθεν κάθετα λίθινα τοιχώματα τής Πέτρας και ιδιαίτερα έντός του στενού φαραγγιού είναι σκαλισμένοι εκατοντάδες Έλληνικοι κλασσικοί ναοί Κορινθιακού κυρίως ρυθμού, άνοικτό θέατρο, βυζαντινές εκκλησίες, κρύπτες κ.λπ.

Τό σπουδαιότερο μνημείο είναι ό ναός του ΑΙ-Deir («Μοναστήρι»), όπως λέγεται. Φυσικά δέν πρόκειται για μοναστήρι, όπως τό βάπτισαν μετέπειτα οί χριστιανοί, αλλά για έναν αρχαίο περικαλλή Έλληνικό λαό διαστάσεων 45x50 μ. σκαλισμένο επάνω στον τεράστιο κάθετο βράχο. Έκτός από την πρόσψη με τά προπύλαια ύπάρχει και έσωτερικός θάλαμος λαξευμένος κι αυτός μέσα στο βράχο. Σύμφωνα με τόν θρύλο ύπάρχει κάποιο μυστικό άνοιγμα μέσω των βράχων, πού σήμερα έχει έξαφανισθεί ή παραμένει άγνωστο στους άμύητους. Βέβαια τά μνημεία αυτά έχουν διαβρωθεί ένεκα του χρόνου, του άνέμου και του ήλιου. Τό 336 μ.Χ. ένας καταστρεπτικός σεισμός ύπήρξε ή αίτία τής καταστροφής άρκετών μνημείων τής Πέτρας και συνακόλουθα τής παρακμής της. Πρόκειται για ένα γιγάντιο και αξιοθαύμαστο έργο πολιτισμού, πού σου δίνει την έντύπωση ότι έγινε όχι από ανθρώπους του σχετικά πρόσφατου παρελθόντος, αλλά από άλλα ξεχασμένα ήρωικά γένη, σάν αυτά πού αναφέρονται στον «Δαυλό» (των Διογενών, Κρονίων και Ουρανίωνων).

Ένα θαυμάσιο άμφιθέατρο είναι σκαλισμένο πάνω και μέσα στον συμπαγή βράχο, όπως άκριβώς και οί ναοί και τ' άλλα μνημεία τής περιοχής. Είναι άκριβώς ένα τεράστιο αρχαίο Έλληνικό άνοικτό άμφιθέατρο 40 σειρών καθισμάτων και χωρητικότητος 7.000-8.500 θεατών. Λέγεται, ότι φτιάχτηκε επί βασιλείας Άρέτα IV.

Τό ΑΙ-Khazneh («Θησαυροφυλάκιο») είναι ένα κομψότατο κτίσμα και λέγεται, ότι φτιάχτηκε από τούς Ναβαταίους επί βασιλείας Άρέτα III πρds τιμήν του. Επίσης έντύπωση προκαλεί ό «Τύμβος του Κορινθίου» και ό τύμβος τής Ούρν. Ό «Τύμβος του Κορινθίου» έχει προφανή την εξήγησή του, αλλά αυτός τής «Ούρν» μάς οδηγεί γλωσσολογικά πολύ βαθειά. Ίσως στο βασίλειο του Ούρανου, τό όποιο σύμφωνα με τόν Ήσίοδο προϋπήρξε αυτού του Διός και του Κρόνου.

Πρds την κατεύθυνση αυτή μάς οδηγούν και δύο αρχαίες λίθινες «Στήλες Θυσιών», οί όποιες διασώζονται σέ σχετικά καλή κατάσταση. Αυτές βρίσκονται πάνω στην κορυφή του βράχου, και μπορεί κανείς ν' άνεβεί ως εκεί με τίς σκαλιστές κλίμακες πού έχουν λαξευθεί πάνω στον βράχο. Πρόκειται για δύο μεγάλους οδελίσκους επτά μέτρων ύψους ό καθένας.

Πραγματικά όποιος έπισκεφθεί τό φαράγγι τής Πέτρας θά έντυπωσιασθεί από ένα χάνδακα, πού είναι λαξευμένος πάνω στην παρειά του βράχου. Τουτό προφανώς έχησιμοποιείτο κατά τό παρελθόν για την μεταφορά νερού στην αρχαία πόλη τής Πέτρας, καθώς τό νερό έσπάνιζε στην περιοχή. Πρds τόν σκοπόν αυτόν είχαν κατασκευάσει στην αρχή τής κοιλάδος ένα μικρό φράγμα, τό όποιο συγκέντρωνε τά όμβρια ύδατα. Άκριβώς για την «άνακούφιση» αυτού του φράγματος σέ περιπτώσεις μεγάλων βροχοπτώσεων είχαν κατασκευάσει τόν έχειλιστή, όπως προείπαμε. Δηλαδή ένα «τουνελ» διά μέσου του βράχου, ώστε νά παροχετεύει τά νερά πρds άλλη κατεύθυνση από εκείνη του φαραγγιού, όπου ύπήρχαν οί ναοί. Τό χανδάκι επί του βράχου λογικά την εποχή τής κατασκευής του θά πρέπει νά ήταν στο ύψος του δαπέδου. Σήμερα λόγω τής διαβρώσεως του δαπέδου του βράχου υπό των όμβρίων ύδάτων τό χανδάκι έμφανίζεται σέ ύψος 2-4 μέτρων από τόν πυθμένα, ανάλογα με την φύση του εδάφους. Άκόμη και ό άδαής μπορεί νά μετρήσει δεκάδες γεωλογικά στρώματα επί του βράχου σάν άποτέλεσμα τής διάβρωσης από τά όμβρια ύδατα. Με την δόθθεια των γεωλογικών αυτών στρωμάτων άσφαλώς είναι δυνατόν στον ειδικό έπιστήμονα νά μετρήσει με άκρίβεια την ήλικία των μνημείων. Κατά την ταπεινή γνώμη του γράφοντος πρέπει -τουλάχιστον τά αρχικά μνημεία- νά άνάγονται σέ κάποιον προϊστορική εποχή. Κι αυτό τό βασίζω στην ήλικία του χάνδακος, πού για νά άνέλθει τόσο ύψηλά, χρειάστηκε νά διαβρωθεί ό βράχος άκόμη και κατά 4 μ.

Καθώς κύτταξα τό δράδυ στο ξενοδοχείο διάφορα τουριστικά φυλλάδια, έπεσε τό μάτι μου πάνω σ' ένα άγαλμα του Ποσειδών. Ή έκπληξη μου δέν περιγράφεται, όταν είδα στο περιθώριο, ότι αυτό δρέθηκε στην Πέτρα. Τί ζητούσε όμως ό Ποσειδώνας στην Πέτρα; Γιατί δέν τό είδαμε στην Πέτρα; Τότε μου γεννήθηκαν έρωτηματικά: Ποιός έγκέφαλος παραχαράσσει τόσο δάνανυσα την ιστορία; Γιατί δέν θέλουν νά φανερωθεί ή άληθινή προϊστορία; Τί σχέση έχουν οί Ναβαταίοι και οί Έβραίοι νομάδες με άθθεντικά έργα του Έλληνικού Πολιτισμού, όπως αυτά τής Πέτρας; Τά αρχαιολογικά διδλία, πού άνα-

Πέτρα: Οί τουριστικοί όδηγοί δημοσιεύουν την ως άνω φωτογραφία του καθαρώς Έλληνικής τεχνοτροπίας αγάλματος του Έλληνος θεού Ποσειδώνος που βρέθηκε εκεί, αλλά δεν αναφέρουν τίποτε για την ελληνικότητα του έργου ή της πανάρχαιας αυτής πόλεως. Το άγαλμα έχει μεταφερθεί, άγνωστο πού.

φέρονται στην Πέτρα, όμολούν για πανάρχαιους παλαιολιθικούς πολιτισμούς, ηλικίας 15.000-8.000 ετών, που ήκμασαν στην περιοχή αυτή. Μάλιστα γράφουν, ότι βρέθηκαν στην Πέτρα σπουδαία αρχαιολογικά ευρήματα της παλαιολιθικής και νεολιθικής εποχής, χωρίς όμως να αναφέρουν, τί είδους ευρήματα ήταν αυτά και σε ποιόν πολιτισμό ανήκαν. Αν κρίνουμε από το γεγονός ότι ολόκληρη ή Ίορδανία στο υπέδαφος της κρύβει πανάρχαιους Έλληνικούς θησαυρούς, τότε άγόμεθα άδίαστα στο συμπέρασμα, ότι και ή περιοχή της Πέτρας δεν πρωτοήρθε σε έπαφή με τόν Έλληνικό Πολιτισμό κατά την εποχή της κατακτήσεώς της από τόν Άλέξανδρο, αλλά έχει πανάρχαιες Έλληνικές ρίζες, που ανάγονται σε προϊστορικές εποχές.

Τούτο έnisχύεται και από τά όγκώδη λαξευτά κιβωτιόσχημα θάβρα, που βρίσκονται στην κοιλάδα, τά όποια μοιάζουν σάν θάβρα που στηρίζαν κάποια γέφυρα ή κάτι τέτοιο. Πάνω δέ σ' αυτά βρίσκονται μάλιστα και τεράστιοι όγκόλιθοι διαστάσεων 4x2x1 μ. περίπου, που εκτιμάται ότι ζυγίζουν 10-12 τόννους περίπου. Αυτοί οι τεράστιοι έπεξεργασμένοι λίθοι θυμίζουν από μόνοι τους προϊστορική έποχή. Άνά διαστήματα πάνω στην βραχώδη όροσειρά διακρίνονται μικρές πυραμίδες ή τύμβοι, σάν αυτούς που συνήθιζαν νά φτιάχνουν οι Έλληνες. Κάπου αναφέρεται ή Πέτρα και ως «Σέλα», όνομασία που και πάλι μάς παραπέμπει στην Πέτρα, καθόσον ή ρίζα «λα-» είναι ή Όμηρική ρίζα του λίθου (λάς). Επίσης υπάρχουν και Πελασγικά τείχη.

Δυστυχώς υπάρχει τόσο μεγάλη παραχάραξη της ιστορίας σήμερα, ώστε ούτε καν αναφέρεται τ' όνομα Έλλάς ή Έλληνισμός σε σχέση με τά θαυμάσια αυτά μνημεία του Έλληνικού Πολιτισμού. Και όσάκις οι ξένοι αναφέρουν τ' όνομα Έλλάς, φροντίζουν συστηματικά και ύποπτα νά τόν συνδέουν με τό «Greco-Roman», δηλαδή Έλληνο-Ρωμαϊκά, ώστε νά χάνονται τά ίχνη του Έλληνικού Πολιτισμού μέσα στην καταχνιά της Ρώμης. Καταλήγοντας θά ήθελα νά επισημάνω, ότι δεν υπάρχει μόνον ό «έχθρος έκτός των τειχών» της Ελλάδος, αλλά και ό έντός των τειχών. Κι ό έχθρος αυτός δυστυχώς είναι ό πιο ύπουλος και επικίνδυνος.

Έν κατακλείδι ύποβάλλω την παράκληση στόν «Δαυλό» και σε οίονδήποτε δυνάμενο, ν' αναλάβει μιá αρχαιολογική έπιστημονική προμελέτη στο χώρο της «καθ' ήμās Άνατολής» και φυσικά και στην Πέτρα. Όπωςδήποτε θ' αποκαλυφθεί και πάλι τό μεγάλο ψεύδος της Διεθνούς Έξουσίας.

Λόγω πληθώρας ύλης οι στήλες «Έθνικά» και «Η Κίνησις των Ίδεών» αναβάλλονται για τό επόμενο τεύχος.

Πώς κατασκευάζεται το ιστορικό ψεύδος

Έχουμε αναφέρει σε προηγούμενο άρθριό μου («Δαυλός», τ. 169, σ. 10176) τις μεθόδους, στις οποίες καταφεύγουμε ή Έξουσία, επιδιώκοντας την ιστορική θεμελίωση του δόγματος, που αποτελεί το ιδεολογικό της στηρίγμα και νομιμοποιεί τις επιδιώξεις της. Δίπλα στη διαστρέβλωση, τη συκοφάντηση και την άποσιωψη της ιστορικής αλήθειας (ή αλήθεια πάντοτε νοείται ως προϊόν της λογικής απόδειξης) λαμβάνει χώρα ή κατασκευή «ιστορημάτων» και «Ιστορίας» εκ του μη όντος. Παρατηρώντας τους μηχανισμούς, μέσα από τους οποίους αναδύονται τα ιστορικά ψεύδη, κατανοούμε μία πάγια εξουσιαστική τακτική, ή οποία επιφέρει το αποτέλεσμα της «κρατούσας απόψεως».

Αν λάβουμε ως παράδειγμα σύγχρονα κείμενα ιστορικών που υποστηρίζουν το δόγμα «ἐξ Ἀνατολῶν τὸ φῶς», θὰ δοῦμε ὅτι στηρίζονται στὴν σχολαστικὴ ἐπανάληψη θέσεων προηγούμενων ὁμοδόξων τους. Τὸ ἴδιο ἰσχύει σ' ὅλα τὰ σύγχρονα ἐξουσιαστικὰ ιστορικὰ ψεύδη (Ἰνδοευρωπαϊσμός, Ἀνατολισμός, Ἀφροεθνισμός, Φοινικισμός). Ἡ ἀφετηρία τους βρίσκεται πάντα στὴν πρώτη ὀργανωμένη ιστορικὴ αὐθαιρεσία, καὶ πάνω σ' αὐτὴν συνεχίζουν νὰ «γτίζουν» οἱ ἐπόμενοι, δημιουργώντας ἔτσι μιὰ πολυπληθὴ διβλιογραφία («τεκμηρίωση»), πού συνεχῶς αὐξάνεται καὶ παραδίδεται ὡς παρακαταθήκη στὶς ἐπόμενες γενεὲς ιστορικών. (Παρατηροῦμε στὸ σημείο αὐτό, ὅτι οὐδεὶς ἀρχαῖος Ἕλληνας συγγραφέας ἐφάρμοξε τὴν «τεκμηρίωση»). Τὸ ἴδιο βάρος δίνεται καὶ στὴν διδασκαλία τοῦ ιστορικοῦ ψεύδους καὶ στὴν ευρύτερη διάχυσή του. Μέσα ἀπὸ τοὺς μηχανισμοὺς τῆς ἐπίσημης καὶ ἐλεγχόμενης παιδείας (κράτος, ἐκκλησία) λαμβάνεται μέριμα νὰ καθιερωθεῖ ὡς ἡ καθολικῶς ἀποδεκτὴ ἀντίληψη τῆς κοινωνίας.

Ἡ τακτικὴ αὐτὴ ἐπιφέρει τὶς παρακάτω συνέπειες: α) Δημιουργεῖται, παγιώνεται καὶ νομιμοποιεῖται τὸ ιστορικὸ ψεύδος ἐκ τοῦ μη ὄντος. β) Καθιερώνεται ὡς ἀντίληψη «κοινῆς ἀποδοχῆς», γεγονὸς πὺν ἀποπροσανατολίζει τοὺς νέους ἐρευνητὲς ἢ τοὺς ἀποθαρρύνει νὰ ἀμφισβητήσουν τὸ ιστορικὸ δόγμα. γ) Ἐγκλωβίζεται ἡ ἐλεύθερη ιστορικὴ ἐρευνα, ἀφοῦ στὶς περισσότερες περιπτώσεις ἀντλεῖ «πληροφορίες» ἀπὸ τὸ ὑπάρχον «ἀρχεῖο» τοῦ δόγματος. δ) Ἀπὸ τὴν θέση τῆς ἰσχύος, στὴν ὁποία πλόν τοῦ ιστορικοῦ ψεύδους ἐνρίζεται, διασῶρει καὶ περιθωριοποιεῖ εὐκόλα ὅποιαδήποτε φωνή, πὺν δὲν ἐκφράζει τὰ «παραδεδεγμένα».

Αὐτὴ ἡ μέθοδος κατασκευῆς μιᾶς «ιστορίας» στὰ μέτρα καὶ στοὺς στόχους τῆς ἐξουσίας ἔχει εἰσαχθεῖ ἀπὸ τὸν χώρο τῆς θρησκείας καὶ τῆς θεολογίας στὸν χώρο τῆς ιστορικῆς ἐρευνας. Ἐχοντας τὶς ρίζες τῆς στὴν ἰουδαϊκὴ παράδοση διὰ τοῦ ἱερατείου καὶ τῆς προσκείμενης σ' αὐτὸ διανόησης προσέβαλε στὰ νεώτερα χρόνια τὸν χώρο τῆς καθαρῆς ἐπιστημονικῆς ἀναζήτησης. Ὁ Θεὸς-Γιαχὲ ἔπλασε τὸν κόσμον «ἐκ τοῦ μη ὄντος». Οἱ πρῶτοι γενάρχες (προπάτορες) τοῦ «περιουσίον λαοῦ» μιλοῦσαν καὶ ἔπρατταν στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ-Γιαχὲ. Στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ καὶ τῶν προπατόρων μίλησε καὶ ἔπραξε ὁ Μωυσῆς. Οἱ προφῆτες κήρυσαν στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τῶν προπατόρων ἀλλὰ καὶ τοῦ Μωυσῆ. Στὴν συνέχεια ὁ Ἰησοῦς, ἀν καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δὲν δίδαξε μόνον στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ στὸ ὄνομα τῶν προπατόρων, τοῦ Μωυσῆ καὶ τῶν προφητῶν («οὐκ ἦλθον καταλῦσαι τὰς Γραφάς, ἀλλὰ πληρῶσαι»). Οἱ μαθητὲς τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν Παῦλος δίδαξαν τὴν νέα θρησκεία στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ («δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»), τοῦ Χριστοῦ (ὡς μαθητὲς του) καὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Τὴν «σκυτάλη» τελευταῖα ἔλαβαν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι δίδαξαν (γραπτῶς καὶ προφορικῶς) στὸ ὄνομα ὅλων τῶν προηγούμενων (τοῦ Θεοῦ, τῶν προπατόρων, τοῦ Μωυσῆ, τῶν Προφητῶν, τοῦ Χριστοῦ, τῶν Ἀποστόλων) δημιουργώντας ὅλες τὶς προϋποθέσεις τοῦ Μεσαιωνικοῦ Σχολαστικισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερα νὰ κυριαρχεῖ στὴν θεολογία.

Αὐτὴ λοιπὸν ἡ ἐξουσιαστικὴ τακτικὴ, πὺν δημιουργεῖ σταδιακὰ ξεκινώντας ἐκ τοῦ μη ὄντος καὶ διατηρεῖ γιὰ χιλιετίες παντοδύναμα δόγματα, ἐπιχειρήθηκε νὰ εἰσαχθεῖ καὶ στὸν χώρο τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Ἐπιστήμης μὲ ἀρετὴ ἐπιτυχία. Ἡ κατασκευή π.χ. ἐκ τοῦ μη ὄντος ἐνὸς λαοῦ-φαντάσματος («Ἰνδοευρωπαῖοι»), ὁ ὁποῖος γέννησε τὸν ἀνθρώπινο λόγο, δημιουργώντας τοὺς πρῶτους πολιτισμούς, οἱ ὁποῖοι μεταγενέστερα παρέδωσαν τὴν γλώσσα στὸν ὑπόλοιπον κόσμον, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ κυρίαρχα σήμερα ιστορικὰ ψεύδη, προϊόν τῆς παλαιᾶς ἐξουσιαστικῆς τακτικῆς τοῦ σχολαστικισμοῦ.

Ὅπως συχνὰ ἀναφέρουμε, ὁ χώρος τῆς Ἐπιστήμης (ὁ κατεξοχὴν χώρος στὸν ὁποῖο ἐπιδιώκεται ἡ ἀπόδειξη μέσα ἀπὸ τὴν λογικὴ ἀνάλυση) ἀπὸ τὴν φύση του δὲν ἐνδείκνυται γιὰ τέτοιον εἶδους ἐξουσιαστικὰ τεχνάσματα, παρὰ τὶς προσωρινὲς «ἐπιτυχίες». Ἀπὸ τὴν στιγμή πὺν ἡ Ἐξουσία ἀναγκάστηκε νὰ ἀποδεχθεῖ τὴν Ἐπιστήμη, καταδικάστηκε νὰ δέχεται καὶ τὶς ἐπιπτώσεις τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρευνας. Μὲ τὴν διάχυση τῆς λογικῆς σκέψης τὰ ιστορικὰ δόγματα κλονίζονται μέσα ἀπὸ τὴν συνεχῶς αὐξανόμενη ἀμφισβήτησή τους. Ἐπιπλέον αὐξάνονται συνεχῶς ἐκεῖνοι, πὺν ἀψηφοῦν τὴν ἀπειλὴ τῆς ἐπουράνιας ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπίγειας πυρᾶς καὶ ἀναζητοῦν μὲ λογικὲς μεθόδους τὴν ιστορικὴ ἀλήθεια. Πάντως τὸ ἐπίπεδο τοῦ σημερινοῦ Πολιτισμοῦ ἀξιολογεῖται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἀπόρριψη τῶν ιστορικῶν (καὶ τῶν ἄλλων) δογμάτων καὶ ἡ ἀπόρροπη ἀναζήτησης, ἀντὶ νὰ εἶναι αὐτονοήτες ἀλλὰ καὶ πανανθρώπινο καθήκον, ἀποτελοῦν ἀκόμη καὶ σήμερα «ἐπανάσταση».

Παν. Α. Κουβαλάκης